

Sud Bosne i Hercegovine

Суд Босне и Херцеговине

Predmet br. S1 1 K 018193 15 Kri

Datum: objavlivanja 25.02.2022. godine
pismenog otpravka 23.06.2022. godine

Pred sudskim vijećem u sastavu:

sudija Staniša Gluhajić, predsjednik vijeća
sudija Šaban Maksumić, član vijeća
sudija Vesna Jesenković, član vijeća

PREDMET TUŽILAŠTVA BOSNE I HERCEGOVINE

protiv

**GORANA MAKSIMOVIĆA, LJILJANA MITROVIĆA, SLAVKA PERIĆA,
MILE VUJEVIĆA, VUKAŠINA DRAŠKOVIĆA, GOJKA STEVANOVIĆA,
RAJE LAZAREVIĆA, MIĆE MANOJLOVIĆA**

PRESUDA

Tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine: Dika Omerović

Branilac optuženog Gorana Maksimovića: advokat Dušan Tomić

Branilac optuženog Ljiljana Mitrovića: advokat Milenko Zelenović

Branilac optuženog Slavka Perića: advokat Cvijetin Adamović

Branilac optuženog Mile Vujevića: advokat Zumreta Akagić-Bavčić

Branilac optuženog Vukašina Draškovića: advokat Petko Pavlović

Branilac optuženog Gojka Stevanovića: advokat Stanko Petrović

Branilac optuženog Raje Lazarevića: advokat Dragan Gotovac

Branilac optuženog Miće Manojlovića: advokat Radivoje Lazarević

SADRŽAJ:

IZREKA.....	3
I. KRIVIČNI POSTUPAK.....	10
A. OPTUŽNICA I GLAVNI PRETRES.....	10
B. PROCESNE ODLUKE.....	13
C. DOKAZNI POSTUPAK.....	31
D. ZAVRŠNE RIJEČI.....	33
II. PRIMJENA MATERIJALNOG PRAVA.....	48
III. STANDARDI DOKAZIVANJA.....	53
IV. NALAZI SUDA – OSUĐUJUĆI DIO PRESUDE.....	55
A. ZAKONSKA OBILJEŽJA KRIVIČNOG DJELA ZLOČINI PROTIV ČOVJEČNOSTI IZ ČLANA 172. KZ BIH.....	55
B. OPŠTI ELEMENTI KRIVIČNOG DJELA ZLOČINI PROTIV ČOVJEČNOSTI.....	57
C. POJEDINAČNA INKRIMINACIJA U ODNOSU ZLOČINA PROTIV ČOVJEČNOSTI.....	78
V. DIJELOVI OPTUŽNICE KOJI SU ISPUŠTENI ILI DJELIMIČNO IZMIJENJENI.....	111
VI. ODJMJEKAVANJE KAZNE.....	115
VII. NALAZI SUDA-OSLOBAĐAJUĆI DIO PRESUDE.....	117
VIII. ODLUKA O TROŠKOVNIMA POSTUPKA.....	130
IX. ODLUKA O IMOVINSKOPRAVNIM ZAHTJEVIMA.....	131
X. ANEK A – DOKAZI.....	132
XI. ANEX B – PRIHVAĆENE UTVRĐENE ČINJENICE.....	180

U IME BOSNE I HERCEGOVINE!

Sud Bosne i Hercegovine, Odjel I za ratne zločine, u vijeću sastavljenom od sudija Staniše Gluhajića, kao predsjednika vijeća, te sudija Šabana Maksumića i Vesne Jesenković, kao članova vijeća, uz sudjelovanje pravnog savjetnika – asistenta Dženane Sipović, u svojstvu zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženih Gorana Maksimovića i dr., zbog krivičnog djela Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h), u vezi sa tačkama a), e), f) i k), u vezi sa članom članom 180. stav 1. i članom 29. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (KZ BiH), koji se pred ovim Sudom vodio po optužnici Tužilaštva Bosne i Hercegovine, Posebnog odjela za ratne zločine, broj: T20 0 KTRZ 0000695 10 od 06.02.2015. godine, potvrđene dana 10.02.2015. godine, nakon održanog javnog glavnog pretresa, na kojem je djelom bila isključena javnost, održanom u prisustvu optuženih Gorana Maksimovića, Ljiljana Mitrovića, Slavka Perića, Mile Vujevića, Vukašina Draškovića, Gojka Stevanovića, Raje Lazarevića i Miće Manojlovića, njihovih branilaca advokata Dušana Tomića, Milenka Zelenovića, Cvijetina Adamovića, Zumrete Akagić-Bavčić, Petka Pavlovića, Stanka Petrovića, Dragana Gotovca i Radivoja Lazarevića, te tužioca Tužilaštva BiH Dike Omerović, donio je i dana 25.02.2022. godine, u prisustvu optuženih, izuzev optuženog Vukašina Draškovića kao i njihovih branilaca, te tužioca Tužilaštva BiH, javno objavio slijedeću:

P R E S U D U

I

- 1. OPTUŽENI LJILJAN MITROVIĆ**, sin Zdravka, i majke Mare, rođene Jelić, rođen 15. marta 1962. godine u mjestu Zabrdje, opština Ugljevik, stalno nastanjen ..., JMBG: ..., po nacionalnosti ..., državljanin ..., po zanimanju penzionisani policajac, pismen, oženjen, otac četvoro djece, srednjeg imovnog stanja, nije služio vojsku, odlikovan medaljon Milana Tepića i medaljom zasluga za narod, nije osuđivan, trenutno se protiv njega ne vodi krivični postupak;
- 2. OPTUŽENI MILE VUJEVIĆ**, sin Dragomira i majke Bosiljke, rođene Mičić, rođen 2. januara 1971. godine, u mjestu Gornji Lokanj, opština Zvornik, stalno nastanjen u ..., JMBG: ..., po nacionalnosti ..., državljanin ..., po zanimanju pekar, pismen, oženjen, otac desetoro maloljetnje djece, lošeg imovnog stanja, služio vojsku, nije osuđivan, trenutno se protiv njega ne vodi krivični postupak;
- 3. OPTUŽENI VUKAŠIN DRAŠKOVIĆ**, sin Miloša i majke Danice, rođene Mičić, rođen 28. oktobra 1973. godine, u mjestu Ročević, opština Zvornik, stalno nastanjen ..., JMBG: ..., po nacionalnosti ..., državljanin ..., po zanimanju NK radnik, zaposlen, pismen, razveden (bez sudske odluke), otac četvoro djece, lošeg imovnog stanja, služio vojsku, nije osuđivan, trenutno se protiv njega ne vodi sudski postupak;

4. **OPTUŽENI GOJKO STEVANOVIĆ**, sin Luke i majke Petre Đorđić, rođen 18. aprila 1967. godine u mjestu Gornji Lokanj, opština Zvornik, stalno nastanjen u ..., JMBG: ..., po nacionalnosti ..., državljanin ..., po zanimanju radnik, nezaposlen, pismen, slobodan, srednjeg imovnog stanja, služio vojsku, nije osuđivan, trenutno se protiv njega ne vodi krivični postupak

K R I V I S U

što su:

Dana 14. jula 1992.godine, u okviru širokog i sistematičnog napada vojske i policije Srpske Republike Bosne i Hercegovine, a poslije Republike Srpske, usmjerenog protiv bošnjačkog civilnog stanovništva na području opštine Zvornik, koji širok i sistematičan napad je trajao od početka aprila 1992 godine, pa najmanje do sredine jula 1992. godine, znajući za takav napad i znajući da njihove radnje čine dio tog napada i da su usmjerene na civilno stanovništvo bošnjačke nacionalnosti na nacionalnoj, etničkoj i vjerskoj osnovi, **Ljiljan Mitrović**, kao zamjenik komandira interventne jedinice SJB Ugljevik, te pripadnici Lokanjske čete Zvorničke brigade Vojske Republike Srpske (VRS), Vojna pošta (VP): 7469, među kojima **R.Đ. (preminuo)**, **Mile Vujević**, **Gojko Stevanović** i drugi, a kojima se pridružio i **Vukašin Drašković**, vršili progon civila bošnjačke nacionalnosti ubistvima, tako što je V.L. kao načelnik Stanice javne bezbjednosti (SJB) Ugljevik uputio grupu od oko 20 naoružanih pripadnika Interventne jedinice SJB Ugljevik da izviđaju teren na širem području sela Lokanj, opština Zvornik, da bi kritičnog dana pripadnici Lokanjske čete koje je angažovao **R.Đ.** prilikom prolaska kolone koja je brojala oko 120 civila, među kojim je bilo žena i djece, a koja kolona je krenula iz pravca Teočaka u pravcu naselja Goduša, Sapna i Vitnica, odnosno ka slobodnoj zvorničkoj teritoriji, zarobili oko 86 civila u šumi iznad sela Lokanj, koje su sakupili na jedno mjesto na koje mjesto su došli i pripadnici interventne jedinice SJB Ugljevik, da bi te prilike **Ljiljan Mitrović** izdvojio jednog zarobljenog civila, a zatim naredio dvojici policajaca da ga streljaju, nakon čega su ta dvojica policajca odveli zarobljenog civila i strijeljali ga, dok su veću grupu zarobljenih civila, po naredbi **R.Đ.** pripadnici VRS, Lokanjske čete među kojima su bili **R.Đ.**, **Mile Vujević**, **Gojko Stevanović** i drugi, a kojima se pridružio i **Vukašin Drašković**, zajedno sa nekoliko pripadnika policije SJB Ugljevik, povelu na lokalitet Njiverice, gdje je **R.Đ.** izdvojio grupu od 10 zarobljenih civila kojima je naredio da iskopaju jame u zemlji, a zatim odvajao manje grupe zarobljenih civila koji su dovedeni do jame, a zatim su pucajući iz vatrenog oružja u leđa ili prsa zavisno kako je ko bio okrenut civile strijeljali **R.Đ.**, **Mile Vujević**, **Vukašin Drašković**, **Gojko Stevanović** sa drugim pripadnicima VRS, dok je jedan dječak iz grupe civila, tražeći pomoć, povikao: „Čiko, spasi me, prekrstiću se i ići u vašu crkvu“ u kojem trenutku mu je **Vukašin Drašković** sa još jednim neidentifikovanim pripadnikom Lokanjske čete rekao: „Polazi, majku ti j..., nije naša crkva fudbalski stadion da u raju svako ulazi“, nakon čega su Vukašin Drašković i drugi pripadnici Lokanjske čete ispalili rafal u leđa dječaka, a kada je jedan civil pokušao pobjeći, **Gojko Stevanović** sa drugim pripadnicima Lokanjske čete pucajući iz vatrenog oružja lišili su života tog civila, a za koje vrijeme je mladiću koji je sjedio na vrhu jame, **Mile Vujević** rekao da ustane i tad ga ubija pucajući rafalno iz puške u njegova leđa, kojom prilikom je ubijeno oko 67 civila bošnjačke nacionalnosti, među kojima: *Abdulahović (Ahmet) Ismet, Alić (Šerif) Enes, Avdić (Bekr)ja Berzad, Avdić (Fadi) Nihad, Bečić (Osman) Hamdja, Čosić (Muhamea) Mujo, Čeliković*

(Husejin) Agan, Durmić (Hadžip) Admir, Durmić (Hadžip) Mevludin, Đedović (Sakib) Sulejman, Džuzdanović (Rasim) Fahrudin, Džuzdanović (Nurja) Hamdija, Džuzdanović (Ismet) Nihad, Džuzdanović (Ibrahim) Sabrija, Halilović (Rasim) Nedim, Halilović (Bahrja) Senad, Halilović (Bahrja) Suad, Handžić (Bego) Bešlaga, Haračić (Husejin) Hajrudin, Haračić (Ismet) Ramiz, Haračić (Džemil) Mevludin, Hasanović (Avdulah) Avdo, Hasanović (Emin) Ferid, Hasanović (Seid) Mensur, Hasanović (Husejin) Nedžad, Hasanović (Emin) Velid, Hasanović (Emin) Šemsudin, Hodžić (Hasan) Mirsad, Huremović (Kadro) Amir, Husić (Mustafa) Faik, Husić (Zekrija) Munever, Husić (Halil) Sulejman, Ikanović (Fadi) Amir, Ikanović (Ibrahim) Džano, Ikanović (Ramo) Zijad, Islamović (Bego) Benhed, Jahić (Bjader) Nedžad, Jukić (Safet) Ferid, Kahrimanović (Abdulah) Ramiz, Mehić (Sinan) Faik, Mehić (Šefik) Hazim, Mehić (Ferid) Muhamed, Mehić (Jusu) Nihad, Mehić (Ibrahim) Osman, Mehić (Abdurahim) Safet, Mehić (Refik) Zedin, Mehić (Hasan) Zijah, Mehić (Lutvo) Šemsudin, Mehmedović (Bećir) Suad, Mujagić (Sulejman) Nusret, Mujagić (Mujo) Ramo, Mujčinović (Sakib) Ekrem, Mujkić (Idriz) Nedžad, Mustafić (Alja) Ismet, Nakičević (Kadro) Emin, Nakičević (Ibrahim) Hariz, Nedžibović (Faik) Kemal, Omerović (Adem) Alja, Omerović (Omer) Fadil, Omerović (Islam) Sadik, Salkanović (Fadi) Amir, Salkanović (Alja) Asim, Salkanović (Čamil) Kamil, Softić (Ahmo) Naim i Vežović (Selmo) Vahidin, čija mrtva tijela su razmijenjena dana 04.06.1993. godine i dana 17.02.1994. godine u Teočaku,

Čime su Ljiljan Mitrović, Mile Vujević, Vukašin Drašković i Gojko Stevanović počinili krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h), u vezi sa tačkom a), a sve u vezi sa članom 180. stav 1. i članom 29. KZ BiH,

pa ih Sud na osnovu navedenog zakonskog propisa, te primjenom odredbe člana 285. stav 1. ZKP BiH, te odredbi članova 39., 40., 42., 48., 49. stav 1. tačka b) i 50. stav 1. tačka a) KZ- a BiH

OSUĐUJE

OPTUŽENOG LJILJANA MITROVIĆA

Na kaznu zatvora u trajanju od 8 (osam) godina

OPTUŽENOG MILU VUJEVIĆA

Na kaznu zatvora u trajanju od 15 (petnaest) godina

OPTUŽENOG VUKAŠINA DRAŠKOVIĆA

Na kaznu zatvora u trajanju 15 (godina)

OPTUŽENOG GOJKA STEVANOVIĆA

Na kaznu zatvora u trajanju od 15 (godina)

Optuženima se u skladu sa članom 56. KZ BiH u izrečenu kaznu zatvora uračunava vrijeme koje su proveli u pritvoru u periodu od 16.12.2014. godine, pa do 13.02.2015. godine, po

rješenjima Suda BiH broj: S1 1 K 11258 14 Krn 26 od 18.12.2014. godine i broj: S1 1 K 012258 15 Kv 2 od 15.01.2015. godine, a koji pritvor je ukinut rješenjem Suda BiH broj: S1 1 K 018193 15 Kro od 12.02.2015. godine.

II

Na osnovu odredbe člana 284. tačka c) ZKP BiH

- 1. OPTUŽENI GORAN MAKSIMOVIĆ**, sin Milisava i majke Natalije, rođene Marijanović, rođen 4. augusta 1953. godine u mjestu Tešanj, nastanjen na adresi ..., JMBG: ..., po nacionalnosti ..., državljanin ..., po zanimanju penzioner, otac dvoje punoljetne djece, pismen, oženjen, srednjeg imovnog stanja, služio vojsku, odlikovan poveljom MUP-a SRBiH, trenutno se protiv njega ne vodi drugi krivični postupak;
- 2. OPTUŽENI SLAVKO PERIĆ**, sin Milana i majke Cvijete, rođene Tejić, rođen 5. maja 1966. godine, u mjestu Gornji Lokanj, opština Zvornik, stalno nastanjen u ..., po nacionalnosti ..., državljanin ..., JMBG: ..., državljan ..., po zanimanju vozač, nezaposlen, pismen, živi u vanbračnoj zajednici, otac jednom maloljetnog djeteta, lošeg imovnog stanja, služio vojsku, nije osuđivan, trenutno se protiv njega ne vodi drugi krivični postupak;
- 3. OPTUŽENI RAJO LAZAREVIĆA**, sin Rajka i majke Vinke rođene Filipović, rođen 15. septembra 1946. godine u mjestu Gornji Lokanj, opština Zvornik, stalno nastanjen u ..., JMBG: ..., po nacionalnosti ..., državljan ..., po zanimanju radnik, penzioner, pismen, oženjen, otac dvoje punoljetne djece, lošeg imovnog stanja, služio vojsku, nije osuđivan, trenutno se protiv njega ne vodi drugi krivični postupak;
- 4. OPTUŽENI MIĆO MANOJLOVIĆ**, sin Stanka i majke Borke, rođene Pantić, rođen 02. januara 1962. godine u mjestu Gornji Lokanj, opština Zvornik, stalno nastanjen u ..., JMBG: ..., po nacionalnosti ..., državljanin ..., po zanimanju poljoprivrednik, nezaposlen, pismen, oženjen, otac troje punoljetne djece, srednjeg imovnog stanja, služio vojsku, nije osuđivan, trenutno se protiv njega ne vodi drugi krivični postupak;

OSLOBAĐAJU SE OD OPTUŽBE

Da su:

Za vrijeme oružanog sukoba u Bosni i Hercegovini, 14. jula 1992.godine ili približno oko tog datuma, u okviru širokog i sistematičnog napada vojske i policije Srpske Republike Bosne i Hercegovine, a poslije Republike Srpske, usmjerenog protiv bošnjačkog civilnog stanovništva u širem području sela Lokanj, opština Zvornik, koji širok i sistematičan napad u opštini Zvornik je trajao od početka aprila 1992. godine, pa najmanje do kraja oktobra 1992 godine, te susjednih opština, znajući za takav napad i znajući da njihove radnje čine dio tog napada i da su usmjerene na civilno stanovništvo bošnjačke nacionalnosti na političkoj,

nacionalnoj, etničkoj, kulturnoj i vjerskoj osnovi, Vinko Lazić kao načelnik Stanice javne bezbjednosti (SJB) Ugljevik (*nedostupan*), **Goran Maksimović** kao komandir, a **Ljiljan Mitrović** kao zamjenik komandira interventne jedinice SJB Ugljevik, planirali, rukovodili i nadzirali operacije i aktivnosti policije, a **Slavko Perić**, kao komandir Lokanjske čete Zvorničke brigade Vojske Republike Srpske (VRS), Vojna pošta (VP): 7469, planirao, rukovodio i nadzirao operacije i aktivnosti pripadnika Lokanjske čete Zvorničke brigade VRS, VP: 7469, među kojima su **Radivoje Đorđić**, **Mile Vujević**, **Vukašin Drašković**, **Gojko Stevanović**, **Cvjetko Popadić**, **Rajo Lazarević**, **Miće Manojlović** i Miroslav Marković (*nedostupan*), koji su svi zajedno vršili progon ubistvima, zatvaranjem, mučenjem, i drugim nečovječnim djelima slične prirode, učinjenim u namjeri nanošenja velike patnje, ozbiljne fizičke i psihičke povrede i narušenja zdravlja civilima bošnjačke nacionalnosti, tako što su pucajući iz oružja napali kolonu civila bošnjačke nacionalnosti od oko stotinudvadeset lica, među kojima je bilo žena i djece, koja kolona je krenula iz Teočaka u pravcu naselja Goduša, Sapna i Vitinica pokušavajući pobjeći u strahu za svoje živote od napada snaga vojske i policije RS ka slobodnoj zvorničkoj teritoriji, Vinko Lazić organizovao praćenje kolone civila, a zatim uputio grupu od oko 30 naoružanih pripadnika SJB Ugljevik da izvrše napad na kolonu, a potom naredbu za napad prenio **Goranu Maksimoviću**, koji je u dogovoru sa **Radivojem Đorđićem** koji je angažovao više pripadnika VRS, Lokanjske čete, među kojima su bili **Radivoje Đorđić**, **Slavko Perić**, **Mile Vujević**, **Vukašin Drašković**, **Gojko Stevanović**, **Cvjetko Popadić**, **Rajo Lazarević**, **Miće Manojlović** i Marković Miroslav, koji su u dva navrata napali kolonu civila iz koje su zarobili jednu grupu od oko 86 civila na šumskom putu koji vodi iz sela Lokanj prema Orića Visu, **Cvjetko Popadić** je sa automatskom puškom uperenom u grupu civila iste čuvao dok je **Slavko Perić** otišao i doveo pojačanje u ljudstvu od strane policije i vojske koji su sproveli zarobljene civile do mjesta Njiverice gdje su ih svi osumnjičeni zajedno sa drugim pripadnicima policije i vojske prisiljavali na međusobnu tuču, pitali ko će od njih nositi četničku kokardu na čelu, prijetili i psovali tursku majku, a zatim povezali žicom, pertlama od cipela i konopcem od šatorskih krila i tako svezane udarali kundacima pušaka, cijevima i nogarima mitraljeza da bi **Ljiljan Mitrović** izdvojio jednog zarobljenog civila, a zatim naredio dvojici policajaca da ga strijeljaju, nakon čega su ta dvojica policajaca odveli zarobljenog civila i strijeljali ga, a zatim su izdvojili oko deset civila, a iste je prozvao **Ljiljan Mitrović**, pri čemu je psovao i vrijeđao civile, zajedno sa **Radivojem Đorđićem**, smatrajući ih ekstremima i predali ih policajcima, a među izdvojenim civilima su bili Ćido Džuzdanović i Senad Salkanović, pa su ih policajci među kojima **Ljiljan Mitrović** odveli u komandu Lokanjske čete gdje su ih **Goran Maksimović** i **Ljiljan Mitrović** u prisustvu načelnika Vinka Lazića ispitali, a zatim **Goran Maksimović**, postupajući po naredbi načelnika Vinka Lazića upućuje više pripadnika SJB Ugljevik koji zajedno sa više pripadnika Lokanjske čete odvede u mjesto Vidrovine iza crkve, gdje su ih premlatili i masakrirali, a zatim strijeljali, dok je drugu grupu civila od osam (8) civila koji nisu iz općine Ugljevik, među kojima svjedok "S4", Mujkanović Sead, svjedok „S8“, Mujkanović Amira, Bukarević Izeta, Fatić Nusreta i dvoje maloljetne djece izdvojio **Ljiljan Mitrović**, koje su pripadnici SJB Ugljevik odveli u selo Lokanj, gdje su ih mještani srpske nacionalnosti pretukli, a zatim ih odveli u različita mjesta zatočenja, dok su ostale zarobljene civile, po naredbi **Gorana Maksimovića** i **Radivoja Đorđića** usmrtili pripadnici policije SJB Ugljevik i pripadnici VRS, Lokanjske čete među kojima su bili **Radivoje Đorđić**, **Mile Vujević**, **Vukašin Drašković**, **Gojko Stevanović**, **Cvjetko Popadić**, **Rajo Lazarević**, **Slavko Perić**, **Miće Manojlović** i Marković Miroslav i više pripadnika policije SJB Ugljevik, tako što su ih sa mještanima srpske nacionalnosti koji su nosili krampe, lopate, povelili ka Bari, lokalitet

Njiverice, gdje su ih prisiljavali da se međusobno tuku, udarali ih po raznim dijelovima tijela različitim predmetima, motkama, kundacima od pušaka, nogama od mitraljeza, noževima, da bi **Gojko Stevanović i Radivoje Đorđić** izdvojili grupu od 10 zarobljenih civila kojima su naredili da iskopaju jame u zemlji, a zatim odvajali manje grupe od po 5-6 zarobljenih civila dovodili do jame a zatim pucajući iz vatrenog oružja u leđa ili prsa zavisno kako je bio ko okrenut strijeljali civile **Radivoje Đorđić, Mile Vujević, Vukašin Drašković, Gojko Stevanović, Rajo Lazarević, Mićo Manojlović i** Miroslav Marković sa još neidentifikovanim pripadnicima policije i VRS, dok je jedan dječak iz grupe civila, tražeći pomoć, povikao: „*Čiko, spasi me, prekrstiću se i ići u vašu crkvu*“ u kojem trenutku mu je **Drašković Vukašin** sa još jednim neidentifikovanim pripadnikom Lokanjske čete rekao: „*Polazi, majku ti j..., n,je naša crkva fudbalski stadion da u r,ju svako ulazi*“, nakon čega su ispalili rafal u leđa dječaka, a kada je jedan civil pokušao pobjeći iz Bare, **Gojko Stevanović** sa još jednim pripadnikom Lokanjske čete je pucajući iz vatrenog oružja lišili života tog civila, u kom momentu je mladiću koji je sjedio na vrhu jame, **Vujević Mile** rekao da ustane i tad ga ubija pucajući rafalno iz puške u njegova leđa, a kada je prestala pucnjava i krici, što je trajalo oko 3-4 sata, trojici zarobljenih civila je bilo naređeno da zagrću jamu u kojoj su bila tijela ubijenih, i kada su zagrnuti tijela pobijenih Bošnjaka, **Đorđić Radivoje** je pozvao „S2“ da ubije ovu trojicu, što je ovaj odbio, nakon čega su **Đorđić Radivoje i Vukašin Drašković** pucajući iz vatrenog oružja iznad jame u kojoj su bili već pobijeni civili, pucali i u tu trojicu civila i ubili ih i tada je ubijeno najmanje 67 civila bošnjačke nacionalnosti i to: *Abdulahović (Ahmet) Ismet, Alić (Šerit) Enes, Avdić (Bekr,ja) Berzad, Avdić (Fadi) Nihad, Bečić (Osman) Hamd,ja, Čosić (Muhamea) Mujo, Čeliković (Husejin) Agan, Durmić (Hadžip) Admir, Durmić (Hadžip) Mevludin, Đedović (Sakib) Sulejman, Džuzdanović (Rasim) Fahrudin, Džuzdanović (Nur,ja) Hamd,ja, Džuzdanović (Ismet) Nihad, Džuzdanović (Ibrahim) Sabr,ja, Džuzdanović (Behlu) Čido, Halilović (Rasim) Nedim, Halilović (Bahr,ja) Senad, Halilović (Bahr,ja) Suad, Handžić (Bego) Bešlaga, Haračić (Husejin) Həjrudin, Haračić (Ismet) Ramiz, Haračić (Džemil) Mevludin, Hasanović (Avdulah) Avdo, Hasanović (Emin) Ferid, Hasanović (Seid) Mensur, Hasanović (Husejin) Nedžad, Hasanović (Emin) Velid, Hasanović (Emin) Šemsudin, Hodžić (Hasan) Mirsad, Huremović (Kadro) Amir, Husić (Mustafa) Faik, Husić (Zekr,jah) Munever, Husić (Halil) Sulejman, Ikanović (Fadi) Amir, Ikanović (Ibrahim) Džano, Ikanović (Ramo) Z,jad, Islamović (Bego) Benhed, Jahić (B,jader) Nedžad, Jukić (Safet) Ferid, Kahrmanović (Abdulah) Ramiz, Mehić (Sinan) Faik, Mehić (Šefik) Hazim, Mehić (Ferio) Muhamed, Mehić (Jusut) Nihad, Mehić (Ibrahim) Osman, Mehić (Abdurahim) Safet, Mehić (Refik) Zedin, Mehić (Hasan) Z,jah, Mehić (Lutvo) Šemsudin, Mehmedović (Bećir) Suad, Mujagić (Sulejman) Nusret, Mujagić (Mujo) Ramo, Mujčinović (Sakib) Ekrem, Mujkić (Idriz) Nedžad, Mustafić (Al,ja) Ismet, Nakičević (Kadro) Emin, Nakičević (Ibrahim) Hariz, Nedžibović (Faik) Kemal, Omerović (Adem) Al,ja, Omerović (Omer) Fadil, Omerović (Islam) Sadik, Salkanović (Fadi) Amir, Salkanović (Al,ja) Asim, Salkanović (Ćamii) Kamil, Salkanović (Bego) Senad, Softić (Ahmo) Naim i Vežović (Selmo) Vahidin, čija mrtva tijela su razmijenjena dana 04.06.1993. godine i dana 17.02.1994. godine u Teočaku,*

Dakle, u vrijeme širokog i sistematičnog napada na civile, optuženi svjesni toga napada, na političkoj, nacionalnoj, etničkoj, kulturnoj i vjerskoj osnovi, vršili progon ubistvima, zatvaranjem, mučenjem i drugim nečovječnim djelima slične prirode, učinjena u namjeri nanošenja velike patnje, ozbiljne fizičke i psihičke povrede i narušenje zdravlja.

Čime bi Goran Maksimović, Slavko Perić, Rajo Lazarević i Mićo Manojlović počinili krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h). u vezi sa tačkama a), e), f) i k) i u vezi sa članom 180. stav 1. i članom 29. KZ BiH.

III

Na osnovu člana 188. stav 4. i člana 189. stav 1. ZKP-a BiH optuženi se oslobađaju dužnosti da nadoknade troškove krivičnog postupka.

IV

Na osnovu odredbe člana 198. stav 2. i 3. ZKP BiH, oštećeni Bekrija Avdić, Džulsuma Džuzdanović, Ahmet Alić, Sadika Džuzdanović, Sakiba Husić, Abdulah Durmić, Hedija Đuzdanović, Emina Džuzdanović, Muhida Džuzdanović, Hajrija Mujčinović, Ramiza Avdić, Elvir Abdulahović, Avdo Kahrmanović, Amira Hasanović, Osmah Ikanović, Nurdina Haračić, Kadro Nakičević, Ishak Haračić, Mevludin Hasanović, Zemina Mehić, Jasmina Šabačkić, Galib Salkanović, Šemsudin Hasanović, Besim Nedžibović, Suljo Mujagić, Husein Hasanović, Ibrahim Omerović, Mirnes Mehić, „S-9“, Sead Mujkanović, „S-9“, Besim Handžić, „S-8“, Dževad Hodžić, „S-3“, „S-4“, „S-10“, Taib Muminović, Enes Nakičević i drugi, se sa imovinskopravnim zahtjevom upućuju na parnicu.

O b r a z l o ž e n j e

I K R I V I Č N I P O S T U P A K

A. OPTUŽNICA I GLAVNI PRETRES

1. Tužilaštvo BiH je dana 06.02.2015. godine podiglo optužnicu, broj: T20 0 KTRZ 0000695 10, kojom se optuženi Goran Maksimović, Ljiljan Mitrović, Radivoje Đorđić, Slavko Perić, Mile Vujević, Vukašin Drašković, Gojko Stevanović, Cvjetko Popadić, Rajo Lazarević i Mićo Manojlović terete za krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h) u vezi sa tačkama a), e), f) i k), u vezi sa članom 180. stav 1. i članom 29. KZ BiH, a koja je od strane sudije za prethodno saslušanje ovog suda potvrđena dana 10.02.2015. godine.
2. Nakon podizanja i potvrđivanja optužnice, sudija za prethodno saslušanje je uslijed narušenog zdravstvenog stanja optuženog Radivoja Đorđića, dana 24.03.2015. godine, donio Rješenje broj: S1 1 K 019183 15 Kro kojim se razdvaja postupak u odnosu na optuženog Đorđića¹, dok će se postupak u odnosu na ostale optužene Gorana Maksimović, Ljiljana Mitrovića, Slavka Perića, Milu Vujevića, Vukašina Draškovića, Gojka Stevanovića, Cvjetka Popadića, Raju Lazarevića i Miću Manojlovića nastaviti voditi i dovršiti pod već postojećim brojem S1 1 K 018193 15 Kro.
3. Glavni pretres u ovom predmetu je započeo 17.04.2015. godine čitanjem optužnice, te su iznesene uvodne riječi Tužilaštva i odbrane optuženih Gorana Maksimovića, Gojka Stevanovića i Raje Lazarevića.
4. Tužilaštvo je u uvodnom izlaganju prvo sumiralo najbitnije elemente predmeta, ukazujući pri tome na širok i sistematičan napad vojske i policije Srpske Republike BiH na području općine Zvornik tokom 1992. godine, potom na subjektivne i objektivne dokaze kojima će dokazati učešće optuženih u zločinima, te utvrditi svojstvo optuženih u Vojsci RS i u policiji SJB Ugljevik, u inkriminisanom periodu. Navedeno je da će Tužilaštvo izvesti dokaze koji će potvrditi i dokazati da su optuženi izvan svake razumne sumnje počinili predmetno krivično djelo, isključivo protiv civila bošnjačke nacionalnosti, te da je isto bilo zasnovano na diskriminatorskoj osnovi, koja se tiče političkog, nacionalnog, etničkog, kulturnog i vjerskog opredjeljenja. Tužilaštvo je navelo da je pred pretresnim vijećem Međunarodnog krivičnog tribunala za bivšu Jugoslaviju, u predmetu Krajišnik, utvrđeno da je postojao plan da se u okviru širokog i sistematičkog napada trajno iseli bošnjačko civilno stanovništvo sa čitavog područja općine Zvornik. Naime, ubistvima, zatvaranjem, te deportovanjem bošnjaka, značajno je izmijenjena nacionalna struktura u općini Zvornik, u odnosu na popis stanovništva iz 1991.godine, koji dokument će biti uložen kao dokaz Tužilaštva.

¹Razdvojen je predmet koji se vodi po potvrđenoj optužnici Tužilaštva BiH, broj: T20 0 KTRZ 0000695 10 od 02.02.2015. godine u odnosu na optuženog radivoja Đorđića, te se postupak u odnosu na optuženog Đorđića dovršio pod brojem: S1 1 K 018563 15 Kro

5. Pomenuti plan, po stavu Tužilaštva, nisu osmislili optuženi iz ovog krivičnog predmeta lično, ali su ga svojim radnjama podržali i provodili zajedno sa drugim licima osuđenim u drugim krivičnim predmetima, kao i onim, protiv kojih se i dalje vode postupci ili se nalaze pod istragama. O tome govore kako materijalni dokazi, tako i brojni svjedoci koji su krenuli iz Teočaka (ranije opština Ugljevik), bojeći se napada Vojske RS, policije i paravojnih jedinica, zatim svjedoci koji su nakon lišenja slobode odvedeni u različite objekte zatočenja, odakle su poslije višemjesečnog zatočenja razmijenjeni. Da su optuženi bili svjesni širokog i sistematičnog napada, prema navodima Tužilaštvo proizilazi iz materijalnih dokaza, jediničnih matičnih kartona, izvoda iz VOB-a, te iskaza svjedoka. Tužilaštvo je naglasilo da su optuženi predmetno krivično djelo počinili 14.07.1992. godine, ili oko tog datuma, a da je širok i sistematičan napad usmjeren protiv civilnog bošnjačkog stanovništva u opštini Zvornik, postojao od početka aprila 1992.godine. Razumljivosti radi, istaknuto je i to da se mjesna zajednica Lokanj sastoji iz Gornjeg i Donjeg Lokanja, iako će svjedoci čije saslušanje predstoji na glavnom pretresu, uglavnom koristiti općeniti naziv Lokanj.

6. Činjenične navode iz optužnice, Tužilaštvo će nastojati dokazati iskazima svjedoka koji su direktne ili indirektno žrtve zločina u ovim inkriminiranim događajima, kao i iskazima svjedoka očevidaca. Na te okolnosti svjedočiće 138 svjedoka, od kojih je 8 dobilo mjere zaštite identiteta i ličnih podataka rješenjem Suda od 22.12.2014. godine. Tužilaštvo će, također, predložiti čitanje iskaza iz istrage 2 svjedoka koja su u međuvremenu preminula.

7. Optuženi Goran Maksimović je u uvodnoj riječi istakao da se ne osjeća krivim za djelo koje mu se stavlja na teret, te je iskazao spremnost na saradnju sa Sudom, kao i želju da posjeti selo Lokanj i položi cvijeće žrtvama.

8. Branilac prvooptuženog Dušan Tomić je nakon uvodnih riječi optuženog Maksimovića i sam iznio uvodnu riječ, te istakao da se radi o veoma teškom i komplikovanom predmetu. Naime, optužnicom je opisan vrlo težak zločin, međutim njegov branjenik nije odgovoran za isti, te je branilac najavio da će u predstojećem periodu tragati za istinom i stvarnim počinocima. Isto će učiniti putem saslušanja 40 svjedoka od kojih će najvjerovatnije 5 biti zaštićeni svjedoci, s obzirom da se isti plaše javnog svjedočenja. Ključni svjedok odbrane će biti Vinko Lazić koji je bio načelnik policije u Ugljeviku, a nakon što mu je SIPA javila za postupak koji se vodi, isti je pobjegao u Beograd. Ovaj svjedok je 8 godina bio i tužilac u Bijeljini, te je sve izjave koje je policija uzimala, čuvao u sefu. Drugi važan svjedok za odbranu će biti Radivoje Đorđić, u slučaju da se isti bude mogao pojaviti zbog zdravstvenog stanja. Branilac je istakao da će u ovom predmetu braniti ne samo istinu i svog branjenika, već i Semberiju, Bijeljinu i policijsku struku.

9. Branilac optuženog Gojka Stevanovića je u uvodnom izlaganju naveo da u ovom postupku neće biti sporan broj žrtava, ali da će mnoge druge stvari biti sporne, kao što je pravna kvalifikacija, te dodao da će ova odbrana iznijeti prijedlog izvođenja dokaza nakon okončanja dokaza optužbe.

10. Na koncu i branilac optuženog Raje Lazarevića je iznio uvodna izlaganja, te je prvo izrazio saučešće porodicama nastradalih, kako u svoje, tako i u ime svog branjenika. Potom je naveo kako očekuje da će Tužilaštvo izmijeniti optužnicu, s obzirom da ista, po njegovom stavu, obiluje iskrivljenim činjenicama. To se prvenstveno odnosi na činjenicu gdje je nastao prvi kontakt između kolone i stražara: da li u selu Teočak ili u srpskom selu Lokanj? Branilac je izričito ustvrdio kako će svjedoci i materijalni dokazi, nedvosmisleno ukazati na to da se kontakt desio u selu Lokanj, odnosno Gornji Lokanj, gdje su postavljene srpske straže da štite i brane to mjesto. Tom prilikom su ubijena 4 stražara srpske nacionalnosti, te ih je nekoliko ranjeno. Svi dalji događaji rezultat su neprofesionalnog postupanja policajaca i vojnika, te odsustva prave komande i oficira. Dakle, radi se o nesretnom događaju, ali odbrana je stava da mještani Lokanja nisu napali Teočak i da nisu ubili 68 ljudi iznad njihovih kuća, već je to bio rezultat napada na srpske stražare. Po stavu branioca, netačno je inputiranje da se ovaj događaj zbio u okviru širokog i sistematičnog napada, te je neopravdano stavljanje istog u kontekst predmeta MKSJ protiv Brđanina i Krajišnika. Lokanjaska čega nikada nije, za 4 godine rata, organizovala bilo koji napad. Jedini napad koji se desio u tom kraju, i to u decembru 1993. godine, predvodio je optuženi Ratko Mladić, u okviru snaga Drinske čete, a ni taj napad nije bio usmjeren na Teočak. Za kraj, branilac je naveo kako odbrana ne spori da se desio zločin, ali spori kvalifikaciju istog, s obzirom da se ne radi o zločinu protiv čovječnosti.

11. Optuženi Lazarević se saglasio sa navodima svog branioca.

12. Iako je Vijeće u skladu sa članom 260. Stav 3. ZKP BiH² pružilo mogućnost ostalim odbranama da iznesu uvodna izlaganja, iste su se očitovale da neće davati uvodnu riječ i iznositi koncept odbrane.

13. U toku trajanja glavnog pretresa preminuo je optuženi Cvjetko Popadić, uslijed čega je Sud donio rješenje, broj: S1 1 K 018193 15 Kri od 27.05.2016. godine o obustavi postupka u odnosu na ovog optuženog.

²Član 260. Stav 3. ZKP BiH propisuje: „(3) optuženi ili njegov branilac mogu nakon toga izložiti koncept odbrane“.

14. Glavni pretres u ovome predmetu je okončan dana 06.12.2021. godine, iznošenjem završnih riječi odbrane optuženog Miće Manojlovića.

A. PROCESNE ODLUKE

(a) Objava presude – član 286. stav 1. ZKP BiH (vrijeme i mjesto objavljivanja presude)

15. Članom 286. stav 1. ZKP BiH, propisano je : „*Pošto je presuda izrečena, Sud će je odmah objaviti. Ako sud nije u mogućnosti da istog dana po završetku glavnog pretresa izrekne presudu, odložiti će objavljivanje presude najviše za tri dana i odrediti će vrijeme i mjesto objavljivanja presude*“.

16. Dana 06.12.2021. godine, održano je ročište na kojem je odbrana osmooptuženog završila sa izlaganjem svojih završnih riječi, a obzirom da Vijeće nije bilo u mogućnosti na istom ročištu izreći presudu, objavljivanje presude je uz saglasnost stranaka i branilaca, odloženo za 28.01.2022. godine, a koje izricanje je naknadno prolongirano za 25.05.2022. godine iz razloga što Vijeće, zbog obimnosti i kompleksnosti predmeta, kao i zauzetosti u drugim predmetima, nije bilo u mogućnosti objaviti presudu navedenog dana.. Vijeće napominje da stranke ni odbrana nisu imali prigovore na takvu odluku Vijeća. Također, Vijeće je cijeno i činjenicu da se u konkretnom slučaju ne radi o pritvorskom predmetu, iz kojeg razloga, dodatno, nije bilo nužnosti za posebnom hitnošću u odnosu na datum objave presude..

(b) Utvrđene činjenice

17. Tužilaštvo BiH je dana 14.04.2015. godine, podnijelo Prijedlog za prihvatanje utvrđenih činjenica na osnovu člana 4. Zakona o ustupanju (u daljem tekstu: Prijedlog). Prijedlog je sadržavao ukupno 79 činjenica. Činjenice koje je optužba predložila izvorno potiču iz presuda pretresnih vijeća MKSJ donesenih u predmetima: *Tužilac protiv Radoslava Brđanina, br. IT-99-36-T od 1.9.2004. godine i Tužilac protiv Momčilo Krajišnika, br. IT-00-39-T od 27.9.2006. godine*. U Prijedlogu se navodi da predložene činjenice zadovoljavaju kriterije po kojim presuđena činjenica može biti prihvaćena kao dokazana, te da iste treba u cjelosti prihvatiti, posebno radi ostvarivanja svrhe člana 4. Zakona o ustupanju predmeta, odnosno zbog efikasnost i ekonomičnost sudskog postupka uz istovremenu zaštitu prava optuženog na pravično suđenje.

18. Izjašnjavajući se na ovaj prijedlog, branilac optuženog Maksimovića je naveo da osporava predložene činjenice jer se, po njegovom stavu, prihvatanjem istih krši prezumpcija nevinosti optuženih, dodavši da njegov branjenik ni ne poznaje Radoslava Brđanina i

Momčila Krajišnjika niti je sa istima ikad bio u kontaktu. S druge strane, branilac optuženog Mitrovića je osporio relevantnost predloženih činjenica, obzirom da se u pomenutim presudama MKSJ nigdje ne navode događaji koji su navedeni i opisani u činjeničnom opisu predmetne optužnice niti postoji bilo kakva veza sa lokalitetom u optužnici. I braniteljica optuženog Vujevića je istakla da se prihvatanjem predloženih činjenica krši načelo kontradiktornosti postupka (član 6. stav 3. tačka d) ZKP BiH) i prezumpcija nevinosti iz člana 6. stav 2. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda (EKLJP), uz naglasak da prihvata samo činjenicu pod rednim brojem 63. iz Prijedloga. Branilac optuženog Draškovića je osporio Prijedlog navodeći da predložene činjenice ne ispunjavaju prihvaćene kriterije, istima se krši prezumpcija nevinosti i onemogućava izjavljivanje žalbe u tekućoj fazi postupka. Na koncu i branilac optuženog Stevanovića se usprotivio ovom prijedlogu jer ugrožava princip ekonomičnosti i pravičnosti suđenja.

19. Branioци optuženih Perića, Lazarevića i Manojlovića nisu dostavili izjašnjenja na predmetni prijedlog.

20. Činjenice koje su prihvaćene u navedenim predmetima u korist Tužilaštva su pobrojane u Anex-u „B“ ove presude, a koju je odluku Vijeće donijelo iz sljedećih razloga:

21. Članom 15. ZKP BiH propisano je da pravo Suda (...) da ocjenjuje postojanje ili nepostojanje činjenica nije vezano ni ograničeno posebnim formalnim dokaznim pravilima (slobodna ocjena dokaza). Prihvatanje utvrđene činjenice kao dokazane u sebi sadrži pretpostavku pravne valjanosti takve činjenice. Ona, naime, predstavlja dokaz u postupku čime je podložna diskvalifikaciji od suprotne strane, dok će se po provedenom dokaznom postupku, a slijedom slobodne ocjene dokaza u smislu citirane odredbe iz člana 15. ZKP BiH, i vrednovati.

22. Međutim, Zakon o ustupanju je u konkretnom slučaju *lex specialis*, i to član 4. Zakona o ustupanju *in concreto*, koji propisuje da Sud može, nakon saslušanja stranaka, na vlastitu inicijativu ili na prijedlog jedne od stranaka (što je u konkretnoj situaciji i slučaj), odlučiti da prihvati kao dokazane činjenice koje su utvrđene pravosnažnom odlukom u drugom postupku pred MKSJ-om, ili da prihvati pismeni dokazni materijal iz postupaka pred MKSJ-om ako se odnosi na pitanja od značaja u tekućem postupku.

23. Glavni cilj prihvatanja utvrđenih činjenica dokazanim je osiguranje efikasnosti i ekonomičnost postupka s jedne strane, uz istovremenu zaštitu prava optuženog na pravično suđenje, s druge strane. Štaviše, time se sprječava ponovna traumatizacija svjedoka, budući da će se isti poštediti ponovnog svjedočenja o istim događajima. Na koncu, ovakvim

postupanjem se također osigurava pravo optuženog na suđenje u razumnom roku, kako je to zagarantovano članom 13. ZKP BiH i članom 6. stav 1. Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama (EKLJP).

24. U smislu prava optuženog slijedom odredbe iz člana 6. stav 2. ZKP BiH, odbrana ima mogućnost da svojim dokazima konfrontira utvrđenu činjenicu koja je kao dokazana prihvaćena u postuku pred ovim sudom.

25. Nadalje, članom 3. Zakona o ustupanju predmeta, propisano je da dokazi pribavljeni u skladu sa Statutom i Pravilnikom o postupku i dokazima MKSJ mogu se koristiti u postupcima pred sudovima u BiH, međutim, sudovi ne mogu zasnivati osuđujuću presudu isključivo ili u odlučujućoj mjeri na prethodnim iskazima svjedoka koji nisu dali usmeni iskaz na glavnom pretresu. Analognim tumačenjem navedene odredbe, a vezano za okolnosti u konkretnoj situaciji, Sud ne može zasnovati osuđujuću presudu isključivo ili u odlučujućoj mjeri na dokazima, u konkretnom slučaju činjenicama, koji nisu neposredno izvedene na glavnom pretresu. Tako Sud ne krši prezumpciju nevinosti optuženog po članu 3. stav 1. ZKP BiH i članu 6. stav 2. EKLJP.

26. Član 4. Zakona o ustupanju, kao ni ZKP BiH ne daju smjernice na koji način Vijeće treba cijeniti takve činjenice. Međutim, u predmetu *Tužilac protiv Momčila Krejišnika*³, navedeni su kriteriji prihvatljivosti predloženih utvrđenih činjenica dokazanim, koji kriteriji su prihvaćeni praksom ovog suda, a koje u konkretnom slučaju prihvata i ovo vijeće.

27. Činjenica mora biti uzeta iz jedne ili više određenih tačaka presude pretresnog ili žalbenog vijeća MKSJ i ne smije biti nejasno ili uopćeno vezana za presudu. Ona mora biti razumljiva sama po sebi, tj. i onda kada je izvučena iz konteksta. Formulacija činjenice mora biti slična izvornoj tački, ali da bi se osigurala razumljivost, ona može biti neznatno izmijenjena. Vijeće konstatuje da predložene činjenice pod r. br. 40, 49, 51 i 62 ne zadovoljavaju ovaj kriterij, zbog čega iste nije ni prihvatilo.

28. Vijeće, nadalje, nalazi da predložene činjenice pod r.br. 2 (djelimično), 13 (djelimično), 17 (djelimično) i 33 (djelimično), te 19, 23, 25, 27, 28, 30, 31, 32, 34, 53, 61, 62, 67, 73, 74, 75, 76, 77, i 79 ne zadovoljavaju kriterij relevantnosti, zbog čega iste nije ni prihvatilo.

³ Predmet br. IR-00-39-T, Rješenje po prijedlozima optužbe za prihvatanje činjenica o kojima je presuđeno i za prihvatanje pisanih izjava svjedoka shodno Pravilu 92 *bis*, od 28.02.2003;

29. Za sve činjenice koje je sud prihvatio Vijeće je, nakon izvršenog uvida u prvostepene i drugostepene presude u predmetima *Krajišnik i Brđanin*, ustanovilo da ispunjavaju i kriteriji da činjenica čini dio originalne presude na koju nije izjavljena žalba, koja je pravosnažno riješena po žalbi, ili potpada pod pitanja koja nisu sporna u toku apelacije.

30. Stoga, suprotno navodima branilaca kojim se tvrdi suprotno, predložene činjenice predstavljaju autentične činjenice iz pravomoćnih presuda, te su kao takve i prihvaćene dokazanim i temeljem ovog kriterija.

31. Vijeće je utvrdilo da činjenice ne potječu iz presuda koje se zasnivaju na sporazumu o potvrdnom izjašnjavanju o krivnji.

32. Vijeće nalazi da predložene činjenice pod r.br. 61, 62, 77 i 79., mogu biti činjenice razumnog spora među strankama, zbog čega iste nije ni prihvatilo.

33. Odbrana uopće nije isticala prigovor u pogledu valjanosti određene činjenice u vezi kriteriju da se činjenice ne smiju odnositi na radnje, ponašanje ili psihičko stanje optuženog, niti je Vijeće ustanovilo da je ijedna od predloženih činjenica u suprotnosti sa ovim kriterijem.

34. Vijeće nalazi da činjenice pod r.br. 10, 42, 52, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 78 ne zadovoljavaju kriterij da činjenica mora biti ograničena na zaključke o činjenicama i ne sadržavati pravne karakterizacije, zbog čega iste nije ni prihvatilo.

(c) **Ponovno otpočinjanje glavnog pretresa(član 251.stav 2. ZKP BiH)**

35. Na ročištima za glavni pretres održanim dana 24.08.2015. godine, 30.05.2015. godine, 29.08.2016. godine, 28.08.2017. godine, 22.01.2018. godine, 27.08.2018. godine, 17.12.2018. godine, 28.01.2019. godine, 26.08.2019. godine, 27.01.2020. godine, 25.05.2021. godine, 07.07.2021. godine i 23.08.2021. godine, Vijeće je, obzirom da je odgađanje glavnog pretresa trajalo duže od trideset dana, donijelo odluku da glavni pretres, u skladu sa odredbom člana 251. stav 2. ZKP BiH, počinje iznova. Kako su se stranke i branioci saglasili, Vijeće je odlučilo da se svjedoci neće ponovo pozivati i saslušavati i da će se koristiti njihovi iskazi dati na prethodnom glavnom pretresu, kao i da će se koristiti svi uloženi materijalni dokazi, kako od strane Tužilaštva, tako i od strane odbrane.

36. Vijeće ovdje nalazi bitnim naglasiti da se glavni pretres nije održavao u periodu od 03.02.2020. godine, pa do 25.05.2021. godine, zbog proglašenja stanja prirodne nesreće u Bosni i Hercegovini uzrokovane pandemijom COVID-19.

(d) **Mjere zaštite za svjedoke**

(i) *Mjere zaštite za svjedoke „S-1“, „S-2“, „S-3“, „S-4“, „S-5“, „S-6“, „S-7“, „S-8“*

37. Tužilaštvo Bosne i Hercegovine dostavilo je Sudu dana 19.12.2014. godine prijedlog kojim se traži određivanje mjera zaštite za osam svjedoka, obzirom da se radi o svjedocima koji su žrtve ili neposredni očevici inkriminiranih događaja za koja se sumnjiče Goran Maksimović i dr., usljed kojih događaja su preživjeli traumatična stanja, te da zbog saznanja koja posjeduju i davanja iskaza o istim, strahuju za ličnu i porodičnu sigurnost.

38. Nakon izvršenog uvida u spis i ispitivanja prijedloga Tužilaštva BiH, Sud⁴ je ocjenio da je prijedlog Tužilaštva BiH za određivanje mjera zaštite osnovan. Tražene mjere odnose se na zaštitu identiteta i svih ličnih podataka svjedoka, što je predviđeno članom 12. Zakona o zaštiti svjedoka, pa je Sud u skladu s tim i razmatrao opravdanost izricanja tih mjera. Naime, iz iskaza svjedoka za koje se mjere zaštite traže očigledno je da se radi ili o žrtvama ili o očevicima inkriminiranih događaja u kojim su osumnjičeni, kako se to osnovano sumnja, lično učestvovali, odnosno da se radi o svjedocima pod prijetnjom u skladu sa članom 3. stav 1. citiranog zakona.

39. Sud je prilikom odlučivanja o prijedlogu vodio računa da se osiguraju potrebni uslovi koji bi omogućili da se obezbijede svi relevantni dokazi, a da se pri tome ne ugroze prava osumnjičenih lica. Sud je vodeći računa o interesima odbrane u ovom predmetu odredio da će se braniocima u skladu sa članom 12. stav 8. Zakona o zaštiti svjedoka pod prijetnjom i ugroženih svjedoka, blagovremeno, a najkasnije 15 dana prije nego svjedok da svoj iskaz na suđenju otkriti dovoljno detalja kako bi se pripremili za ispitivanje svjedoka kojem su ovim rješenjem određene mjere zaštite.

40. Slijedom navedenog, svjedocima „S-1“, „S-2“, „S-3“, „S-4“, „S-5“, „S-6“, „S-7“, „S-8“, su određene mjere zaštite, tačnije dodijeljeni su im navedeni pseudonimi, te su svi lični podaci ovih svjedoka proglašeni povjerljivim. Utvrđeno je da povjerljivi podaci ovih svjedoka čine službenu tajnu u skladu sa članom 24. Zakona o zaštiti svjedoka pod prijetnjom i ugroženih svjedoka. Osobe na službenoj dužnosti ili osobe koje na bilo koji način saznaju ili dođu u posjed povjerljivih informacija o ovim svjedocima, dužne su čuvati i smatrati te informacije povjerljivim. Neovlašteno korištenje, otkrivanje ili drugo postupanje sa ciljem otkrivanja identiteta predstavlja krivično djelo u skladu sa članom 240. KZ BiH. Lični podaci svjedoka će ostati povjerljivi, u toku istrage i nakon podizanja optužnice, odnosno u trajanju od 30 godina nakon pravosnažnosti odluke.

⁴ Rješenje suda BiH, broj: S 1 1K 011258 14 Km 27 od 22.12.2014. godine

41. Na nastavku glavnog pretresa održanog 30.01.2017. godine, a slijedom prijedloga Tužilaštva BiH u tom pravcu, određene su dodatne mjere zaštite prema svjedoku „S-7“ u vidu svjedočenja iz druge prostorije. Rukovodeći se odredbom člana 5a) Zakona o zaštiti svjedoka, slijedom kojeg se mjere primjenjuju samo uz saglasnost svjedoka, Vijeće je na dijelu sjednice zatvorene za javnost uzelo izjavu od svjedoka u pogledu predloženih mjera. Svjedok je tom prilikom naveo da je porodičan, te da je nastanjen u mjestu u kojem su optuženi ili nastanjeni ili su nastanjeni u neposrednoj blizini tog mjesta, zbog čega će se sigurnije osjećati ukoliko svjedoči iz druge prostorije. Odlučujući u konkretnom slučaju, Vijeće je cijenilo kako proceduralne garancije na koje optuženi imaju pravo, ali s druge strane i potrebu da se svjedok zaštiti, slijedom čega je, uvažavajući razloge svjedoka, odlučio da prema svjedoku odredi dodatne mjere kojima se osigurava neotkrivanje njegovog identiteta našavši iste proporcionalnim okolnostima konkretnog slučaja.

(ii) Mjere zaštite za svjedoka „S-9“, „S-10“ i „S-11“

42. Na ročištu za nastavak glavnog pretresa održanog dana 21.09.2015. godine, Sud je na osnovu člana 235. ZKP BiH, isključio javnost povodom razmatranja prijedloga Tužilaštva za dodjeljivanje mjera zaštite za svjedoka, koji je u ranijem toku postupka bio javni svjedok. U zatvorenom dijelu ročišta postupajući Tužilac Tužilaštva BiH i svjedok u odnosu na koga su mjere predložene, iznijeli su usmeno razloge zbog čega traže mjere zaštite. Svjedok je izjavila da je dobijala telefonske pozive od nepoznatih lica vezano za njeno svjedočenje koja se odnose na dešavanja u Lokanju i da strahuje od posledica zbog svog svjedočenja te da se njeno ime dalje objavljuje. Osim zaštite identiteta, svjedok je izjavila da želi da svjedoči iz druge prostorije uz distorziju slike.

43. Nakon što je ročište otvoreno za javnost, Sud je objavio da je prihvatio prijedlog Tužilaštva, te je ovom svjedoku dodijelio mjere zaštite na način da joj je dodijelio pseudonim „S-9“ i odredio zaštitu njenih ličnih podataka. Određeno je da će ova mjera trajati 20 godina od donošenja iste. Istovremeno je određeno da će svjedok svjedočiti iz posebne prostorije uz distorziju slike, te da svako neovlašteno otkrivanje podataka ovoga svjedoka predstavlja krivično djelo.

44. Branioci prvooptuženog i devetooptuženog iznijeli su ovom prilikom neslaganje sa takvim načinom dodjele mjere zaštite za ovog svjedoka, s obzirom da bi dodjeljivanje mjera zaštite samo na temelju subjektivnog osjećaja svjedoka devalvirao ovaj pravni institut. Predsjednik vijeća je podsjetio odbranu da su u konkretnom slučaju ispunjeni svi uslovi za dodjelu mjera zaštite koje propisuje Zakon o zaštiti svjedoka.

45. Dalje, na ročištu za nastavak glavnog pretresa, održanom dana 19.10.2015. godine, Sud je, na prijedlog tužioca, uz saglasnost odbrana, a na osnovu člana 235. ZKP BiH, isključio javnost povodom razmatranja prijedloga Tužilaštva BiH za dodjeljivanje mjere zaštite za svjedoka koji je u ranijem toku postupka bio javni svjedok. U zatvorenom dijelu ročišta, postupajući tužilac Tužilaštva BiH i svjedok u odnosu na koga su mjere predložene, iznijeli su usmeno razloge zbog kojih se traže mjere zaštite. Razlozi se odnose na postojeće traume na strani svjedokinje, koja se, shodno vlastitim navodima, obraćala ljekaru i primala terapije. Tužilaštvo je predložilo da se svjedokinji, kao ugroženom svjedoku, dodijeli pseudonim, kao i da joj se omogući svjedočenje iz odvojene prostorije, uz distorziju slike.

46. Branilac optuženog Gojka Stevanovića je prigovorio dodjeljivanju ove mjere zaštite svjedoku, bez prethodnog predočavanja dokaza o navedenim činjenicama, ističući da bi bezrezervno prihvatanje prijedloga za mjere zaštite svjedoka obezvrijedilo institute zaštite svjedoka. Sud je odbio ovaj prigovor, smatrajući da su navodi svjedoka uvjerljivi.

47. Nakon što je ročište otvoreno za javnost, Sud je objavio da je prihvatio prijedlog Tužilaštva, te je ovom svjedoku dodijelio mjeru zaštite, odnosno pseudonim „S-10“ i odredio zaštitu njegovih ličnih podataka. Određeno je da će ova mjera trajati 20 godina od donošenja iste. Također je određeno da će svjedok svjedočiti iz posebne prostorije uz distorziju slike, te da svako neovlašteno otkrivanje podataka ovoga svjedoka predstavlja krivično djelo.

48. Nadalje, na ročištu za nastavak glavnog pretresa, održanom dana 22.05.2017. godine, Sud je, na prijedlog tužioca, uz saglasnost svih odbrana, a na osnovu člana 235. ZKP BiH, isključio javnost povodom razmatranja prijedloga Tužilaštva BiH za dodjeljivanje mjere zaštite za svjedoka koji je u ranijem toku postupka bio javni svjedok. Odbrana prvooptuženog je iskazala saglasnost da se ovom svjedoku dodijeli pseudonim „S-11“, dok se usprotivila da joj se dozvoli da svjedoči iz druge prostorije. Nakon što je saslušalo razloge svjedoka za dodjeljivanje mjera zaštite, cijeneći prigovor odbrane, Vijeće je odlučilo da prihvati ovaj zahtjev i da dodjeli mjere zaštite svjedoku i to pseudonim „S-11“ uz svjedočenje iz druge prostorije uz distorziju slike, s obzirom da svjedok brine za svoju ličnu sigurnost i sigurnost svoje porodice iz bojazni da bi ovim svjedočenjem, i on lično, kao i njegova porodica imali određene posljedice. Vijeće je donijelo odluku da mjere zaštite za svjedoka traju 15 godina.

(iv) Mjere zaštite za svjedoka Hedju Džuzdanović

49. Na ročištu za glavni pretres održanom dana 23.10.2017. godine a po prijedlogu tužioca Tužilaštva BiH, Sud je odredi mjeru zaštite svjedoku Hediji Džuzdanović na način da

je svjedok svjedočila iz druge prostorije. Naime, saglasno prijedlogu Tužilaštva, radi se o svjedoku kod kojeg postoji bojazan da će, uslijed susreta sa optuženim, imajući u vidu sadržaj svjedočenja, imati određene emocionalne reakcije koje će uticati na sposobnost svjedočenja, slijedom čega je Sud, uz uvažavanje navedenih razloga, odredio navedenu mjeru, sa čim su saglasne i odbrane optuženih.

50. U toku cijelog postupka, Vijeće je vodilo računa o zaštiti identiteta svjedoka sa dodjeljenim mjerama zaštite na način da se na glavnom pretresu, kao i u presudi ne spominje puno ime i prezime svjedoka, nego samo njima dodjeljeni pseudonimi, kao i da njihova slika ne bude objavljena u javnosti, dok se potpuni podaci o navedenim svjedocima nalaze u spisu, koji su, također, pod posebnom zaštitom.

(v) Mjere zaštite za svjedoka Milana Gajića i docje.jivar,je pravnog savjetnika

51. Svjedok Milan Gajić je u ranijem toku postupka imao dodjeljen pseudonim „S-1“, ali je na nastavku glavnog pretresa dana 08.02.2016. godine izjavio da svi znaju da je on svjedok sa mjerama zaštite, te da u daljem toku postupka ne želi da svjedoči sa mjerama zaštite nego kao javni svjedok uz prisustvo pravnog savjetnika. Vijeće je udovoljilo ovakvom zahtjevu svjedoka, te je isti na nastavku glavnog pretresa održanom dana 28.11.2016. godine svjedočio kao javni svjedok. Sud je, također, udovoljio zahtjevu svjedoka za dodjeljivanje pravnog savjetnika, te je dana 08.11.2016. godine, donio rješenje da se svjedoku Milanu Gajiću, dodijeli pravni savjetnik-advokat Miloš Perić tokom svjedočenja u ovom postupku, a u skladu sa odredbom člana 84. stav 1. ZKP BiH, obzirom da je našao da bi se svjedok Milan Gajić, mogao, prilikom saslušanja, bez savjetovanja od strane stručnog lica, dovesti ili biti doveden u situaciju, da zbog neznanja ili neukosti određenim izjavama pogorša svoj položaj, zbog čega je valjalo zaštititi interese svjedoka.

(e) Isključenje javnosti

52. Na nastavcima glavnih pretresa održanih dana 21.09.2015. godine, 19.10.2015. godine, 26.12.2016., 30.01.2017. godine, 18.04.2017. godine, 22.05.2017. godine i 10.09.2018. godine, u skladu sa odredbama člana 235. ZKP BiH javnost je nakratno bila isključena, a kako bi Vijeće saslušalo razloge svjedoka za koje je predloženo dodjeljivanje mjera zaštite, odnosno dodjeljivanje dodatnih mjera zaštite, a na ročištu dana 10.09.2018. godine i iz razloga što je prezentirana fotografija sa licima čiji identitet ne smije da bude dostupan javnosti.

53. Vijeće je prilikom odlučivanja imalo u vidu i pravo javnosti na pravilno i pravovremeno informisanje, jer u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima isključenje javnosti predstavlja

izuzetak propisan ZKP-om. U konkretnom slučaju, Vijeće je ocijenilo da se isključenjem javnosti postiže željeni cilj, a to je sprječavanje štetnih posljedica po svjedoke, dok će se informisanje javnosti omogućiti na drugi, prihvatljiviji način.

(f) **Suđenje bez prisustva optuženog Vukašina Draškovića**

54. Dana 03.12.2021. godine, branilac optuženog Vukašina Draškovića, advokat Petko Pavlović je telefonskim putem kontaktirao Sud, kako bi obavijestio da je optuženi narušenog zdravstvenog stanja, da je u toku detaljno utvrđenje dijagnoze, te optuženi i branilac predlažu da se ročište za glavni pretres zakazan za dan 06.12.2021. godine, održi bez prisustva istog. O tome je istog dana dostavljena i pismena saglasnost optuženog Draškovića uz naglasak da ni on ni njegov branilac, u slučaju održavanja tog ročišta, neće u daljem toku postupka ulagati prigovor na okolnosti neodržavanja ročišta za glavni pretres bez prisustva optuženog.

55. Na ročište za glavni pretres zakazan za dan 06.12.2021. godine, pristupio je branilac optuženog Vukašina Draškovića, advokat Petko Pavlović, koji je te prilike dostavio i medicinsku dokumentaciju⁵ na okolnosti zdravstvenog stanja optuženog, te ponovio saglasnost i prijedlog da se ročište održi bez prisustva optuženog Draškovića. Postupajuća tužiteljica, kao i ostale stranke i branioci su izrazili svoju saglasnost da se ročište održi bez prisustva optuženog Vukašina Draškovića.

56. Član 247. ZKP BiH izričito propisuje da se „*Optuženom ne može suditi u odsustvu*“. Međutim, analizom ove odredbe, može se zaključiti da se izraz „*u odsustvu*“ odnosi na slučajeve potpune odsutnosti optuženog iz postupka, bilo zbog toga što je nemoguće obezbijediti njegovo prisustvo u postupku, ili je on iz drugih razloga nedostupan organima gonjenja npr. nalazi se u bijegu ili se krije, ne zna se gdje je, ili mu nije poznato da se postupak vodi, ili postoje druge poteškoće da se obavijesti o postupku ili obezbijedi njegovo prisustvo. U konkretnom slučaju, evidentno je da postoje razlike između *sudjenja u odsustvu* i *sudjenja bez prisustva optuženog*, jer suđenje u odsustvu podrazumijeva situaciju gdje je prisustvo optuženog onemogućeno iz razloga kojima on ne može upravljati ili su izvan njegove kontrole, dok suđenje bez prisustva optuženog podrazumijeva da je optuženi u mogućnosti da prisustvuje, ali on to ne želi ili je objektivno spriječen.

57. Prilikom odlučivanja, Vijeće se rukovodilo interesima efikasnosti i pravičnosti, te činjenicom da se u predmetnom postupku, pored optuženog Draškovića nalazi još 7 (sedam)

⁵ Nalaz i mišljenje Odsjeka za internističke grane JZU bolnice Zvornik, Odjeljenja za internističke granice, broj protokola 1925.798 od 23.11.2021. godine, Otpusno pismo Odjeljenja za internističke grane, Odsjeka za internističke grane JZU bolnice Zvornik, broj istorije bolesti: 4928 2364 od 24.11.2021. godin, Uputnica za ambulantni pregled izdata od strane JZU Doma zdravlja Zvornik od 25.11.2021. godine

optuženih lica, koja u smislu prava na pravično suđenje (član 6. stav 1. Evropske konvencije o ljudskim pravima, EKLJP) imaju pravo na suđenje u razumnom roku, te da se isti uredno odazivaju pozivima Suda i pristupaju svakom zakazanom pretresu.

58. Osim toga, Vijeće nalazi važnim napomenuti da je glavni pretres u ovom predmetu započeo 2015. godine, da je u više navrata pauziran, što zbog zdravstvenog stanja stranaka u postupku, što zbog pandemije izazvane virusom covid - 19. Imajući u vidu fazu u kojoj se ovaj krivični predmet tada nalazio, tačnije da se radilo o posljednjem ročištu za glavni pretres, gdje posljednja odbrana iznosi završnu riječ, a posebno imajući u vidu saglasnost svih stranaka, Vijeće nalazi da je bilo u interesu pravde da se ovaj pretres održi bez prisustva optuženog Draškovića.

59. Nadalje, Vijeće je ustanovilo da je nepojavljivanje optuženog Draškovića na ovom ročištu posljedica objektivnih okolnosti na koje optuženi ne može da utiče, kao i da optuženog u ovom predmetu zastupa advokat Petko Pavlović, čime su ispunjeni svi navedeni kriteriji u skladu sa praksom ESLJP.

60. Stoga, kako će u toku postupka optuženom biti pružene sve neophodne procesne garancije prava na pravično suđenje, njegovo pravo da aktivno učestvuje u postupku neće biti uskraćeno samo zbog činjenice što se fizički ne nalazi u sudnici. Istovremeno, Sud je odmah po okončanju ročišta obavijestio optuženog o toku postupka, na način što mu je dostavljen snimak iznošenja završne riječe odbrane osmooptuženog, kao i kompletnog ročišta.

61. Imajući u vidu potencijalne interese društva i žrtava, kao i prava svih optuženih u ovom postupku, Sud postupa u skladu sa vladavinom prava, kao i sa utemeljenom sudskom praksom po članu 6., članu 13. i članu 17. EKLJP, međunarodnom sudskom praksom, te u skladu sa ZKP BiH. Širi javni interes se uvijek mora imati na umu prilikom primjene pomenutog člana 6. Evropske konvencije.

62. Kod ovakvog stanja stvari, koristeći svoje diskreciono pravo, Sud je nastavio pretres bez prisustva optuženog Draškovića, uz naprijed navedenu argumentaciju, što se ne smatra suđenjem u odsustvu u smislu člana 247. ZKP BiH, niti suprotnim članu 6. EKLJP, pri čemu su procesni interesi optuženog bili adekvatno obezbijeđeni, zbog čega je i odlučeno da se glavni pretres zakazan za dan 06.12.2021. godine održi bez prisustva optuženog Vukašina Draškovića zbog njegove objektivne spriječenosti, a uz prisustvo njegovog branioca, advokata Petka Pavlovića.

(g) **Prigovori na materijalne dokaze optužbe**

63. Na nastavku glavnog pretresa održanog dana 30.11.2015. godine, Tužilaštvo je uložilo dokaz T-4⁶, na šta je odbrana prigovorila, jer se radi o zapisniku o saslušanju svjedoka iz drugog predmeta koji se vodio protiv NN počilaca. Vijeće je odbilo ovakav prigovor, obzirom da navedene okolnosti ne čine zapisnik o ispitivanju svjedoka nezakonitim, zapisnik sadrži sve zakonom propisane elemente, a svjedok je dobio sve zakonom propisane pouke.

64. Na nastavku glavnog pretresa održanog dana 29.08.2016. godine, Tužilaštvo je predložilo da se u spis suda uloži dokaz T-20⁷. Odbrane optuženih Maksimovića i Mitrovića su podnijele prigovor zakonitosti na ovaj dokaz. Naime, branilac optuženog Maksimovića se usprotivio ulaganju pomenutog dokaza ističući da se radi o zapisniku koji je sačinila Federalna policija, a to nije učinila u skladu sa ZKP-om BiH, jer je ovlašteno službeno lice bilo ujedno i zapisničar, a po ZKP-u kada je isto lice ovlašteno lice i zapisničar mora mu se pročitati zapisnik i to mora biti konstatovano u tom zapisniku. S druge strane branilac optuženog Mitrovića se usprotivio uvođenju ovog dokaza obzirom da je svjedok davajući iskaz na glavnom pretresu objasnio razlike između iskaza datog u istrazi i na glavnom pretresu, te da je sadržaj istražnog zapisnika, kako branilac navodi, plod onog što su istražitelji sami rekli, odnosno konstatovali na zapisnik, a ne ono što je sam svjedok izjavio. Vijeće je odbilo uložene prigovore zakonitosti, obzirom da uvidom u predmetni zapisnik proizilazi da je zapisničar bio Dragan Lukanović, pa samim tim zapisnik nije sačinjen u odsustvu zapisničara, bez obzira na činjenicu da je to lice, zajedno sa licem Rusmir Abdulov u konkretnom slučaju bilo i ovlašteno službeno lice. Osim toga, iz predmetnog zapisnika proizilazi da je svjedoku postavljeno pitanje: „*hoćete li pročitati zapisnik ili da Vam se zapisnik pročita*“, na šta je svjedok izjavio „*da*“, te odgovorio da nema prigovor na sadržaj zapisnika. Vijeće je odbilo i prigovor odbrane optuženog Mitrovića, obzirom da iz zapisnika o ispitivanju svjedoka proizilazi da je isti sačinjen u skladu sa ZKP-om BiH, dok će sadržaj iskaza svjedoka na glavnom pretresu i u istrazi cijeliti u sklopu ocjene svih provedenih dokaza, kojom prilikom će dati ocjenu njegove dokazne snage u sklopu glavne stvari.

65. Nadalje, na nastavku glavnog pretresa održanog dana 26.12.2016. godine, Tužilaštvo je uložilo dokaze T-26⁸, T-27⁹ i T-28¹⁰, a radi se o zapisnicima o saslušanju svjedoka Milana Gajića. Branilac Gotovac je uložio prigovor zakonitosti ovih zapisnika,

⁶ T-4- Zapisnik o saslušanju svjedoka Jovana Gajića, datom pred Kantonalnim tužilaštvom Tuzlanskog kantona pod brojem: KTNRZ 286/96 od 05.05.2010. godine

⁷ T-20- Zapisnik o saslušanju svjedoka Milana Ilića, Federalno MUP, Federalna Uprava Policije, Sarajevo, broj: 11/8-1-157 od 13.07.2011. godine.

⁸ T-26- Zapisnik o saslušanju svjedoka Gajić Milana, Federalni MUP, Sarajevo, broj: 13/5-4-223 od 24.06.2010.godine

⁹ T-27- Zapisnik o saslušanju svjedoka Gajić Milana, Državna agencija za istragu i zaštitu, broj: 16-06/1-04-2-3/15 od 30.12.2014.godine

¹⁰ Zapisnik o saslušanju svjedoka Gajić Milana, Federalni MUP, Sarajevo, broj: 13/5-4-223 od 24.06.2010.godine

obzirom da iz audio zapisa proizilazi da je svjedok tokom saslušanja u istrazi tražio da mu se postavi pravni savjetnik, što mu nije udovoljeno, iako se svjedok na određeni način i samooptuživao, svjedočeći o svom prisustvu na licu mjesta, a i iskaze je davao pod određenim pritiscima, ukazujući da su ovlaštena službena lica upisivali u zapisnik šta su oni htjeli, a ne šta je svjedok svjedočio. Ovim prigovorima se pridružio i branilac Lazarević, dodajući i da izjava od 13.12.2014. godine u jednom dijelu nije formalno uredna, obzirom da svjedok nije potpisao sve pouke koje je trebao da potpiše. Vijeće je odbilo prigovore branilaca, kao neosnovane, obzirom da je nakon preslušanog audio zapisa utvrdilo da su istražitelji nakon postavljenog zahtjeva svjedoka za dodjeljivanje pravnog savjetnika, istom rekli da mu savjetnik nije potreban, obzirom da njegov iskaz neće po njega proizvesti nikakve posljedice u smislu njegovog krivičnog gonjenja, a što se i desilo. Pri tome svjedok je bio propisno upozoren da ima pravo da ne odgovara na pojedina pitanja ako bi ga istinit odgovor izložio krivičnom gonjenju. Određivanje savjetnika nije apsolutno pravo svjedoka i ono se u svakoj konkretnoj situaciji procjenjuje, posebno sa aspekta da li je svjedok u stanju da sam koristi svoja prava o kojima je upoznat (da se ne samooptužuje), te da li njegovi interesi mogu biti zaštićeni na drugi način. Prije davanja iskaza na glavnom pretresu dana 28.11.2016. godine, a nakon ponovljenog prijedloga od strane svjedoka Milana Gajića za postavljanje savjetnika, Vijeće je ovom svjedoku dodijelio savjetnika-advokata, kako bi zastupao interese svjedoka, cijeneći da se radi o različitoj fazi postupka, kada svjedok svoj iskaz daje pod zakletvom i kada postoji veća mogućnost da se može samooptužiti. Kada je u pitanju prigovor koji se ogleda u nedostatku potpisa na jednoj od mnogobrojnih datih pouka, Vijeće ovaj propust cijeni kao slučajnu omašku, koja sama po sebi ne čini predmetni dokaz nezakonitim, obzirom da je svjedok jasno poučen o svim svojim pravima, a o čemu je sačinjen i audio snimak.

(h) **Prigovor na materijalne dokaza odbrane**

66. Prilikom ulaganja materijalnog dokaza odbrane drugooptuženog Mitrovića O-II-20-Nalaz i mišljenje vještaka prof. dr. Mile Matijevića od 13.08.2019. godine, Tužilaštvo je uložilo prigovor zakonitosti, obzirom da vještak nije postupio po članu 97. ZKP BiH, jer je uz nalaz trebao da dostavi dokaze koje je imao, da ih pobroji i navede kako je došao do određenog zaključka odnosno mišljenja, a prigovor se odnosio i u dijelu zaključnih razmatranja iz razloga što su ista, po tvrdnji Tužilaštva, u međusobnoj suprotnosti.

67. Član 97 ZKP BiH, propisuje: *„osoba kcju tužilac, odnosno Sud odredi za vještaka dužna je Tužilaštvu, odnosno Sudu dostaviti svcj izvještaj kcji sadrži sjedeće: dokaze kcje je pregledao, obavljene testove, nalaz i mišjer,je do kcjeg je došao i sve druge relevantne podatke kcje vještak smatra potrebnim, za pravednu i objektivnu analizu. Vještak će detaljno*

obrazložiti kako je došao do određenog mišljenja“. Nakon detaljne analize nalaza i mišljenja ovog vještaka u pogledu prigovora Tužilaštva, Vijeće je iste prigovore odbilo, obzirom da iz nalaza i mišljenja jasno proizilazi koji su dokazi korišteni, iako isti nisu taksativno nabrojani, ali su navedeni kroz fus note ili kroz sam nalaz tako da se jasno vidi koje je dokaze vještak koristio kako bi izveo određeni zaključak ili došao do određenog mišljenja.

68. Prilikom ulaganja materijalnih dokaza odbrane Raje Lazarevića O-VII-4- Uvjerenja na ime Cvjetozara Đorđića, Vojna pošta 7469 Zvornik, broj: 506-104/92 od 02.10.1992. godine, Tužilaštvo je uložilo prigovor autentičnosti jer se radi o prepravljenu imenu na dokumentu. Izjašnjavajući se na ovaj prigovor, branilac se pozvao na Dopis koji je originalno predat Sudu u kojem stoji da gradska uprava iz svoje evidencije dostavlja predmetno uvjerenje i u kojem je navedeno da se dostavlja za Cvjetozara Đorđića, sina Vladimira iz Gornjeg Lokanja, uz konstataciju da je omaškom napisano da se radi o Svetozaru, o čemu je izvršena ispravka i postoji potpis lica koje je izvršilo tu ispravku i pečat vojne pošte 7469. Imajući u vidu navedeno, cijeneći da se radi o autentičnom dokazu, Vijeće je odbilo prigovor Tužilaštva, te je predloženo uvjerenje uložilo kao dokaz O-VII-4.

(i) **Odbijanje prijedloga za izvođenje dokaza**

69. Na nastavku glavnog pretresa održanog dana 09.07.2018. godine, Tužilaštvo je predložilo ulaganje materijalnih dokaza i to: Službene zabilješka, Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova, Federalne uprave policije, Sektora kriminalističke policije, Odjela za borbu protiv međukantonalnog kriminala, broj: 11/8-1-381/11 od 23.08.2011. godine sa prilogom Službene zabiljške PU Kalesija PS Teočak, broj: 08-02/5-4-04.3-87/11 od 15.05.2011. godine, kao i Službene zabilješka, Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova, Federalne uprave policije, Sektora kriminalističke policije, Odjela za borbu protiv međukantonalnog kriminala, broj: 13/5-4-279720 od 08.07.2010. godine. Odbrana drugooptuženog je prigovorila zakonitosti ovih dokaza, obzirom da se po sadržaju radi o izjavi svjedoka. Odgovarajući na upit predsjednika vijeća, postupajući tužilac je izjavila da se u službenim zabilješkama zaista radi o izjavama svjedoka koji su saslušani na glavnom pretresu, izuzev svjedoka sa mjerama zaštite, a koje zabilješke nisu predočavane tim svjedocima, niti su pitani na te okolnosti. Slijedom navedenog, Vijeće je prihvatilo prigovor odbrane optuženog Mitrovića, te odbilo da se u spis ulože ovi predloženi dokazi.

70. Na istom ročištu za nastavak glavnog pretresa, Vijeće nije prihvatilo kao dokaz Presudu MKSJ protiv Krajišnika, koju je Tužilaštvo predložilo, obzirom da presuda nije dokaz, stim da su pojedine činjenice iz ove presude već prihvaćene Rješenjem o utvrđenim činjenicama dana 27.12.2018. godine.

71. Na nastavku glavnog pretresa održanog dana 27.08.2018. godine, Vijeće je usvojilo prigovor zakonitosti odbrana na ulaganje materijalnog dokaza i to: Službene zabilješke F MUP-a, Federalne uprave policije, broj: 11/8-1-279 od 16.05.2011. godine, obzirom da je cijeno osnovan prigovor da su pripadnici FUP-a postupali po naredbi TBiH od 29.03.2011. godine i saznanja koja su imali su naveli u zabilješki, te da se u konkretnom slučaju ne radi o izjavi svjedoka nego o saznanjima ovlaštenih službenih lica, uz napomenu da navedeni svjedok nije saslušan, jer je Tužilaštvo na te okolnosti saslušalo druge svjedoke.

72. Branilac optuženog Mila Vujevića, advokat Zumreta Akagić-Bavčić je u toku dokaznog postupka predlagala uviđaj, odnosno izlazak na lice mjesta, na lokalitetu Čarkovača, međutim Vijeće nije prihvatilo ovakav prijedlog odbrane, obzirom da je iz svih izvedenih dokaza Vijeće imalo jasnu sliku lokacija na kojima se odvijao predmetni događaj, kao i da bi prihvatanjem ovog prijedloga, došlo do nepotrebnih troškova i odugovlačenja postupka, što je u suprotnosti sa načelima ekonomičnosti i efikasnosti postupka.

(j) **Izuzetak od neposrednom izvođenja dokaza**

73. Na nastavku glavnog pretresa održanog dana 16.04.2018. godine, shodno prijedlogu Tužilaštva BiH od 27.3.2018. godine, uz saglasnost odbrana, pročitani su iskazi svjedoka Đulse Bečić, Sakibe Đedović, Zumre Halilović, Seide Hasanović, Fadile Ikanović, Bege Islamovića, Bijadera Jahića, Šehre Mehmedović, Bege Salkanovića, Miće Tomića, Ibrahima Nikačevića, datih u istrazi, a na nastavku glavnog pretresa održanom 14.05.2018. godine i iskaz svjedoka Ćamila Salkanovića.

74. Naime, odredbom člana 273. stav 2. ZKP BiH je propisano da se, izuzetno, zapisnici o iskazima iz istrage, mogu po odluci sudije, odnosno vijeća, pročitati i koristiti kao dokaz na glavnom pretresu u slučaju ako su ispitane osobe umrle, što su situacije u konkretnom slučaju. Naime, činjenicu smrti Tužilaštvo je dokazalo izvodima iz MKU (koji su uz iskaze navedenih svjedoka uloženi pod oznakama T-47 do T-58).

75. Shodno navedenom, Sud je nakon čitanja iskaza ovih svjedoka od strane tužioca, dozvolio odbrani da se izjasni o pitanjima koja bi odbrana postavila svjedocima da su svjedoci neposredno saslušani pred Sudom, što su pojedini branioi i učinili, dok optuženi nisu imali pitanja.

76. Na nastavku glavnog pretresa održanog 14.05.2018. godine, Tužilaštvo je predložilo i da se u skladu sa članom 273. stav 2. ZKP BiH čitaju iskazi svjedoka Mehe Ikanovića, Džemile Mehić, Fadile Mehić, Hajrudina Mehića, Sumbile Mustafić, Ajne Omerović, Sulejmana Omerovića, Alije Salkanovića, Minete Salkanović, Džemile Vejzović, Ajke Jukić i

Rasima Halilovića, pravdajući to činjenicom da se radi o svjedocima čiji je dolazak pred Sud otežan zbog narušenog zdravstvenog stanja u prilog čemu je Tužilaštvo dostavilo Sudu i relevantnu medicinsku dokumentaciju.

77. Izjašnjavajući se ponaosob pismeno u pogledu predloženog, branioci optuženih Ljiljana Mitrovića, advokat Milenko Zelenović, Vukašina Draškovića, advokat Petko Pavlović i Slavka Perića, advokat Cvijetin Adamović, bili su saglasni sa prijedlogom za čitanje iskaza predloženi svjedoka u skladu sa odredbom člana 273. stav 2. ZKP BiH. Branilac optuženog Raje Lazarevića, advokat Dragan Gotovac, u svom izjašnjenju predložio je vještačenje medicinske dokumentacije za svjedoke Ajku Jukić, Aliju Salkanovića, Hajrudina Mehića i Fadilu Mehić, dok se nije protivio čitanju iskaza preostalih predloženih svjedoka. S druge strane, branilac optuženog Mila Vujevića, advokat Zumreta Akagić-Bavčić, predložila je vještačenje svih navedenih svjedoka po vještacima odgovarajuće struke.

78. Na nastavku glavnog pretresa održanom 11.06.2018. godine, Sud je uzeo usmena izjašnjenja od odbrana optuženih koji se nisu očitovali u pogledu navedenog u pisanom obliku, slijedom čega su se branioci optuženih Gorana Maksimovića, advokat Dušan Tomić, Gojka Stevanovića, advokat Stanko Petrović i Miće Manojlovića, advokat Radivoje Lazarević, pridružili izjašnjenjima odbrana koje se nisu protivile čitanju iskaza navedenih svjedoka u skladu sa članom 273. stva 2. ZKP BiH, ističući da se radi o iskazima svjedoka-oštećenih, odnosno da se ne protive čitanju iskaza navedenih svjedoka obzirom na sadržinu njihovih izjava.

79. Na poseban upit Suda, a imajući u vidu da se većina odbrana optuženih saglasila da se čitaju iskazi predloženih svjedoka bez prethodnog vještačenja njihovog zdravstvenog stanja, a što je i u skladu sa načelima ekonomičnosti, to su se i odbrane optuženih Raje Lazarevića, advokat Dragan Gotovac i Mile Vujevića, advokat Zumreta Akagić-Bavčić, pridružili ostalim braniocima i dali saglasnost za čitanje iskaza svjedoka, slijedom čega je Sud, uz saglasnost svih stranaka i odbrana, odlučio da će se na nastavku glavnog pretresa 02.07.2018. godine pročitati iskazi svjedoka Mehe Ikanovića¹¹, Džemile Mehić¹², Fadile

¹¹ T-118- Zapisnik o saslušanju svjedoka Ikanović Meho, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-04/2-6-04-2-520/12 od 07.09.2012. godine.

¹² T-119-Zapisnik o saslušanju svjedoka Mehić Džemila, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-04/2-6-04-2-497/12 od 04.09.2012. godine.

Mehić¹³, Hajrudina Mehića¹⁴, Ajne Omerović¹⁵, Sulejmana Omerovića¹⁶, Alije Salkanovića¹⁷, Minete Salkanović¹⁸, Sumbila Mustafića¹⁹, Radisa Halilovića²⁰, Džemile Vejzović²¹ i Ajke Jukić²² dati u istrazi. Također, a nakon saglasnosti odbrana u tom pravcu, na nastavku pretresa održanom 02.07.2018. godine, a u skladu sa članom 273 stav 2 TKP BiH, pročitani su i iskazi svjedoka Fatime Avdić²³ i Ajše Čeliković²⁴, obzirom da se u slučaju svjedoka Fatime Avdić radi o osobi čiji je dolazak pred Sud bio otežan usljed bolesti, na koju okolnost je u spis uložena i relevantna medicinska dokumentacija, dok je svjedok Ajša Čeliković tokom trajanja ovog postupka preminula, na koju okolnost je uložen izvod iz MKU iz kojeg proizilazi da je ista preminula 24.02.2018. godine.

80. Na nastavku glavnog pretresa od 15.10.2018. godine, pročitani su iskazi svjedoka Mustafe Husića obzirom da se radi o svjedoku čiji je dolazak pred sud znatno otežan zbog narušenog zdravstvenog stanja (član 273. stav 2. ZKP BiH) u prilog čemu je Tužilaštvo dostavilo Sudu i relevantnu medicinsku dokumentaciju. Odbrane optuženih su se na nastavku glavnog pretresa od 24.09.2018. godine, saglasile sa čitanjem iskaza ovog svjedoka.

81. Imajući u vidu sve navedeno, Vijeće je vodilo računa o dokaznoj snazi pročitanih iskaza svjedoka iz istrage obzirom da se na istim, u odlučujućem dijelu, ne može zasnivati presuda.

¹³ T-120- Zapisnik o saslušanju svjedoka Mehčić Fadila, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-04/2-6-04-2-505/12 od 05.09.2012. godine.

¹⁴ T-121- Zapisnik o saslušanju svjedoka Mehčić Hajrudin, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-04/2-04-2-553/12 od 13.09.2012. godine.

¹⁵ T-122- Zapisnik o saslušanju svjedoka Omerović Ajna, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: P-16-14-04-2-564/12 od 12.09.2012. godine

¹⁶ T-123- Zapisnik o saslušanju svjedoka Omerović Sulejman, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-04/2-6-04-2-550/12 od 12.09.2012. godine.

¹⁷ T-124- Zapisnik o saslušanju svjedoka Salkanović Alija, MUP tuzlanskog kantona, PU Kalesija, PS Teočak, broj: 08-02/5-5-04.6-30-03/06 od 31.03.2006. godine; T-124A- Zapisnik o saslušanju svjedoka Salkanović Alija, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-04/16-04/2-6-04-2-498/12 od 04.09.2012. godine.

¹⁸ T-125- Zapisnik o saslušanju svjedoka Salkanović Mineta, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-04/2-6-04-2-510/12 od 06.09.2012. godine.

¹⁹ T-126- Zapisnik o saslušanju svjedoka Mustafić Sumbila, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: P-16-14-04-2-564/12 od 13.09.2012. godine

²⁰ T-127- Zapisnik o saslušanju svjedoka Halilović Rasim, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-04/2-6-04-2-589/12 od 18.09.2012. godine.

²¹ T-128- Zapisnik o saslušanju svjedoka Vejzović Đemila, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-04/2-6-04-2-514/12 od 06.09.2012. godine.

²² T-128- Zapisnik o saslušanju svjedoka Jukić Ajka, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-04/2-6-04-2-544/12 od 11.09.2012. godine.

²³ T-130- Zapisnik o saslušanju svjedoka Jukić Ajka, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-04/2-6-04-2-544/12 od 11.09.2012. godine.

²⁴ Zapisnik o saslušanju svjedoka Čeliković Aiša, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-04/2-6-04-2-539/12 od 11.09.2012. godine.

(k) **Izmjena redoslijeda izvođenja dokaza**

82. Na nastavku glavnog pretresa održanog dana 23.09.2019. godine, a uz saglasnost stranaka i branilaca, Vijeće je, u skladu s odredbama članova 240. i 261. stav 2. ZKP BiH, donijelo odluku da se odstupi od redovnog toka izvođenja dokaza, te da se nakon izvođenja dokaza odbrane četvrtooptuženog Mila Vujevića, a prije otpočinjanja dokaznog postupka odbrane petooptuženog Vukašina Draškovića, izvede kao dokaz Suda, nalaz i mišljenje vještaka Alme Bravo Mehmedbašić i Senadina Fadilpašića, na okolnost ... stanja svjedoka „S-5“, budući da je odbrana optuženog Vujević Mila, na čiji prijedlog je i obavljeno ovo timsko vještačenje, odustala od izvođenja tog dokaza.

83. Također, na nastavku glavnog pretresa održanog dana 21.10.2019. godine, a uz saglasnost stranaka i odbrane, na istovjetan način je u skladu sa navedenim odredbama procesnog zakona, odstupljeno od redovnog izvođenja dokaza, pa je na navedeni datum, a prije otpočinjanja dokaznog postupka odbrane sedmooptuženog Raje Lazarevića, saslušan vještak vojne struke Mile Matijević, kojeg je predložila odbrana drugooptuženog Ljiljana Mitrovića.

84. Kada je u pitanju saslušanje svjedoka optužbe „S-5“, obzirom da isti zbog zdravstvenog stanja nije pristupio na ročište za glavni pretres u redovnom toku izvođenja dokaza optužbe, Vijeće je prešlo na izvođenje dokaza odbrane, uz ostavljanje mogućnosti da ukoliko svjedok „S-5“ u toku dokaznog postupka bude u mogućnosti da pristupi Sud će izvršiti izmjenu redoslijeda izvođenja dokaza i dopustiti saslušanje ovog svjedoka. Odbrane su se saglasile sa ovom odlukom, te je svjedok „S-5“ saslušan nakon okončanja dokaza odbrane, dana 25.05.2021. godine, nakon čega odbrane nisu imale novih prijedloga za izvođenje dokaza.

(l) **Vještačenje i prinudno dovođenje svjedoka „S-5“**

85. Dana 08.05.2017. godine, Vijeće je izdalo Naredbu za medicinsko vještačenje svjedoka S-5, od strane ljekara specijaliste, neuropsihijataru,²⁵ a na prijedlog branioca optuženog Mile Vujevića, Zumrete Akagić-Bavčić, zbog osporavanja kredibiliteta ovog svjedoka, obzirom da je odbrana došla do saznanja da je svjedok „S-5“ osoba slabog psihičkog i fizičkog zdravlja, koja se zbog svojih zdravstvenih problema liječila u više navrata, kako u Beogradu (Srbiji), tako i u Bosni i Hercegovini, uslijed čega, po stavu odbrane, nije sposoban učestvovati u postupku zbog zdravstvenog stanja, kao i da je među stanovnicima kraja odakle dolazi poznat kao ... zbog čega se dovodi u pitanje i njegova izjava data u fazi istrage. Vještakinja Mehmedbašić je Sudu dostavila svoj nalaz i mišljenje dana 24.05.2017.

²⁵ Vještakinja: dr Alma Bravo Mehmedbašić.

godine u kojem navodi da svjedok „S-5“ nije pristao na psihijatrijsko vještačenje, slijedom čega se ne može izjasniti o stupnju ... svjedoka „S-5“, te da na osnovu medicinske dokumentacije, koja je nekompletna (budući da nedostaje otpusno pismo o liječenju, dijagnostičke pretrage CT niti MR mozga) ne može se izjasniti koliko je oštećeno sjećanje svjedoka „S-5“ za period ratnih dešavanja, niti o stupnju ... imenovanog kada je davao izjave u vrijeme istrage, kao niti o sadašnjem ... stanju ovog svjedoka. Napominje i da se na osnovu dostavljene medicinske dokumentacije svakako može sumnjati u sposobnost i vjerodostojnost svjedočenja na Sudu svjedoka „S-5“, kao i tokom istrage, ali da bi se dao vjerodostojan nalaz o sposobnosti svjedočenja svjedoka S5 vještak je predložio timsko psihijatrijsko-psihološko vještačenje navedenog svjedoka, kako bi mogla sa sigurnošću dati nalaz nakon obavljenog vještačenja da li je svjedok S5 sposoban da svjedoči i da li se njegova ranija izjava može uzeti kao vjerodostojan dokaz za Sud.

86. Dodatno, dana 17.05.2018. godine, branilac optuženog Mila Vujevića, advokat Zumreta Akagić-Bavčić, a pozivajući se na relevantni dio zaključka vještakinje Alme Bravo-Mehmedbašić, predložila je timsko vještačenje svjedoka „S-5“, što je udovoljeno, pa je nakon izdavanja Naredbe dostavljen nalaz i mišljenje²⁶ koji su sačinili prof.dr.sci.med. Alma Bravo –Mehmedbašić i dr.sci. Senadin Fadilpašić iz kojeg proizilazi da su vještaci mišljenja da je svjedok, bez obzira na generalno očuvane kognitivne sposobnosti uz blaža oštećenja istih i pored dugogodišnje upotrebe alkohola, što ni ne negira, sposoban učestvovati u sudskom postupku, davati izjave i odgovarati na pitanja Suda i stranaka u postupku i biti pouzdan svjedok, u odnosu na funkcionalnost svojih psihičkih sposobnosti.

87. Nakon ovakvog nalaza, koji je Vijeće prihvatilo kao objektivno i stručno, Vijeće je ponovo pozivalo svjedoka da pristupi na nastavak glavnog pretresa, ali isti se nije odazivao uz tvrdnju da je i dalje bolestan. Nakon pribavljene nove medicinske dokumentacije, Sud je dana 30.12.2019. godine izdao Naredbu vještaku internisti prim. dr. Ibrahimu Gavrankapetanoviću da sačini nalaz i mišljenje na okolnosti zdravstvenog stanja svjedoka „S-5“, te da li je svjedok sposoban da dođe u Sud BiH u Sarajevo, te da na glavnom pretresu u svojstvu svjedoka da iskaz. Postupajući po naredbi Suda, vještak je sačinio nalaz i mišljenje²⁷ iz kojeg proizilazi da je svjedok „S-5“ sposoban pristupiti na glavni pretres i dati iskaz u punom kapacitetu, koji nalaz je sud takođe prihvatio kao objektivno i stručno..

88. Imajući u vidu ove okolnosti, Sud je ponovo pozivao svjedoka „S-5“ da pristupi, ali se isti nije odazivao uz naznaku da je i dalje bolestan, ali da ne posjeduje medicinsku

²⁶ Timsko psihijatrijsko-psihološko vještačenje Prof. Dr Alma Bravo-Mehmedbašić i Dr. sci Senadin Fadilpašić od 28.03.2019. godine

²⁷ S-2- Mišljenje prim.dr. Ibrahima Gavrankapetanovića u vezi zaštićenog svjedoka S-5 od 09.01.2020. godine.

dokumentaciju. Tužilaštvo je, čak, u dva navrata dostavljalo obavijesti Sudu da su izdavali naredbu pripadnicima Državne agencije za istrage i zaštitu, da u bolnici i medicinskim ustanovama koje je svjedok navodio da je posjećivao provjere navode ovog svjedoka, ali pripadnici ove agencije tom prilikom nisu pronašli nikakvu evidenciju o liječenju ovog svjedoka u naznačenim zdravstvenim ustanovama. Imajući u vidu sve navedene okolnosti, Sud je u dva navrata izdao Naredbu sudskoj policiji za prinudno dovođenje svjedoka S-5, a koja naredba je od 21.05.2020. godine realizovana i svjedok „S-5“ je prinudno doveden na nastavak glavnog pretresa dana 25.05.2021. godine na kojem je dao svoj iskaz.

(m) **Saslušanje vještaka Christian A.Nielsen**

89. Dana 09.11.2018. godine saslušan je Christian A. Nielsen, kao vještak Tužilaštva, a koji je sačinio Istraživački izvještaj za predmet Krajišnik (IT-00-39), Ažurirano za Miću Stanišića (IT-04-79)²⁸, na koji način je postupljeno po član 6. Zakona²⁹ o ustupanju predmeta, te odbrani omogućeno unakrsno ispitivanje ovog vještaka.

B. DOKAZNI POSTUPAK

90. Tokom predmetnog postupka saslušani su brojni svjedoci i vještaci, te su uvedeni materijalni dokazi koji su pobrojani u Aneksu „A“ ove presude.

91. Tužilaštvo BiH je u toku postupka saslušalo 101 svjedoka, dva vještaka, te uložilo u spis 536 materijalna dokaza. Tužilaštvo je kao dodatni dokaz predložilo saslušanje vještaka medicinske struke, prof. Dr. Vede Tuco, na okolnosti sačinjavanja nalaza za još jedno lice čiji su posmrtni ostaci naknadno pronađeni. Odbrane su okolnosti koje je vještak trebao usmeno iznijeti učinile nespornim, pa je Vijeće prihvatilo da se u spis uloži dokaz T-536-Zapisnici i fotografije sa ekshumacije od 03.09.2015. i 09.09.2015. godine

92. Odbrana optuženog Gorana Maksimovića je u toku postupka saslušala 6 svjedoka, među kojima je i sam optuženi kao svjedok, te uložila 20 materijalnih dokaza.

93. Odbrana optuženog Ljiljana Mitrovića je u toku postupka saslušala 9 svjedoka, 1 vještaka, te uložila 20 materijalnih dokaza. Odbrana je predložila da vještak Mile Matijević

²⁸ T-532- Ministarstvo unutrašnjih poslova bosanskih Srba: začeci, djelovanje i zapovjedanje i rukovođenje, 1990.-1992., Istraživački izvještaj pripremljen za predmet Krajišnik (IT-00-39), Ažurirano za Miću Stanišića (IT-04-79), Christian A. Nielsen od 29.02.2008. godine.

²⁹ Zakon o ustupanju predmeta od strane Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju Tužilaštvu Bosne i Hercegovine i korištenje dokaza pribavljenih od međunarodnog krivičnog suda u bivšu Jugoslaviju u postupcima pred sudovima u Bosni i Hercegovini

sačini nalaz i mišljenje na okolnosti koje su ocijenili relevantnim za odbranu, nakon čega je Sud izdao naredbu za vještačenje dana 18.04.2019. godine.

94. Odbrana optuženog Slavka Perića je u toku postupka saslušala 4 svjedoka, 1 vještaka i 5 materijalnih dokaza. Saslušani vještak vojne struke Boško Antić je vještačio po prijedlogu ove odbrane kao i odbrane optuženog Raje Lazarevića, a za koje vještačenje je Sud izdao naredbu dana 13.02.2019. godine.

95. Odbrana optuženog Mile Vujevića je u toku postupka saslušala 3 svjedoka i uložila 4 materijalna dokaza.

96. Odbrana optuženog Vukašina Draškovića je u toku postupka saslušana 5 svjedoka i uložila 7 materijalnih dokaza.

97. Odbrana optuženog Gojka Stevanovića je u toku postupka saslušala 1 svjedoka i uložila 1 materijalni dokaz.

98. Odbrana optuženog Raje Lazarevića je saslušala 7 svjedoka, 1-og vještaka (vještak koji je ujedno i vještak optuženog Slavka Perića), te je uložila 7 materijalnih dokaza.

99. Odbrana optuženog Miće Manojlovića je saslušala 3 svjedoka i uložila 2 materijalna dokaza.

100. Kako je to već ranije navedeno, u toku glavnog pretresa je preminuo optuženi Cvjetko Popadić u odnosu na kojeg je postupak obustavljen. Međutim, odbrana ovog optuženog je uložila u spis, kao svoje dokaze, 3 materijalna dokaza.

101. Konačno, kao dokaz Suda, saslušan je 1 vještak i uložena su 2 materijalna dokaza.

C. ZAVRŠNE RIJEČI

(a) Završno izlaganje Tužilaštva BiH

102. Na nastavku glavnog pretresa održanog dana 07.07.2021. godine, Tužilaštvo je iznijelo završnu riječ u kojoj se u prvom redu osvrnulo na dokazanost opštih elemenata krivičnog djela Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. KZ BiH. Tako je istaknuto da iz utvrđenih činjenica, materijalnih dokaza, kao i saslušanih svjedoka proizilazi da je u periodu od aprila pa najmanje do kraja oktobra 1992. godine na širem području opštine Zvornik i okolnih opština postojao širok i sistematičan napad Vojske Srpske Republike BiH, a potom Republike Srpske, policije i paravojnih jedinica usmjeren protiv civilnog bošnjačkog stanovništva opštine Zvornik.

103. Kada je u pitanju opšti element predmetnog krivičnog djela, a koji se ogleda u svijesti optuženih o postojanju širokog i sistematičnog napada i da njihova djela čine dio tog napada, Tužilaštvo je istaklo da je njihovo znanje sasvim očigledno iz činjenice da i sami poduzimaju pojedine radnje koje su dio tog napada. Pa tako, kada su u pitanju optuženi Maksimović i Mitrović, Tužilaštvo je navelo da su kao policajci bili upućeni u dešavanja u opštini Zvornik, a sam odlazak policije na teritoriju SJB Zvornik koju ne pokriva SJB Ugljevik i da učestvuju u ovoj vojno-policijskoj akciji, po stavu Tužilaštva, potvrđuje znanje svih optuženih o širokom i sistematičnom napadu. U završnom obraćanju se Tužilaštvo osvrnulo na materijalne dokaze, kao i iskaze svjedoka, iz kojih proizilazi da su optuženi Maksimović i Mitrović u kritičnoj akciji bili komandir, odnosno zamjenik komandira Interventne jedinice SJB Ugljevik. Osim za ove optužene, Tužilaštvo je elaboriralo dokaze iz kojih proizilazi i da je optuženi Slavko Perić kritičnog događaja bio komandir Lokanjske čete, a optuženi Mile Vujević, Gojko Stevanović, Rajo Lazarević, Mićo Manojlović pripadnici te čete, kojim se pridružio i optuženi Vukašin Drašković, te da su imali znanje i svijest o napadu i da njihove radnje čine dio tog napada.

104. Nadalje, Tužilaštvo je u završnom obraćanju Sudu istaklo da su optuženi znali da će iz Teočaka, koji je bio okružen, proći kolona civila koji su pokušali pobjeći u strahu za svoje živote od napada vojske i policije RS i krenuli su iz pravca Teočaka ka Sapni, odnosno dijelu opštine koja je pod kontrolom Armije BiH. U tom dijelu se Tužilaštvo pozvalo, između ostalog, i na dio iskaza svjedoka Stjepana Mitrovića koji je izjavio da mu je Ljiljan Mitrović rekao da će tim putem proći grupa važnih ljudi.

105. Osim toga, detaljno su elaborirani dokazi na okolnosti da su u koloni bili civili, da ih je bilo oko 120 među kojim i žene i djeca, te da je ta kolona dva puta napadnuta i prekidana od strane udruženih snaga policije i pripadnika Lokanjske čete. Tužilaštvo je istaklo da iz dokaza proizilazi da civili nisu bili ni u kakvim vojnim aktivnostima u momentu zarobljavanja, te da su od naoružanja posjedovali lovačko naoružanje, a oni koji su imali pištolje, iste su,

kako to opisuje svjedok Mujkanović, odmah predali vojnicima VRS, a što se dogodilo i sa jednom bombom.

106. Kada je u pitanju učešće optuženih u inkriminisanom događaju, Tužilaštvo je istaklo da je naredbu za napad na kolonu načelnik SJB Ugljevik Vinko Lazić prenio Goranu Maksimoviću i da je u dogovoru sa Radivojem Đorđićem, koji je angažovao više pripadnika VRS Lokanjske čete, među kojim su bili i Slavko Perić, Mile Vujević, Vukašin Drašković, Gojko Stevanović, Cvjetko Popadić, Rajo Lazarević, Mićo Manojlović i Miroslav Makrović, kolona presječena i napadnuta dva puta, te zarobljena grupa od oko 86 civila na drumskom putu koji vodi iz sela Lokanj prema Orića visu. Tužilaštvo je u završnom obraćanju tvrdilo da su tu kolonu zarobili Cvjetko Popadić i Slavko Perić, a na koje lice mjesta su ostali optuženi došli u pomoć, te su tjerali civile da se međusobno tuku, da bih ih potom vezali žicom i kliještima, kao i šatorskim krilima.

107. Tužilaštvo se u završnoj riječi pozvalo i na dokaze iz kojih proizilaze inkriminacije koje se optuženim stavljaju na teret, tačnije da je tu došlo do ubijanja jednog civila po naredbi Ljiljana Mitrovića, te razdvajanja dvije grupe civila, od kojih su jednu grupu povelili optuženi pripadnici Lokanjske čete ka Bari, lokalitet Njiverice, gdje su ih lišili života, dok je druga manja grupa, odvedena u centar Lokanja, ka komandi čete, a koju grupu su odveli policajci iz Ugljevika, predvođeni Ljiljanom Mitrovićem, gdje su ispitivani, nakon čega su po naredbi Gorana Maksimovića, ovu grupu odveli pripadnici Lokanjske čete i policije do mjesta Vidrovine iza crkve, gdje su streljani.

108. Iako je naredbu za odlazak u selo Gornja Krčina dao načelnik SJB Ugljevik Vinko Lazić, po tvrdnji Tužilaštva organizaciju, rukovođenje i komandovanje na terenu je vršio optuženi Maksimović. Nakon dolaska u Gornje Krčine sa kamionom na kojem je bio trocjevac i sa dva Golfa, pripadnici interventnog voda su odmah otišli u Lokanj. Optuženi Maksimović im je rekao da moraju otići u Lokanj, gdje se dogovorio sa Radivojem Đorđićem da prenoće, što proizilazi iz iskaza svjedoka Pere Ignjatovića. Dalje je navedeno da je napad na kolonu uslijedilo na lokaciji Karaule, kako to proizilazi iz iskaza svjedoka Milana Marinkovića, dok se drugi napad dogodio između 6 i 7 sati ujutro. Kako su to saslušani svjedoci izjavili, prema zarobljenim civilima se ophodilo nehumano, optuženi su tjerali zarobljene civile da se međusobno tuku, a kad su vidjeli da se ne tuku takvom jačinom kako su oni tražili, onda su udarali civile bez izbora sa kundacima pušaka, nogama obuvenim u čizme, štapovima, pa je u jednom momentu NN pripadnik Lokanjske čete udario i svjedoka „S-9“.

109. Nakon toga je optuženi Mitrović počeo da izdvaja grupu civila, nazivajući ih ekstremima, da bi u jednom trenutku izdvojio jedno lice i rekao mu da baš njega traže, nakon čega je izdao naredbu da se to lice liši života. Učešće optuženog Maksimovića u inkriminisanom događaju proizilazi prije svega iz iskaza svjedoka Stevana Simića, koji je izjavio da je od ovog optuženog dobio naredbu da ispituje zarobljena lica u komandi. Osim toga, iz iskaza svjedoka policajaca proizilazi da je optuženi Maksimović u dogovoru sa Radivojem Đorđiće, izdao naređenje da jedan dio policajca iz intervenog voda sprovede zarobljenike u šumu, gdje su i streljani. Tužilaštvo stiče da iz iskaza svjedoka „S-5“ proizilazi da su zarobljenici ispred komande ispitivani u prisustvu Vinka Lazića i Gorana Maksimovića i da su izlazili sa vidnim povredama.

110. Tužilaštvo je elaboriralo i iskaze svjedoka koji su opisivali radnje izvršenja optuženih Perića, Vujevića, Draškovića, Stevanovića, Lazarevića i Manojlovića, te je konstatovano da iz iskaza svjedoka Zdravka Bojića, Stjepana Mitrovića, Milana Gajića, „S-2“, „S-7“, „S-5“, „S-8“, „S-9“, „S-10“ i „S-11“, a koji iskazi se, po stavu Tužilaštva, međusobno nadopunjuju i imaju uporište u materijalnim dokazima, nesumnjivo proizilazi da su optuženi radnjama opisanim u činjeničnom supstratu optužnice, počinili krivično djelo koje im se stavlja na teret.

111. Kada je u pitanju visina sankcije, Tužilaštvo je navelo da na strani optuženih ne postoje olakšavajuće okolnosti, dok od otežavajućih okolnosti treba cijeliti da je kod optuženih Maksimovića i Mitrovića stepen odgovornosti veći, obzirom da su isti bili pripadnici SJB Ugljevik, koji su imali obavezu štiti osobe koje imaju zaštitu i po međunarodnom pravu. S druge strane, potrebno je cijeliti i da je lišeno života oko 67 civila, a optuženi su iskazali upornost i bezobzirnost pri izvršenju djela jer su prije svega došli na teritoriju opštine koju ne pokriva njihova SJB sa potpunom ratnom opremom, uključujući i ratno oružje trocjevaca i automatsko naoružanje kako bi izvršili progon civila bošnjačke nacionalnosti.

112. Osim optuženih Maksimovića i Mitrovića i za ostale optužene Tužilaštvo nije navelo olakšavajuće okolnosti, dok je od otežavajućih istaklo stepen zaštićenog dobra a posebno upornost i bezrazložnost počinjenja inkriminacije. Imajući u vidu navedeno, Tužilaštvo je predložilo da Vijeće optužene oglasi krivim i kazni ih u skladu sa zakonom.

(b) Završno izlaganje odbrane prvooptuženog Gorana Maksimovića

113. Na nastavku glavnog pretresa održanog dana 23.08.2021. godine branilac optuženog Gorana Maksimovića, advokat Dušan Tomić je iznio završnu riječ u kojoj se osvrnuo kako na završnu riječ Tužilaštva, tako i na svoje viđenje događaja za koje se njegov branjenik tereti. Tako je u odnosu na završnu riječ Tužilaštva, branilac izjavio da kada se pažljivo pročita završna riječ Tužilaštva stiče se utisak da ova odbrana i Tužilaštvo nisu

pratili isti postupak. Branilac se posebno bavio analizom uloženog dokaza, tačnije knjige „Teočanski dani otpora od '92. do 95.“ koju je napisao Dževad Avdičević, apostrofirajući da svi poginuli kritične prilike su proglašeni šehidima i borcima Armije BiH, njihove porodice po tom osnovu ostvaruju naknadu, dok su preživjeli, također, bili pripadnici Armije BiH. Dakle, po stavu odbrane, u konkretnom slučaju se nije radilo o civilima, nego o borcima Armije BiH. Osim toga, branilac je analizirao ulogu Vinka Lazića i njegov uticaj u Lokanju, kao i činjenicu da je isti tokom provođenja istrage u ovom predmetu bio tužilac u Bijeljini, nakon čega se dao u bjekstvo, a spomenuo je i ulogu Radivoja Đorđića, koji je, prema mišljenju branioca, preminuo u toku postupka pod sumnjivim okolnostima, a iza sebe je ostavio Dnevnik, koji treba da otkrije ko je njemu izdavao naredbe i ko je visoki oficir koji je u cijelom događaju odigrao najvažniju ulogu, a čiji identitet niko ne smije da spomene. Osvrnuo se i na iskaze svjedoka „S-7“ i Stjepana Mitrovića koji su svjedočili da je Radivoje Đorđić osoba koja je izdala naredbe za streljanje a ne optuženi Maksimović. Branilac je spomenuo i smrt Miće Tomića, osobe za koju su svi svjedoci izjavili da je ubila ljude u Vidrovini iza crkve, ukazujući da je preminuo u rijeci u koju su stavili struju, a sve kako isti ne bi posvjedočio ko ga je poslao da tamo ubija ljude. Osim toga, branilac je istakao da sama činjenica da je pozvan autobus kritične prilike, kako bi odveo zarobljene ukazuje da nije postojao plan da se zarobljeni ljudi ubiju, a nejasno mu je i zašto Tužilaštvo nije pozvao kao svjedoka ženu koja je mučila ljude u komandi, a poznato je gdje se ista nalazi.

114. Posebno je branilac Tomić analizirao iskaz svjedoka Stjepana Mitrovića, ističući da je isti najbolje pričao o optuženom Maksimoviću, dok je u istrazi o istom loše svjedočio. Istražitelj Rusmir Abdulov je dane provodio sa Mitrovićem, koji je, po kazivanju ovog branioca, bio alfa i omega u Lokanju. Optuženi Maksimović je kriv samo zato što je otišao u Lokanj, ali nije kriv za sistematičan napad, tačnije za djelo Zločini protiv čovječnosti, jer on kao policajac ni prije rata ni u toku rata nije pokazao niti mržnju niti potrebu da ubije bilo koga, a pogotovo ne Bošnjake Muslimane, obzirom da je sa istima i podično vezan, a niko od saslušanih Bošnjaka nije ništa loše rekao za ovog optuženog. Branilac je postavio i pitanje zašto bi optuženi u prisustvu načelnika i komandira SJB Ugljevik, izdavao komandu da se streljaju ljudi, a to je, po stavu ovog branioca, nemoguće.

115. I sam optuženi Goran Maksimović je iznio svoju završnu riječ u kojoj je dao osvrt na završno izlaganje Tužilaštva, te dao svoje viđenje spornog događaja. Osvrnuo se i na istražitelja Rusmira Abdulova za kojeg tvrdi da je unosio sam po svom nahođenju iskaze pojedinih svjedoka, jer su svjedoci, među kojim svjedok „S-5“ negirali da su tako izjavljivali u istrazi. Osim pobijanja navoda iz završne riječi Tužilaštva, optuženi je izjavio da je prije rata otišao u penziju, najviše zbog dešavanja u bivšoj Jugoslaviji, ali i zbog zdravstvenih

problema, a htio je i da izbjegne bilo kakvo učešće u ratnim dešavanjima. Izjavio je da je tražio od Zdravka Rikića, načelnika, da ga po penzionisanju rasporedi u rezervni sastav policije, jer je smatrao da ako dođe do bilo kakvih sukoba u BiH, tako će se zaštititi da u tome ne učestvuje. Posebno je apostrofirao da je tada, kao i sada u rodbinskim vezama sa Bošnjacima i Hrvatima, čak mu se kćerka nakon rata udala za pripadnika druge nacionalnosti. Istakao je da se kritične prilike dogodio veliki zločin i da trebaju da odgovaraju izvršiocima tog djela. Na kraju je istakao da ima povjerenje u Sud da će donijeti pravednu odluku i njega osloboditi, kako navodi, montirane optužnice od strane Tužilaštva.

(c) Završno izlaganje odbrane drugooptuženog Ljiljana Mitrovića

116. Na nastavku glavnog pretresa održanog dana 13.09.2021. godine, branilac optuženog Ljiljana Mitrovića, advokat Milenko Zelenović je iznio završnu riječ u kojoj je u prvom redu naveo da nema namjeru da umanjí ličnu tragediju osoba obuhvaćenim događajima o kojim se govori u optužnici i oštećenih, kao ni da ospori njihovo pravo na istinu. Kada je u pitanju predmetna optužnica, branilac je istakao da je ista nejasna i neprecizna, kao i da je nerazumljiva, a na određen način i protivrječna. Naime, optuženom Mitroviću se stavlja na teret da je sa ostalim optuženim planirao, rukovodio, nadzirao, te naredio i počinio progono ubistvima, zatvaranjem, mučenjem i drugim nečovječnim djelima slične prirode nad civilima bošnjačke nacionalnosti, u okviru širokog i sistematičnog napada vojske i policije u širem području sela Lokanj, opština Zvornik. Međutim, po tvrdnji branioca, planiranje i počinjenje predstavljaju vidove krivične odgovornosti i obuhvaćeni su u članu 180. stav 1. KZ BiH, kao samostalni vidovi odgovornosti, koji se za iste radnje međusobno isključuju.

117. Osim toga, branilac se bavio detaljnom analizom Udruženog zločinačkog poduhvata i zašto optuženi Ljiljan Mitrović ne može biti dio tog poduhvata. Potom, branilac se bavio osvrtom na opšte elemente predmetnog krivičnog djela, te izanalizirao sve saslušane svjedoke na okolnosti postojanja širokog i sistematičnog napada, nakon čega je izveo zaključak da u konkretnom slučaju se ne može raditi o širokom i sistematičnom napadu na bošnjačko civilno stanovništvo obzirom da se napad desio na srpskoj teritoriji, u selu Lokanj, koje je naseljeno isključivo srpskim stanovništvom, da je napad izvršila veća grupa od oko 120 naoružanih Bošnjaka, tako što je ubila starijeg srpskog stražara koji se vraćao kući sa straže i nije pružao otpor, nakon čega su se aktivirali mještani Lokanja, koji su bili u kućama i na straži, odnosno pripadnici Lokanjske čete, misleći da je napadnuto selo od strane neprijatelja, što je, po stavu branioca, jedini logičan zaključak i krenuli su u odbranu sela, uzvativši oružanom paljbom, nakon čega je nastao oružani sukob sa žrtvama na obje strane, koji je okončan zarobljavanjem veće grupe naoružanih Bošnjaka, pripadnika Armije

BiH i njihovom predajom vojsci u centru sela radi ispitivanja, u čemu je policija iz Ugljevika, koja se u Lokanju slučajno zadesila, pomogla mještanima i vojsci.

118. Kada je u pitanju status oštećenih, branilac je istakao da je dokazima objektivne i subjektivne prirode nesumnjivo utvrđeno da su lica koja se u optužnici navode kao civili, bili vojnici Armije BiH, osim žena i djece, a odluka o njihovom statusu, po stavu odbrane, ima karakter odlučne činjenice. Branilac je analizirao i iskaze svjedoka Dragana Marića, Fatime Ikanović i Muzafer Hadžijašaragić, na osnovu kojih je izveo zaključak da optuženi Mitrović nikad nije preduzeo bilo koju radnju koja bi sadržavala elemente krivičnog djela progona, onako kako mu se to stavlja na teret. Osim toga, samo lišenje slobode, odnosno zarobljavanje Bošnjaka iz kolone u šumi iznad centra sela Lokanj je vršila vojska, a sve da je to i policija radila, po stavu branioca, ne bi se radilo o protivpravnom lišenju slobode, s obzirom da su pripadnici policije nadležni za lišenje slobode lica za koja postoje osnovi sumnje da su učinili određena krivična djela. Analizom dokaza, branilac je izveo zaključak da niko od policijaca, pa ni optuženi Mitrović, nisu imali veze sa ubistvima, kao ni sa mučenjem zarobljenika.

119. U daljem svom izlaganju, branilac je analizirao nalaz i mišljenje vještaka Mileta Matijevića, bazirajući se na Interventu jedinicu SJB Ugljevik, ukazujući da u okviru SJB Ugljevik nije bila sistematizovana Interventna jedinica, već je to bio rezervni sastav, ukazujući da iz iskaza saslušanih svjedoka proizilazi da Ljiljan Mitrović do događaja u Lokanju nikad nije išao sa rezervnim sastavom policije SJB Ugljevik na intervencije, pa samim tim isti nije ni bio pripadnikom iste. Osim toga, branilac se pozvao na dokaz O-II-20 iz kojeg proizilazi, suprotno tvrdnji optužbe, da je optuženi Mitrović bio zamjenik komadanta PJP CJB Bijeljina, a ne zamjenik komandira SJB Ugljevik, ali i da je obavljao dužnost komandira Interventne jedinice SJB Ugljevik nakon spornog događaja u Lokanju. Osvrnuo se i na odnos vojske i policije, te istakao da iako u konkretnom slučaju nije bilo sadejstva i pretpočinjavanja, policija iz Ugljevika je u svakom slučaju bila u podređenom položaju u odnosu na vojsku koja je bila iz Lokanja, kada su dovedeni zarobljeni Bošnjaci iz šume, a to što se policija iz Ugljevika odvažila i spasila zarobljene kako ih ne ubi ubili mještani Lokanja, ne može se smatrati dominantnom ulogom policije čije su nadležnosti definitivno prestale kada su zarobljeni predati vojsci u centru sela Lokanja.

120. Kada su u pitanju pojedinačne inkriminacije koje se ovom optuženom stavljaju na teret, branilac je istakao da se optužnica zasniva na osnovu iskaza svjedoka Stjepana Mitrovića, te je kroz završnu riječ podsjetio na dokaze kojim je osporen kredibilitet ovog svjedoka, izvodeći zaključak da svjedok Stjepan Mitrović nije svjedok od kredibiliteta i da se na njegovom iskazu ne može zasnovati presuda. Posebno se u završnom obraćanju branilac

bavio analizom dokaza na osnovu kojih se ne može izvesti zaključak da je optuženi Mitrović u kritično vrijeme bio zamjenik komandira Interventne jedinice SJB Ugljevik, nego da je bio raspoređen na punkt kod RiTE Ugljevik radi obezbjeđenja objekta, da je suspendovan od strane načelnika Vinka Lazića, a da je vraćen u službu neposredno pred događaj u Lokanju, te da nije bio zamjenik komandira Interventne jedinice, a koja jedinica po stavu ove odbrane, u to vrijeme nije ni postojala. Osim toga, analizirao je i iskaze svjedoka Ivana Stevanovića, kao i ostalih saslušanih svjedoka, pripadnika rezervnog sastava SJB Ugljevik, koji su svjedočili da ono što tvrdi svjedok Stjepan Mitrović da je počinio Ljiljan Mitrović, da je to učinio Ivan Stevanović, tačnije da je spašavao zarobljenike i odveo ih u centar Lokanja. Isto tako, ubistvo zarobljenika u šumi, koje se ovom optuženom stavlja na teret, nije potvrđeno iskazima svjedoka, uz naglasak da je i sam svjedok Stjepan Mitrović ostavio sumnju da je to lice ubijeno, obzirom da nije pronađeno tijelo.

121. Istaknuto je da optuženi Mitrović nema nikakve veze sa zarobljavanjem i ubistvom zarobljenih, uz naglasak da se u slučaju „Lokanj“, prema raspoloživoj dokumentaciji radi o vojnoj aktivnosti gdje pripadnici policije imaju isključive policijske nadležnosti. Osvrćući se na završnu riječ Tužilaštva, branilac ističe da ista u odnosu na optuženog Mitrovića predstavlja rezultat istražnog postupka, a ne provedenog dokaznog postupka, pogrešnog tumačenja i interpretacije kako iskaza svjedoka, tako i materijalnih dokaza, njihovog pogrešnog međusobnog dovođenja u vezu, sa ciljem da se na osnovu iskaza neuvjerljivog svjedoka optužbe Stjepana Mitrovića, dokaže krivica optuženog Ljiljana Mitrovića za nešto što on nije uradio.

122. Na koncu, branilac je istakao da se u konkretnom slučaju treba primjeniti materijalno pravo koje je bilo na snazi u vrijeme kada je optuženi navodno činio krivična djela koja mu se stavljaju na teret, a radi se o KZ SFRJ. Slijedom navedenog, odbrana je predložila da se optuženi Mitrović, primjenom načela *in dubio pro reo*, oslobodi od krivice.

123. Optuženi Ljiljan Mitrović se saglasio sa navodima branioca, te nije imao ništa posebno dodati.

(d) Završno izlaganje odbrane trećeoptuženog Slavka Perića

124. Na nastavku glavnog pretresa održanog dana 27.09.2021. godine, branilac optuženog Slavka Perića, advokat Cvijetin Adamović je iznio završnu riječ u kojoj je naveo da nakon provedenog dokaznog postupka Tužilaštvo nije uspjelo van razumne sumnje da dokaže da je optuženi Perić počinio predmetne inkriminacije. Kada su u pitanju opšti elementi krivičnog djela koje se ovom optuženom stavlja na teret, branilac je istakao da događaj koji se dogodio 14.07.1992. godine na teritoriji naseljenog mjesta Lokanj, nema

svojestvo konkretnog napada da bi uopšte kao takav bio u okviru širokog ili sistematičnog napada, jer svi dokazi Tužilaštva ne dokazuju van razumne sumnje postojanje istog. Ukazao je da su mještani Teočaka, prije predmetnog događaja, nesmetano prolazili uhodanim putem dolinom rijeke Tavnice i dolazili do Goduše, Vitnice i drugih teritorija.

125. Po stavu ove odbrane, nije zanemarljivo ni da je od strane pripadnika kolone prvo ubijen Cvjetko Đorđić u trenutku kada je sa puškom o ramenu krenuo kući, a nakon toga su na području sela Lokanj ubijena i ostala tri pripadnika Lokanjske čete, a jedan je teško ranjen, a da su pripadnici kolone bili naoružani.

126. Kada je u pitanju svijest i znanje ovog optuženog o postojanju širokog i sistematičnog napada, branilac ističe da optuženi nije mogao da ima svijest da ovaj događaj predstavlja dio tog opšteg napada, obzirom na činjenicu da nije mogao biti nikako informisan o bilo kakvim eventualnim dešavanjima izvan svog sela Gornji Lokanj, gdje je živio i gdje nije imao na raspolaganju bilo kakva sredstva komunikacije ili informisanja na osnovu kojih bi se eventualno mogao informisati ili pak biti informisan o takvim dešavanjima. Stoga, branilac je zaključio da se u konkretnom slučaju radilo o incidentnom događaju izolovanom od bilo kakvih konteksta, planova i sistematičnosti, ali da se radi o događaju koji je nesporno izazvao teške posljedice, od kojih je najteža gubitak života.

127. Branilac se potom u završnom obraćanju posebno bavio analizom materijanih dokaza, iskazima saslušanih svjedoka, kao i nalazom i mišljenjem vještaka vojne struke, na osnovu kojih se, po njegovom stavu, nije moglo van razumne sumnje utvrditi da je optuženi Slavko Perić u kritično vrijeme bio ni *de facto* ni *de iure* komadir Lokanjske čete, a ukazao je i na samu kontradiktornost optužnice u kojoj se navodi da je optuženi kao komandir ove čete planirao, organizovao i rukovodio aktivnostima čete, da bi se u nastavku optužnice navelo da je pripadnike Lokanjske čete angažovao Radivođe Đorđić, a među tim pripadnicima je, kao običan vojnik, naznačen i optuženi Perić. Posebno je istaknuo da su svi svjedoci naveli da je u konkretnom događaju glavni bio Radivođe Đorđić, koji je jedini i imao autoritet da izda naredbu ostalim pripadnicima čete.

128. Što se tiče učestvovanja optuženog Perića u napadu i zarobljavanju veće grupe civila na lokaciji iz optužnice, branilac je istakao da ni tu tvrdnju Tužilaštvo nije uspjelo van razumne sumnje da dokaže. Naime, branilac tvrdi da zadržavanje i zaustavljanje lica, njihovo čuvanje do dalje odluke komande a kako to opisuje svjedok „S-4“, ni u kom slučaju ne predstavlja radnju zarobljavanja, naprotiv, radi se o legitimnoj obavezi svakog vojnika koji se nađe u tako neizvjesnoj situaciji. Osim toga, po stavu ove odbrane, Tužilaštvo nije uspjelo van razumne sumnje ni da dokaže prisustvo optuženog Perića na putu kojim je po

sopstvenoj odluci Radivoje Đorđić poveo veću grupu zarobljenika i svezanih civila do lokacije Njiverice, a iz razloga što je optuženi u to vrijeme sa autobusom krenuo po pomoć u Donji Lokanj, Branjevo i Donji Šepak, a o čemu je svjedočio svjedok Tužilaštva Drago Tešić, kao i svjedoci odbrane Boško Tejić i Dragan Tejić. Imajući u vidu navedeno, branilac je istakao da u odsustvu dokazanosti van razumne sumnje, Vijeće treba da oslobodi optuženog od odgovornosti za djelo koje mu se potvrđenom optužnicom stavlja na teret.

129. Optuženi Slavko Perić se saglasio sa navodima svog branioca, te nije imao ništa posebno dodati.

(e) Završno izlaganje odbrane četvrtooptuženog Mile Vujevića

130. Na nastavku glavnog pretresa održanog dana 11.10.2021. godine, branilac optuženog Mileta Vujevića, advokat Zumreta Akagić-Bavčić je iznjela završnu riječ u kojoj najprije navodi da ne osporava da su se određeni događaji navedeni u optužnici desili, ali ne na način kako je to u istoj opisano, te da u tome uopće nije učestvovao njen branjenik. Braniteljica tvrdi kako iz dokaza Tužilaštva, a tako i iz dokaza odbrane jasno i nedvosmisleno proizilazi da njen branjenik u kritično vrijeme tragičnog dana u julu 1992. godine tu fizički nije bio prisutan, već da je bio u Loznici, dajući krv za ranjenog sugrađanina. Odbrana smatra da postoje kredibilni i direktni dokazi koji više nego jasno ukazuju na nevinost njenog branjenika.

131. Kada su u pitanju opšti elementi predmetnog krivičnog djela, branilac je istakla da u konkretnom slučaju Tužilaštvo nije uspjelo dokazati postojanje opštih elemenata, u prvom redu postojanje elementa širokog ili sistematičnog napada, kao ni činjenicu da je optuženi Vujević bio dio tog navodnog napada, niti činjenicu da je kod optuženog postojao umišljaj da počini krivično djelo koje mu se stavlja na teret. Kako bi dokazala svoju tvrdnju, braniteljica navodi određene činjenice koje ukazuju da u mjestu Lokanj kao i širem području nije postojao širok ili sistematičan napad pripadnika SJB i vojske RS na bošnjačko civilno stanovništvo. Prema mišljenju odbrane, Tužilaštvo nema dokaza za svoje tvrdnje i sve zasniva na neosnovanim zaključcima koji nisu potkrepljeni ni jednim adekvatnim dokazom.

132. U nastavku svoje završne riječi, branilac je analizirala iskaze svjedoka Tužilaštva Senada Mumbašića, S-10, S-9 i S-8 i istakla da niko od svjedoka nije spomenuo njenog branjenika u negativnom kontekstu, odnosno da ga nikako nisu ni spomenuli. Odbrana posebno naglašava činjenicu da niko od učesnika kolone koji su svjedočili na glavnom pretresu nije prepoznao optuženog Vujevića, te da su neki pominjali i opisivali druge osobe, što takođe upućuje na nevinost optuženog. Nadalje, analizom iskaza svjedoka Seada

Mujkanovića, S-8, S-3 i Muharema Horića, odbrana dolazi do zaključka da su učesnici kolone bili pripadnici Armije RBiH jer su bili naoružani, a ne civili kako je to tvrdilo Tužilaštvo. Daljnja analiza iskaza svjedoka Zekerijaha Hasanovića, Atlage Handžića, S-10, Taiba Muminovića i drugih, prema stavu odbrane ukazuje da je došlo do jednog tragičnog incidenta, od pripadnika iz zalutale kolone, te da je kako odbrana navodi, takozvani okidač za sve, bilo ubistvo jednog pripadnika vojske RS.

133. Kada je riječ o hapšenju, odbrana ističe činjenicu da osobe koje su uhapšene, su bile uhapšene iz razloga što su predstavljale opasnost po sigurnost te da su bili u kontaktu sa tadašnjim neprijateljem Armijom BiH, a koju činjenicu potvrđuju subjektivni i objektivni dokazi Tužilaštva.

134. Što se tiče drugih elemenata Zločina protiv čovječnosti, branilac smatra da Tužilaštvo nije dokazalo da je optuženi znao za takav napad i da je bio dio tog napada. S obzirom da nijedan svjedok nije rekao da ga je optuženi Vujević uhapsio i sproveo u Lokanj, odbrana ističe da optuženi nije učestvovao u napadima niti u hapšenjima i dovođenjima zatvorenika u Lokanj.

135. U nastavku, odbrana se osvrnula na pojam i elemente krivičnog djela progona iz člana 172 KZ BiH stav 1. tačka h, a u vezi s tačkama a), d), e), f), i k) istog člana, a koje se također optuženom stavlja na teret. U pogledu toga, odbrana je analizirala iskaz svjedoka S-2, za kojeg smatra da nije kredibilan, da je kontradiktoran, te da njegovo svjedočenje predstavlja i osnov za primjenu načela *in dubio pro reo* u korist njenog branjenika. Branilac posebno napominje činjenicu da njen branjenik tokom čitavog rata nije imao bilo kakvu značajniju ulogu, te da samo prisustvo na mjestu zločina nije od presudnog značaja. U prilog tome, odbrana se poziva na predmet Kvočka i dr.

136. Posebno se u završnoj rječi branilac bavila osporavanjem kredibiliteta svjedoka „S-5“, ističući da je isti nekredibilan, te da je konstantno navodio da sve pretpostavlja, da ne zna ili da nije siguran. Također, odbrana je stava da se nalaz i mišljenje vještaka Alme Bravo o vještačenju ovog svjedoka ne može i ne smije koristiti kao dokaz bilo čije krivice a naročito ne optuženog Vujevića.

137. Osporila je i iskaz svjedoka Stjepana Mitrovića, ukazujući da se njegovo svjedočenje na glavnom pretresu razlikuje od onoga što je Tužilaštvo tvrdilo, ističući da je Tužilaštvo samo sebi kontradiktorno. Branilac se osvrnula i na iskaz svjedoka Milana Gajića, ukazujući da je ovaj svjedok dao iskaz pod prisilom.

138. Braniteljica je u nastavku završnih riječi ponovo analizirala iskaz svjedoka S-2, a vezano za mladića koji je ubijen od strane optuženog i navodi da u toku svjedočenja isti daje više verzija događaja zbog čega odbrana tvrdi da svjedok S-2 ne govori istinu.

139. Osim toga, braniteljica je analizirala zaključke iz završne riječi Tužilaštva, i stava je da Tužilaštvo ni na jednom mjestu ne navodi bilo kakav dokaz koji bi potvrdio da su optuženi, a među kojima je i njen branjenik, znali da će iz Teočaka proći kolona civila, te da to nisu potvrdili ni svjedoci Tužilaštva kao ni odbrane. Odbrana je stava da optuženi Mile Vujević nije znao ništa i da nije imao namjeru da bilo koga ubije, kao i da on uopće nije bio fizički prisutan u Lokanju kad su se desile inkriminacije. Braniteljica smatra da Tužilaštvo neosnovano zaključuje, bez konkretnih dokaza, da je naredbu za napad na kolonu izdao načelnik SJB Ugljevik Vinko Lazić koju je prenio Goranu Maksimoviću, a koji je u dogovoru sa Radivojem Đorđićem za tu akciju angažovao i njenog branjenika. Vezano za učestvovanje optuženog u premlaćivanju, vezivanju i odvođenju na lokalitet Njiverice-Čarkovača, kao i pucanju na civile, odbrana tvrdi da je to ponovo neosnovan zaključak Tužilaštva bez ikakvog utemeljenja u izvedenim dokazima, jer niko od svjedoka ne spominje optuženog u bilo kakvom kontekstu.

140. Pri kraju završne riječi, odbrana se osvrnula na tri saslušana svjedoka odbrane, Dragana Tejića, Daneta Đukanovića i Milana Đukanovića, za koje smatra da su svi kredibilni, jasni i precizni, kao i da su saglasni da prilikom zarobljavanja većeg broja pripadnika bošnjačkog naroda, optuženi nije bio prisutan. Istaknuto je da Tužilaštvo za svjedoka Milana Đukanovića nije imalo pitanja i da nije dovelo u pitanje njegov iskaz u dijelu koji se odnosi na ranjavanje Milana Đukanovića i odvođenje u bolnicu uz pomoć optuženog, a što su čak potvrdili pojedini svjedoci Tužilaštva. Jedini prigovor Tužilaštva na svjedoke odbrane se odnosio na to da se njihovi iskazi razlikuju po pitanju vozila kojim je Milan Đukanović odvezen u bolnicu, što prema stavu odbrane nije istina. Odbrana je stava da Tužilaštvo pogrešno interpretira izjave određenih svjedoka, a na štetu njenog branjenika.

141. Na koncu, odbrana navodi da je tokom ovog postupka dokazano kako pogrešni ljudi sjede u sudnici, te da Tužilaštvo nije imalo osnova za otvaranje istrage, niti za podizanje optužnice protiv optuženog, te da se nakon završenog dokaznog postupka pogotovo ne može uzeti kao dokazano van svake razumne sumnje da je optuženi počinio krivično djelo za koje se tereti. Ono što odbrana posebno ističe je da se završna riječ Tužilaštva 80% temelji na izjavama saslušanih svjedoka iz istrage, a ne na izjavama svjedoka sa glavnog pretresa. Imajući u vidu sve navedeno, odbrana predlaže da Sud uz primjenu načela *in dubio pro reo* optuženog Milu Vujevića oslobodi od optužbe u skladu sa čl. 284. stav 1. tač. c) ZKP BiH.

(f) Završno izlaganje odbrane petooptuženog Vukašina Draškovića

142. Na nastavku glavnog pretresa održanog dana 25.10.2021. godine branilac optuženog Vukašina Draškovića je iznio svoju završnu riječ u kojoj je u svoje ime i u ime svog branjenika izrazi saosjećanje i žaljenje za sve žrtve i događaje koji su se dogodili na području Lokanja, Zvornika i širom Bosne i Hercegovine, tokom minulog rata.

143. Potom branilac se kroz završnu riječ osvrnuo na nedokazanost što opštih elemenata, što pojedinačnih inkriminacija koje se njegovom branjeniku stavljaju na teret, analizirajući koji standard ocjene dokaza mora biti ispunjen kao i šta podrazumijeva individualna krivična odgovornost iz člana 180. stav 1. KZ BiH, te saizvršilaštvo iz člana 29. istog zakona. Ova odbrana je stava da je Tužilaštvo bilo dužno specificirati na koji način i kojim radnjama je optuženi počinio krivično djelo, ukazujući da sve svoje tvrdnje u odnosu na ovog optuženog Tužilaštvo izvodi na osnovu iskaza svjedoka Stjepana Mitrovića.

144. Osim toga, analizirajući posebne elemente predmetnog krivičnog djela, branilac je ukazao da u postupku nije dokazana svijest i znanje optuženog za napad i da njegove radnje čine dio tog napada, ukazujući da ovaj optuženi u kritično vrijeme ni bio pripadnik nijedna vojne, policijske ili paravojne jedinice, niti iz dokaza proizilazi da kod ovog optuženog postoji diskriminatorna namjera, ukazujući na iskaz, između ostalih, svjedoka Seada Vehbića.

145. Branilac je posebno detaljno elaborirao iskaz svjedoka Stjepana Mitrovića, ukazujući da navodi ovog svjedoka nisu potvrđeni ostalim provedenim kako subjektivnim tako i objektivnim dokazima, uz posebno osvrtnje na iskaze svjedoka Milana Gajića i „S-2“. Osim toga, po stavu ove odbrane, nijedna radnja optuženog Draškovića nije opisana, ali ni dokazana, a što je Tužilaštvo bilo dužno učiniti. Kada je u pitanju kolona koja je krenula iz Teočaka, po stavu branioca, ona je predstavljala legitimni vojni cilj, imajući u vidu starosnu i polnu strukturu iste, količinu naoružanja i pratnju pripadnika Armije BiH.

146. Nadalje, branilac je istakao da zarobljavanje Bošnjaka samo po sebi nije kažnjivo, a Tužilaštvo u odnosu na optuženog Draškovića nije dokazalo da je isti bio pripadnik Lokanjske čete, niti da je zarobio ijednu osobu, niti da je učestvovao u sprovođenju kolone. Kada je u pitanju likvidacija zarobljenika, branilac je, ponovo ukazao, da nijedan svjedok ne potvrđuje navode svjedoka Stjepana Mitrovića, uz naglasak da je svjedok Dragan Tejić izjavio da je tog dana vidio Stjepana Mitrovića i da je on bio glavni, uniformisan i naoružan.

147. Branilac se osvrnuo i na završnu riječ Tužilaštva, te ponovo prigovorio svim uložanim zapisnicima o saslušanju svjedoka iz istrage, jer su sačinjeni suprotno odredbama članova 86. i 152. ZKPBiH. Osvrnuo se i na pravnu kvalifikaciju, ističući da Tužilaštvo nije dokazalo

sve bitne elemente krivičnog djela koje se optuženom stavljaju na teret, te da radnje iz optužnice treba kvalifikovati kao krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SFRJ.

148. Iako odbrana smatra da Vijeće treba da oslobodi od krivice ovog optuženog, opreza radi se ističe da u slučaju da istog oglasi krivim na njegovoj strani treba cijeliti olakšavajuće okolnosti koje se ogledaju u činjenici da isti nije kažnjavan, da je odrastao u jako siromašnoj porodici, da mu je otac bio dugogodišnji bolesnik, da ga je majka 1992. godine napustila i on je ostao sam da se brine o nepokretnom ocu. Nakon smrti oca, majka mu se vratila i bila je takođe nepokretna i on je morao da se brine o njoj, a zbog čega ga je napustila supruga i ostavila mu četvero malodobne djece. Takođe je ukazao na teške finansijske i zdravstvene prilike ovog optuženog.

149. Na koncu, branilac je predložio da Sud u donošenju konačne odluke cijeni samo relevantne dokaze, te predložio da Vijeće oslobodi optuženog od predmetnog krivičnog djela, obzirom da Tužilaštvo nije uspjelo van razumne sumnje dokazati krivicu za isto.

150. Optuženi Vukašin Drašković se saglasio sa navodima svog branioca i nije imao ništa dodati.

(g) Završno izlaganje odbrane šestooptuženog Gojka Stevanovića

151. Na nastavku glavnog pretresa održanog dana 01.11.2021. godine branilac optuženog Gojka Stevanovića je iznio završnu riječ u kojoj je naveo da optužba nije uspjela dokazati da je optuženi počinio predmetne inkriminacije ni nakon 7 godina vođenja postupka, u toku kojeg je održano preko 90 ročišta na kojima je saslušano preko 100 svjedoka i uloženi veliki broj materijalnih dokaza. Branilac se saglasio sa navodima prethodnih branilaca u pogledu osporavanja navoda optužnice, dodavši da ova odbrana ne spori da je kritične prilike došlo do oružanog sukoba između naoružanog dijela kolone, pripadnika Armije BiH i branilaca sela Lokanj, ali spori da je ta kolona bila napadnuta u okviru širokog i sistematičnog napada. Analizirajući saslušane svjedoke na ove okolnosti, pogotovo iskaz svjedoka Sulje Mujagića, branilac je izveo zaključak da je ubistvo Cvjetka Đorđića bilo nepotrebno jer je on bio sam, star i razoružan, te nije predstavljao nikakvu ozbiljnu opasnost za učesnike kolone. Taj događaj je, po stavu odbrane, prouzrokovao kaos koji je nakon toga nastupio. Osim toga, branilac ističe da imajući u vidu činjenicu da se radilo o koloni vojnosposobnih muškaraca, koji su u to vrijeme predstavljali neprijateljsku stranu u ratu, da su ušli na teritoriju zone odgovornosti čete Gornji Lokanj, da je dio pripadnika te kolone bio naoružan, da su učesnici kolone prvo ubili jednog pripadnika Lokanjske čete, a kasnije još trojicu te više njih ranili, po stavu ove odbrane, kolona je predstavljala legitimni vojni cilj.

152. Branilac je analizirao i iskaze svjedoka policajaca i izveo zaključak da u konkretnom slučaju nije bilo nikakvog plana da policijske snage učestvuju u borbenim dejstvima na području sela Gornji Lokanj, nego da su se tu slučajno zadesili, a osvrnuo se i na nalaz i mišljenje vještaka vojne struke Boška Antića iz kojeg proizilazi da ni četa Gornjeg Lokanja nije mogla planirati niti organizovati borbena dejstva.

153. Kada su u pitanju pojedinačne inkriminacije koje se optuženom stavljaju na teret, branilac je istakao da nijedan svjedok nije dao iskaz u pravcu da je optuženi Stevanović učestvovao dva puta u napadu na kolonu i da je zarobio oko 86 civila, a niko nije potvrdio da je optuženi zajedno sa Radivojem Đorđićem izdvojio grupu ljudi da kopaju jamu, obzirom da ni svjedok Milan Gajić nije naveo ovog optuženog kao osobu koja je naredila da kopaju jamu. Pozvao se i na dio iskaza svjedoka Stjepana Mitrovića koji je izjavio da nije vidio kritičnog dana da je ovaj optuženi ikog ubio, a tvrdnju svjedoka Mitrovića da je optuženi potrčao za licem koji je kritične prilike pokušao da bježi, nije potvrdio nijedan drugi svjedok, a ni tijelo nije nikad pronađeno. Imajući u vidu navedeno, primjenjujući načelo *in dubio pro reo*, branilac je predložio da Vijeće oslobodi ovog optuženog od krivice.

154. Optuženi Gojko Stevanović se saglasio sa navodima svog branjenika, te nije imao ništa posebno dodati.

(h) Završno izlaganje sedmooptuženog Raje Lazarevića

155. Na nastavku glavnog pretresa održanog dana 15.11.2021. godine, branilac optuženog Raje Lazarevića, advokat Dragan Gotovac je iznio završnu riječ u kojoj je tvrdio da u konkretnom slučaju nije utvrđeno postojanje širokog i sistematičnog napada na području opštine Zvornik, ističući da napada srpske vojske *tempore criminis* nije bilo i prema tome se ne može govoriti o bilo kakvom napadu. Optuženi Rajo Lazarević kritične prilike nije bio na vojnom zadatku na terenu gdje je došlo do borbe branilaca sela i napadača iz kolone Bošnjaka koji su stigli iznad sela i napali stražare. Analizirajući detaljno inkriminirani događaj, branilac je izveo zaključak da se isti desio nepredviđeno za obje zaraćene strane, da je bio spontanog karatera i u suštini iznenađujući i za jednu i za drugu stranu. Aktivnosti optuženog u toku proteklog rata, umišljajno su bile usmjerene samo na odbranu svog sela i svoje kuće.

156. Nadalje, branilac je analizirao i aktivnosti učesnika kolone iz Teočaka, izvodeći zaključak da je ista predstavljala legitiman vojni cilj, izuzev par žena i djece, koji nisu ni trebali da idu tim putem i putanjom kojom se kretala kolona vojnosposobnih muškaraca. Branilac je naveo da u postupku nisu izvedeni dokazi i da nije dokazano da je SJB Ugljevik pratila kretanje civila i da je prvooptuženi primio naredbu da izvrši napad na istu kao i da je

dogovorio sa Radivojem Đorđićem da se kolona napadne u dva navrata. Osim toga, istakao je da poginuli nisu evidentirani kod zvaničnih organa kao civilne žrtve rata, nego kao pripadnici Armije BiH.

157. Kada je u pitanju pojedinačna inkriminacija koja se optuženom Raji Lazareviću stavlja na teret, branilac je ukazao da jedino svjedok Milan Gajić u istražnom zapisniku spominje ovog optuženog, dok isti svjedok na glavnom pretresu prisustvo optuženog Lazarevića na licu mjesta kod zarobljenika nije spomenuo. Ponovo je branilac prigovorio zakonitosti iskaza ovog svjedoka iz istrage. Osim toga, svi ostali saslušani svjedoci na ovu okolnost, među kojim su najvažniji svjedoci Stjepan Mitrović, „S-2“ i „S-7“ nisu spominjali optuženog Lazarevića na licu mjesta, nego su spominjala druge osobe koje se, također, prezivaju Lazarević. Svjedok „S-5“ je izjavio da poznaje ovog optuženog, ali ga je pomenuo samo da je bio prisustan u selu a nije naveo da je isti išta preduzima ili radio u tom događaju. Imajući u vidu da se na osnovu provedenih dokaza ne može van razumne sumnje utvrditi krivica optuženog za radnje koje mu se stavljaju na teret, predlaže da Vijeće istog oslobodi od optužbe.

158. Optuženi Rajo Lazarević se saglasio sa navodima svog branioca, te dodao da u životu nije mrava zgazio, a kamoli čovjeka ubio, istakavši da ima sina kojeg voli više nego išta i da poštuje sve ljude bez obzira na njihovu nacionalnu pripadnost.

(i) Završno izlaganje odbrane osmooptuženog Miće Manojlovića

159. Na nastavku glavnog pretresa održanog dana 06.12.2021. godine branilac optuženog Miće Manojlovića, advokat Radivoje Lazarević je iznio završnu riječ u kojoj je prvo ukazao na nedostatke predmetne optužnice ističući da je ista konfuzna, neodređena, preopširna i neprecizna. Naime, branilac je mišljenja da je Tužilaštvo postavilo tekst optužnice na vrlo širok način i da je u toj širini nastao rizik netačnosti i kontradiktornosti. Kada su u pitanju opšti elementi predmetnog krivičnog djela, odbrana prigovara da su ispunjeni uslovi za krivičnopravnu odgovornost optuženog, a posebno prigovara kriterijumu statusa kolone, kao i svijesti i znanju optuženog o postojanju širokog ili sistematičnog napada, kao i da njegove radnje čine dio tog napada.

160. Potom se osvrnuo na činjenicu da je jedino svjedok Milan Gajić u istrazi identifikovao optuženog Manojlovića kao izvršioca ubistva, ukazujući na sudsku praksu kojom je zauzet stav koji se elementi trebaju ispuniti da bi osoba bila oglašena krivom na osnovu iskaza jednog svjedoka, što u konkretnom slučaju, po stavu branioca, nije ispunjeno.

161. Osim analize iskaza „S-2“ i „S-7“, branilac je analizirao i iskaze svjedoka odbrane Velinke Stević, Stane Pantić i Dušana Đurića, ističući da su ovi svjedoci posvjedočili gdje se optuženi nalazio u kritično vrijeme, kao i razloge zbog kojih se nalazio na opisanim pozicijama, pa samim tim nije mogao biti u kritično vrijeme na mjestu o kojem svjedoči svjedok Milan Gajić.

162. Nadalje, branilac je istakao da iz provedenih dokaza proizilazi da je tog dana u borbama ili na drugi način ubijeno ili smrtno stradalo više lica, a u optužnici se svim optuženim stavlja na teret ubistva lica pa i onih koja su nastradala na drugi način, a ne streljanjem. Osim toga, u optužnici su navedena sva lica koja su razmjenjena sa svih lokacija u Lokanju, a Tužilac nije razgraničio koja su konkretna lica nađena na pojedinim lokacijama, pa se svim optuženim stavlja na teret ubistvo svih stradalih lica pa tako i onih koji su pronađeni na lokacijama na kojima optuženi nisu bili. Prepoznavanje mrtvih tijela, po stavu odbrane, nije učinjeno na pouzdan i objektivan način. Imajući u vidu sve navedeno, odbrana smatra da Tužilaštvo nije dokazalo da je optuženi Manojlović izvršio krivično djelo koje mu se stavlja optužnicom na teret, te predlože da se isti oslobodi od krivice.

163. Optuženi Mićo Manojlović se saglasio sa navodima svog branioca i nije imao ništa dodati.

II. PRIMJENA MATERIJALNOG PRAVA

164. Odbrane pojedinih optuženih su u završnim riječima predlagali primjenu Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (KZ SFRJ), smatrajući ga blažim za počinioce. Međutim, Vijeće će u dijelu koji slijedi obrazložiti razloge opravdanosti primjene Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine na konkretan slučaj.

165. U pogledu primjene materijalnog zakona i pravne kvalifikacije djela, imajući u vidu načela propisana članovima 3, 4. i 4a) KZ BiH, Vijeće je u konkretnom slučaju primijenilo KZ BiH, te je utvrdilo da su optuženi, naprijed navedenim radnjama, počinili krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h) u vezi sa tačkom a) navedenog zakona.

166. U vezi sa primjenom materijalnog zakona u ovom krivičnom predmetu, Vijeće smatra relevantnim dva zakonska načela: *načelo zakonitosti*, prema kojem nikome ne može biti izrečena kazna ili druga krivičnopravna sankcija za djelo koje, prije nego što je učinjeno, nije bilo zakonom ili međunarodnim pravom propisano kao krivično djelo i za koje zakonom nije bila propisana kazna (član 3. KZ BiH) i *načelo vremenskog važenja krivičnog zakona*, prema

kojem se na učinioca krivičnog djela primjenjuje zakon koji je bio na snazi u vrijeme učinjenja krivičnog djela, a ako se poslije učinjenja krivičnog djela jednom ili više puta izmijeni zakon, primjenit će se zakon koji je blaži za učinioca (član 4. KZ BiH).

167. Načelo zakonitosti je, također, propisano članom 7. stav 1. Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama (EKLJP) i članom 15. stav 1. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima (MPGPP).

168. Član 7. stav 1. EKLJP propisuje: „*Nitko ne može biti proglašen krivim za krivično djelo počinjeno činom ili propustom kcji, u času počinjenja, po domaćem ili po međunarodnom pravu, nisu bili predviđeni kao krivično djelo. Isto se tako ne može odrediti teža kazna od one kcja je bila primjerjiva u času kad je kazneno djelo počinjeno.*“ Na drugoj strani član 15. stav 1. MPGPP propisuje: „*Niko se neće smatrati krivim za krivično djelo počinjeno činom ili propustom, kcji, u vrijeme počinjenja, nisu predstavljali krivično djelo prema domaćem ili međunarodnom pravu. Isto tako, neće se izreći teža kazna od one kcja je bila primjerjiva u času kada je krivično djelo bilo izvršeno. Ako se, nakon što je djelo počinjeno, zakonskom odredbom predvidi izricanje blaže kazne, to će ići na korist počinioca.*“

169. Prema tome, ove odredbe propisuju zabranu izricanja teže kazne, ne utvrđujući time obaveznu primjenu (naj)blažeg zakona (ako je zakon više puta mijenjan) za učinioca, u odnosu na kaznu koja se primjenjivala u vrijeme izvršenja krivičnog djela.

170. Nadalje, stav 2. člana 7. EKLJP propisuje da „*Ovaj član ne sprječava suđenje ili kažnjavanje bilo kcje osobe za neki čin ili propust kcji je u času počinjenja predstavljao krivično djelo u skladu s općim načelima prava priznatim od civiliziranih naroda.*“ Također, stav 2. člana 15. MPGPP glasi „*ništa u ovom članu ne sprječava suđenje i kažnjavanje bilo kcje osobe za neki čin ili propust kcji je u vrijeme počinjenja predstavljao krivično djelo prema općim pravnim načelima kcja priznaje međunarodna zajednica.*“

171. Član 7. stav 2. EKLJP i član 15. stav 2. MPGPP, sadrže odredbe koje su izuzeci u odnosu na pravilo utvrđeno članom 7. stav 1. EKLJP i članom 15. stav 1 MPGPP.

172. Konačno, isti izuzetak je sadržan u članu 4a) KZ BiH kojim je propisano da članovi 3. i 4. KZ BiH ne sprječavaju suđenje i kažnjavanje bilo kojeg lica za bilo koje činjenje ili nečinjenje koje je u vrijeme kada je počinjeno predstavljalo krivično djelo u skladu sa općim načelima međunarodnog prava. Time su faktički preuzete odredbe člana 7. stav 2. EKLJP i člana 15. stav 2. MPGPP i omogućeno izuzetno odstupanje od principa iz člana 4. KZBiH, kao i odstupanje od obavezne primjene blažeg zakona u postupcima koji predstavljaju

krivična djela prema međunarodnom pravu. To je upravo slučaj u ovom postupku protiv optuženih, jer se radi o inkriminaciji koja uključuje kršenje pravila međunarodnog prava.

173. Država Bosna i Hercegovina je kao nasljednica bivše Jugoslavije ratificirala EKLJP i MPGPP, pa su ovi sporazumi za nju obavezujući i vlasti Bosne i Hercegovine, uključujući i sudove, moraju ih primjenjivati. Stoga je član 4a) KZ BiH samo domaći pravni podsjetnik, jer on nije neophodan da bi se primjenjivali ovi sporazumi, obzirom da su ovi sporazumi obavezujući za sve bosansko-hercegovačke sudove.

174. Članom 172. KZ BiH propisano je krivično djelo Zločini protiv čovječnosti, koji je članom 5. Statuta MKSJ definisan kao određena posebna djela, *„kada su ona počinjena u oružanom sukobu, bilo međunarodnog, bilo unutarnjeg kakraktera i usmjerena protiv bilo kojeg civilnog stanovništva“*. Zločini protiv čovječnosti su zločini po međunarodnom pravu u univerzalnom smislu nadležnosti za procesuiranje, tako da i osuda za takva djela, prema zakonu koji je naknadno propisao i utvrdio ovo djelo kao krivično djelo i propisao posebnu krivičnu sankciju nije suprotna članu 7. stav (1) EKLJP.

175. Običajni status kažnjivosti zločina protiv čovječnosti i pripisivanje individualne krivične odgovornosti za njegovo počinjenje u periodu 1992. godine, potvrđen je od strane Generalnog sekretara UN³⁰, Komisije za međunarodno pravo³¹, kao i jurisprudencijom MKSJ i Međunarodnog krivičnog suda za Ruandu (MKSR)³². Ove institucije ocijenile su da kažnjivost Zločina protiv čovječnosti predstavlja imperativnu normu međunarodnog prava ili *jus cogens*³³, zbog čega je nesporno da je u 1992. godini Zločin protiv čovječnosti bio dio običajnog međunarodnog prava. Ovaj zaključak je potvrdila i Studija o međunarodnom humanitarnom pravu³⁴ koju je izradio Međunarodni komitet crvenog krsta. Prema toj studiji *„teška kršerja međunarodnog humanitarnog prava predstavljaju ratni zločin“* (pravilo 156), *„pojedinci su krivično odgovorni za zločine koje počinju“* (pravilo 151) i *„države moraju istraživati ratne zločine koje su navodno počinili njihovi državljani ili njihove oružane snage, ili koji su počinjeni na njihovoj teritoriji, te u slučaju potrebe, krivično goniti osumnjičene.*

³⁰ Izvještaj GS UN-a u vezi sa stavom 2. Rezolucije Vijeća sigurnosti br. 808, 3.maj 1993. paragraf 34-35 i 47-48

³¹ Komisija za međunarodno pravo, Komentar na Nacrt zakona o zločinima protiv mira i sigurnosti čovječanstva (1996), član 18.

³² Odluka žalbenog vijeća MKSJ u predmetu *Tadić*, o prijedlogu odbrane za interlokutorni prigovor na nadležnost, 2. oktobar 1995. paragraf 141; presuda pretresnog vijeća MKSJ u predmetu *Tadić*, 7. maja 1997. paragraf 618-623; presuda pretresnog vijeća MKSR u predmetu *Akayesu*, 2.septembar 1998., paragraf 563-577.

³³ Komisija za međunarodno pravo, Komentar na nacrt teksta članova o odgovornosti država za međunarodno protupravna djela (2001), član 26.

³⁴ Jean-Marie-Henchaerts and Louise Doswald-Beck; Međunarodno običajno pravo, MKCK, Cambridge University Press, 2005.

Takođe moraju istraživati i druge ratne zločine kcji su u njihovoj nadležnosti, te, u slučaju potrebe, krivično goniti osumnjičene.“ (pravilo 158)

176. Član 4a) KZ BiH govori o „*općim načelima međunarodnog prava*“. Član 7. stav 2. EKLJP govori o „*općim načelima prava priznatih od civiliziranih naroda*“, a član 15. stav 2. MPGPP o „*općim pravnim načelima kcja priznaje međunarodna zajednica*“. Kako međunarodno pravo, kao ni EKLJP, ne poznaju identičan pojam onom koji se koristi u članu 4. a) KZ BiH, to ovaj termin predstavlja u stvari kombinaciju, s jedne strane „*principa međunarodnog prava*“, kakav poznaje Generalna skupština UN i Komisija za međunarodno pravo i „*općih principa prava priznatih od strane zajednice naroda*“, kakve poznaje Statut Međunarodnog suda pravde i član 7. stav 2. EKLJP, kao i član 15. stav 2. MPGPP-a.

177. Principi međunarodnog prava kako ih poznaje Rezolucija Generalne skupštine 95(I) (1946) i Komisija za međunarodno pravo (1950) odnose se na „Nirnberšku povelju i presudu tribunala“, dakle i na zločine protiv čovječnosti. „Principima međunarodnog prava priznatih u Povelji Nirnberškog tribunala i u presudi tribunala“, koje je Komisija za međunarodno pravo usvojila 1950. godine i podnijela Generalnoj skupštini, Principom VI.c. predviđena je kažnjivost Zločina protiv čovječnosti kao zločin po međunarodnom pravu. Principom I određeno je da: „*Svaka osoba kcja počini cjelo kcje predstavlja krivično cjelo po međunarodnom pravu, odgovorna je, prema tome i podliježe kažnjavanju*“. Principom II određeno je da: „*Činjenica da domaći zakon ne predviđa kaznu za cjelo kcje je kažnjivo po međunarodnom pravu, ne oslobađa osobu kcja je počinila to cjelo odgovornosti prema međunarodnom pravu*“.

178. Praksom Evropskog suda za ljudska prava naglašena je primjena odredbe stava 2. člana 7. u odnosu na primjenu stava 1. člana 7. EKLJP u nekoliko sličnih predmeta³⁵ u kojima je predmet rasprave upravo bilo postojanje i kažnjivost Zločina protiv čovječnosti kao krivičnog djela. Kada se ima u vidu sve naprijed navedeno, jasno je da se krivično djelo Zločini protiv čovječnosti može u svakom slučaju podvesti pod „opća načela međunarodnog prava“ iz člana 4a) KZ BiH. Dakle, bez obzira da li posmatrano sa stanovišta međunarodnog običajnog prava ili stanovišta „principa međunarodnog prava“, nedvojbeno je da su Zločini protiv čovječnosti predstavljali krivično djelo u inkriminisanom periodu, odnosno da je zadovoljen princip legaliteta. I Apelaciono odjeljenje Suda BiH u više svojih odluka zauzelo je identičan stav u pogledu opravdanosti primjene KZ BiH.³⁶

³⁵ Vidjeti npr. presudu ESLJP u predmetu Naletilić v. Hrvatska, broj 51891/99;

³⁶ Presuda Suda BiH broj: S1 1 K 017741 17 Krž 2 od 23.03.2017. godine, paragrafi 36 – 44; Rješenje Suda BiH broj: S1 1 K 003472 18 Krž od 26.10.2018. godine; Presuda Suda BiH broj: S1 1 K 003359 14 Kžž od 18.09.2014. godine, paragrafi 210 – 228;

179. Vijeće, također, ukazuje i na odluku Ustavnog Suda BiH u predmetu AP 1553/15 (predmet po apelaciji osuđenog Zorana Babića) gdje je razmotreno pitanje primjene krivičnog zakona i kažnjavanja, te navedeno sljedeće:

„S obzirom da međunarodno pravo ne propisuje dovoljno jasne sankcije za ratne zločine, Sud BiH je u apelantovom slučaju kako u pogledu krivičnog djela tako i kazne mogao jedino primijeniti KZ BiH, kao mjerodavno domaće krivično zakonodavstvo (vidi, Evropski sud, Konovov protiv Letonije, presuda od 17. maja 2010. godine, stav 212.), obzirom da KZ SFRJ, kao zakon koji je bio (Predmet br. AP 1553/15 29 Odluka o dopustivosti i meritumu) na snazi u vrijeme izvršenja krivičnog djela i nije propisivao ni navedeno krivično djelo pa stoga ni sankciju za takvo djelo. Stoga apelantova tvrdnja da je pri odmjerenju kazne trebalo primijeniti KZ SFRJ kao blaži zakon ne može biti prihvaćena odnosno ne rezultira povredom apelantovog prava iz člana II/2 Ustava Bosne i Hercegovine i člana 7. stav (1) Evropske konvencije.”³⁷

180. Nadalje, Vijeće ukazuje i na odluku Evropskog suda za ljudska prava u predmetu broj 51552/10 (predmet po apelaciji Bobana Šimšića) u kojoj je navedeno sljedeće: Zločini protiv čovječnosti u vrijeme izvršenja inkriminiranih radnji nisu bili propisani kao krivično djelo u KZ-u SFRJ, ali čine imperativni princip međunarodnog prava i nesporno je da su 1992. godine bili sastavni dio međunarodnog običajnog prava³⁸.

181. U pogledu kvalifikacije pojedinačnih radnji koje su optuženi Ljiljan Mitrović, Mile Vujević, Vukašin Drašković i Gojko Stevanović preduzeli, Vijeće je utvrdilo da su se u radnjama opisanim u osuđujućem dijelu izreke presude, stekla sva bitna obilježja krivičnog djela Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h) u vezi sa tačkom a) (progon ubistvima) KZ BiH.

III. STANDARDI DOKAZIVANJA

182. Nakon što je Vijeće u smislu člana 281. ZKP BiH savjesno i sadržajno ocijenilo svaki dokaz pojedinačno i u vezi sa ostalim dokazima, koji su izvedeni na glavnom pretresu, te

³⁷ Para. 60. i 61. Odluke Ustavnog suda BiH broj AP 1553/15 po apelaciji osuđenog Zorana Babića od 25.10.2017. godine;

³⁸ Odluka Evropskog suda za ljudska prava, Šimšić protiv Bosne i Hercegovine, broj 51552/10 od 26.08.2010. godine;

posebno analizirajući navode optužbe i odbrane, utvrđeno je činjenično stanje, kao u izreci iz sljedećih razloga:

183. Član 3. stav 1. ZKP BiH propisuje da se optuženi smatra nevinim za krivično djelo dok se ne dokaže njegova krivnja.³⁹ Tužilac stoga nosi teret utvrđivanja krivice optuženog, i u skladu sa članom 3. stav 2. ZKP BiH optužba to mora uraditi izvan razumne sumnje.⁴⁰

184. Činjenica da odbrana nije osporavala određene činjenične navode sadržane u optužnici ne znači da je Vijeće prihvatilo te činjenice kao dokazane. Teret dokazivanja ostaje na tužiocu za svaku optužbu tokom cijelog suđenja. Shodno tome, u utvrđivanju da li je tužilac dokazao predmet izvan svake razumne sumnje, Vijeće je pažljivo razmotrilo da li postoji bilo kakva druga razložna interpretacija uvrštenih dokaza, osim one koju je prihvatilo, kada je odlučilo da su ispunjena obilježja krivičnog djela za koje su optuženi oglašeni krivim.

185. U skladu sa članom 15. ZKP BiH, vijeće ima pravo da slobodno ocjenjuje dokaze.⁴¹ Prilikom ocjene dokaza izvedenih tokom glavnog pretresa, Vijeće je poklonilo dužnu pažnju, između ostalog, pojedinačnim okolnostima svjedoka, kao i njihovog mogućeg učešća u događajima i rizika da sebe inkriminiraju, te njihovom odnosu sa optuženim. Vijeće je, također, razmotrilo internu konzistentnost svjedočenja svakog svjedoka tokom direktnog ili unakrsnog ispitivanja i uporedilo ih sa izjavama koje su dali tokom istrage.

186. Ponekad se usmeno svjedočenje svjedoka razlikovalo od izjave koju su isti dali u istražnoj fazi. Međutim, treba imati u vidu da je prošlo više od dvadeset godina od događaja navedenih u optužnici, te je opravdano očekivati da je protok vremena uticao na tačnost i vjerodostojnost sjećanja svjedoka.

187. Također, činjenica je da se zbog prirode krivičnog postupka, svjedoku na glavnom pretresu mogu postaviti drugačija pitanja od onih koja su postavljena u prethodnim fazama postupka, posebno u fazi istrage, pa je nakon konkretizacije pojedinih pitanja opravdano očekivati da se svjedok sjeti dodatnih detalja. Naravno, ovakve situacije je vijeće pažljivo razmatralo prilikom utvrđivanja vjerodostojnosti iskaza i težine koja se treba dati takvim dokazima.

³⁹Član 3. stav 1. ZKP BiH navodi da „se svako smatra nevinim za krivično djelo dok se pravomocnom presudom ne utvrdi njegova krivnja“. Ova odredba je u skladu sa svim glavnim institutima o ljudskim pravima. *Vicjeti*, Evropska konvencija o ljudskim pravima, član 6. stav 2; međunarodna konvencija o civilnim i političkim pravima, član 14. stav 2.

⁴⁰Član 3. stav 2. ZKP BiH navodi da „sumnju u pogledu postojanja činjenica koje čine obilježja krivičnog djela ili o kojima ovisi primjena neke odredbe krivičnog zakonodavstva, Sud rješava presudom na način koji je povoljniji za optuženog.“

⁴¹Član 15. ZKP BiH navodi da „... postojanje ili nepostojanje činjenica nije vezano ni ograničeno posebnim formalnim dokaznim pravilima“.

188. Međutim, Vijeće svoju konačnu odluku temelji prvenstveno na usmenim i neposrednim svjedočenjima na glavnom pretresu, pri čemu izvjesne nedosljednosti između iskaza različitih svjedoka predstavljaju relevantan faktor u procjeni njegove dokazne težine. Istovremeno, značajno je naglasiti da ove nedosljednosti ne moraju nužno diskreditovati cijelo svjedočenje svjedoka. Dakle, ako je svjedok detaljno ispričao suštinu događaja o kojima se radi, periferne devijacije neće nužno dovesti u pitanje istinitost takvog dokaza. U svakom slučaju, razlozi prihvatljivosti pojedinih iskaza kako sa glavnog pretresa, tako i iz istrage, te ocjena njihovog kredibiliteta i osnovanosti, detaljno su obrazloženi kako u odnosu na inkriminacije za koje je ustanovljena krivica optuženog, tako i za inkriminacije za koje su optuženi oslobođeni.

189. Vijeće je prilikom donošenja presude cijeno sve dokaze provedene na glavnom pretresu, međutim, određeni dokazi nisu posebno obrazloženi, jer nisu na odlučujući način uticali na konačno utvrđeno činjenično stanje i zaključke do kojih je Vijeće došlo na temelju dokaza, čiju detaljnu ocjenu je dalo u presudi.⁴²

190. Najzad, u ovom krivičnom postupku optuženi Goran Maksimović se dobrovoljno odrekao svog prava na šutnju, koje uživaju optuženi saglasno odredbi člana 6. stav 3. ZKP BiH⁴³ i člana 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima,⁴⁴ te je svjedočio u korist svoje odbrane na ročištu za glavni pretres održanom 04.03.2019.godine.

191. Vijeće napominje da je iskaz optuženog Maksimovića podlijegao slobodnoj ocjeni dokaza zajedno sa ostalim dokazima izvedenim tokom predmetnog postupka. Prilikom ocjene izvedenih dokaza a u smislu odredbe člana 281. ZKP BiH cijenjen je svaki dokaz pojedinačno i u vezi sa ostalim dokazima i na osnovu takve ocjene izveden je zaključak da li je neka činjenica dokazana.

IV. NALAZI SUDA – OSUĐUJĆI DIO PRESUDE

⁴²Ovo stajalište je potvrđeno i detaljno obrazloženo i u praksi Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ-a): „Žalbeno Vijeće podsjeća da svaki optuženi na osnovu člana 23. Statuta i pravila 98 ter (C) Pravidnika, ima pravo da mu se predoči obrazloženo mišljenje. Međutim ovaj uslov se odnosi na presudu pretresnog Vijeća. Pretresno Vijeće nije obavezno da obrazlaže svoje zaključke u vezi sa svim argumentima iznesenim na glavnom pretresu“.

⁴³Član 6. stav 3. ZKP BiH navodi da optuženi „optuženi nije dužan iznijeti svoju odbranu niti odgovarati na postavljena pitanja“.

⁴⁴Iako nije posebno navedeno u članu 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima, Evropski sud za ljudska prava smatra da je pravo na šutnju i pravo da se ne inkriminira su opće priznati međunarodni standardi koji su ključ principa pravičnog postupka po članu 6. stav 1. Konvencije. Ova prava su usko povezana sa načelom utemeljenim u članu 6. stav 2, da osoba optužena za zločin jeste nevinna dok se ne dokaže da je kriva po zakonu. Vidjeti, *Saunders protiv Ljedor jenog Krajevstva* (Žalba 19187/91), presuda od 17. decembra 1996. godine (1997. godine); *R. protiv Direktora ureda za teške prevare, ex parte Smith*, 3 WLR 66 (1992. godine).

A. ZAKONSKA OBILJEŽJA KRIVIČNOG DJELA ZLOČINI PROTIV ČOVJEČNOSTI
IZ ČLANA 172. KZ BiH

192. Vijeće je na temelju svih provedenih dokaza van svake razumne sumnje zaključilo da su optuženi Ljiljan Mitrović, Mile Vujević, Vukašin Drašković i Gojko Stevanović, radnjama pobliže opisanim u izreci presude ostvarili sva obilježja krivičnog djela Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h) u vezi sa tačkom a) KZ BiH u vezi sa članom 180. stav 1. i članom 29. istog zakona.

193. Navedena zakonska odredba u relevantnom dijelu glasi:

Ko, kao dio širokog ili sistematičnog napada usmjerenog bilo protiv kojeg civilnog stanovništva, znajući za takav napad, učini koje od ovih djela:

a) lišenje druge osobe života (ubistvo);

....

h) progon bilo koje grupe ljudi ili kolektiva na političnoj, rasnoj, nacionalnoj, etničkoj, kulturnoj, vjerskoj, spolnoj ili drugoj osnovi koja je univerzalno prihvaćena kao nedopustiva po međunarodnom pravu, u vezi sa bilo kojim krivičnim djelom iz ovog stava ovog člana, bilo kojim krivičnim djelo propisanim u ovom zakonu ili bilo kojim krivičnim djelom u nadležnosti Suda Bosne i Hercegovine;

....

kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

194. Vijeće je oglasilo krivim optužene za individualnu krivičnu odgovornost po članu 180. stav 1. KZ BiH, koja je jedna od temeljnih načela i međunarodnog krivičnog prava, predviđena posebno za počinjenje najtežih krivičnih djela iz glave XVII KZ BiH.

195. Navedena odredba u relevantnom dijelu glasi:

„Osoba koja planira, pokrene, naredi, učini ili podstrekava ili pomaže u planiranju, pripremanju ili učinjenju krivičnih djela iz člana 171. (Genocid), 172. (Zločini protiv čovječnosti), 173. (Ratni zločin protiv civilnog stanovništva), 174. (Ratni zločin protiv ranjenika i bolesnika), 175. (Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika), 177. (Protupravno ubijanje i ranjavanje neprijatelja), 178. (Protupravno oduzimanje stvari od ubijenih i ranjenih na ratištu) i 179. (Povrede zakona ili običaja rata) ovog zakona, individualno je odgovorna za to krivično djelo.“

196. Stav 1. citirane odredbe KZ BiH predviđa različite oblike saučesništva u širem smislu pri izvršenju navedene kategorije krivičnih djela. Prije svega, radi se o oblicima počinjenja krivičnih djela, ali i većem broju radnji saizvršilaštva koje karakterizira bitno drugačiji način određenja nego je to slučaj kod tzv. „opštih krivičnih djela“⁴⁵

197. Analizirajući sve elemente citirane odredbe, Vijeće je ustanovilo postojanje individualne krivične odgovornosti optuženih Mitrovića, Vujevića, Draškovića i Stevanovića za radnje za koje su oglašeni krivim, jer su iste počinili lično, a što će biti detaljno razrađeno kroz obrazlaganje pojedinačne inkriminacije za koju su optuženi oglašeni krivim.

198. Osim toga, optuženim se stavljalo na teret i da su u počinjenju inkriminiranih radnji djelovali u svojstvu saizvršioca, što je obučeno odredbom člana 29. KZ BiH, koja propisuje „*Ako više osoba, učestvovala je u izvršenju krivičnog djela ili preduzimajući šta drugo, čime se na odlučujući način doprinosi izvršenju krivičnog djela, zajednički učini krivično djelo, svaka od njih kaznit će se kaznom propisanom za to krivično djelo*”.

199. Preciznije, saizvršilaštvo je oblik izvršilaštva koji postoji kada više lica, koja ispunjavaju sve uslove koji se zahtijevaju za izvršioca, na osnovu zajedničke odluke, svjesno i voljno, učine određeno krivično djelo, tako da svaki od saizvršilaca u tome daje svoj doprinos, koji je bitan i bez kojeg krivično djelo ne bi bilo ostvareno ili ne bi bilo ostvareno na zamišljen način.

200. Prema tome, pored zajedničkog djelovanja više lica u ostvarenju datog djela, potrebno je da kod njih postoji i svijest o tome da izvršeno djelo predstavlja zajednički rezultat njihovih radnji.

201. Ovaj vid odgovornosti je ustanovljen kod optuženih, a Vijeće će svoj zaključak u tom pravcu detaljnije elaborirati u dijelu presude koji govori o krivici optuženih za predmetno krivično djelo.

B. OPŠTI ELEMENTI KRIVIČNOG DJELA ZLOČINI PROTIV ČOVJEČNOSTI

202. Vijeće će u daljem izlaganju iznijeti svoj zaključak o postojanju općih elemenata koji su uslov egzistiranja krivičnog djela Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. KZ BiH, a čije postojanje je ustanovljeno temeljnom ocjenom provedenih dokaza.

⁴⁵ Komentari krivičnih/kaznenih zakona u Bosni i Hercegovini, Vijeće Evrope i Evropska Komisija, Sarajevo, 2005., str.593.

203. Naime, iz zakonske definicije krivičnog djela Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. KZ BiH, a u vezi sa radnjama izvršenja navedenim u izreci presude, za koje je optuženi oglašen krivim, proizilaze sljedeći opći elementi ovog krivičnog djela:

1. postojanje širokog ili sistematičnog napada,
2. da je djelo optuženog učinjeno kao dio takvog napada,
3. da je napad usmjeren protiv bilo kojeg civilnog stanovništva,
4. da je optuženi znao za takav napad

204. Vijeće će u daljem dijelu presude obrazložiti razloge na kojima je zasnovalo uvjerenje o ispunjenosti opštih elemenata krivičnog djela za koje je oglasilo krivim optužene Mitrovića, Vujevića, Draškovića i Stevanovića.

1. Postojanje širokog ili sistematičnog napada

205. Vijeće je na osnovu svih provedenih dokaza nesumnjivo zaključilo da se u vremenskom periodu od početka mjeseca aprila 1992. godine pa najmanje do sredine jula 1992. godine, odvijao širok i sistematičan napad vojske i policije Srpske Republike Bosne i Hercegovine, poslije Republike Srpske, usmjeren protiv civilnog bošnjačkog stanovništva na području opštine Zvornik. Takođe, na osnovu saglasnih iskaza svjedoka kao i materijalnih dokaza koji su uvedeni u spis, a naročito redovnih borbenih izvještaja, te utvrđenih činjenica iz presuda MKSJ, Vijeće je nesporno utvrdilo da je u vrijeme širokog i sistematičnog napada usmjerenog protiv civila bošnjačke nacionalnosti postojao oružani sukob na području BiH.

206. Prilikom utvrđivanja prirode napada, Vijeće je analiziralo odredbu člana 172. stav 2. tačka a) KZ BiH, koja propisuje da je napad u kontekstu citirane odredbe zapravo „*ponašanje koje uključuje višestruko činjeno djelo iz stava 1. ovog člana, protiv bilo kojeg civilnog stanovništva na osnovi ili u cilju državne politike ili politike neke organizacije da se učini takav napad*“. Nije nužno da je počinitelj znao sve karakteristike napada ili za pojedinosti plana ili politike konkretne države ili organizacije.⁴⁶

207. U tom kontekstu, Vijeće će prvo obrazložiti dokaze kojima je utvrđeno postojanje podelementa ovog krivičnog djela, odnosno postojanje politike da se poćini napad, što u konkretnom zahtjeva da je *(1) postojala državna ili organizaciona politika da se učini napad i (2) da je napad zapravo preduzet na osnovu ili u cilju te politike*.

⁴⁶ Komentar Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine

208. Iako je stav Vijeća MKSJ-a u predmetu Krnojelac, da prema međunarodnom običajnom pravu radnje optuženog ne moraju nužno biti povezane sa nekom politikom ili planom, Vijeće je u konkretnom slučaju ipak ustanovilo postojanje politike u čijem cilju je napad izvršen.

209. Na osnovu utvrđenih činjenica nesporno je da obrazac ponašanja pripadnika srpskih policijskih i vojnih snaga nije mogao biti rezultat ishitrenog samovoljnog ponašanja. Naprotiv, sve okolnosti predmeta jasno ukazuju da je postojalo udruženo djelovanje vojske i policije Srpske republike BiH, a potom Republike Srpske. Navedeno djelovanje se nesumnjivo može posmatrati, kao sprovođenje politike koja je postojala na višem nivou.

210. Ovi navodi su potkrepljeni činjenicama⁴⁷ koje su prihvaćene kao utvrđene u ovom predmetu:

„Savjet SDS-a raspravljao je 15. oktobra 1991. o strategiji uspostave srpske vlade, što je obuhvatalo formiranje paralelnih organa vlasti, regionalizaciju BiH i vojnu organizaciju.”⁴⁸ „Na prvoj sjednici Skupštine srpskog naroda u BiH, održanoj 24. oktobra 1991., Radovan Karadžić je jasno dao do znanja da su bosanski Srbi spremni svoje ciljeve postići pomoću sile i straha ako im to ne uspije na drugi način.”⁴⁹

„U jesen 1991., u SRBiH su osnovane još četiri srpske autonomne oblasti. To su bile Srpska Autonomna Oblast Hercegovina, Srpska Autonomna Oblast Romanija-Birač, Srpska Autonomna Oblast Semberija i Srpska Autonomna Oblast Sjeverna Bosna. Dana 21. novembra 1991., Skupština srpskog naroda u BiH (dalje u tekstu: Skupština Srpske Republike BiH) je na svojoj 2. Sjednici verificovala je osnivanje ARK-a i još četiri srpske autonomne oblasti. Tom ratifikacijom su ARK i druge četiri srpske autonomne oblasti postale sastavni dijelovi Srpske Republike BiH. Skupština Srpske Republike BiH imenovala je Jovana Ćizmovića, člana Ministarskog savjeta Skupštine Srpske Republike BiH, za koordinatora vlada ARK-a i ostalih srpskih autonomnih oblasti.”⁵⁰

„U govoru održanom povodom plebiscita srpskog naroda u Sarajevu u novembru 1991. godine, Radovan Karadžić je predstavnicima opština, članovima SDS-a, dao uputstvo da u svojim opštinama, regijama i mjesnim zajednicama uvedu vlast koja će se u potpunosti sastojati od bosanskih Srba. Skupština srpskog naroda u BiH izglasala je 11. decembra 1991. Preporuku za osnivanje posebnih srpskih opština. Otvoreno proklamovani cilj ove odluke bio je „razvaljivanje postojećih opština gdje Srbi nisu u većini.”⁵¹

⁴⁷ Činjenice sa oznakom paragrafa i izvornika- presude MKSJ su detaljno pobrojane u dijelu obrazlaganja procesnih odluka presude, te su probrojane u Anex-u B presude

⁴⁸ Brđanin, par 66

⁴⁹ Brđanin, par 67

⁵⁰ Brđanin, par 167

⁵¹ Brđanin, par 68

„Dana 19. ili 20. decembra 1991. Dokument pod naslovom "Uputstvo o organizovanju i djelovanju organa srpskog naroda u Bosni i Hercegovina u vanrednim okolnostima, Sarajevo, 19. Decembar 1991." Predočenje na sastanku na kojem su učestvovali visoki predstavnici SDS-a {...}"⁵² „Prvi stepen" Varijante A, koja se odnosi na opštine u kojima je srpski narod u većini, obuhvata sljedeća uputstva: Opštinski odbor SDS odmah će formirati krizni štab srpskog naroda u opštini u čiji sastav ulaze:

- svi članovi sekretarijata opštinskog odbora SDS;
- nosioci funkcija u opštini - kandidati SDS sledećih organa: predsjednik skupštine opštine ili predsjednik izvršnog odbora opštine; načelnik stanice javne bezbjednosti ili komandir stanice milicije; komandant ili načelnik opštinskog štaba teritorijalne odbrane; sekretar opštinskog štaba narodne odbrane ili drugi rukovodni radnik iz tog sekretarijata koji je kandidat SDS;
- poslanici u Skupštini srpskog naroda BiH
- članovi Glavnog odbora SDS BiH sa područja opštine.⁵³

„Uputstva koja su dio prvog stepena Varijante B, koja se odnosi na opštine u kojoj Srbi ne predstavljaju većinu, suštinski su ista kao i uputstva za Varijantu A, uključujući i članstvo u kriznim štabovima. Jedina značajna razlika u prvom stepenu Varijante B sadržana je u uputstvu za postupak osnivanja državnih organa u opštini, u kojem se kaže: „U organima vlasti obezbijediti proporcionalnu zastupljenost kadrova iz reda drugih naroda i narodnosti koji su izrazili lojalnost prema saveznoj državi Jugoslaviji."⁵⁴

„Dana 9. januara 1992. skupština bosanskih Srba jednoglasno je proglasila „Republiku srpskog naroda Bosne i Hercegovine" : ... na područjima srpskih autonomnih regija u oblasti i drugih srpskih etničkih cjelina u Bosni i Hercegovini, uključujući i područja na kojima je srpski narod ostao u manjini zbog genocida koji je nad njim izvršen u drugom svjetskom ratu, a na osnovu plebiscita održanog 9. i 10. novembra 1991. godine na kome se srpski narod izjasnio za ostanak u zajedničkoj državi Jugoslaviji..."Skupština je dodala sljedeće: „Teritorijalno razgraničenje sa političkim zajednicama drugih naroda Bosne i Hercegovine, kao i razrješenje drugih međusobnih prava i obaveza, izvršiće se mirnim putem i dogovorno". Deklaracija se trebala provesti u slučaju da nezavisnost Bosne i Hercegovine prizna međunarodna zajednica. Usprkos tome, naoružavanje srpskog stanovništva vršeno uz podršku SDS-a u istom periodu ukazuje na to da se rukovodstvo bosanskih Srba istovremeno pripremalo za drugi pravac djelovanja.⁵⁵

„U povjerljivom dokumentu „organa Republike Srpska Bosna i Hercegovina" (...) „skupština bosanskih Srba odlučila da „institucionalizuje" situaciju u kojoj bi „srpske teritorije" Bosne i Hercegovine ostale u saveznoj Jugoslaviji. U dokumentu se navodi da to treba uraditi mirnim putem, ali dalje u tekstu kaže se da organi republike bosanskih Srba uskoro treba da uspostave punu kontrolu nad tim srpskim teritorijama, pa se tim u vezi traže razne vrste pomoći od JNA. Prvo, „organi" su zatražili da JNA odredi oficire za pomoć opštinskim TO-ima, stanicama javne bezbjednosti i centrima službi bezbjednosti, te da nabavi materijalno-tehnička sredstva, uključujući oružje, municiju, vozila, helikoptere, sredstva veze i uniforme, i to najkasnije do 20. februara 1992. Drugo,

⁵² Krajišnik, par 86

⁵³ Krajišnik, par 88

⁵⁴ Krajišnik, par 92

⁵⁵ Krajišnik, par 103

"organi" su zatražili podršku JNA u preuzimanju kontrole nad „srpskim teritorijama u BiH koje ostaju u sastavu Jugoslavije". Zatraženo je, također, da JNA rasporedi svoje jedinice na položaje s kojih će moći da štite granice srpskih teritorija i da se pripremi za pružanje brze pomoći u uspostavljanju kontrole nad teritorijom obezbjeđenjem važnih područja. Kao „rok" za izvršenje zadataka u vezi s drugim zahtjevom određen je 25. februar. Sa svoje strane, „organi" su preuzeli obavezu da kroz opštinske organe regrutuju dobrovoljce i da odrede pojedince (predsjednike opština i komandante TO-a) koji će koordinirati saradnju i zajednička dejstva s JNA - a komande vojnih oblasti JNA dobiće spisak s telefonskim brojevima zaduženih osoba."⁵⁶

„Dana 6. aprila 1992. Evropska zajednica je priznala nezavisnost Bosne i Hercegovine. Sljedećeg dana skupština bosanskih Srba, kojom je predsjedao Milovan Milanović, proglasila je nezavisnost Srpske Republike Bosne i Hercegovine (dana 12. avgusta 1992. naziv republike promijenjen je u „Republika Srpska"). Plavšićeva i Koljević su se povukli sa svojih položaja u Predsjedništvu Bosne i Hercegovine. Dana 17. aprila Radovan Karadžić pozvao je sve nosioce funkcija srpske nacionalnosti koje je SDS imenovao u ustanovama Bosne i Hercegovine da se povuku sa svojih položaja i preuzmu funkcije u odgovarajućim ustanovama bosanskih Srba."⁵⁷

„(...) već u aprilu ili maju 1992. godine osnovani su i u cjelosti započeli s radom svi krizni štabovi SDS-a u republici bosanskih Srba. Kad su postali opštinski organi, funkcionisali su kao opštinska vlast kad je rad skupština opština bio onemogućen zbog vanrednog stanja, zamjenjujući i skupštine opštine i izvršne odbore. Kao vodeće tijelo vlasti u opštini, krizni štabovi kontrolisali su civilne, vojne i paravojne poslove (...)"⁵⁸

„Krizni štabovi su se iz organa SDS-a pretvorili u republičke organe poslije saopštenja za javnost od 4. aprila 1992., u kojem je SNB naredio njihovo aktiviranje i uputio TO i rezervni sastav policije da budu u pripravnosti..."⁵⁹ „Rukovodstvo bosanskih Srba je gledalo na krizne štabove kao na produžetak svoje vlasti u opštinama. Na primjer, rukovodstvo bosanskih Srba, preko stranačkih ili republičkih organa, izdavalo je direktne naredbe ili uputstva kriznim štabovima uopšte i pojedinačnim kriznim štabovima, koji su ih primali i po njima postupali. Sami krizni štabovi navodili su naredbe i odluke regionalnih i centralnih organa kao osnov po kojem postupaju."⁶⁰

211. Dakle, nesporno je da se sprovodila politika koja je uspostavljena na višem nivou. Međutim, osim toga, ovaj opšti element krivičnog djela Zločini protiv čovječnosti, zahtijeva postojanje širokog ili sistematičnog napada, a imajući u vidu da odredbe Krivičnog zakona BiH ne daju pobližu definiciju navedenog pojma, Vijeće se prilikom ocjene dokaza rukovodilo do sada uspostavljenom praksom MKSJ i Suda BiH o ovom pitanju.

⁵⁶ Krajišnik, par 109

⁵⁷ Krajišnik, par 128

⁵⁸ Krajišnik, par 260

⁵⁹ Krajišnik, par 263

⁶⁰ Krajišnik, par 268

212. Pa tako u presudi Žalbenog vijeća Međunarodnog Krivičnog Suda za bivšu Jugoslaviju u predmetu Kunarac, Kovač i Vuković, definisani su faktori pri ocjenjivanju rasprostranjenosti ili sistematičnosti napada.⁶¹

213. U procjenjivanju što napad čini „rasprostranjenim“ ili „sistematskim“, sudsko vijeće mora prvo identifikovati stanovništvo koje je objekt napada a zatim, u svjetlu metoda, sredstava, resursa i rezultata napada na to stanovništvo, ustanoviti da li je napad doista bio rasprostranjen ili sistematski. Posljedice napada po ciljano stanovništvo, broj žrtava, priroda djela, eventualno sudjelovanje zvaničnika ili predstavnika vlasti, ili bilo koji raspoznavljivi obrazac zločina mogu se uzeti u obzir kako bi se utvrdilo da li taj napad na civilno stanovništvo ispunjava jedan od uslova, odnosno, da li je „rasprostranjen ili „sistematski“, ili pak ispunjava oba uslova.“

214. Detaljnije, pojam „rasprostranjen“ definiše se u presudi Pretresnog vijeća MKSJ u predmetu protiv *Kordića i Čerkeza*⁶², te u prvostepenoj presudi *Blaškić*, čiji paragraf 206. navodi da se: {Koncept „rasprostranjenog“ može definisati kao masovna, česta akcija velikih razmjera sprovedena kolektivno sa znatnom ozbiljnošću i uperena protiv mnoštva žrtava.}

215. Koncept „sistematskog“ može se definisati kao temeljno organizovan i redovan obrazac zasnovan na zajedničkoj politici sa znatnim javnim ili privatnim sredstvima. Ne postoji uslov da ova politika mora biti formalno usvojena kao politika države. Međutim neka vrsta unaprijed smišljenog plana ili politike mora da postoji.“⁶³

216. Kada je riječ o napadu, on je u smislu člana 5. Statuta MKSJ-a, definisan kao „*sljed ponašar,ja kcje uk,juču,je izvršer,je cjela nasi,ja*“. U kontekstu krivičnog djela Zločini protiv čovječnosti, „*napad n,je ograničen samo na upotrebu oružane sile, nego obuhvata i svako zlostavljvanje civilnog stanovništva...Napad može prethoditi oružanom sukobu, može trajati duže od tog sukoba ili se odv,jati tokom sukoba, no ne mora nužno biti r,negov dio...*“⁶⁴

217. Pojmovi napada i oružanog sukoba nisu identični. Prema međunarodnom običajnom pravu, napad može prethoditi oružanom sukobu, može trajati duže od tog sukoba, ali ne mora nužno biti njegov dio.⁶⁵ Nadalje, termin *napad* u kontekstu zločina protiv čovječnosti ima nešto drugačije značenje od onog koje nosi u ratnom pravu. U kontekstu zločina protiv čovječnosti, *napad* nije ograničen na vođenje neprijateljstava. On može obuhvatiti situacije

⁶¹ MKSJ presuda Žalbenog vijeća u predmetu Kunarac i dr. od 12.6.2002. godine; paragraf 95.

⁶² MKSJ presuda Pretresnog vijeća u predmetu Kordić od 26.2.2001. godine; paragraf 179

⁶³ MKSJ, presuda Pretresnog vijeća, Akajesu, para. 580

⁶⁴ Tužilaštvo protiv *Brđanina*, Presuda Pretresnog vijeća, od 01.09.2004. god., MSKJ, IT-99-36-T, par. 131- pozivanje na presudu *Kunarac*.

zlostavljanja osoba koje ne sudjeluju aktivno u neprijateljstvima, međutim, oba termina zasnivaju se na sličnoj pretpostavci, a to je da se rat treba voditi između oružanih snaga i oružanih grupa, a da civilno stanovništvo ne može biti legitiman cilj.

218. Vijeće zaključuje da se širok i sistematičan napad, utvrđenim činjenicama, materijalnim dokazima, ali i svjedocima optužbe odvijalo upravo na teritoriji opštine Zvornik, a koje područje je bilo nastanjeno pretežno bošnjačkim stanovništvom, koje je tokom inkriminisanog perioda, bilo svakodnevno izloženo raznim oblicima verbalnog, psihičkog i fizičkog terora.

219. U tom pravcu su u spis uloženi materijalni dokazi iz kojih proizilazi da je još 27.12.1991. godine, Skupština Srpske opštine Zvornik proglasila odluku o osnovanju srpske opštine Zvornik, te je dana 10.04.1992. godine, od strane Kriznog štaba opštine Zvornik⁶⁶ donesena odluka o formiranju privremene vlade Srpske opštine Zvornik, pa je na osnovu te odluke donesena i Odluka o formiranju privremene vlade Srpske Opštine Zvornik, SAO Semberija i Majeвица⁶⁷ kojom je formirana jedinstvena vojno-teritorijalna komanda u Srpskoj opštini Zvornik. Navedeni akti ujedno predstavljaju i ispunjenje instrukcija iz Uputstva o organizovanju i djelovanju organa srpskog naroda u Bosni i Hercegovini u vanrednim okolnostima, i to varijanta B – koja se odnosi na opštine gdje srpski narod nije u većini.⁶⁸

220. Nadalje, iz materijalnih dokaza proizilazi i da je od strane Kriznog štaba srpske opštine Zvornik dana 08.04.1992. godine, donesena odluka o uvođenju policijskog sata na području Srpske opštine Zvornik, kao i naredba o opštoj mobilizaciji za sve punoljetne građane koji imaju prebivalište ili boravište na teritoriju Srpske opštine Zvornik.⁶⁹ Također, izvršeno je pretpočinjavanje svih štabova i jedinica TO u komande i jedinice Vojske Republike Srpske, uz napomenu da se odmah poduzmu mjere na mobilizaciji i da se što prije dovedu u punu borbenu gotovost⁷⁰.

221. Dolazi do uspostavljanja barikada po cijelom opštini Zvornik, a što proizilazi iz uvrđenih činjenica:

⁶⁶ T-166- Odluka o formiranju privremene vlade Srpske Opštine Zvornik, SAO Semberija i Majeвица, broj: 01-1/92 od 10.04.1992. godine, objavljeno u biltenu Srpske opštine Zvornik,

⁶⁷ T-168- Odluka o formiranju privremene vlade Srpske Opštine Zvornik, SAO Semberija i Majeвица, broj: 01-1/92 od 10.04.1992. godine

⁶⁸ T-163- Uputstvo o organizovanju i djelovanju organa srpskog naroda u BiH u vanrednim okolnostima SDS BiH Glavni odbor Sarajevo od 19.12.1991. godine

⁶⁹ T-162 – dio dokaza – tačnije Bilten 1-10 1992. godine

⁷⁰ T-195- Preimenovanje štaba RO i jedinica TO, naređenje, Komanda Istočnobosanskog korpusa SP- br.11/2-508 od 06.06.1992. godine, ovjerena kopija

„Dana 5. i 6. aprila 1992., pripadnici srpske policije i paravojsnih snaga - uglavnom arkanovci - postavili su barikade po cijeloj opštini, policija je podijeljena po nacionalnom principu u skladu s depešom Momčila Mandića, a srpski pripadnici SJB-a Zvornik premjestili su se u Karakaj, gdje je bio srpski Krizni štab.“ (..) „U noći 7.aprila SDA je također podigla barikade na mostu koji povezuje Zvornik sa Srbijom“⁷¹

„Kada je 8. aprila 1992. počela pucnjava, barikade su privremeno uklonjene, te su stotine Muslimana i Srba otišle iz opštine. Srpskim civilima je rečeno da postoji plan da budu pobijeni, a neke su pripadnici srpskih paravojsnih snaga prisilili da napuste svoje domove. Istoga dana pripadnici raznih srpskih snaga - policije, TO-a, JNA i arkanovaca - izveli su napad na Zvornik... U napadu su ubijeni mnogi civili, a srpske snage su zauzele Zvornik u roku jednog dana. Na vrhu glavne gradske džamije istaknuta je srpska zastava. Dana 10. aprila arkanovci su opljačkali kuće u Zvorniku i na kamione utovarili desetine leševa, između ostalih, leševe djece, žena i staraca. Po ulicama i ispred kuća ležalo je još leševa. Zbog tog preuzimanja vlasti, mnogi Muslimani su otišli u obližnje napušteno selo Kula Grad, koje su pripadnici paravojsnih snaga i policije takođe napali i zauzeli 26. aprila.“⁷²

222. Iz materijalnih dokaza proizilazi i da je dana 09. i 10.04.1992. godine otišlo 105 dobrovoljaca iz 3. Bataljona Zvorničke brigade da učestvuje u čišćenju Zvornika, te da se prilikom oslobađanja Zvornika na vojnom planu formiraju rejonski štabovi,⁷³ a događanja u selima koja pripadaju opštini Zvornik proizilaze i iz sljedećih utvrđenih činjenica:

„Već krajem aprila 1992. srpske vlasti su preuzele kontrolu nad muslimanskim selom Đulići u opštini Zvornik, a mještani su predali oružje pripadnicima srpskih snaga. Da bi ostali zaposleni, Muslimani su morali da potpišu izjavu o lojalnosti srpskim vlastima. Također, krajem aprila ili početkom maja, srpske snage zatražile su predaju muslimanskog sela Divič. Međutim, prije nego što je istekao rok za predaju, srpske snage, u čijem sastavu su bili arkanovci, „Beli orlovi“ i rezervni policajci, napale su Divič. Otprilike 1.000 Muslimana pobjeglo je u obližnje selo Jošanica. Kad su neki pokušali da se vrate kasnije u maju, srpske snage su odbile da ih propuste. Približno 28. maja pripadnici „Žutih osa“ natjerali su između 400 i 500 Muslimana iz sela Divič, među kojima žene, djecu i starce, da uđu u autobuse i rekli im da će ih odvesti na muslimansku teritoriju. U Crnom Vrh u zarobljene pustili da nastave pješice. Istog dana major Svetozar Andrić, komandant 1. biračke brigade VRS, naredio je TO-u Zvornik da organizuje i koordinira odlazak muslimanskog stanovništva s opštinama kroz koje će proći. Iseljene su samo žene i djeca, dok su vojno sposobni muškarci trebali biti smješteni u logorima radi razmjene. Početkom juna Srbi su viđeni kako ulaze u sela u opštini Zvornik iz kojih su iseljeni Muslimani. Nekima je to naredila privremena vlada srpske opštine Zvornik“⁷⁴

⁷¹ Krajišnik, par 361

⁷² Krajišnik, par 362

⁷³ T-246- Dokument „Analiza prošlogodišnjih aktivnosti“ Komanda trećeg bataljona Str. pov. Br. 18/93 od 24.01.1993. godine, upućena Komandi zvorničke brigade, MKSJ broj: 0433 5867 – 04335871, ovjerena kopija,

⁷⁴ Krajišnik, par 365

„Već krajem maja 1992. velik broj mještana Muslimana okupio se u selu Kozluk u kojem su Muslimani bili većinsko stanovništvo, plašeći se pripadnika paravojnih i srpskih snaga koji su ih uznemiravali zahtjevima da predaju oružje. Poslije preuzimanja vlasti u Zvorniku, paravojne grupe i lokalni Srbi postavili su barikade u obližnjim selima i izolovali Kozluk. Policijske snage u selu podijelile su se na muslimansku i srpsku stranu. Početkom juna policajci Muslimani u Kozluku morali su da predaju svoje uniforme i oružje jednom srpskom policajcu. U noći 20. juna srpski TO pod komandom Marka Pavlovića napao je Kozluk. Dana 26. juna u Kozluk je stigao velik broj srpskih vojnika, pripadnika TO-a i paravojnih jedinica u tenkovima i drugim vojnim vozilima. U grupi su bili i Branko Grujić, predsjednik SDS-a Zvornik i Kriznog štaba, Pavlović, i Jovan Mijatović, član Kriznog štaba u Zvorniku i poslanik u skupštini bosanskih Srba. Obavijestili su Muslimane da imaju jedan sat da odu, u protivnom će ih ubiti. Osim toga, rekli su im da ne mogu sa sobom ponijeti nikakve lične stvari i natjerali su ih da potpišu izjave kojima se odriču svoje imovine. Istog dana je u konvoju vozila, koji su organizovali Srbi koji su napali i zauzeli Kozluk, prevezeno otprilike 1.800 ljudi iz te opštine u Srbiju.“⁷⁵

223. Napad je „*usmjeren*“ protiv civilnog stanovništva ako je civilno stanovništvo primarni predmet napada.⁷⁶ Pri tome nije neophodno da je napadnuto cjelokupno civilno stanovništvo, nego je dovoljno pokazati da je napad bio usmjeren protiv dovoljnog broja pojedinaca, odnosno da je bio usmjeren protiv njih na takav način da pokazuje da nije imao za cilj ograničeni i nasumce odabrani broj pojedinaca, niti da se sastojao od ograničenih i izolovanih djela.⁷⁷

224. Da je na području opštine Zvornik od strane VRS-a postojao cilj da se protjera civilno stanovništvo nesrpske nacionalnosti, kroz širok, ali metodičan spektar krivično pravnih radnji, pokazuje i materijalna dokumentacija koju je Tužilaštvo BiH prezentovalo Vijeću. Naime, iz dokaza optužbe⁷⁸ jasno je naznačeno da iseljavanje muslimanskog stanovništva mora biti organizovano i uvezano sa opštinom preko kojih se vrši iseljavanje, da se iseliti mogu samo djeca i žene, a muškarce sposobne za borbu ostavljati u logorima radi zamjene. Nadalje, iz Rješenja⁷⁹ proizilazi da je dana 10.09.1992. godine od strane Izvršnog odbora Srpske opštine Zvornik formirana komisija za razmjenu zarobljenika, dok u redovnom borbenom izvještaju⁸⁰ se spominju sabirni logori na teritoriji opštine Zvornik, kao i spisak

⁷⁵ Krajišnik, par 366

⁷⁶ Tužilaštvo protiv Kunarca i dr, *Presuda Žalbenog vjeća, od 12. VI 2002. god.*, MKSJ, IT-96-23 & IT-96-23/1-A, par. 91.

⁷⁷ Tužilaštvo protiv Kordića i Čerkeza, *Presuda Žalbenog vjeća od 17. XII 2004. god.*, MKSJ, IT-95-14/2-A, par. 94.

⁷⁸ T- 262- Naredba o formiranju komande brigade SV "Birač" od 28.05.1992. godine, MKSJ: broj: 04276215,

⁷⁹ T-177- Rješenje o imenovanju komisije za razmjenu zarobljenika, Srpska opština Zvornik, broj: 01-023-280/92 od 10.09.1992. godine,

⁸⁰ T-221- Redovni borbeni izvještaj, Komanda zvor. LPBR Strg.pov.br: 499-3 od 22.08.1992. godine, upućena Komandi Istočno-bosanskog korpusa, ovjerena kopija

zatvorenika⁸¹, sa posebnim dijelom zatvorenika svrstanih u III grupu. Navedeno je potvrđeno i utvrđenim činjenicama:

„Većina od devetnaest muslimanskih spomenika u opštini Zvornik oštećena je ili potpuno razorena u granatiranju ili eksplozivom za vrijeme napada na muslimanska sela u aprilu i maju 1992. Prema izvještajima SJB-a Zvornik, u istom tom periodu srpska policija je provodila pretraživanje kuća i masovna ispitivanja Muslimana, optužujući Muslimane da su "pripremali likvidiranje Srba". Mnogi su zatočeni na raznim lokacijama u opštini. Na primjer, srpska policija, arkanovci i pripadnici "Belih orlova" zatočili su Muslimane u fabriku "Alhos" u dijelu Zvornika zvanom Karakaj, gdje su Muslimani podvrgnuti velikom zlostavljanju. Dana 9. aprila 1992. svjedoka „674“ ispitivao je i tukao Branko Grujić, a istog dana ili nedugo poslije arkanovci su ubili još oko osamnaest zatočenika Muslimana.“⁸²

„Krajem aprila 1992. nekoliko Muslimana zatočeno je u fabrici "Standard" u Karakaju, pod stražom lokalnih Srba. Otprilike 10. maja srpska policija ih je premjestila u "Ekonomiju", takođe u Karakaju, u kojoj je već bio zatočen velik broj muškaraca Muslimana. Nešto kasnije ponovo su premješteni, ovaj put u fabriku "Novi izvor", gdje su stražari bili pripadnici rezervnog sastava policije. U taj zatočenički centar 27. maja 1992. primljeno je još 186 zatočenika Muslimana iz sela Divič. Naoružane grupe, u čijem sastavu su bili i pripadnici paravojskih jedinica iz Srbije često su dolazile u ta tri zatočenička centra i surovo zlostavljale zatočenike. U "Ekonomiji" je umro jedan zatočenik.“⁸³

225. Da se širok i sistematičan napad na ovom području odvijao i u vrijeme počinjenja predmetne inkriminacije proizilazi iz Redovnog borbenog izvještaja⁸⁴ Zvorničke brigade iz kojeg proizilazi da se aktivnosti neprijatelja iz dana u dan povećavaju, da je u toku noći 14/15.07.1992. godine ubačeno više manjih grupa kojim je pokušano da uz primjenu iznenadnih dejstava unese nemir u njihovoj zoni odgovornosti, kao i da je u toku dana vršeno pregrupisavanje njihovih snaga sa ciljem efikasnijeg izvođenja borbenih dejstava planiranih za naredni dan, uz dodatak da je efikasnom akcijom 3/3 pb u reonu Lokanja uništena veća grupa „zelenih“.

⁸¹ T-517- Dokument: "Spisak zatovrenika koji su svrstani u II grupu" Ministarstvo za unutrašnje poslove SJB Zvornik, broj: 01-16/01 – od 24.09.1992. godine.

⁸² Krajišnik, par 367

⁸³ Krajišnik, par 368

⁸⁴ T-209- Redovni borbeni izvještaj (nečitko), Komanda zvorničke brigade str.pov.br. 151 od 15.07.1992. godine, ovjerena kopija,

226. Saslušani svjedoci, pripadnici Lokanjske čete, među kojim su Zdravko Bojić⁸⁵, Veljko Đorđić⁸⁶, Dragan Tejić⁸⁷, Stjepan Mitrović⁸⁸ i Mlađen Vojić⁸⁹ su svjedočili da su početkom 1992. godine aktivisti SDS-a nauružavali podobne ljude, a da su u Lokanju formirane dvije čete i to četa Gornji Lokanj i četa Donji Lokanj, kao i da su uspostavljene seoske straže. Svjedok Bojić je izjavio da su uspostavljeni i rovovi, da je bio raspoređen na Orića Visu, a da su u Gornjem Šepku bili nastanjeni Muslimani, koji su napustili svoje domove početkom ljeta 1992. godine. I svjedok Mitar Tomić⁹⁰ je izjavio da je dolaskom u Gornje Krčine od izvjesnog Čamca saznao da su se iz sela Tursunovo brdo u kojem je bilo nastanjeno muslimansko stanovništvo, svi civili iselili.

227. Vijeće je poklonilo vjeru ovim svjedocima, cijeneći da su isti iskazi dati objektivno i nepristrasno, te u saglasnosti su sa svim provedenim materijalnim dokazima, kao i prihvaćenim utvrđenim činjenicama. Da se Muslimani nisu mogli adekvatno naoružavati proizilazi iz utvrđenih činjenica:

„Istovremeno je u odnosu na BiH na snazi bio međunarodni embargo na oružje. Taj embargo najviše je posljedica imao po bosanske Muslimane budući da su bosanski Hrvati uspijevali putem susjednih zemalja doći do oružja na crnom tržištu, a bosanski Srbi su imali pristup naoružanju JNA i kasnije VRS-a. {...}“⁹¹

228. Stoga, imajući u vidu opšte stanje, koje je vladalo u opštini Zvornik tokom inkriminisanog perioda, te uzevši u obzir činjenicu da „*element sistematičnosti napada podrazumjeva organiziranost djela i malu vjerovatnoću da je do tih djela došlo nasumice*“⁹², Vijeće je van razumne sumnje zaključilo, da se u inkriminisanom periodu na području opštine Zvornik odvijao sistematičan napad na civile bošnjačke nacionalnosti, jer su isti bili podvrgnuti utvrđenom obrascu nasilničkog ponašanja, ubijani su, protjerani iz svojih domova, zatim zatvarani u pojedine objekte gdje su bili izloženi ispitivanju i boravku u nehumanim uslovima, te im je bio onemogućen ostanak u toj opštini.

229. Takođe, Vijeće je zaključilo da je napad, u naznačenom vremenskom periodu, **po svom karakteru bio širok** jer je po svom opsegu uključivao veliki broj zabranjenih radnji poduzetih prema velikom broju bošnjačkog civilnog stanovništva cijele tadašnje opštine Zvornik, koji civili su postali žrtve protjerivanja, fizičkog zlostavljanja, ubijanja, prisilnog

⁸⁵ Svjedok optužbe Zdravko Bojić je svjedočio na glavnom pretresu održanom dana 25.01.2016. godine

⁸⁶ Svjedok optužbe Veljko Đorđić je svjedočio na glavnom pretresu održanom dana 25.01.2016. godine

⁸⁷ Svjedok optužbe Dragan Tejić je svjedočio na glavnom pretresu održanom dana 15.02.2016. godine

⁸⁸ Svjedok optužbe Stjepan Mitrović je svjedočio na glavnom pretresima održanim na dane 27.06.2016. i 04.07.2016. godine

⁸⁹ Svjedok optužbe Mlađen Vojić je svjedočio na glavnom pretresu održanom dana 13.03.2017. godine

⁹⁰ Svjedok odbrane prvooptuženog Mitar Tomić je svjedočio na glavnom pretresu održanom dana 17.12.2018. godine

⁹¹ Brđanin, par. 92

⁹² Naletilić i Martinović, Pretresno vijeće, 31. mart 2003. godine, para. 236.

nestanka i drugih oblika nečovječnog postupanja koji u svojoj ukupnosti i efektima, napad čine širokim.

230. Osim toga, analizirajući sam karakter i okolnosti izvršenog progona radnjom ubistva, Vijeće zaključuje da do istog nije došlo nasumice, jer su široko rasprostranjena djela nečovječnog postupanja prema civilnom stanovništvu bošnjačke nacionalnosti višestruko ponavljana prema istom ili sličnom obrascu zločina na području Zvornika, što zapravo znači da su izvršena djela **bila sastavni dio širokog i sistematičnog napada.**

231. Dakle, na temelju izvedenih dokaza, Vijeće je nesporno zaključilo da je u periodu relevantnom za optužnicu, tačnije od početka aprila 1992. godine pa najmanje do sredine jula 1992. godine postojao širok i sistematičan napad na području opštine Zvornik, koji je bio usmjeren protiv civilnog bošnjačkog stanovništva.

232. Vijeće je u kontekstu iznesenog zaključka, razmotrilo i tezu odbrana kojim se osporavao ovaj opšti elemenat, na način da su se fokusirali na događaj koji je prethodio predmetnoj inkriminaciji, ukazujući da je kritične prilike došlo do stradanja i pripadnika srpske nacionalnosti. Iz svih provedenih dokaza nesporno proizilazi da je prilikom prolaska kolone iznad sela Lokanj, prva osoba koja je ubijena bio pripadnik Lokanjske čete, stražar, Cvjetko Đorđić koji je to jutro ranije krenuo sa stražarskog mjesta kako bi u selu prisustvovao sahrani. Međutim, činjenica da je kolona lica iz Teočaka krećući se prema slobodnoj teritoriji zalutala, odnosno skrenula sa planiranog pravca kretanja prema selu Lokanj, nije dovela u pitanje zaključak Vijeća da se kritičnog dana dogodio napad na bošnjačke civile i da je u tom napadu došlo do progona ubistvima zarobljenih civila za koje djelo su pojedini optuženi oglašeni krivim, te da su iste radnje preduzete u okviru širokog i sistematičnog napada, vojske i policije Republike Srpske usmjerenog protiv civilnog stanovništva bošnjačke nacionalnosti na nacionalnoj, etničkoj i vjerskoj osnovi na širem području teritorije opštine Zvornik. Činjenica da je prilikom sukoba pojedinih učesnika iz kolone sa pripadnicima VRS došlo do stradanja četiri osobe srpske nacionalnosti iz Lokanja, ne utiče na svijest optuženih Mitrovića, Vujevića, Draškovića i Stevanovića da njihove inkriminisane radnje, koje su se desile odmah nakon zarobljavanja velikog broja civila, čine dio tog napada, a posebno imajući u vidu opšte stanje koje je vladalo u opštini Zvornik tokom inkriminisanog perioda, kao i činjenicu da je optuženim nakon što su učesnici kolone zarobljeni, veoma brzo postalo jasno da se radi o civilima bošnjačke nacionalnosti.

233. U ovom kontekstu Vijeće je razmotrilo nalaz i mišljenje⁹³ vještaka vojne struke Boška Antića⁹⁴, a koji se odnosi na dio zaključka vještaka da plan za napad na bošnjačko stanovništvo na području opštine Zvornik i susjednim opština Ugljevik i Lopare od aprila 1992. godine, pa do kraja 1992. godine na nivou Oružanih snaga Srpske Republike BiH, a kasnije Republike Srpske, nije postojao. Po mišljenju vještaka, u tom periodu je postojalo aktivno borbeno dejstvo jedino lokalnih jedinica Teritorijalne odbrane BiH i njima pridruženih formacija sa jedne strane i Teritorijalne odbrane Srpske Republike BiH zajedno sa dobrovoljačkim jedinicama i jedinicama JNA do 19.05.1992. godine sa druge strane, a kasnije je sukob vođen između formacija Vojske Republike Srpske i Armije BiH, te je konstatovao da napada na područjima naseljenim bošnjačkim stanovništvom u i oko Teočaka u naznačenom periodu nije bilo. Komande i jedinice Istočnobosanskog korpusa, te Zvorničke brigade, majevičkih i semberskih brigada su izvodile borbena dejstva u cilju odbrane područja koje ulazi u njihovu zonu odgovornosti od napada Teritorijalne odbrane BiH i pridruženih formacija, te Armije BiH iz pravca Teočaka, Vitnice, Sapne, Kalesije i Tuzle. Pojašnjavajući na glavnom pretresu na osnovu kojih dokaza je vještak izveo ovakav zaključak, isti je izjavio da nije pronašao nijedan dokument iz kojeg proizilazi da je postojao takav plan za dejstvo ni VRS-a ni MUP-a, odnosno policijskih jedinica iz Ugljevika, jer da je postojao takav plan, komandir čete je morao dobiti obavještenje da mu se u tom slučaju i zbog tog borbenog dejstva jedinica policijskih snaga pretpočinjava, što u konkretnom slučaju nije učinjeno.

234. Analizirajući nalaz i mišljenje ovog vještaka i dovodeći ga u kontekst svih drugih provedenih dokaza, kao i utvrđenih činjenica, Vijeće nije prihvatilo mišljenje vještaka da se u periodu od početka aprila 1992. godine pa najmanje do sredine jula 1992. godine na području opštine Zvornik nije odvijao širok i sistematičan napad na civilno bošnjačko stanovništvo, s obzirom da je ovakvo mišljenje suprotno provedenim dokazima i utvrđenim činjenicama. O ulozi Lokanjske čete i SJB Ugljevik u kritičnom događaju koji se dogodio u okviru ovog napada, su svjedočili brojni svjedoci, te je u tom smislu uložena materijalna dokumentacija, koja će biti predmetnom ocjene u okviru dijela presude koji se bavi pojedinačnom inkriminacijom za koju su optuženi Mitrović, Vujević, Drašković i Stevanović oglašeni krivim.

⁹³ O-III-5- Nalaz i mišljenje vještaka vojne struke Boška Antića, Beograd, maj 2019. godine, a koji nalaz i mišljenje je vještak usmeno iznio na glavnom pretresu održanom dana 23.12.2019. godine (vještak odbrane optuženog Slavka Perića i Raje Lazarevića

235. Veza između djela za koje se optuženi terete i napada ima objektivni i subjektivni element. Objektivni element se odnosi na dovoljnu povezanost djela optuženih sa napadom, odnosno da se djela optuženih mogu u dovoljnoj mjeri odnositi na napad. Međutim, djela optuženih sama po sebi na moraju biti rasprostranjena ili sistematična da bi predstavljala dio napada, pošto se taj uslov odnosi samo na napad.⁹⁵ Djela koja su geografski i vremenski izdvojena iz središta napada mogu se i dalje smatrati djelom napada ukoliko su bez obzira na to povezana sa napadom (na primjer po načinu na koji su djela izvršena ili identitetu žrtava ili u slučajevima kada su djela nastavljena nakon vrhunca napada).⁹⁶

236. U pogledu utvrđivanja nužene *mens rea* kod krivičnog djela zločini protiv čovječnosti, počinitelj mora ne samo imati namjeru da počinji krivično djelo nego mora i znati da njegova djela ulaze u okvir niza rasprostranjenih i sistematskih zločina usmjerenih protiv civilnog stanovništva, te da se njegova djela uklapaju u taj obrazac. Pojedinaac ne mora biti upoznat sa pojedinostima napada, niti mora odobravati kontekst u kojem se čine njegova djela.⁹⁷ Dovoljno je da optuženi razumiju opšti kontekst u kome su djelovali.⁹⁸

237. Vijeće na osnovu provednih dokaza zaključuje da je ova veza (kako objektivna tako i subjektivna) postojala između djela optuženih Mijatovića, Vujevića, Draškovića i Stevanovića za koja su oglašeni krivim i širokog i sistematičnog napada koji je u tom periodu postojao na području opštine Zvornik. Stoga, Vijeće nije prihvatilo tvrdnju odbrane da se predmetna inkriminacija dogodila nasumice, nego je našlo dokazanim da se u periodu od aprila 1992. godine pa najmanje do polovine jula iste godine odvijao širok i sistematičan napad na civilno bošnjačko stanovništvo u opštini Zvornik, a u okviru kojeg napada je počinjenja i predmetna inkriminacija.

2. Status lica prema kojim je napad bio usmjeren: civili

238. Vijeće je na temelju izvedenih dokaza van svake razumne sumnje zaključilo da je širok i sistematičan napad koji se odvijao na području opštine Zvornik bio isključivo usmjeren protiv civilnog stanovništva bošnjačke nacionalnosti. U konkretnom slučaju, Vijeće je na temelju provedenih dokaza nesumnjivo utvrdilo i civilni status oštećenih.

⁹⁵ Vidjeti Tužilaštvo protiv Kordića i Čerkeza, *Presuda Žalbenog vjeća od 17. XII 2004. god.*, MKSJ, IT-95-14/2-A, par. 94.

⁹⁶ Vidjeti Tužilaštvo protiv Brđanina, *Presuda Pretresnog vjeća, od 01. IX 2004. god.*, MKSJ, IT-99-36-T, par. 132; Vidjeti i Tužilaštvo protiv Kunarca i dr, *Presuda Žalbenog vjeća, od 12. VI 2002. god.*, MKSJ, IT-96-23 & IT-96-23/1-A, par. 581-592.

⁹⁷ Vidjeti Tužilaštvo protiv Limaja i dr, *Presuda Pretresnog vjeća od 30. XI 2005. god.*, MKSJ, IT-03-66, , par. 190.

⁹⁸ Vidjeti Tužilaštvo protiv Kordića i Čerkeza, *Presuda Pretresnog vjeća od 26. II 2001. god.*, MKSJ, IT-95-14/2-T, par. 185.

239. Da bi se jasnije sagledao status žrtava protiv kojih je bio usmjeren napad, Vijeće se rukovodilo odredbom zajedničkog člana 3. Ženevskih konvencija, koji je temeljem aneksa 6. Deytonskog mirovnog sporazuma, primjenjiv u domaćem zakonodavstvu, a koji se prema praksi MKSJ smatra i dijelom običajnog prava.

240. Naime, navedeni član definira uslove pod kojima lica uživaju zaštitu Konvencija, precizirajući da se civilima imaju smatrati: „osobe koje ne učestvuju neposredno u neprijateljstvima, podrazumjevujući tu i pripadnike oružanih snaga koji su položili oružje i osobe onesposobljene za borbu usljed bolesti, ranjavanja, lišenja slobode ili iz kojeg bilo drugog uzroka“⁹⁹. U slučaju sumnje da li je neka osoba civil, ta osoba smatrat će se civilom.

241. Osim toga, ovim članom je propisano da će se prema ovoj kategoriji stanovništva postupati, u svakoj prilici, čovječno, bez ikakve nepovoljne diskriminacije zasnovane na rasi, boji kože, vjeri ili ubjeđenju, polu, rođenju ili imovnom stanju ili kojem drugom sličnom mjerilu.”

242. Nadalje, sintagma „usmjeren protiv“ zahtjeva da civilno stanovništvo mora biti primarni cilj napada, a ne samo sporedan cilj.¹⁰⁰ Stoga, primarni cilj napada mora biti „neko civilno stanovništvo. „Bilo koje“ naglašava činjenicu da zločini protiv čovječnosti mogu biti počinjeni i u odnosu na stanovnike koji pripadaju neprijateljskoj strani i nad sopstvenim stanovnicima.“¹⁰¹

243. Pojam „civilno“ se odnosi na osobe koje nisu borci. „Stanovništvo“ označava veliku grupu žrtava i krivična djela u kojima su žrtve pripadnici jedne skupine. Nije neophodno da cjelokupno stanovništvo određenog područja bude cilj napada. Dovoljno je pokazati da je napad bio usmjeren protiv dovoljnog broja pojedinaca, odnosno da je bio usmjeren protiv njih na takav način da je napad za cilj doista imao civilno „stanovništvo“, a ne ograničeni i nasumice odabrani broj pojedinaca.¹⁰²

244. Također, definicija civilnog stanovništva obuhvata pojedince koji su možda u nekom određenom trenutku pružili otpor i osobe izvan borbenog stroja¹⁰³. Stanovništvo se može smatrati civilnim čak i ako su prisutni i neki necivili – ono jednostavno treba da bude pretežno civilnog karaktera.¹⁰⁴

⁹⁹ Ženevska konvencija o zaštiti civilnih osoba (član 3. stav 1. tačka a). Ovim članom propisano je da će se prema ovoj kategoriji stanovništva postupati, u svakoj prilici čovječno, bez ikakve nepovoljne diskriminacije zasnovane na rasi, boji kože, vjeri ili ubjeđenju, polu, rođenju, imovnom stanju ili kojem drugom sličnom mjerilu.

¹⁰⁰ *Tihomir Blaškić*, Predmet br. IT-95-14-A, presuda Žalbenog vijeća, 29.07.2004. godine, 106

¹⁰¹ *Kunarac i drugi*, predmet IT-96-23 & IT-96-23/1-A, presuda Žalbenog vijeća od 12.06.2002. godine, 91

¹⁰² Duško Tadić, Predmet br. IT-94-1-T, Prvostepena presuda, 07.05.1997. godine, 644.

¹⁰³ Vidjeti predmet *Naletilić i Martinović*, presuda Pretresnog vijeća MKSJ, paragraf 235.

¹⁰⁴ Vidjeti predmet *Kordić i Čerkez*, presuda Pretresnog vijeća MKSJ, paragraf 180.

245. Na osnovu činjenica koje su detaljno analizirane i obrazložene prilikom ocjene postojanja i karaktera napada, Vijeće nalazi da nema nikakve sumnje da su lica prema kojima je bio usmjeren napad, pa tako i ona koja su navedena u izreci ove presude, bili civili. Svi svjedoci, ispitani po prijedlogu Tužilaštva, potvrdili su da su inkriminisane radnje preduzete prema civilnom stanovništvu.

246. Kroz postupak se pokušala osporiti teza optužbe da se radilo o civilima, međutim, nakon svih provedenih dokaza, Vijeće je utvrdilo da najveći broj ljudi u koloni nije nosio oružje, niti su pružali bilo kakav otpor, da se veća grupa od 40-50 učesnika kolone predala samo dvojici-trojici vojnika Lokanjske čete, da je samo jedan vojnik tu veliku grupu ljudi držao zarobljene s puškom na nišanu, što sve ukazuje da se u najvećem, odnosno dominantnom broju učesnika kolone radilo o civilima. Osim toga, gotovo svi svjedoci, među kojima i „S-2“ i Drago Tešić, su naveli da su ljudi u koloni bili obučeni u civilna odjela, da je samo mali broj nosio dijelove lovačke ili vojne uniforme. Pred samo zarobljavanje, po iskazu svjedoka „S-10“, se čulo kako neko iza drveća pita „Ko je? Gdje ste pošli?“, a da je neko iz kolone rekao: „pustite nas mi smo civili“¹⁰⁵, nakon čega je došlo do zarobljavanja, a među zarobljenim su bile i žene i djeca, tako da je civilni karaktere te najbrojnije grupe odmah po zarobljavanju učesnika kolone bio očigledan, tj, bilo je jasno da se u najvećem broju radilo o civilima.

247. Osim navedenog, svi svjedoci, kako pripadnici Lokanjske čete tako i policije SJB Ugljevik kada o zarobljenim licima govore koriste termin civili. Činjenica da je u koloni nekoliko lica nosilo vatreno oružje, koje je i upotrijebljeno u kraćem sukobu, ne umanjuje civilni karakter učesnika kolone. Uostalom pojedini učesnici kolone koji su kritičnog dana upotrijebili oružje na osnovu iskaza saslušanih svjedoka uspjeli su da se probiju na teritoriju pod kontrolom pripadnika Armije BiH, a što proizilazi iz iskaza svjedoka Fahrudina Mujagića, koji je izjavio da niko u koloni nije bio naoružan osim Muharema Horića, koji je imao puškomitraljez, te Ferida i Mehe za koje pretpostavlja da su imali, kao lovci lovačko naoružanje, opisujući da je Horić zalegao i počeo odgovarati na paljbu, te ljudima iz kolone dao instrukciju da izađu na njivu, na koji način su se uspjeli izvući do slobodne teritorije, a što je potvrdio i svjedok Ferid Džuzdanović. Samim tim, u šumi iznad Lokanja je ostala velika grupa učesnika kolone koji su u najvećem dijelu bili bez oružja i prema provedenim dokazima imali status civila. Pri tome za Vijeće nije sporno da je veliki broj zarobljenih lica bio muškog pola, mlađe životne dobi, da su bili vojno sposobni, međutim te činjenice ni u kom pogledu ne uskraćuju njihov civilni status. Prilikom utvrđenja statusa žrtava, Vijeće je cijeno i stav odbrane da se od strane nadležnih organa u Teočaku ubijeni u Lokanju vode kao šehidi, te

¹⁰⁵ Transkript od 19.10.2015. godine, str 51

da njihove porodice uslijed njihove smrti dobijaju novčana primanja, kao i da se u knjizi „Teočanski dani otpora 1992-1995“¹⁰⁶ autora Omera Đedovića i Dževada Avdičevića, takođe isti navode kao šehidi, a da se u drugom dijelu knjige kao civilne žrtve rata u Teočaku navode druga lica. Međutim, Vijeće nije prihvatilo stav odbrane da zarobljeni kritičnog dana nisu imali status civila, posebno ako se ima u vidu činjenica da su brojni učesnici kolone, među kojima su bili žene i djeca krenuli na slobodnu teritoriju nenaoružani, da nisu pružali nikakav otpor, da su u to vrijeme stanovnici Teočaka imali dogovor sa srpskim vlastima o lojalnosti, a ne postoji ni jedan dokaz da su učesnici kolone kritičnog dana imali za cilj bilo kakav oružani sukob sa pripadnicima jedinica VRS iz naselja pored kojih su trebali proći.

248. Navedeni zaključak je opravdan i sa stanovišta sudske prakse MKSJ, gdje se smatra da „*za utvrđivanje položaja žrtve kao civila, važno je uzeti u obzir prije njezenu konkretnu situaciju u trenutku počinjenja zločina, nego njen status*“¹⁰⁷, što je i cijenjeno u konkretnom slučaju, pa je tako nesporno utvrđeno da je u vrijeme počinjenja zločina najveći broj oštećenih bio nenaoružan, nije pružao otpor, nije učestvovao u neprijateljstvima niti je nosio uniformu, niti su na bilo koji način poduzeli aktivno učešće u borbi. Stoga je Vijeće van razumne sumnje utvrdilo da su oštećeni, u vrijeme počinjenja djela, imali status civila.

249. U dijelu presude u kojem će biti obrazložena krivica optuženih, a na temelju konteksta u kojem su počinjeni zločini, kao i svih ostalih okolnosti, dodatno će biti obrazložen zaključak Vijeća o civilnom statusu žrtvi, čime je ispunjen i drugi opšti element krivičnog djela Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. KZ BiH.

3. Optuženi je znao za napad i njegova djela su dio napada (nexus)

250. Vijeće je na temelju provedenih dokaza nesumnjivo zaključilo da su optuženi Ljiljan Mitrović, Mile Vujević, Vukašin Drašković i Gojko Stevanović, u vrijeme obuhvaćeno optužnicom bili u potpunosti svjesni širokog i sistematičnog napada koji se odvijao na području opštine Zvornik, te su znali da su njihove radnje dio tog napada.

251. Vijeće ukazuje da ovaj opšti element krivičnog djela za koje se optuženi terete predviđa samo znanje optuženih o napadu, *odnosno „optuženi mora znati da se vodi napad usmjeren protiv civilnog stanovništva i mora znati da su njegovi postupci dio tog napada, ili u najmanju ruku prihvatiti rizik da su njegovi postupci dio toga.“*¹⁰⁸

¹⁰⁶ O-II-19- Knjiga Teočanski dani otpora 1992-1995. autori: Omer Đedović i Dževad Avdičević, relevantne strane od 132-147, i 257.

¹⁰⁷ MKSJ, predmet Blaškić, presuda pretresnog vijeća od 03.03.2000. godine, para. 214.

¹⁰⁸ Krnojelac, Pretresno vijeće, presuda od 15.03.2002. godine, para. 59.

252. Kada je u pitanju optuženi Ljiljan Mitrović, isti je u kritično vrijeme kao aktivni policajac bio pripadnik SJB Ugljevik, a što proizilazi iz Jediničnog kartona¹⁰⁹ na ime ovog optuženog, tačnije bio je pripadnik ove stanice u periodu od 04.04.1992 – 30.06.1996. godine. Također iz provedenih dokaza optužbe, a što je potvrdio i optuženi Maksimović u svom svjedočenju na glavnom pretresu, nesporno proizilazi da je optuženi Mitrović kritičnog dana bio u mjestu Lokanj opština Zvornik zajedno sa ostalim pripadnicima interventne jedinice SJB Ugljevik. Optuženi Mitrović u toku postupka nije ni sporio pripadnost SJB Ugljevik u vrijeme počinjenja inkriminacije, međutim ono što je optuženi sporio je da je bio kritične prilike zamjenik komandira Interventne jedinice SJB Ugljevik.

253. Na ove okolnosti Tužilaštvo je izvelo dokaze saslušanjem svjedoka Stjepana Mitrovića i svjedoka „S-7“¹¹⁰, kao i svjedoka koji su bili pripadnici Interventne jedinice. Svjedok Stjepan Mitrović je izjavio da je dana 12.07.1992. godine upoznao optuženog Ljiljana Mitrovića kada je policija iz Ugljevika došla u Lokanj. Svjedok je identifikovao optuženog Mitrovića kao zamjenika komandira Gorana Maksimovića, a što je zaključio iz njegovog ponašanja, odnosno ophođenja prema ostalim policajcima. Naime, po kazivanju ovog svjedoka, optuženi Mitrović se po dolasku u Lokanj ophodio naredbodavno u odnosu na druge policajce, te je raspoređivao i ko će gdje spavati od policajaca. Sutradan je svjedok Stjepan Mitrović, po naredbi Radivoja Đorđića, otišao zajedno sa, kako navodi, „zamjenikom komandira“ Ljiljanom Mitrovićem u obilazak terena, kojom prilikom mu je optuženi Mitrović rekao da će tim putem da prođe grupa važnih ljudi iz Teočaka. Osim toga, ovaj svjedok je svjedočio i o izdavanju naredbe od strane optuženog Mitrovića drugim policajcima da se jedno zarobljeno lice liši života, o čemu će više biti govora u dijelu presude u kojoj se obrazlaže pojedinačna inkriminacija za koju je ovaj optužen oglašen krivim. I svjedok „S-7“ je identifikovao optuženog Mitrovića, kao osobu koja je bila dio komandne strukture policijske jedinice koja je došla u Lokanj. S druge strane, svjedoci, pripadnici Interventne jedinice, Pano Pajić, Borislav Petrović, Zoran Jagodić i drugi su tvrdili da je optuženi Mitrović u to vrijeme bio obični aktivni policajac. Jedino je svjedok Raco Jovanović, takođe pripadnik iste jedinice, u svom iskazu datom u istrazi ostavio mogućnost da je zamjenik komandira Interventne jedinice u Lokanju bio Ljiljan Mitrović.

¹⁰⁹ T-74- Jedinični karton na ime Mitrović Ljiljan, ovjerena kopija;

¹¹⁰ Svjedok optužbe „S-7“ je svjedočio na glavnom pretresu održanom dana 30.01.2017. godine

254. Svjedok odbrane Mladen Rikić¹¹¹ je izjavio da je optuženi Mitrović početkom ratnih dešavanja bio vođa punkta RiTE Ugljevik, a što su potvrdili i svjedoci Petar Petrović¹¹² i Borko Lukić¹¹³, dok su ranije nabrojani pripadnici Interventne jedinice svjedočili kako je, početkom ratnih dešavanja, optuženi bio na kratko vrijeme suspendovan od strane načelnika Vinka Lazića. Kao svjedok odbrane ovog optuženog, svjedočio je i načelnik policije u to vrijeme, Vinko Lazić¹¹⁴, koji je izjavio da je optuženi Mitrović bio jedan od rukovodećih radnika na navedenom punktu, gdje je jedno vrijeme bio suspendovan krajem juna 1992. godine, ali da je, nakon izvršenih provjera, utvrđeno da optuženi nije načinio nikakv prekršaj, uslijed čega je vraćen na redovne obaveze, početkom jula mjeseca iste godine. I ovaj svjedok je tvrdio da optuženi nije imao tada nikakve rukovodne funkcije tokom 1992. godine u SJB Ugljeviku.

255. U ovom kontekstu odbrana drugooptuženog Ljiljana Mitrovića je izvela i dokaz putem vještaka odbrane, Mila Matijevića¹¹⁵ koji je u svom nalazu i mišljenju naveo, između ostalog, da u propisima za postupanje pripadnika policije stoji da pripadnici policije kada se angažuju za izvršenje zadatka zajedno sa pripadnicima vojske se pretpočinjavaju nadležnoj vojnoj komandi, tako što se jedinica koja se angažuje po naredbi ministra unutrašnjih poslova sa svojim starješinom zadržava unutrašnju strukturu jedinice i od momenta pretpočinjavanja pripadnik policije je dužan da izvršava naredbe nadležnog vojnog starješine. Osim toga, vještak je u nalazu naveo da nije pronašao nikakav dokaz niti činjenicu da je optuženi Mitrović prije 1994. godine obavljao ikakvu rukovodnu dužnost u posebnim organizacionim strukturama policije izuzev poslova policajca u stanici policije Ugljevik, kao i da tek 1994. godine dolazi do formiranja posebnih jedinica unutar policije.

256. Sud konstatuje da je vještak Matijević svoj nalaz i mišljenje dao na osnovu propisa koji regulišu ovu materiju, te materijalnih dokaza koji su postojali u spisu, međutim u konkretnom slučaju je utvrđeno da je i sama interventna jedinica pri SJB Ugljevik bila izvan zvaničnog organizacionog ustrojstva uslijed čega u materijalnim dokazima i nema pismenog traga kako o postojanju interventne jedinice tako i o njenoj unutrašnjoj organizaciji. Naime, veći broj svjedoka, kako optužbe tako i odbrane je navelo da se ta jedinica okupljala kada je trebalo ići u neku akciju i da nije imala formalno-pravno utvrđenu

¹¹¹ Svjedok odbrane drugooptuženog Mladen Rikić je svjedočio na glavnom pretresu održanom dana 15.04.2019. godine

¹¹² Svjedok odbrane drugooptuženog Petar Petrović je svjedočio na glavnom pretresu održanom dana 22.04.2019. godine

¹¹³ Svjedok odbrane drugooptuženog Borko Lukić je svjedočio na glavnom pretresu održanom dana 22.04.2019. godine

¹¹⁴ Svjedok odbrane drugooptuženog Vinko Lazić je svjedočio na glavnom pretresu održanom dana 13.05.2019. godine

¹¹⁵ Vještak Mile Matijević je iznio svoj nalaz i mišljenje na glavnom pretresu održanom dana 21.10.2019. godine

organizaciju u okviru SJB Ugljevik. Vijeće cijeni da je tačna tvrdnja vještaka da se specijalne jedinice policije zvanično formiraju tek 1994. godine, ali je kroz sve provedene dokaze utvrđeno da je u vrijeme počinjenja predmetne inkriminacije SJB Ugljevik imala u svom sastavu Interventnu jedinicu koju su sačinjavali pripadnici aktivnog i rezervnog sastava policije i da su isti obavljali određene zadatke na terenu. Osim toga, u konkretnom predmetu na osnovu izvedenih dokaza nije utvrđeno da je po dolasku interventne jedinice iz Ugljevika u Lokanj došlo do prepočinjavanja policije vojsci, niti da je postupano u skladu sa vojnim ili policijskim pravilima, nego da se radilo o određenoj vrsti usmenog dogovora, stim da nema dokaza da su sa tim dogovorom bili upoznati vojni i policijski organi višeg ranga.

257. Dakle, analizom svih provedenih dokaza na ovu okolnost, Vijeće je utvrdilo da je u vrijeme počinjenja predmetnih inkriminacija optuženi Ljiljan Mitrović bio *de facto* zamjenik komandira Interventnog voda, o čemu su svjedočili svjedoci Stjepan Mitrović i svjedok „S-7“, koji je izjavio da se od cijelog komandovanja iz policije sjeća samo „nesretnog“ Ljiljana, čije mu je ime bilo specifično i po tome ga je zapamtio. Svjedok Borko Đurić, komandir SJB Ugljevik je na glavnom pretresu izjavio da je na mjesto Gorana Maksimovića došao Dragan Stevanović, međutim na zapisnik u istrazi¹¹⁶ isti svjedok je naveo da je jedan mjesec nakon događaja u Lokanju optuženi Goran Maksimović smijenjen sa mjesta komandira Interventne jedinice i da je na njegovo mjesto postavljen Ljiljan Mitrović, a što je saglasno i sa personalnim upitnikom¹¹⁷ optuženog Ljiljana Mitrovića. Naime, u ovom upitniku optuženi Mitrović je naveo redoslijed kretanja u službi, u kome stoji da je bio pozornik, vođa sektora, pomoćnik komandira, zamjenik komandira, pa komandir, a da je u trenutku ispunjavanja upitnika (1995. godine) bio na poslovima zamjenika komandira Policijske stanice Ugljevik. Odbrana je insistirala da je optuženi Mitrović zamjenik komandira postao tek kasnije, pozivajući se na uložene dokaze¹¹⁸, te na iskaze svjedoka, pripadnika Interventne jedinice, kao i načelnika policije, koji su tvrdili da optuženi Mitrović nije bio zamjenik komandira interventne jedinice SJB Ugljevik. Međutim, Vijeće je na osnovu uvedenih materijalnih dokaza utvrdilo da je optuženi Mitrović postao zamjenik komandira Posebne jedinice policije (PJP) Centra javne bezbjednosti Bijeljina 1994. godine, koja jedinica nema nikakve dodirne tačke sa interventnom jedinicom SJB Ugljevik koja je faktički postojala u kritično vrijeme i čiji su pripadnici bili u Lokanju. Dakle, u konkretnom radi se o potpuno različitim policijskim jedinicama. To što je optuženi znatno kasnije postao zamjenik komandira PJP CJB Bijeljina ni u kom slučaju ne znači da nije prethodno bio zamjenik komandira Interventne jedinice SJB Ugljevik. Naime i iz iskaza svjedoka Vinka Lazića proizilazi da je Mitrović prije pristupanja u

¹¹⁶ T-7- Zapisnik o saslušanju svjedoka Đurić Borka dat FUP-u Sarajevo broj 13/5-4-55 od 02.03.2011.godine

¹¹⁷ T-83- Personalni upitnik MUP RS, SJB Ugljevik, broj: 11-4/01-357/95 od 06.09.1995. godine na ime Mitrović Ljiljan, *ovjerena kop.ja;*

¹¹⁸ T-77-T-89

Interventnu jedinicu bio rukovodni radnik na jednom od važnijih punktova na Termolektrani Ugljevik, a koju funkciju je optuženi i naveo u svom personalnom upitniku, tačnije da je bio vođa sektora, ali je odmah posle toga naveo i funkcije pomoćnika komandira, zamjenika komandira pa komandir, ne navodeći tačno koje jedinice, ali iz iskaza gore navedenih svjedoka proizlazi da je to bio u interventnoj jedinici SJB Ugljevik

258. Nadalje, u toku postupka je dokazano i da je optuženi Mitrović u inkriminisano vrijeme imao svijest i znanje da se na području opštine Zvornik odvija širok i sistematičan napad i da njegove radnje čine dio tog napada. Naime, tokom postupka odbrana je tvrdila da je kritične prilike optuženi Ljiljan Mitrović, zajedno sa 20-tak pripadnika Interventne jedinice SJB Ugljevik, došao u Gornju Krčinu, koja pripada opštini Ugljevik, zbog dojave da se na tom području krade stoka, a da su u Lokanj sišli radi upoznavanja sa lokalnim stanovništvom, koju tvrdnju Vijeće nije prihvatilo pošto niko od saslušanih svjedoka nije naveo da su preduzete bilo koje radnje u tom smjeru, niti su poslije predmetnog događaja pripadnici Interventne jedinice ostali da eventualno dovrše taj zadatak. Uostalom, činjenica da je došla gotovo cjelokupna interventna jedinica SJB Ugljevik prvo u Krčinu, a potom isti dan sišla u Lokanj, sa kompletnim naoružanjem, te da su koristili kao prevoz najmanje dva pmv-a i transportno vozilo, ne upućuje na zaključak da se toliki ljudski i materijalni resursi troše odnosno koriste, pogotovo u okolnostima koje su se dešavale u tom periodu na tom području, zbog hvatanja kradljivaca stoke. Iz provedenih dokaza se vidi da su odmah po dolasku u Gornje Krčine, pripadnici Interventne jedinice iz Ugljevika otišli u obilazak linije razgraničenja sa Teočakom, a što proizilazi iz iskaza svjedoka Slavka Markovića¹¹⁹, nakon čega veći dio jedinice odlazi u selo Gornji Lokanj, koje je na području susjedne opštine Zvornik, a na području koje opštine se u dužem vremenskom intervalu i u kontinuitetu odvijao širok i sistematičan napad na civilno bošnjačko stanovništvo, što je moralo biti poznato Ljiljanu Mitroviću kao aktivnom policajcu, pripadniku interventne jedinice SJB Ugljevik i *de facto* zamjeniku komandira te jedinice. Ovo posebno iz razloga što se opština Ugljevik upravo na tom području graniči sa opštinom Zvornik. Prema izvedenim dokazima pripadnici interventne jedinice, na čelu sa komandrom Goranom Maksimovićem i njegovim zamjenikom Ljiljanom Mitrovićem, su došli na teritoriju sela Lokanj, dakle na područje druge opštine, odnosno opštine Zvornik, gdje je optuženi Ljiljan išao u izviđanje terena zajedno sa svjedokom Stjepanom Mitrovićem iz Lokanjske čete zbog prolaženja lica iz Teočaka tim područjem. Prethodno je Interventnu jedinicu u Lokanju primio Radivoje Đorđić (preminuo), koji je na osnovu provedenih dokaza bio u Kriznom štabu sela Lokanj, te koji je bio komandir Lokanjske čete VRS sve do par dana prije dolaska policije iz Ugljevika, a koji je po izjavi

¹¹⁹ Svjedok optužbe Slavko Marković je svjedočio na glavnom pretresu održanom dana 18.01.2016. godine

svjedoka Stjepana Mitrovića, „S-7“, „S-2 „ i drugih, imao apsolutno najveći autoritet od svih mještana u selu Lokanj kako u odnosu na vojnu tako i na civilnu vlast. Uostalom samo dovođenje krim. tehničara i veziste u Krčinu a posle i njihov dolazak u Lokanj ukazuje na obim i važnost zadatka koji su dobili. Osim toga, činjenica da u spisu nisu uloženi dokazi da je ovaj optuženi u ranijem periodu učestvovao u akcijama na području ove opštine koje su se odvijale u okviru širokog i sistematičnog napada, ne znači da on nije imao svijest i znanje za postojanje širokog i sistematičnog napada na civilno bošnjačko stanovništvo u susjednoj opštini Zvornik, naročito iz razloga što se taj napad odvijao u dužem vremenskom periodu od aprila mjeseca 1992.godine. Nesporno je utvrđeno da je inkriminisana radnja za koju je optuženi Mitrović oglašen krivim, preduzeta na području opštine Zvornik, što znači van područja djelovanja SJB Ugljevik, a što je istom bilo poznato. Takođe, optuženi Mitrović je bio svjestan da je po njegovoj naredbi ubijen zarobljeni civil bošnjačke nacionalnosti koji se nalazio u koloni i koji je imao namjeru samo da dođe do slobodne teritorije, što nesumnjivo ukazuje da je tom radnjom počinio djelo progona ubistvom sa diskrimintorskom namjerom pošto je oštećenog odabrao po vjerskom, etničkom i nacionalnom kriterijumu.

259. S druge strane kada su u pitanju optuženi Mile Vujević i Gojko Stevanović isti su u vrijeme počinjenja predmetne inkriminacije bili pripadnici VRS, Lokanjske čete, VP-7469-ZV, a što proizilazi iz dokaza T-98¹²⁰ i T-102¹²¹, u čijem svojstvu su i preduzimali zabranjene radnje svjesni da iste čine u okviru širokog i sistematičnog napada na širem području Zvornika, kojem području pripada i selo Lokanj. U odnosu na optuženog Vukašina Draškovića, koji je iz Ročevića, opština Zvornik, dokazi ukazuju da isti kritične prilike nije bio formalno pripadnik nijedne vojne ili policijske formacije u RS-u¹²², ali je nesporno utvrđeno da se isti kritične prilike, naoružan pridružio pripadnicima Lokanjske čete, da je djelovao kao sastavni dio vojnih formacija R Srpske, u sklopu kojih je i vršio zabranjene radnje, a što će biti detaljno obrazloženo kroz pojedinačne inkriminacije za koje su optuženi oglašeni krivim. Imajući u vidu da je širok i sistematiski napad protiv civilnog bošnjačkog stanovništva na području opštine Zvornik trajao duži vremenski period, počev od aprila mjeseca 1992. godine, da je nastavljen u maju i junu mjesecu iste godine i nadalje, što je za rezultat imalo progon većine stanovnika bošnjačke nacionalnosti, kojom prilikom je veliki broj i ubijen, a što proizilazi iz prethodno utvrđenih činjenica, to Vijeće cijeni da je optuženim Vujeviću i Stevanoviću, kao pripadnicima Lokanjske čete, koja je djelovala na području opštine Zvornik,

¹²⁰ T-98- Jedinični karton na ime Vujević (Dragomira) Mile, *ovjerena kopija*;

¹²¹ T-102- Jedinični karton na ime Stevanović (Luke) Gojko, *ovjerena kopija*;

¹²² Navedeni zaključak proizilazi iz iskaza svjedoka Viće Aćimovića, kao i iz uložениh materijalnih dokaza O-V-2-Zdravstvena knjižica vojnog obveznika i pitomca vojne škole - Akademije na ime Vukašin Drašković i O-V-2- Uvjerenje gradske uprave grada Zvornika – odjeljenje za boračko invalidsku zaštitu broj 06-835-1-112/2018 od 23.03.2018. godine

kao i optuženom Draškoviću koji je kao mještalin Ročevića, opština Zvornik, bio involviran u aktivnosti te čete, to moralo biti poznato, jer se širok i sistematičan napad i progon bošnjačkog civilnog stanovništva dešavao duže vrijeme na području njihove opštine, u neposrednoj blizini njihovih naselja, konkretno u Kozluku, Karakaju, Đulićima i drugim mjestima opštine Zvornik. Imajući u vidu sve navedene okolnosti optuženi su preduzimali inkriminisane radnje očigledno svjesni da su njihove radnje dio širokog i sistematičnog napada usmjerenog protiv bošnjačkog civilnog stanovništva, obzirom da se u konkretnom slučaju po načinu pogubljenja zarobljenih učesnika kolone kao i po velikom broju ubijenih, očito nije radilo o sporadičnom i izoliranom incidentu, niti o pojedinačnim zločinima koji bi se mogli smatrati izuzetkom, već o sistematičnom načinu ponašanja prema civilima nesrpske nacionalnosti na području opštine Zvornik, kao i prema njihovom životu i slobodi, te da su optuženi bili potpuno svjesni da su njihove radnje upravo dio takvog napada. Naime, činjenica da je odmah nakon zarobljavanja, po kratkom postupku i u neposrednoj blizini mjesta zarobljavanja pobijeno odnosno strijeljano oko 67 civila bošnjačke nacionalnosti, čije ubistvo je trajalo više sati, nesporno ukazuje da se radi o napadu na civile, tj. inkriminaciji učinjenjenoj u sklopu širokog i sistematskog napada koji je bio usmjeren protiv bošnjačkih civila, kao i da takav nesrazmjeran odnos ubijenih zarobljenika prema ubijenim pripadnicima VRS u Lokanju (ukupno četiri) nema drugu konotaciju, kao i objašnjenje. Pri tome, gore navedeni optuženi su pri izvršenju djela imali diskriminatorSKU namjeru pošto su bili potpuno svjesni da su vršili progon civila ubistvima zbog njihove nacionalne, etničke i vjerske pripadnosti.

260. Drugim riječima, optuženi su bili u potpunosti svjesni da njihova djela ulaze u okvir niza rasprostranjenih i sistematskih zločina usmjerenih protiv civilnog stanovništva bošnjačke nacionalnosti na području opštine Zvornik, kao i da se njihova djela uklapaju u taj obrazac. Optuženi su razumjeli opšti kontekst u kom su djelovali, bili su svjesni svojih djela i njihovih posljedica i htjeli su da ista budu dio napada koji se sistematski odvijao na području opštine Zvornik, čime je ispunjen i ovaj posljednji opšti element krivičnog djela Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. KZBiH

C. POJEDINAČNA INKRIMINACIJA U OSNOVI ZLOČINA PROTIV ČOVJEČNOSTI

261. Optuženim Ljiljanu Mitroviću, Mili Vujeviću, Vukašinu Draškoviću i Gojku Stevanoviću je stavljeno je na teret počinjenje krivičnog djela Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine, i to stav 1. tačka h) u vezi sa tačkama a), e), f), i k), odnosno izvršenje progona i to: a) ubistvom; e) zatvaranjem ili drugim teškim oduzimanjem fizičke slobode; i k) drugim nečovječnim djelima slične prirode.

262. Kako je to navedeno u izreci presude, Vijeće je našlo dokazanim da su navedeni optuženi počinili krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h) u vezi sa tačkom a) KZ BiH, odnosno da su izvršili progon civila bošnjačke nacionalnosti ubistvima.

263. Vijeće će u nastavku dati obrazloženje razloga na kojima je zasnovalo zaključak o krivici optuženih Mitrovića, Vujevića, Draškovića i Stevanovića za inkriminacije navedene u osuđujućem dijelu izreke presude, podvodeći radnje optuženih pod kriterije inkriminacija u osnovi zločina protiv čovječnosti.

A. PROGON

264. Odredba člana 172. stav 2. KZ BiH u tački g) sadrži značenje pojma progon „*Progon jeste namjerno i teško, međunarodnom pravu suprotno uskraćivanje osnovnih prava, zbog pripadnosti skupini ljudi ili zajednici*“. Kod ovog djela počinitelj na grub način i suprotno međunarodnom pravu jednoj ili više osoba oduzima temeljna ili ljudska prava pri čemu je odabir takvih osoba ili osobe izvršen na osnovu identiteta skupine ili kolektiviteta ili je baš ciljano na tu skupinu ili kolektivitet. Takav odabir temelji se na naznačenim razlikama među skupinama ili drugim razlozima koji su opšteprihvaćeni kao nedozvoljeni po međunarodnom pravu.¹²³

265. Prema zakonskoj definiciji elementi krivičnog djela progona kao zločina protiv čovječnosti su:

- *namjerno i teško uskraćivanje osnovnih prava;*
- *suprotno međunarodnom pravu;*
- *zbog pripadnosti skupini ljudi ili zajednici;*
- *protiv bilo koje grupe ljudi ili kolektiva na političkoj, rasnoj, nacionalnoj, etničkoj, kulturnoj, vjerskoj, spolnoj ili drugoj osnovi koja je univerzalno prihvaćena kao nedopustiva po međunarodnom pravu;*
- *u vezi s bilo kojim krivičnim cjelom iz stava ovog člana zakona, bilo kojim krivičnim cjelom propisanim u ovom zakonu ili bilo kojim krivičnim cjelom u nadležnosti Suda Bosne i Hercegovine.*

¹²³ Vidi Komentari krivičnih/kaznenih zakona u Bosni i Hercegovini, knjga I, Zajednički projekat Vijeća Evrope i Evropske komisije, str. 565.

266. Progon je oblik diskriminacije na osnovu rase, religije ili političkog mišljenja sa namjerom i rezultatom kršenja temeljnih prava pojedinca.¹²⁴ Nije nužno postojanje zasebnog djela nečovječne prirode da bi postojao progon, već i sama diskriminacija čini djelo nečovječnim. Zločin progona obuhvata najrazličitija djela uključujući, između ostalog, djela fizičke, ekonomske ili pravne prirode kojima se krše osnovna ili temeljna prava pojedinca. Diskriminacija predstavlja jedan od navedenih elemenata koji je neophodan za dokazivanje počinjenja krivičnog djela progona.

267. Iako se presude za progon uglavnom zasnivaju na nizu djela koja su optuženi počinili, bitno je napomenuti da i jedno djelo može biti dovoljno za postojanje progona, ako to djelo stvarno diskriminiše i ako je izvršeno s namjernom da se diskriminiše po jednom od zabranjenih osnova.¹²⁵

268. *Mens rea* za djelo progona sastoji se od tri elementa: znanja da postoji rasprostranjen ili sistematski napad na civilno stanovništvo i da djelo optuženog ulazi u okvir napada; namjere da se izvrši djelo u osnovi progona i diskriminatorne namjere, odnosno namjere da se žrtve progone na političkoj, rasnoj ili vjerskoj osnovi.¹²⁶ Ovim posljednjim elementom, progon se razlikuje od drugih zločina protiv čovječnosti, na kojima se najčešće bazira. O postojanju diskriminatorne namjere može se, u nedostatku direktnih dokaza, zaključiti iz okolnosti.¹²⁷

269. U konkretnom slučaju, optuženi Ljiljan Mitrović, Mile Vujević, Vukašin Drašković i Gojko Stevanović su vršili progon na nacionalnoj, etničkoj i vjerskoj osnovi i to ubistvima.

270. Vijeće je u svrhu označavanja kategorije stanovništva muslimanske nacionalnosti, u izreci osuđujućeg dijela presude, kao i u pojedinim situacijama u okviru obrazloženja presude koristilo termin «Bošnjaci», koji nije bio opšteprihvaćen u vrijeme izvršenja krivičnog djela, ali se radi o historijskom, etničkom i kulturološkom terminu, koji obuhvata između ostalog i jedinstvo vjere/religije, te Vijeće prihvata da se osnov diskriminacije prema grupi Bošnjaka u ovom predmetu može definisati kao nacionalni, etnički i vjerski osnov. Naime, etnička, odnosno nacionalna i vjerska osnova usko su povezane i sadržane u terminu *Bošnjak*.

¹²⁴ Tužilac protiv Tadića, *Mišerje i presuda od 7. V 1997. god.*, MKSJ, IT-94-1-T, §697, 710.

¹²⁵ Navedeni stav prvi put je iznesen u Tužilac protiv Kupreškića i dr, *Presuda pretresnog vijeća od 14. I 2000. god.*, MKSJ, IT-95-16-T, §624, a kasnije je potvrđen u Tužilac protiv Vasiljevića, *Presuda žalbenog vijeća od 25. II 2006. god.*, MKSJ, IT-98-32-A, §113, Tužilac protiv Blaškića, *Presuda žalbenog vijeća od 29. VII 2004. god.*, MKSJ, IT-95-14-A, §131 i Tužilac protiv Kordića i Čerkeza, *Presuda žalbenog vijeća od 17. XII 2004. god.*, MKS, IT-95-14/2-A, §102.

¹²⁶ Tužilac protiv Stakića, *Presuda žalbenog vijeća od 22. III 2006. god.*, MKSJ, IT-97-24-A, §328.

¹²⁷ Tužilac protiv Kordića i Čerkeza, *Presuda žalbenog vijeća od 17. XII 2004. god.*, MKS, IT-95-14/2-A, §675.

271. Da su u počinjenju utvrđenih inkriminacija optuženi postupali sa diskriminatorskom namjerom jasno proizilazi iz iskaza svjedoka koji će biti detaljno elaborirani u daljem dijelu presude u kojem se obrazlaže zaključak Vijeća o krivici optuženih po pojedinim tačkama izreke presude. Kako će to jasnije biti vidljivo iz daljeg obrazloženja presude, Vijeće je nesumnjivo utvrdilo i da su optuženi sve inkriminisane radnje poduzimali isključivo prema oštećenim licima koja su bila bošnjačke nacionalnosti, odnosno njihov motiv je bio isključivo diskriminatorne prirode, obzirom da se radilo o civilima bošnjačke nacionalnosti iz Teočaka koji su preko šireg područja Lokanja pokušali da pređu ka slobodnoj zborničkoj teritoriji.

B. LIŠENJE DRUGE OSOBE ŽIVOTA IZ ČLANA 172. STAV (1) TAČKA A) KZ BiH

272. Vijeće je nakon provedenih dokaza nesporno utvrdilo da su optuženi Ljiljan Mitrović, Mile Vujević, Vukašin Drašković i Gojko Stevanović radnjama opisanim u osuđujućem dijelu izreke, koje su u vezi sa članom 29. KZ BiH, ostvarili i sva bitna obilježja krivičnog djela ubistvo iz tačke a) stav 1. član 172. KZ BiH.

273. Prilikom ocjene dokaza, Vijeće je imalo u vidu pojedinačne elemente navedene inkriminacije u osnovi zločina koja predviđa postojanje sljedećih elemenata:

- da je osoba lišena života
- da je lišenje izvršeno iz direktnog umišljaja, jer je optuženi bio svjestan svoje radnje izvršenja i htio je učinjenje te radnje.

274. U tom kontekstu, korisno je ukazati i na praksu pretresnog vijeća MKSJ u predmetu *Krncjelac* gdje je zaključeno da se „*Čirjenica smrti žrtve može izvesti posrednim zaključivanjem na osnovu ukupnih dokaza koji su predočeni (...) vijeću. Dovoljno je utvrditi da je jedini razuman zaključak koji se može izvesti iz raspoloživih dokaza taj da je smrt žrtve nastupila kao posljedica djela ili propusta optuženog ili jedne ili više osoba za koje je optuženi krivično odgovoran.*“¹²⁸

275. Dakle, pobrojani elementi su bili predmetom analize i ocjene od strane Vijeća u odnosu na osuđujući dio presude u kojoj je ustanovljena krivica optuženih za ubistvo iz tačke a) stav 1. član 172. KZ BiH.

¹²⁸ Vidjeti i Tužilac protiv Tadića, *Mišjer je i presuda od 7. V 1997. god.*, MKSJ, IT-94-1-T, §240; Tužilac protiv Kvočke i dr, *Presuda pretresnog vijeća od 02. XI 2001. god.*, MKSJ, IT-98-30/1-T, §260. i Tužilac protiv Mrkšića i dr, *Presuda pretresnog vijeća od 27. IX 2007. god.*, MKSJ, IT-95-13/1-T, §486.

276. Prije nego što krene na obrazlaganje dokaza u odnosu na radnje optuženih za koje su oglašeni krivim, Vijeće će ukratko iznijeti okolnosti koje su se dešavale pred počinjenje samog događaja.

277. Naime, saslušani svjedoci Taib Muminović, Bakir Mešić, Habib Dautović, Atloga Handžić, „S-9“, Besim Handžić, Sead Mujkanović, Zekerijah Hasanović, Senad Mumbašić, „S-10“, Remzudin Džuzdanović, Fahrudin Mujagić, Ferid Džuzdanović, Enes Narkičević, Hajrudin Hodžić, „S-3“, „S-11“, „S-4“, Hariz Salkanović i Ismet Salkanović su svjedočili o okolnostima koje su se dešavale u opštini Teočak pred počinjenje predmetne inkriminacije i koji su razlozi bili da se civilno stanovništvo uputi ka slobodnoj zvorničkoj teritoriji. Na osnovu saglasnih iskaza navedenih svjedoka Teočak je u to vrijeme bio okružen selima koja su bila pod vlašću srpske strane, te su dana 10/11.07.1992. godine stanovnici Teočaka potpisali lojalnost srpskoj strani, ali bez obzira na navedeno kao pripadnici bošnjačke nacionalnosti se nisu osjećali sigurno, obzirom na sva dešavanja sa kojim su se susretali, te se organizovala kolona koja je brojala oko 120 lica i koja je krenula iz Teočaka u pravcu Goduše, Sapne i Vitnice, odnosno ka slobodnoj zvorničkoj teritoriji, gdje su se nalazili pripadnici Armije BiH. Kolonu su činili uglavnom muškarci mlađe životne dobi, kao i dvije žene i troje djece, a učesnici kolone imali su različite motive odlaska iz Teočaka. Naime, neko je krenuo kako bi napustio to područje, neko je išao po hranu i lijekove, dok je neko išao po naoružanje. Svi ljudi koji su bili zainteresovani da se priključe koloni su se skupili u centru Teočaka, te je kolona 14.07.1992. godine u ranim jutarnjim satima, prije svitanja, krenula u pravcu slobodne teritorije.

278. S druge strane, imajući saznanja da će pojedina lica krenuti iz Teočaka prema Vitnici i Sapni, načelnik policije SJB Ugljevik, a kojoj policijskoj stanici pripada i Teočak, uputio je grupu od oko 20 naoružanih pripadnika Interventne jedinice da izviđaju teren na širem području Lokanja i Gornje Krčine.

279. Naime, iz iskaza saslušanih svjedoka Milisava Mikosavljevića, Pere Ignjatovića, Slavka Markovića, Ivana Stevanovića i drugih pripadnika Interventne jedinice SJB Ugljevik proizilazi da je načelnik policije Vinko Lazić izdao naredbu da njih oko 20 pripadnika jedinice ide u Gornju Krčinu, kojom prilikom ih je vodio komadir Goran Maksimović. Po dolasku u Krčine, kako to opisuje svjedok Slavko Marković, odmah su otišli u izviđanje terena, jer se tu nalazila granica razgraničenja sa Teočakom. Nakon toga, komandir jedinice Goran Maksimović je rekao da se spuste u susjedno selo Lokanj, koje se nalazi na području opštine Zvornik, gdje ih je dočekaao Radivoje Đorđić u čijoj kući su kao i u okolnim kućama noćili, a ovu činjenicu niko od svjedoka nije osporavao tokom postupka. Iz iskaza svjedoka Ivana Stevanovića proizilazi da su pripadnici interventne jedinice planirali da naprave zasjedu od

5 do 8 policajaca, prema Horića Visu, najisturenijem brdu između Krčine i Lokanja, koja bi trajala dva do tri dana, nakon čega bi dalje postupali po planu koji bi odredio Vinko Lazić.

280. Pripadnici Interventne jedinice SJB Ugljevik, koji su saslušani u svojstvu svjedoka¹²⁹ su izjavili da su dan prije kritičnog događaja u Lokanju, došli u Gornje Krčine zbog dojave o krađi stoke. Međutim, svjedok Stjepan Mitrović, koji je bio dežurni u komandi Lokanjske čete u periodu od 12 – 14.07.1992. godine, je izjavio da su pripadnici Intervente jedinice SJB Ugljevik došli u Lokanj, dva dana prije predmetnog događaja, da su došli u komandu Lokanjske čete i da je te prilike upoznao njihovog komandira i zamjenika komandira, a da je Stjepan Mitrović imao susret sa policijom iz Ugljevika po njihovom dolasku u Lokanj potvrdio je i sam optuženi Goran Maksimović tokom davanja svog iskaza u svojstvu svjedoka, koji je naveo da je te prilike upoznao svjedoka Stjepana Mitrovića. Da su navodi ovog svjedoka na okolnost vremena dolaska interventne jedinice u Lokanj istiniti proizilazi i iz iskaza svjedoka Jovana Gajića, Slavka Stevića i Zdravka Bojića koji su takođe izjavili da su 2 ili 3 dana prije predmetnog događaja došli policajci iz Ugljevika, koju činjenicu je u svom iskazu naveo i svjedok „S-5“. Također i svjedok Milan Marković je ostavio mogućnost da je policija iz Ugljevika došla dva dana prije kritičnog događaja. Svjedok Stjepan Mitrović je detaljno naveo da je sutradan, odnosno dan nakon dolaska pripadnika Interventne jedinice iz Ugljevika, postupajući po naredbi Radivoja Đorđića, otišao u obilazak terena zajedno sa Ljiljanom Mitrovićem, kojom prilikom mu je optuženi Mitrović Ljiljan rekao da tim putem treba da prođe grupa važnih ljudi iz Teočaka. Nadalje, ovaj svjedok je izjavio da je tek sljedećeg jutra, dok su još spavali, u komandu Lokanjske čete došao Savo Lazarević i svjedoku, kao dežurnom, rekao: „Turci su u selu“¹³⁰, da ih je mnogo i da su ubili Cvjetka Đorđića, nakon čega je isti svjedok otišao do kuće Slavka Perića, komandira Lokanjske čete, koji mu je rekao da krene sa grupom prema mjestu ubistva Đorđića. Odlazeći od kuće optuženog Perića, svjedok je vidio Radivoja Đorđića kod autobuske stanice, gdje je isti naredio mještanima Peri Lazareviću, Milanu Đukanoviću, Stevanu Stevanoviću i Miši Jankoviću da idu njegovoj kući i odvedu policajce na mjesto gdje se straža sukobila, odnosno odakle se čula pucnjava.

281. Pripadnici Interventnog voda SJB Ugljevik saglasno su izjavili da su tog kritičnog jutra spavali po kućama u Lokanju, između ostalog i u kući Radivoja Đorđića, gdje su bili raspoređeni kada im je od strane mještana rečeno da je selo napadnuto. Tada su se svi pripadnici Interventne jedinice sakupili na raskrsnici, a što je saglasno sa kazivanjem

¹²⁹ Pero Ignjatović, Žarko Tomić, Vojislav Zelenović, Borko Đurić, Slavko Marković, Milisav Mikosavljević, Milan Ilić, Ivan Stevanović, Miladin Radovanić

¹³⁰ Transkript od 27.06.2016. godine, str 31

svjedoka Stjepana Mitrovića, među kojima je bio i optuženi Ljiljan Mitrović¹³¹ gdje im je komandir Goran Maksimović nakon dogovora sa Radivojem Đorđićem, rekao da se podijele u tri grupe i da krenu sa vojnicima i mještanima Lokanja u pravcu pucnjave.

282. Dakle, na osnovu iskaza svjedoka Stjepana Mitrovića, Jovana Gajića, Zdravka Bojića i svjedoka S-5, koji se međusobno slažu u dijelu koji se odnosi na okolnost dolaska pripadnika interventne jedinice SJB Ugljevik, Vijeće je utvrdilo da su pripadnici Interventne jedinice SJB Ugljevik, predvođeni komandrom Goranom Maksimovićem, najmanje dva dana prije predmetne inkriminacije došli u Lokanj, a iz iskaza Stjepana Mitrovića se vidi da je optuženi Mitrović Ljiljan već imao saznanje da će iznad sela Lokanj proći neka važna lica iz mjesta Teočaka, koji je pripadao opštini Ugljevik. Svjedok Veljko Đorđić je naveo da su policajci došli u ispomoć zbog problema sa Teočanima, dok je svjedok S-7 istakao da se pričalo da je bila sprega Dragana Ristića zvanog Čamac iz G. Krčine sa Radivojem Đorđićem, te da su imali neki zadatak prema Ugljeviku. Također iz iskaza svih saslušanih svjedoka nesporno proizilazi da su policajci iz Ugljevika došli u Lokanj naoružani sa automatskim naoružanjem, te da su se kritičnog dana u ranim jutarnjim satima, po saznanju za dešavanja iznad Lokanja svi uputili prema mjestu pucnjave.

283. Vijeće je u toku postupka saslušalo i svjedoke, učesnike kolone, koji su kritične prilike preživjeli, te je cijenilo njihovo svjedočenje u pogledu događaja koji se tom prilikom odvijao. Naime, iz saglasnih iskaza saslušanih svjedoka „S-9“, „S-8“, „S-10“, Seada Mujkanovića, „S-4“, Taiba Muminovića i drugih, proizilazi da kritičnog dana pojedini učesnici kolone koji su nosili oružje nisu planirali i organizovali napad na pripadnike Lokanjske čete na šta su odbrane ukazivale, nego je kolona civila bošnjačke nacionalnosti isključivo imala za cilj da dođe do slobodne zborničke teritorije, ali je nepažnjom vodića omaškom skrenula sa puta u pravcu sela Lokanj i slučajno naišla na jednog naoružanog pripadnika Lokanjske čete, kojom prilikom je u istog pucano. Na osnovu saglasnih iskaza kako svjedoka optužbe tako i svjedoka odbrane nesporno je utvrđeno da je tada pucano u Cvjetka Đorđića, pripadnika Lokanjske čete, koji je tog jutra čuvao stražu iznad sela, a o čemu je svjedok Stjepan Mitrović, kao dežurni u komandi čete odmah bio obavješten od strane Save Lazarevića. Imajući u vidu opis dešavanja na području Lokanja koji su dali svjedoci iz kolone, proizilazi da je poslije tog pucnja nastala panika, da se kolona razdvojila pa opet sastala i da se jedino gledalo kako otići dalje na slobodnu teritoriju u pravcu Goduše i Sapne. Činjenica da je ponovo došlo do pucnjave i oružanog sukoba kada je kolona naišla na drugo stražarsko

¹³¹ Navedeno proizilazi iz iskaza svjedoka Milana Ilića

mjesto na Popovoj Kosi, iznad sela Lokanja, ukazuje da niko iz kolone nije imao namjeru da napadne selo Lokanj, već da je isključiva namjera bila da se izvuku iz nastale situacije.

284. Po kazivanju svjedoka Stjepana Mitrovića isti je sa Svetom Lazarevićem otišao u pravcu gdje se čula pucnjava i dovikivali su stražare poimenice. Međutim, niko se nije odazvao: „U tom trenutku sam ja pogledao, to je bilo, to je neka rjiva kcja ima ovako jedan uzak, provlači se ta rjiva usko između dvije šume, pogledao sam dole niz brdo na jedno, za razliku na nekih dvadeset metara od mene, vidio sam da se neko dole, drma, tresse, ona, ona, paprat i ona trava i ugledao sam grupu policajaca. Kol'ko je bilo ne znam, čini mi se 5, 6, i prepoznao sam u tcj grupi, Ljiljana Mitrovića.“¹³²

285. Opisujući kako je znao da je u toj grupi bio i Ljiljan Mitrović, svjedok je izjavio: „znači prepoznao sam tog čovjeka s kcjim sam se znao ranije, družio na izviđarju i onda smo se dogovarali, on je mene zvao da dođem rjemu, a ja sam rjega zvao da dođe meni pošto ljudi kcji su odveli Ljiljana i policajce na lice mjesta po naredbi komandira čete, Radivoja Đorđića odnosno tadašnj... odnosno bivšeg komandira čete, nisu bili svima, meni je nešto tu bilo sumnjivo, nisam smio da im priđem dole, pa smo se dogovorili sa mimikom, odnosno sa rukama, sa grimasama da idem naprijed prema, prema mjestu ako smo čuli jauke kcji su dolazili“¹³³

286. Osim Ljiljana svjedok Mitrović navodi da je vidio pet, šest ili sedam policajaca kako leže u travi. Krenuli su jedni drugim u susret, opisujući da su na nekih 200m od njih vidjeli dvojicu ranjenika i to Peru Lazarevića i Milana Đukanovića, kao i još dvojicu preminulih, koje je svjedok, također, poznavao. Tom prilikom iz drugog pravca su stigli i mještani Lokanja i u tih pet minuta se skupilo oko 30 do 40 ljudi i svi su bili naoružani. Tom grupom koja je došla sa strane je komandovao Mladen Perić koji je imao motorolu dometa oko 3 km i uspostavio je vezu sa Radivojem Đorđićem, koji mu je naredio da krenu u pretres terena. Prije nego što su naišli na mrtve i ranjene, na 200 do 300 m u žbunju su vidjeli da se nešto mrda. Na komandu Mlađe Perića iz tog rastinja je izašla povećća grupa Muslimana iz Teočaka u civilnim odjelima, njih 16 ili 17 sa podignutim rukama u zrak od kojih niko nije imao naoružanje, međutim neposrednim pretresom terena pronašli su nešto njihovog naoružanja kao što su pištolji, karabini i lovačke puške. Isti svjedok se nije mogao sjetiti tačne uloge policije u zarobljavaju ove grupe Bošnjaka, ali je siguran da su ih mještani Lokanja ovu grupu zarobljenih Bošnjaka tada zavezali njihovim kajiševima, opasačima, pertlama i u kontaktu između Mlađe i Radivoja Đorđića naredeno je od strane Radivoja Đorđića da se isti spuste

¹³² Transkript od 27.06.2016. godine, str 33

¹³³ Transkript od 04.07.2016. godine, nisu numerisane stranice transkripta

prema selu kod nekog bazena blizu kuće izvjesnog Milana Marijanovića zv Mitrić, te su na motoroli govorili da je dole uhapšena veća grupa ljudi, njih oko 40 i da ih svedu dole kako bi ih skupa odveli prema selu Lokanj.

287. Kada je u pitanju optuženi Ljiljan Mitrović, svjedok je izjavio da mu nije poznato u trenutku predaje i zarobljavanja pomenute grupe Muslimane gdje je isti bio i koja mu je bila uloga. Tada je Mladen Perić, po naređenju Radivoja Đorđića otišao sa zarobljenim civilima, a svjedok Stjepan Mitrović je sa svojim kolegama i svjedokom „S-7“ otišao u dalji pretres terena. U pretresu su naišli na mrtvog čovjeka koji je ležao potrbuške sa rancem na leđima i kada su ga okrenuli shvatili su da se radi o Muslimanu, Bošnjaku. Bio je obučen u plavo radničko odijelo.

288. Svjedok Mitrović je izjavio da su se posle spustili kod bazena i tu su zatekli grupu od oko 50-55 zarobljenih Bošnjaka kao i grupu od oko 50 ljudi iz Lokanja, a tu je bilo i desetak policajaca iz Ugljevika. Tu je opet prepoznao Ljiljana Mitrovića, kao i ostale policajce iz te grupe. Svjedok je čuo da se veća grupa Bošnjaka oko njih 40 predala komandiru čete Slavku Periću i Cvjetku Popadiću, a činjenica da je tom prilikom došlo do zarobljavanja veće grupe učesnika kolone proizilazi i iz saglasnih izjava svjedoka „S-9“, „S-8“, „S-10“, „S-11“, „S-4“ i Seada Mujakovića. Naime, ovi svjedoci su opisali njihovo zarobljavanje. Svjedok „S-4“ je izjavio, a što su potvrdili i svjedoci „S-10“ i „S-8“ da je kritičnog jutra jedan čovjek sa čela kolone ispalio metak i pogodio jednog stražara VRS. Po svjedokovoj procjeni, negdje iznad Lokanja su ih zarobili vojnici u SMB uniformi U koloni je bilo žena i djece, koji su se puno prepali. Odmah su prišli vojnici da ih čuvaju dok ne dođe naređenje šta će dalje sa njima. Čuvao ih je jedan vojnik koji je bio bez oka, tačnije bilo mu je oštećeno lijevo oko, imao je između 48 i 54 godine, i nosio je automatsku pušku, a sa njim je vjerovatno bilo još jedno lice. Po opisu, kao i iskazu saslušanih svjedoka, radilo se o optuženom Cvjetku Popadiću koji je tokom postupka preminuo i protiv koga je postupak obustavljen. Isti vojnik je u njih uperio automatsku pušku i rekao ko god pokuša da pobjegne da će ga ubiti, da on mora da sačeka naređenje i da niko ne smije da pobjegne. Svjedok „S-10“ je izjavila da su ih zarobila tri naoružana lica.

289. Svjedok „S-4“ je dalje izjavio da su ubrzo dotrčala još četiri ili pet vojnika koji su bili u košuljama JNA, neki u maskirnim uniformama, a kako je vrijeme odmicalo sve ih je više i više pristizalo. Svjedok Sead Mujkanović je izjavio, a što su potvrdili i drugi saslušani svjedoci iz kolone, da su zarobljene civile tada počeli da udaraju i maltretiraju, tjerajući ih da se međusobno tuku. Sve vrijeme su ih vrijeđali na diskriminatornoj osnovi upućujući im psovke koje se odnose na „balije“, „majku tursku“, „izrode“, „Aliju“ i slično. Nakon toga su im vezali ruke žicom iza leđa, toliko jako da su im poplavile.

290. Svjedok Stjepan Mitrović je izjavio da su Slavko Perić i Cvjetko Popadić, po naredbi Radivoja Đorđića, doveli zarobljenike kod bazena i predali ih Radivoju Đorđiću. U toj grupi je pronađena i jedna automatska puška „Kalašnjikov“. Svjedoku je poznato da kad je Mlađo Perić razgovarao putem sredstva veze sa Đorđićem da je rečeno da se organizuju autobusi kako bi ih vodili prema Zvorniku, međutim nešto se iznenada dogodilo. Naime, ljudi iz Lokanja, njih preko 90% je tražilo smrt za te zarobljenike iz razloga što su ubijena četvorica mještana Lokanjai. Mala grupa ljudi se držala po strani dok je veća grupa podržavala Radivoja Đorđića u zamisli da te ljude ne treba predavati.

291. Svjedok „S-7“ je istakao da je dana 14.07.1992. godine vidio zarobljenu grupu Muslimana, među kojim su bile dvije žene i dvoje djece i nakon nekih 5 do 10 minuta je došla ekipa policajaca iz Ugljevika koji su preuzeli komandu: „*nad cijelcj tcj pričiči*“¹³⁴. Pored zarobljenih civila vidio je i pripadnike Lokanjske čete Cvjetka Popadića, Dragana, Radivoja, Zdravka Bojića, Slavka Perića, Savu Đorđića i svi su bili naoružani. Svjedok je tada razgovarao sa Cvjetkom Popadićem i Slavkom Perićem. Po izjavi ovog svjedoka, te ljude je zarobio Cvjetko Popadić i lica koja su bila na straži. Isti svjedok je naveo da je taj dio kolone poslije pucnjave bio odsječen od drugog dijela kolone i da su tu ostali, dok je vojska pristizala. Svjedok S-7 je naveo da su zarobljenici bili uglavnom u civilnim odjelima: „... *poneko je imao maskirnu, pantalone ili košu,ju i slično. Svi su bili relativno mlađi ljudi: „i da kažem nekom snuždenom smislu, psihički uništeno tu.*“¹³⁵ Svjedok je potom otišao u pretres terena sa Stjepanom Mitrovićem i Zdravkom Bojićem.

292. Svjedok Stjepan Mitrović je na glavnom pretresu izjavio : „*Očigledno ono što se meni bilo jako ovaj primetno ovako i shvatio sam da policajci poznaju, ako ne sve, ono većinu onih zarobljenih ljudi kcji se dole nalaze. I oni su vršili selekciju, odabir,je. Sad dal' je to radio Ljijan Mitrović il' neko iz r.jegove grupe iz ovog ugla, čini mi se da je to bio Ljijan, al' ne bih sa sigurnošću mogao tvrditi, da je on baš izdvaja tu grupu jednu po jednu, jednog po jednog čovjeka iz grupe, ali je svakako, ja mislim da je to bio on. I oni su ovaj izveli tu grupu ljudi, r.jih ne znam koliko 7, 8, 9, 10., kao ekstrema, kao najekstremnijih. Iz kog razloga i kcji je kriterijum bio za r.jihovo izdvajanje meni n,je bio poznat*“¹³⁶ Odbrana optuženog Mitrovića je u toku postupka osporavala da je optuženi Mitrović bio prisutan na mjestu gdje su se nalazili zarobljeni Bošnjaci i da je vršio izdvajanje zarobljenih civila, te je unakrsno ispitala svjedoka Mitrovića o tome ko je izdvajao tu grupu ljudi iz Teočaka. Međutim, svjedok je ostao dosljedan kod svog viđenja, navodeći: „*Jesam siguran da je Ljijan Mitrović izdvajao te*

¹³⁴ Transkript od 30.01.2017. godine, str 13

¹³⁵ Transkript od 30.01.2017. godine, str 15

¹³⁶ Transkript od 27.06.2016. godine, str 39

*...jude...n. je bio jedini, al' je bio znači naredbodavan, bio je iznad ostali,*¹³⁷ što je Vijeće prihvatilo kao uvjerljivo i vjerodostojno svjedočenje i na osnovu istog utvrdilo da je Ljiljan Mitrović bio jedan od policajaca koji se nalazio na licu mjesta, kod zarobljenih lica i da je učestvovao u izdvajanju jedne grupe zarobljenika.

293. Iz iskaza svjedoka Stjepana Mitrovića proizilazi da kada je došla zadnja grupa od osam Muslimana, iz te grupe je izdvojen jedan čovjek kojeg su zvali Šukrija, od kojeg je oduzet karabin, a koji je također, priključen grupi Muslimana koju je policija već odvojila. Svjedok Zdravko Bojić, pripadnik Lokanjske čete, koji je te prilike bio na licu mjesta, potvrdio je dio iskaza svjedoka Mitrovića, ističući da su policajci iz Ugljevika digli jednog čovjeka da pokaže ko je Šukrija, nakon čega su izveli Šukriju i grupu ljudi odveli malo dalje i pretražili ih, rovili im džepove, te je vidio da Šukrija daje nešto policajcu iz Ugljevika, ali nije vidio šta. Tu je bio prisutan i Bojo Ristić. Osim svjedoka Bojića i svjedoci „S-4“ i „S-10“ su potkrijepili dio iskaza svjedoka Mitrovića navodeći da su naknadno na mjesto zarobljavanja doveli Ćidu Džuzdanovića koji je bio krvav, crnih masnica od modrica ispod oka, te da mu je te prilike oduzet karabin, što je izjavio i svjedok Sead Mujkanović, a potvrdio svjedok Ivan Stevanović. Pomenuti karabin je nakon rata vraćen njegovoj supruzi, što proizilazi iz iskaza svjedoka Besima Handžića i materijalne dokumentacije¹³⁸ iz koje se vidi da je karabin bio u vlasništvu Boje Ristića iz Lokanja, koji je dobrovoljno predao ovo oružje, nakon čega je vraćeno supruzi Ćide Džuzdanovića, jer je isti prije ratnih dejstava imao dozvolu za to naoružanje. Iz iskaza svjedoka Zdravka Bojića, proizilazi da je Bojo Ristić bio prisutan kada je oduzet karabin od oštećenog Ćide Džuzdanovića, a kojeg su oslovljavali kao Šukrija.

294. Svjedok Stjepan Mitrović je dalje naveo da osim izdvajanja te manje grupe: *„kad bih sada govorio o nekom ko je izveo, čini mi se, ja opet znači, verovatnoća mi je 70 posto, to je bio Ljiljan Mitrović, da izdvcji jednog momka, jednog čovjeka i rekao i tebe tražimo i naredili su, on je naredio dvcjici policajaca, da ga strejaju. I oni su tog čovjeka odveli, tamo iza jedne, iza jedne sijene i čuo sam par pucarja, da li dva, da li tri pucrja i oni su se vratili i*

¹³⁷ Transkript od 04.07.2016. godine, nisu numerisane stranice transkripta

¹³⁸ T-139- Dokument: Predmet "Ristić Bojo, kopija registra i kartona oružja", MUP RS, CJB Bijeljina, SJB Zvornik, broj: 10-1-5/04-210-115/12 od 28.11.2012. godine, sa prilogom: Izvod iz registra izdratih oružnih listova od broja 252 do 263, karton oružja na ime Ristić Bojo od 12.10.1993. godine, oružni list na ime Ristić Bojo broj: 000698, podaci o oružju lovački karabin "CZ 123684", reg. br. 262/93, dopis SJB Zvornik broj: 10-1-5/04-210-78/10 od 20.06.2012. godine, dopis CJB – SKP Bijeljina broj 10-02/2-2-998/12 od 18.06.2012. godine, dopis SJB Zvornik PS Kozluk broj 10-1-5/01-3-1129/12 od 03.07.2012. godine, depeša SJB Bijeljina PU Ugljevik broj 10-4/04-210-328/12 od 27.06.2012. godine, potvrda o dobrovoljnoj predaji predmeta i dokumentacije SJB Zvornik PU Kozluk broj 10-1-5/01-3-14/12 od 03.07.2012. godine, službena zabilješka SJB Zvornik PU Kozluk broj 10-1-5/01-3-1366/12 od 03.07.2012. godine, T-140- Oružani list na ime Džuzdanović Ćido, SR BiH, opština Ugljevik, broj: 08348, ovjerena kopija i Oružani list na ime Džuzdanović Ćido, SR BiH, opština Ugljevik, broj: 02177, ovjerena kopija, T-141- Oružani list na ime Džuzdanović Ćido, SR BiH, opština Ugljevik, broj: 03956, ovjerena kopija, T-142- Dopunsko rješenje o nasljeđivanju iza ostavitelja Džuzdanović Ćide, Općinski sud u Kalesiji, broj: 29000144911202 od 27.08.2012. godine, T-143- Obavijest Džuzdanović Sadiki, MUP RS, CJB Bijeljina, PS Ugljevik, broj: 10-4/04-210-42 od 08.06.2012. godine

*rekli su da su ubili tog čovjeka. Posl je toga, neko je naišao otud, pitali smo, imal' tamo ubjen čovjek, oni ga tamo nisu vicjeli.*¹³⁹ Čuo je tada razgovor između Ljiljana i tih policajaca. Čuo je kako su izvijestili Ljiljana da su ga ubili.

295. Tokom unakrsnog ispitivanja branilac optuženog Mitrovića je ponovo pitao svjedoka Mitrovića da li je siguran da je optuženi Ljiljan Mitrović naredio ubistvo, našto je svjedok odgovorio: *„...policajcima je naredio gospodin Ljiljan Mitrović da ga oni...da ga strejaju. Oni su rjega odveli tamo na neki a opet a prostor...iznad 100 metara da jine, čuo sa pucr jeve 2-3 pucr ja i oni su se vratili sa zadatka“.*¹⁴⁰ Vidio je da je Ljiljan izdao naredbu policajcima.

296. Branilac optuženog Mitrovića ovom svjedoku je potom prezentirao zapisnik iz istrage¹⁴¹ na kojem je svjedok Mitrović izjavio: *„...nakon čega su se policajci vratili bez tog zarobljenika i sjećam se da su prišli Ljiljanu Mitroviću, ali nisam mogao čuti šta su razgovarali“.* Pojašnjavajući zašto je na glavnom pretresu izjavio da je čuo da su policajci izvjestili optuženog Mitrovića o lišenju života zarobljenog civila, a u istrazi da nije čuo o čemu su razgovarali, svjedok Mitrović je pojasnio da on nije čuo, ali da je pretpostavio prema razgovoru njih trojice, jer je tu bio prisutan i Radivoje Đorđić, da su oni Ljiljana izvjestili o izvršenom činu pošto su se vratili bez tog čovjeka, pa je svjedok jedino mogao zaključiti da su o tome razgovarali, uz naglasak da tom prilikom nije dobro čuo o čemu su razgovarali.

297. Da se kritične prilike na mjestu gdje su bili zarobljeni civili dogodilo ubistvo jednog zarobljenika, muškarca i to nakon što je odveden iz grupe zarobljenih u svom iskazu su naveli i svjedoci „S-9“ i „S-8“, koji su, također, svjedočili o odvođenju jednog zarobljenog civila iz kolone, pucanju, te vraćanju osobe koja ga je odvela bez tog civila. Naime, svjedok „S-9“ je izjavila da je prije vezivanja jedna naoružana osoba sa puškom odvela jednog muškarca iz njihove grupe koji se nikada nije vratio. Po njegovom odvođenju, čuo se pucanj. Nakon toga, vojnik koji je odveo mladića se vratio i nastavio tući zarobljenike. I svjedok „S-8“ je vidio kako jedan od vojnika u maskirnoj uniformi odvodi jednog čovjeka, civila iz kolone. Odveo ga je u jednu provaliju, u potok i čuo se pucanj, ističući : *„taj čovjek se vratio. Ovako je pušku drž'o znači na rame stavjeno. Znači drž'o je za rukohvat i tako je pušku drž'o na ramenu.“*¹⁴²

298. Odbrana optuženog Ljiljana Mitrovića je u završnoj riječi, kao i u toku postupka ukazivala na dio iskaza svjedoka Stjepana Mitrovića gdje ističe da su ubrzo nakon što je

¹³⁹ Transkript od 27.06.2016. godine, str 41

¹⁴⁰ Transkript od 04.07.2016. godine, nisu numerisane stranice transkripta

¹⁴¹ T-18- Zapisnik o saslušanju svjedoka Mitrović Stjepana, Tužilaštvo BiH, broj: T20 0 KTRZ 0000695 10 od 01.11.2012. godine, Prilog: CD - audio zapisnik o saslušanju svjedoka Mitrović Stjepana

¹⁴² Transkript od 26.12.2016. godine, str 16

odveden zarobljenik i nakon što se čuo pucanj, tim putem prošla dvojica mještana, koje je svjedok pitao da li su vidjeli ubijenog čovjeka, što su oni negirali. Činjenica da pomenuta dvojica mještana idući putem nisu vidjeli mrtvog zarobljenika za Vijeće ne znači da tom prilikom nije došlo do ubistva oštećenog civila po naredbi optuženog Ljiljana Mitrovića, posebno iz razloga što je svjedok Mitrović izjavio da nije vidio mjesto egzekucije, već jedino pravac u kojem je zarobljenik odveden, i ubrzo po odvođenju da je čuo pucnje, a tvrdnja svjedoka „S-8“ da je zarobljenik odveden ka provaliji u potok, ukazuje da se njegovo mrtvo tijelo nije ni moglo lako vidjeti. Iz iskaza kako svjedoka Stjepana Mitrovića tako i svjedoka S-8 i S-9 proizilazi da ni jedan od ovih svjedoka nije vidio sam čin ubistva kao ni mjesto gdje je zarobljenik ubijen ali su navedeni svjedoci saglasno istakli da je kritične prilike došlo do odvođenja jednog zarobljenika, nakon čega se ubrzo čuo pucanj iz vatranog oružja kao i da odvedeno lice više nije vraćeno. Svjedok „S-8“ je naveo da je tom prilikom zarobljenika odvelo lice u maskirnoj uniformi, što ukazuje da se radilo o pripadniku Interventne jedinice SJB Ugljevik koji su po saglasnim iskazima brojnih saslušanih svjedoka u kritično vrijeme nosili maskirne uniforme, dok su mještani iz Lokanja bili obučeni u stare vojničke SMB uniforme JNA ili su bili u civilnoj odjeći. Takođe, svi gore navedeni svjedoci su saglasno izjavili da je tom prilikom došlo do ubistva jednog zarobljenog lica iz kolone. Ne postoji ni jedan dokaz da je iko od zarobljenih lica, osim onih koji su autobusom odvedeni u Zvornik a koji su i svjedočili pred sudom, preživio. Također, prema iskazima svjedoka koji su uspjeli doći do teritorije pod kontrolom AR BiH niko od njih nije prethodno bio u grupi zarobljenih kod Lokanja.

299. Odbrana optuženog Mitrovića je, također, isticala da se u konkretnom slučaju radilo o zarobljeniku koji je izveden, pa potom vraćen među zarobljene. Međutim, svjedok „S-4“ je izjavio da je prije nego što su svedeni u Lokanj, nekome ko mu se predstavio kao plaćenik iz Crne Gore i koji mu je rekao da će da ga ubije dao je određenu sumu novca i obećao da će mu dati stotinjak hiljada maraka, samo da ga ne ubije. To lice je tada povuklo okidač, ali je automatska puška samo kliknula na prazno i svjedoka je vratio među zarobljenike. Svjedok Sead Mujkanović je naveo da je u šumi vidio kako naoružani ljudi oduzimaju novac od jednog čovjeka, te mu je taj čovjek kasnije rekao iznos koji su od njega uzeli kritične prilike. Dakle, pojedinačnog izvođenja i vraćanja među zarobljene je bilo, ali svjedok Stjepan Mitrović, a što su potvrdili i svjedoci „S-9“ i „S-8“, svjedočio je o odvođenju jednog zarobljenog civila, zatim o pucanju koje se čulo, te vraćanju naoružanih lica bez tog civila, pa Vijeće smatra da se u konkretnom slučaju radi o različitim događajima, uslijed čega činjenica da su neki zarobljenici izvođeni iz grupe pa potom vraćani među ostale zarobljene, ne znači da kritične prilike nije došlo do ubistva jednog zarobljenog lica koji je izveden i

nakon pucanja nije vraćen, a kako su to u svojim iskazima naveli svjedoci Stjepan Mitrović, svjedok „S-8“ i svjedok „S-9“.

300. Kada je u pitanju tvrdnja odbrane da tijelo nije pronađeno, saglasno standardima uspostavljenim sudskom praksom MKSJ i (MKSR), nije neophodno imati tijelo kao dokaz smrti, budući da se može izvesti logičan zaključak da je žrtva mrtva i na osnovu posrednih dokaza, odnosno indicija, pod uslovom da je to i jedini razuman zaključak¹⁴³.

301. Primjenom navedenog standarda, a pritom imajući u vidu da dokazivanje smrti kod krivičnih djela počinjenih u toku rata, odnosno oružanog sukoba nesumnjivo može biti otežano, ovisno o okolnostima događaja i raspoloživim dokazima, Vijeće je imalo u vidu naprijed opisani iskaz svjedoka Stjepana Mitrovića, kojeg je dovelo u vezi sa iskazima svjedoka, zarobljenika, među kojima naročito svjedoka „S-9“ i „S-8“, te je izvelo zaključak da je kritične prilike došlo do lišenja života jednog civila po naredbi optuženog Ljiljana Mitrovića, stim da u toku postupka nije utvrđen identitet tog ubijenog lica, pa samim tim nije ni utvrđeno da li je tijelo tog lica naknadno pronađeno i razmiješeno. U tom kontekstu Vijeće je cijeno i iskaz svjedoka Refika Mehića¹⁴⁴ iz kojeg proizilazi da posmrtni ostaci Zedina Mehića, koji je naknadno proglašen umrlim¹⁴⁵, nikad nisu pronađeni, kao i iskaze drugih svjedoka koji su naveli da članovi njihovih porodica, koji su bili učesnici kolone, nisu nikada pronađeni, što upućuje na zaključak da sva lica koja su ubijena kritične prilike nisu pronađena i razmiješena.

302. Osim toga, prilikom ocjene vjerodostojnosti iskaza svjedoka Mitrovića vezano za predmetnu okolnost, Vijeće je posebno cijeno i dio njegovog iskaza u kojem je pojasnio da je na zapisnik u istrazi izjavio da je 70% siguran da je Ljiljan Mitrović izdavao naredbe jer: *„ja sam počeo u međuvremenu poslije te izjave, odnosno u toku te izjave da radim u, u Ugjeviku gdje je gospodin Ljiljan Mitrović i živi, pritisak ljudi koji poznaju lično, znači odnose u policiji u toj grupi ljudi koji su poznavali mene su me uvjerovali da a, a naredbe izdavo nekakav (nejasno) koji kaže može da bude a veoma sličan gospodinu Ljiljanu pa sam ja tu doveo sebe u pitanje, odnosno svcju, svcju, svcje svjedočer je u pitanje da li ja možda nisam pogriješio zbog (nejasno) da je bilo 100 ljudi krivih na slobodi, nego prav u zatvoru. Tako da sam negdje možda korigovo sebe baš na osnovu tog pritiska javnosti iz Ugjevika koji su me uvjerovali da Ljiljan Mitrović nije naređivao nego nekakav Irac tamo koji je bio njegov*

¹⁴³ *Brđanin*, presuda Pretresnog vijeća, paragrafi 383-385; *Tadić*, presuda Pretresnog vijeća, paragraf 240; Milorad Kmojelac, predmet br. IT-97-25-T, presuda Pretresnog vijeća od 15.03.2002. godine, paragraf 326.

¹⁴⁴ Svjedok optužbe Refik Mehić je svjedočio na glavnom pretresu održanom dana 12.03.2018. godine

¹⁴⁵ T-392 - Rješenje Osnovnog suda Zvornik o utvrđivanju smrti Mehić Zedina, broj: R-205/97 od 08.07.1997. godine; T-393- Izvod iz matične knjige umrlih na ime Mehić Zedin, broj:05-13-01-62/12 od 30.07.2012. godine

saradnik u policiji. A ono što sam ja sigurno vidio gore, vidio sam Ljiljana Mitrovića, danas bi si... bio siguran u to znači rekao bi opet 100% da je, da je naredbe izdavao Ljiljan Mitrović u ime te grupe policajaca.”¹⁴⁶

303. U kontekstu dešavanja na mjestu gdje su dovedeni zarobljeni civili saslušani su i svjedoci Ivan Stevanović, zvani Irac, Pero Ignjatović, Žarko Tomić, Vojislav Zelenović, Zoran Jagodić, Milan Ilić, Miladin Radovanović i Borislav Petrović. Naime, svjedok Ivan Stevanović je izjavio, a što su potvrdili i ostali navedeni svjedoci, pripadnici Interventne jedinice SJB Ugljevik, da je njegova grupa naišla na grupu od oko 50 zarobljenih Muslimana oko kojih je napravljen obruč. Tu je prepoznao Faika Džuzdanovića, a vidio je i Stjepana Četnika kako vodi Ćidu Džuzdanovića iz šume i još možda desetericu Muslimana. Svjedočio je i o zlostavljanju zarobljenika, te je izjavio: „...ne može čojek ostati ravnodušan,...kad sam prišao dvcjici, trcjici kolega i rek'o dajte da nešto uradimo. Kukavički bi bilo da se potjegne, treba pomoći ljudima. Friško je to sve“.¹⁴⁷ Među zarobljenim su bile dvije žene i djeca, nije siguran u tačan broj. Pitaо je žene ko je ubio ljude iz Lokanja, na šta mu je jedna žena odgovorila da je to vjerovatno uradila osoba iz Teočaka koja je otela njeno dijete i odvela da ima pokriće.

304. Svjedok Ivan Stevanović ističe da je tada razgovarao sa Radivojem Đorđićem, koji mu je rekao da će ti Srbi pobiti te ljude, pa navodi: „Ja njemu kažem đe će pobiti ljude, bolan ne bio, tu smo mi, daj da se vadi, da se spašava što može.“¹⁴⁸ Opet je počela tuča, vriska i svjedok je tada ispalio 3 do 4 metka u vazduh. Svjedok je rekao da on mora odvesti najmanje deset na saslušanje, na šta mu je Radivoje Đorđić rekao da vodi dok je vrijeme. Međutim, policija nije odmah otišla, nego je svjedok izjavio da je on lično naredio pretres terena i vojsci i policiji, koji je trajao oko 25 min i pronašli su jedan tromblon. Kod jedne žene je pronađen u torbi šarafciger. Kada je pronađen tromblon ponovo je nastala tuča: „Digoše rjih četvorica, petorica. Ima li ko Omerović, to je bio mali jedan brat od Izeta Omerovića, kcji je bio šef opštepravnih poslova kod nas u SUP-u, rjega sam zvao, izveo, još dvcjicu s Krstaca, iz Bilalića, Snježnice, Jasikovca, sa svih djelova teritorije Teočaka, 6 godina sam gore bio vođa sektora, u svakom zaseoku sam im'o najmarje 3, 4 prjateja. Faika, Ćidu Đuzdanovića, on je baš bio sav izubjan. On je jedini imao beretku i lovački karabin sa optikom, od kompletnog naoružanja“¹⁴⁹. Isti svjedok ističe da su povelili sa sobom njih četrnaest. Krenuli su putem ka selu Lokanj, čula se jaka detonacija. Na putu ka selu su doživjeli razne pretnje, ali su uspješno stigli u selo. Tokom tog puta Milan Ilić i Pero Ignjatović su vodili žene i djecu, oni su išli na kraju kolone. Po dolasku u selo, svjedok je ostao kod djeda koji je bio povrijeđen

¹⁴⁶ Transkript od 04.07.2016. godine, nisu numerisane stranice transkripta

¹⁴⁷ Transkript od 26.09.2016. godine, str. 20

¹⁴⁸ Transkript od 29.06.2016. godine, str 23

¹⁴⁹ Transkript od 26.09.2016. godine, str 26

kako ne bi pucao na kolonu i policiju. Bošnjaci koji su dovedeni su bili na platou kod čitaonice na nekih 30 do 40 m od iste. Njima je bio cilj da ih spase i dovedu ispred čitaonice, nakon čega je uslijedilo ispitivanje zarobljenih.

305. Drugi saslušani svjedoci Interventne jedinice uglavnom su potvrdili navode svjedoka Ivana Stevanovića ističući da su oni sveli kolonu do komande u centru Lokanja. Nijedan od ovih svjedoka ne navodi da je na licu mjesta kod zarobljenih lica vidio optuženog Ljiljana Mitrovića, za kojeg su jedino izjavili da je to jutro bio na raskrsnici u selu Lokanj kada ih je rasporedio Goran Maksimović da sa stanovnicima Lokanja krenu prema pucnjavi. Jedino je svjedok Vojislav Zelenović izjavio da je bio u grupi sa optuženim Ljiljanom Mitrovićem i da su naišli na jednog ranjenog djeda, nakon čega su sreli tri ili četiri čovjeka koji su nosili jednog poginulog te da su hodali šumom sat ili dva sve dok nisu vidjeli „svoje“ policajce među kojim je bio i Pero Ignjatović, pa su se tu zadržali u šumi. Isti svjedok je takođe izjavio da su tom prilikom vidjeli zarobljene Bošnjake, ali sa sigurnošću može potvrditi da se Ljiljan Mitrović nije približavao zarobljenicima, niti je ostvario bilo kakvu komunikaciju sa njima. Svjedok Zelenović je naveo da je lično tada predložio da odu do zarobljenih i da vide šta se dešava, ali da ga je optuženi Mitrović spriječio u tome, navodeći da je on nekad radio u Teočaku, pa postoji mogućnost da poznaje nekog od tih ljudi, zbog čega je bolje da ne idu tamo. I optuženi Maksimović je tokom svog svjedočenja izjavio da je kritično jutro optuženi Mitrović krenuo sa grupom policajaca iz Ugljevika ka pucnjavi.

306. Analizirajući iskaz svjedoka Stjepana Mitrovića i dovodeći isti u vezu sa iskazima navedenih svjedoka pripadnika Interventne jedinice, Vijeće je poklonilo vjeru svjedoku Stjepanu Mitroviću u dijelu gdje govori o prisustvu optuženog Ljiljana Mitrovića na mjestu gdje su bili zarobljeni učesnici kolone, kao i o radnjama koje je tada ovaj optuženi preduzimao. Naime, Vijeće cijeni da je iskaz svjedoka Mitrovića dat uvjerljivo, pouzdano i da je isti u odlučnom dijelu potkrijepljen iskazima drugih svjedoka, naročito iskazima svjedoka S-7, S-8 i S-9. Vijeće nije prihvatilo kao istinite iskaze gore pomenutih svjedoka pripadnika Interventne jedinice iz Ugljevika u dijelu gdje navode da optuženi Ljiljan Mitrović uopšte nije bio na licu mjesta kod zarobljenika, pošto se isti iskazi potpuno razlikuju ne samo od iskaza svjedoka Stjepana Mitrovića već i od iskaza svjedoka Zelenovića, koji je jasno naveo da je kritične prilike bio sa optuženim Mitrovićem, da su tada vidjeli zarobljenike, kao i da su vidjeli i druge pripadnike Interventne jedinice među kojima je bio i svjedok Pero Ignjatović. Osim toga, svjedok „S-7“ je, takođe, izjavio da je tog dana vidio Ljiljana pored livade gdje je bilo zarobljeno oko 40 – 50 ljudi i da je Ljiljan došao sa grupom od 5 do 8 policajaca. Svjedok „S-7“ davajući svoj iskaz u odnosu na optuženog Mitrovića se trudio da ne doda nijednu činjenicu više od one u koju je bio siguran zbog čega Vijeće njegov iskaz u ovom dijelu

prihvata kao vjerodostojan, cijeneći da ovaj svjedok nije imao niti jedan razlog da ne govori istinu kada je u pitanju prisustvo Mitrovića na licu mjesta. Suprotno tome, pripadnici Interventne jedinice, koji su svjedočili na datu okolnost u svom opisu događaja po ocjeni Vijeća svjesno su izostavljali ime optuženog Ljiljana Mitrovića, kao i radnje koje je tada preduzimao, sve u cilju umanjenja njegove krivične odgovornosti. Niko od saslušanih svjedoka koji su bili na licu mjesta, osim pripadnika Interventne jedinice, nije izjavio da je neko od policajaca iz Ugljevika kritične prilike pucao u zrak, što je naveo svjedok Ivan Stevanović da je lično učinio, a potvrdili njegovi saborci. Što se tiče izdvajanja zarobljenika, i sam svjedok Stjepan Mitrović tvrdi da je kritične prilike optuženi Ljiljan Mitrović bio jedan od policajaca koji su učestvovali u izdvajanju, pa je za Sud sasvim moguće da je to činio i svjedok Stevanović. Vijeće će u dijelu presude koji se odnosi na kredibilitet svjedoka Stjepana Mitrovića, dati detaljne razloge zbog kojih je ocijenio iskaz ovog svjedoka kredibilnim, pošto su odbrane kako optuženog Mitrovića, tako i ostalih optuženih, osporavale kredibilitet ovog svjedoka.

307. Dakle, analizom svih provedenih dokaza Vijeće je van razumne sumnje utvrdilo da je optuženi Ljiljan Mitrović bio na licu mjesta kod zarobljenih civila iz kolone i da je izdavanjem naredbe da se ubije jedan zarobljeni civil Bošnjacke nacionalnosti postupao sa direktnim umišljajem, pošto je bio svjestan svog djela i htio je njegovo počinjenje. Optuženi Ljiljan Mitrović je svojom inkriminisanom radnjom počinio djelo Zločini protiv čovječnosti progonom u vezi sa djelom ubistva jednog civila, sa diskriminatornom namjerom, odabirajući žrtvu zbog njene nacionalne, vjerske i etničke pripadnosti, pri tome djelujući kao saizvršilac, na način da je izdavanjem naredbe za lišenje života drugim licima dao odlučujući doprinos učinjenju ovog krivičnog djela.

308. U odnosu na predmetno krivično djelo počinjeno progonom i ubistvima ostalih zarobljenih civila iz Teočaka, a koje se stavlja na teret optuženim Milu Vujeviću, Vukašinu Draškoviću i Stevanović Gojku, Vijeće je nesporno utvrdilo da su optuženi Mile Vujević i Gojko Stevanović kritične prilike kao pripadnici Lokanjske čete, a optuženi Drašković Vukašin koji im se pridružio, svi zajedno bili u Lokanju i da su kao saizvršioци preduzeli krivično pravne radnje ubistva na način kako je to navedeno u dispozitivu ove presude.

309. Što se tiče statusa optuženih o tome je Vijeće već dalo obrazloženje u prethodnim poglavljima ove presude. Optuženi su oglašeni krivim da su veću grupu zarobljenih civila, po naredbi Radivoja Đorđića povelili na lokalitet Njiverice, gdje su zajedno sa drugim pripadnicima VRS, pucajući iz vatrenog oružja u leđa i prsa, zavisno kako je ko bio okrenut, strijeljali zarobljene civile. Također, tom prilikom su optuženi Drašković i drugi pripadnici Lokanjske čete ispalili rafal u leđa jednog dječaka koji je od njih tražio pomoć, dok je

optuženi Gojko Stevanović zajedno sa drugim pripadnicima Lokanjske čete pucajući iz vatrenog oružja lišili života civila koji je pokušao pobjeći, a optuženi Mile Vujević je mladiću koji je sjedio na vrhu jame pucao u leđa i na taj način ga ubio, kojom prilikom je ubijeno oko 67 civila bošnjačke nacionalnosti.

310. Vijeće je ovakvo činjenično stanje utvrdilo na osnovu iskaza saslušanih svjedoka, nalaza i mišljena vještaka sudske medicine, kao i uvidom u materijalnu dokumentaciju. U odnosu na činjenicu odvođenja veće grupe zarobljenih civila Bošnjaka na lokalitet Njiverice svjedočilo je više svjedoka među kojima su svjedoci Stjepan Mitrović, Milan Gajić, „S-7“ i „S-2“.

311. Iz iskaza svjedoka Stjepana Mitrovića datog na glavnom pretresu, proizilazi da je Radivoje Đorđić poveo veći dio grupe zarobljenika na lokalitet Njiverice koji se nalazi na tromeđi između sela Jesenik, Kiseljak i Lokanj. Sa Radivojem su otišli u tom pravcu i optuženi Vukašin Drašković i Gojko Stevanović, kao i Savo Lazarević, Slobodan Đurić, Savo Đurić, Milan Gajić, te Miroslav Marković. Kada je u pitanju optuženi Mile Vujević, za njega je ovaj svjedok na glavnom pretresu izjavio da ga je vidio u šumi kada su susreli ranjene i da je on bio među licima koji su odveli ranjenog Milana Đukanovića. Nabrajajući na glavnom pretresu lica koja su sa Radivojem Đorđićem krenula sa većom grupom zarobljenika, svjedok Mitrović nije spomenuo optuženog Milu Vujevića. Međutim, Tužilaštvo mu je predočilo njegov iskaz iz istrage¹⁵⁰ u kojem je decidno izjavio da na licu mjesta likvidacije zatiče, između ostalih, i optuženog Milu Vujevića. Suočen sa ovakvim razlikama u kazivanju, svjedok je pojasnio da je na mjestu polaska grupe zarobljenika bio i optuženi Mile Vujević, ali da istog nije vidio na mjestu likvidacije.

312. Kod utvrđenja činjenice ko je od optuženih lica krenuo sa Radivojem Đorđićem ka mjestu likvidacije, Vijeće je cijeno iskaz¹⁵¹ iz istrage svjedoka Milana Gajića koji je izjavio: *„tu na putu kod tih zarobljenih muslimana sam zatekao Radivoja Đorđića, sina Miroslava, Stevanović Gcjka, sin Luke, Mišo zvani Marinac, znam da mu je ocu ime Raco, Drašković Vukašin iz Ročevića, Mancjlović Mićo sin Stanka, Lazarević Rajo zvani Pejzer, iz Gornjeg Lokarja, imena njegovog oca ne mogu da se sjetim, Vujević Mile sin Dragomira.“* Ovaj svjedok je na glavnom pretresu negirao sve što je naveo tokom istrage, uz obrazloženje da je njegov iskaz iznuđen, da su odgovori unaprijed napisani, što Vijeće nije prihvatilo, s obzirom da iz navedenog zapisnika proizilazi da je svjedok na kraju davanja iskaza izjavio

¹⁵⁰ T-19- Zapisnik o saslušanju svjedoka Mitrović Stjepana, Federalni MUP, Federalna Uprava Policije Sarajevo, broj 13/5-4-96 od 24.03.2010.godine

¹⁵¹ T-28 – Zapisnik o saslušanju svjedoka Milana Gajića, Federalni MUP Sarajevo, broj: 13/5-4-223 od 24.06.2010. godine

da je slušao glasno diktiranje zapisnika, da je u isti zapisnik uneseno sve što je izjavio, te da ne stavlja primjedbe na zapisnik, koji je, kao takav i potpisao, a koje potpise je potvrdio i tokom davanja iskaza na glavnom pretresu održanom dana 28.11.2016. godine. Također, vezano za predmetnu okolnost odvođenja zarobljenika na stratište, svjedok „S-7“ je u svom iskazu naveo da je optuženi Vukašin Drašković bio u pratnji grupe zarobljenih civila Bošnjaka koji su odvedenu u Njiverice, te pošto isti nije bio u sastavu Lokanjske čete, svjedoku nije poznato zbog čega je isti došao. Imajući u vidu iskaz svjedoka Stjepana Mitrovića sa glavnog pretresa gdje je isti naveo da je u pratnji civila bio optuženi Drašković i Stevanović, dok je optuženog Vujevića vidio na mjestu polaska kolone, kao i njegov iskaz iz istrage gdje je naveo da je Vujevića vidio na mjestu likvidacije, te iskaz svjedoka Milana Gajića koji je potvrdio prisustvo sve trojice optuženih na mjestu događaja, a za kojeg svjedoka je svjedok Mitrović, također, naveo da je bio na licu mjesta, te iskaza svjedoka „S-7“ koji je bio na licu mjesta i koji je vidio optuženog Draškovića u pratnji zarobljenih te optuženog Mila Vujevića sa Stjepanom Mitrovićem kako sjedi ispod nekog hrasta, koji je udaljen 200 do 300m od mjesta likvidacije, Vijeće je van razumne sumnje utvrdilo da su optuženi Mile Vujević, Vukašin Drašković i Gojko Stevanović bili među licima koji su sa Radivojem Đorđićem povelili veću grupu zarobljenika ka mjestu likvidacije.

313. Daljnji slijed događaja su opisali svjedoci „S-2“, „S-7“, Stjepan Mitrović i Milan Gajić koji su bili očevici pojedinih radnji ubijanja zarobljenih civila. Svjedok „S-2“ je naveo da je vidio zarobljene Muslimane kako idu zavezani u koloni pa se približio koloni, razgovarao sa jednim „dečkom“ i pitao ga što su ubili njihovog čovjeka na putu, na šta mu je on samo rekao da je gladan i ništa drugo. Po njegovoj procjeni u toj koloni bilo je zarobljenih oko 35 do 40 ljudi, nije primjetio da je bilo žena i djece, ali je vidio jednog smeđeg, finog „dečka“ koji je imao oko 18 ili 19 godine, odnosno 15 ili 16 kako je izjavio na zapisnik u istrazi¹⁵². Osim zarobljenika, svjedok je vidio i tri uniformisana lica koja su bili naoružani sa automatskim naoružanjem, a osim njih vidio je i Radivoja Đorđića koji mu je tada rekao da i on krene sa njima, što je svjedok i učinio te otišao na Njiverice.

314. Svjedok „S-7“ ja izjavio da je nakon pretresa terena vidio kolonu ljudi da se sprovodi na strijeljanje, koje mjesto se nalazi na tromeđi Kiseljaka, Jasenice i Lokanja, a to mjesto neko zove Njiverice, neko Zarfina, a neko Čarkovača. Tu grupu Muslimana je vodio Radivoje Đorđić: *„ja sam izaš'o pred r.jega, zamolio ga jednostavno da šta se tu radi, ko je to odlučio, stižu autobusi za transport ljudi i da je...međutim, jednostavno je odlučio tako, tako je ka'e*

¹⁵² T-36- Zapisnik o saslušanju svjedoka S-2, Federalno MUP, Federalna Uprava Policije, Sarajevo, broj: 13/5-4-37 od 22.02.2011. godine (kopija), Dopis Suda BiH, broj: S1 1 K 020395 15 Kro od 27.03.2017. godine.

*rješeno, oni moraju poginuti, moraju biti ubijeni, inače ubili su naših 4, 5 ljudi i i moraju odgovarati za to.*¹⁵³

315. Ovaj svjedok je izjavio da je poznavao Vukašina Draškovića koji je iz sela Ročevići i koji je bio jedan od lica koji su sprovodili kolonu na stratište, pojašnjavajući da mu nije bilo jasno otkud i on tu, jer nije bio pripadnik te čete. Vidio je i Milu Vujevića dva tri sata ranije, jer je nosio ranjenika, a poslije ga je vidio sa Stjepanom Mitrovićem kako sjedi ispod nekog hrasta, koji je udaljen 200 do 300m od mjesta likvidacije: *„ja sam se sa Radivoje Đorđem posvađ'o, rek'o da je to stvarno suludo, ja nisam mog'o vjerovati da da je se moglo tako nešto desiti, da je tako neko brzinski odlučio u roku od sat i po' dva da se odluči ljudsku sudbinu, mislim da sam bacio pušku, šutn'o kamen i otišao sam sasvim desno od tog poprišta da ga nazovem tako*¹⁵⁴. Svjedok je čak Radivoju Đorđiću rekao: *„šta to radite, ovo je bruka, sramota, ovo će neko odgovarati za to*¹⁵⁵, međutim Radivoje je rekao: *„oni su ubili naše ljude, ovo mora da se završi sa njima*“. Radivoja niko nije mog'o u tom momentu da obuzda.¹⁵⁶

316. Svjedok „S-7“ je izjavio, a što je potvrdio i svjedok „S-2“, da su zarobljenici odvedeni na tromeđu tri susjedna sela, na jednom brdu i da im je tu naređeno da sami sebi iskopaju jamu. Svjedok „S-2“ je izjavio da je Radivoje Đorđić razgovarao sa uniformisanim licima da trebaju da se nabave lopate i ašovi. To se dešavalo oko 09,00 sati ujutro. Svjedok „S-7“ je naveo da se nakon što su iskopali jame, čula pucnjava, galama i dreka, kao i jaukanje od jakih bolova. Svjedok „S-7“ je mišljenja da je jedna grupa ostala gore da zakopa umrle, koji sigurno nisu bili adekvatno sahranjeni, jer su poslije viđali dijelove obuće ili odjeće, a išlo se sa ciljem da se što prije zarobljenici pobiju i ide kući. I svjedok S-2“ je potvrdio da se čula pucnjava nakon što su zarobljenici iskopali jamu, a da je on tada bio u šumi.

317. Nadalje, slijed događaja je opisao svjedok Stjepan Mitrović koji je izjavio da je u Lokanj došao izvjesni Stevo Jocić, iz Korpusa brigade iz Bijeljine sa kojim je otišao do mjesta gdje su odvedeni zarobljeni Muslimani. Nalazio se možda nekih 50m od mjesta zločina: *„zatekao sam grupu od 20-tak Muslimana povezanih u nekakvu bari, u bari koja se stvorila na putu od traktora, kola i tako da je, šinskih kola, zaprežnih kola, kud se vuku drva. To je bila jedna ovako veća kajuga, rupa u krcj se skupjala voda, oni su bili u toj vodi, a iznad njih je stajao zaštićeni svjedok S2 čini mi se*“.¹⁵⁷ Opisao je da je došao na lice mjesta kada su vršena streljanja, te je pojasnio da kada su prolazili pored ljudi koji su ležali u bari,

¹⁵³ Transkript od 30.01.2017. godine, str 17

¹⁵⁴ Transkript od 30.01.2017. godine, str 18

¹⁵⁵ Transkript od 30.01.2017. godine, str 18

¹⁵⁶ Transkript od 30.01.2017. godine, str 19

¹⁵⁷ Transkript od 27.06.2016. godine, str 44

vidio je iskopanu jednu veću jamu i određeni broj leševa u njoj. Zajedno sa Stevom Jocićem prošli su pored te grupe i sjeli su na obližnji brežuljak.

318. Sa tog je mjesta posmatrao dešavanja, te je vidio kako Radivoje Đorđić izdvaja zarobljene za koje vrijeme se ponašao veoma monstrozno. Vidio je kako izdvaja trojicu ljudi, da ih tuče i dovodi pred jamu, u kom trenutku je jedan zarobljenik počeo da bježi, da ide kroz borovu šumu dok su druga dvojica „*izrešetana*“ nakon čega su mrtvi pali u jamu. Za zarobljenikom su potrčali neki od vojnika: „*čini mi se Guja, čini mi se da je trčao, da je trčao, Gcjk Stevanović*“¹⁵⁸

319. U pogledu događaja kojim inkriminiše optuženog Gojka Stevanovića, svjedok Mitrović je u istrazi izjavio: „*Vidio sam da je jedan od te trčice počeo da bježi, potrčao je pored jame, dok su druga dvojica pala u jamu. Za ovim zarobljenikom koji je bježao otišli su Gcjk Stevanović i Miladin Jović, zvaní Guja sa još jednim koga se ne sjećam, čuo sam pucnje nako toga, navedeni su se vrlo brzo vratili i izvijestili Radivoja da su ga ubili.*“ Suočen sa razlikama u izjavi koja inkriminiše optuženog Gojka Stevanovića, svjedok je izjavio da su tačni navodi iz istrage. Izjavio je i da on nije lično vidio ubistvo tog zarobljenika, ali da su se potom vratili Gojko Stevanović i drugi vojnik, te izvijestili Radivoja Đorđića da su ga lišili života.

320. Nadalje je isti svjedok izjavio da su na licu mjesta u ostale zarobljenike pucali Radivoje Đorđić, Savo Lazarević, Vukašin Drašković i Ljubo Bošković. Osim svjedoka Mitrovića, po njegovom kazivanju, tu su bili prisutni i svjedok „S-7“ i Milan Gajić. Svjedok je ubistva posmatrao sa udaljenosti od oko 15 m, te je vidio i radnje koje je poduzimao Vukašin Drašković.

321. Naime, svjedok Mitrović je izjavio da je i optuženi Drašković pucao i to: „*ne da nišani, rafalnom paljbom su pucali u te jude.*“¹⁵⁹ Konkretno svjedok Mitrović je izjavio da je lično vidio da je Vukašin Drašković pucao sa automatskom puškom, te je opisao situaciju kada je jedan dječak zamolio Draškovića da ga poštedi života, potvrđujući detalje iz istrage da mu se oštećeni obratio: „*Čiko spasi me, prekrstiću se i ići ću u vašu crkvu*“, na šta mu je optuženi Drašković sa još jednim momkom rekao: „*polazi majku ti j... n je naša crkva fudbalski stadion da u nju svako ulazi.*“¹⁶⁰ Nakon toga su optuženi Vukašin Drašković, Radivoje Đorđić, Ljubo Bošković i Savo Lazarević pucali automatskim naoružanjem u dječaka. Svjedok je izjavio da nikad neće zaboraviti pogled tog mladog čovjeka, dok su mu se obraćali optuženi Drašković

¹⁵⁸ Transkript od 27.06.2016. godine, str 46

¹⁵⁹ Transkript od 04.07.2016. godine, nisu numerisane stranice transkripta

¹⁶⁰ Transkript od 27.06.2016. godine, str 62

i to drugo lice. Svjedok je potom naveo da misli da su ga psovali, te su ga odveli nad jamu koja je bila duboka 3 do 4 m, gdje su ga ubili i on je pao na gomilu mrtvih ljudi.

322. Svjedok Mitrović je istakao da se na licu mjesta kratko zadržao, da je vidio ukupno šest ubistva, kao i sedmo ubistvo osobe koja je pokušala da pobjegne. Nakon toga su se on i Stevo Jocić vratili u Lokanj.

323. Daljnji slijed događaja je opisao svjedok „S-2“ koji je izjavio da je na kraju dešavanja iz šume ponovo došao na lice mjesta, te da je vidio do pet ljudi koji nisu bili ubijeni, među kojima je bio i dječak iz kolone sa kojim je prvobitno razgovarao, kako tu stoje. Po kazivanju ovog svjedoka Radivoje Đorđić ga je zamolio da zgrće ubijene, ali svjedok to nije mogao da učini. Prisustvo svjedoka „S-2“ na licu mjesta potvrđuje u svom iskazu i svjedok Mitrović koji je naveo da je vidio svjedoka „S-2“ kako stoji iznad umrlih.

324. Svjedok „S-2“ navodi kako je čuo vezano za tog dječka: : *„Čuo sam samo da je Radivoje rekao Miletu Vujeviću ovo, on što je znao to je rek'o kaže, kad su otišli svi, i rjega. I tako da je Mile Vujević, bio je još jedan sa rjim uz rjega, potegli puške i ubili ga. I to je to. To sam vidio očima svjcima i zato stcjam i to je to. Pcjasnio je da je vidio pušku kod Mileta, da ih je bilo dvcjica, ali da je vidio da je Milina puška pucala i da je „mali pao u rupu. To kad sam vidio bilo mi je strašno žao, zato što sam s' rjim se pogovorio, i tako je to bilo, što se tiče toga.“¹⁶¹*

325. Svjedok Stjepan Mitrović je izjavio da je na licu mjesta bio i svjedoka Milan Gajić, a koji svjedok je saslušan na glavnom pretresu. Tom prilikom svjedok Gajić je negirao sve navode koje je dao u istrazi, ističući okolnosti u kojim je davao iskaze uz tvrdnju da nisu tačni navodi iz istrage. Nakon što je Vijeće ocijenilo da su iskazi ovog svjedoka zakonito dati u istrazi ¹⁶², Vijeće je cijeno vjerodostojnost iskaza ovog svjedoka dovodeći ih u vezu sa svim drugim provedenim dokazima, a posebno sa iskazima svjedoka Stjepana Mitrovića, „S-2“ i „S-7“, obzirom da se radi o svjedocima koji su jedini od saslušaih svjedoka kritične prilike bili na mjestu lokvidacije u Njivericama i koji su imali određena saznanja o dešavanjima na mjestu događaja. Naime svjedok Gajić je u istrazi izjavio da je *„...tu na putu kod tih zarobljenih muslimana zatekao Radivoja Đur...(nejasno) sina Miroslava, Stevanović Gcjka, sin Luke, Mišo zvani Marinac, znam da mu je ocu ime Raco, Drašković Vukašin iz Ročevića, Mancjlić Mičo sin Stanka, Lazarević Rajo zvani Pejzer, iz Gorr.jeg Lokarja, imena rjegovog oca ne mogu da se sjetim, Vujević Mile sin Dragomira, a jama ga je su ubjani ti zarobljeni muslimani odatle je bila udajena oko 20-ak metara. Gore navedeni i još neki su te zarobljene*

¹⁶¹ Transkript od 18.04.2017. godine, str 20,21

¹⁶² Vidi dio presude – Procesne odluke – (g)Prigovori na materijalne dokaze optužbe

muslimane u grupama od pet, šest ljudi vodili nad jamu, gdje su ih ubijali iz pušaka, pucajući, zavisno kako je ko bio okrenut, u leđa ili u prsa, nakon čega su ti ljudi padali u jamu, a znam da je Drašković Vukašin neke od tih zarobljenih muslimana i klao nožem. Tako su radili dok ih nisu sve pobili. Znam da ih je posl,je zagrtao S2 iz Gorr,jeg Lokarja i još neki sa rjim, kcji se ne mogu da se sjetim, a S7 vam može reći o tome. Ja sam sjedio sa jednim zarobljenim momkom starosti 25, 26 godina iz Teočaka i on je molio da ga puste, da ga ne ub,je, ali nisu ga poslušali, gc,je su i r,jega odveli u pravcu gdje su ga i ubili.“

326. Kod utvrđenja učešća optuženog Draškovića u ovoj inkriminaciji, Vijeće je uzelo u obzir i iskaz svjedoka Dese Ilić i Drage Tešića koji su svjedočili da je u krirično vrijeme optuženi imao bolesnog oca i da je morao biti stalno uz njega, te da su ga svakodnevno viđali kod kuće. Međutim, iskaze ovih svjedoka datih u cilju pružanja alibija optuženom Draškoviću, Vijeće nije prihvatilo cijeneći da su isti dati u cilju umanjjenja krivične odgovornosti optuženog, budući da su u potpunoj suprotnosti sa iskazima gore navedenih svjedoka, koji su uvjerljivo i po mišljenju Vijeća, vjerodostojno naveli da je optuženi Drašković kritičnog dana bio u Lokanju zajedno sa pripadnicima Lokanjske čete i da se nalazio na mjestu strijeljanja, pritom tačno navodeći inkriminisane radnje koje je tom prilikom preduzimao. Pomenuti svjedoci kojima je Sud poklonio vjeru nisu imali niti jedan razlog da optuženog Draškovića neosnovano terete, a svjedok „S-7“ se i sam čudio što je među pripadnicima Lokanjke čete vidio i Draškovića. Pored toga svi navedeni svjedoci koji u svom svjedočenju inkriminišu Draškovića su istog od ranije poznavali kao mještanina iz susjednog sela Ročevića, tako da u konkretnom nije moglo doći do zamjene identiteta istog.

327. Vijeće je cijenilo i iskaze svjedoka odbrane optuženog Gojka Stevanovića, tačnije Milana Marinkovića koji je izjavio da mu je majka dana 14.07.1992. godine oko 10,30 sati rekla da je „skoro“ pored kuće prošao Gojko Stevanović bez puške jer mu je poginuo brat, a udaljenost Njiverica od Gojkove kuće je 4-5 km, što je za Vijeće neuvjerljivo i neutemeljeno, obzirom da nije potkrijepljeno nijednim drugim dokazom, a pogotovo što iz svih drugih navedenih dokaza jasno proizilazi da je optuženi Gojko Stevanović bio kritičnog dana na kritičnom mjestu u Njivericama i da je preduzima inkriminisane radnje prema zarobljenim civilima bošnjačke nacionalnosti.

328. Na osnovu nalaza i mišljenja vještaka patologa Zdenka Cihlarža koji je svoj nalaz i mišljenje iznio na glavnom pretresu i koji je Sud prihvatio kao objektivan i stručan, zatim iskaza svjedoka Bubić Senije koja je u vrijeme razmjene mrtvih tijela obavljala funkciju predsjednika Izvršnog odbora SO Teočak, svjedoka oštećenih koji su bili prisutni razmjenama i izvršili prepoznavanje svojih najbližih, te brojne materijalne dokumentacije među kojom je i video snimak razmjene, zatim zapisnici o identifikaciji oštećenih, sudsko

medicinska ekspertiza i identifikacija pregledanih dijelova posmrtnih ostataka od strane sudskog vještaka dr. Zdenka Cihlarža, kao i rješenja o utvrđivanju smrti i izvodi iz matične knjige umrlih za ubijena lica i dr., Vijeće je van razumne sumnje utvrdilo da je kritičnog dana ubijeno oko 67 civila bošnjačke nacionalnosti, da je za većinu utvrđen identitet i da su isti razmijenjeni dana 04.06.1993. godine i dana 17.02.1994. godine.

329. Imajući u vidu naprijed navedeno, Vijeće je analizirajući i cijeneći iskaze svih saslušanih svjedoka na okolnost učešća optuženih Vujevića, Draškovića i Stevanovića u predmetnoj inkriminaciji, poklonilo vjeru iskazima svjedoka Stjepana Mitrovića, „S-2“, „S-7“ i svjedoka Milana Gajića iz istrage, smatrajući da su isti dati objektivno i vjerodostojno, da se međusobno nadopunjuju stvarajući realnu sliku na koji način su se dešavale predmetne inkriminacije, odnosno na koji način su optuženi učestvovali u istim. Vijeće cijeni da su ovi optuženi, prilikom počinjenja predmetnog krivičnog djela postupali kao saizvršioc, odnosno da su svojim radnjama, zajedno sa drugim licima, svjesno i voljno počinili krivično djelo Zločini protiv čovječnosti, progonom i ubistvom oko 67 civila bošnjačke nacionalnosti navedenih u izreci presude. Pritom optuženi Vujević, Drašković i Stevanović su djelo progona ubistvima počinili sa diskriminatorskom namjerom, svjesni da su njihove inkriminisane radnje počinjene u vrijeme širokog i sistematičnog napada i da iste čine dio tog napada, odnosno svjesni da čine progon na političkoj, etničkoj i vjerskoj osnovi civila bošnjačke nacionalnosti, a što sve proizilazi kako iz opisanog načina izvršenja djela, tako i okolnosti koje su postojale kritičnog dana i pod kojima su preduzeli inkriminisane radnje.

Alibiji optuženog Mile Vujevića

330. Odbrana optuženog Mila Vujevića je tokom postupka tvrdila da optuženi nije mogao da bude prisutan na licu mjesta kada je vršena egzekucija civila, pošto je tog dana išao u Loznicu u pratnji ranjenog Milana Đukanovića. U pogledu te tvrdnje saslušani su svjedoci optuženog Vujevića i to Dragan Tejić, Dane Đukanović i Milan Đukanović. Svjedok Milan Đukanović je izjavio da je kritične prilike oko pola osam ujutro, ranjen u vrat, te da su mu pomoć pružili optuženi Mile Vujević i Dane Đukanović. Po kazivanju ovog svjedoka, Vujević Mile mu je komšija, a pored njega tu su bili Dane Đukanović i Radivoje Lazarević koji su ga stavili u šatorsko krilo kako bi ga snijeli iz šume do automobila, nakon čega su ga odvezli u crvenom automobilu marke „passat“, vlasnika Spasoja Lazarevića u Loznicu kod doktora. Da je ovaj svjedok primljen u Loznicu 14.07.1992. godine proizilazi iz Otpusnog pisma sa epikrizom¹⁶³ koje glasi na njegovo ime, tako da ta činjenica za sud nije bila sporna. Osvrćući se na vremensku odrednicu koliko je sve to trajalo, svjedok je izjavio da im je sigurno trebalo

¹⁶³ O-IV-1

oko 2 sata da ga snesu iz šume. Dolaskom u bolnicu u Loznici, svjedok tvrdi da mu je krv dao Mile Vujević, te da je išao sa njim sve do *šok sobe*. Ovom svjedoku je postavljeno pitanje, ako je ranjen u vrat kako je mogao znati za radnje koje je poduzimao optuženi Vujević, na šta je svjedok izjavio da je on sve vrijeme bio malaksao, ali da nije gubio svijest. Na iste okolnosti je saslušan i Dane Đukanović, osoba za koju je Milan Đukanović tvrdio da je bio sa optuženim Milom Vujevićem kada su ga vodili u Loznicu. Ovaj svjedok je potvrdio navode svjedoka Đukanovića o radnjama koje je poduzimao sa optuženim Vujevićem.

331. Na koncu, odbrana optuženog Vujevića je saslušala i svjedoka Dragana Tejića, koji je izjavio da i on, također, ima saznanja da su Milana Đukanovića u bolnicu u Loznicu odvezli optuženi Mile Vujević i Mićo Lazarević, a koja saznanja imaju i svjedoci optužbe Zdravko Bojić i Stjepan Mitrović, dok je svjedok Duje Marinković izjavio da je vidio optuženog Milu Vujevića kako vodi ranjenog Đukanovića, da su volovskim kolima prošli pored njegove kuće.

332. Vijeće je prihvatilo da je kritične prilike u jutarnjim satima ranjen svjedok Milan Đukanović i da mu je optuženi Mile Vujević pomogao tako što ga je sa drugim licima vodio u bolnicu. Međutim, obzirom na geografsku blizinu Loznice, činjenicu da je svjedok Đukanović bio teško povređen u predjelu vrata, kao i na činjenicu da se njegovo ranjavanje dogodilo u ranim jutranjim satima, a da se ubijanje zarobljenih civila u Njivericama po iskazu svjedoka „S-2“ dešavalo do pred noć, Vijeće nije prihvatilo tvrdnju odbrane da optuženi nije mogao da bude na licu mjesta kada se grupa zarobljenih odvodi na lokalitet Njiverica gdje su isti ubijeni a u kojim ubistvima je i on učestvovao.

333. Naime, ovakav alibi optuženog Vujevića je u potpunoj suprotnosti sa iskazima svjedoka koji su ga vidjeli kako na mjestu odakle su zarobljenici povedeni tako i na mjestu gdje su ubijeni. Svjedok Stjepan Mitrović je na glavnom pretresu negirao da je vidio optuženog Vujevića na mjestu likvidacije, međutim, u iskazu datom u istrazi¹⁶⁴ svjedok je decidno naveo: *„Idući da je na oko 20 do 30 metara, zatekao sam mnogo ljudi i sjeo sam kod rjesta, gdje su zarobljenike najerali da iskopaju jednu veliku jamu u kćj su prje nego što sam ja došao, već ubili oko 60 zarobljenika. Tu je bio i predsjednik SDS-a S7, kcji je čini mi se razmišljao nešto drugačije od ljudi kcji su očigledno već poubjali veću grupu zarobljenika. Zatim bio je pristuan i Vujević Mile, Marinković Miodrag, Perić Slavko, neki Mišo zvani Marinac, pokćjni Đurić Slobodan, Jović Miladin zvani Guja iz Jasenice“*. Suočen sa ovakvom razlikom u kazivanju, svjedok je izjavio da bi trebalo 2010. godine bolje da se sjeća, ali da se sada ne može sa sigurnošću da odredi u pogledu gdje je tačno vidio optuženog

¹⁶⁴ T-19- Zapisnik o saslušanju svjedoka Mitrović Stjepana, Federalni MUP, Federalna Uprava Policije Sarajevo, broj 13/5-4-96 od 24.03.2010.godine

Vujevića i ostale nabrojane osobe. S druge strane, svjedok „S-7“ je izjavio da je dva ili tri sata prije počinjenja predmetnih inkriminacija vidio optuženog Milu Vujevića kako vodi u selo ranjenika, a da je čuo da ga je zajedno sa Spasojem Lazarevićem vozio i u bolnicu u Loznicu. Međutim, ovaj svjedok, također, izjavljuje da je u neposrednoj blizini mjesta gdje je izvršeno ubistvo zarobljenih civila u Njivericama vidio optuženog Vujevića kako sjedi ispod hrasta sa optuženim Mitrovićem. I svjedok Milan Gajić je označio optuženog Milu Vujevića da je bio sa zarobljenicima u Njivericama i da je i on pucao u iste, dok ga i svjedok „S-5“ označava kao osobu koja je vršila likvidaciju zarobljenih kritičnog dana. Imajući u vidu iskaze svjedoka Milana Savića i Stjepana Mitrovića koji ukazuju da je Loznica udaljena do 20 km od Lokanja, da su svjedoka Đukanovića vozili u automobilu, kao i dužinu trajanja cjelokupne akcije likvidacije zarobljenih u Njivericama, Vijeće nije prihvatilo tvrdnju odbrane Vujevića vezano za postojanje alibija, budući da je više svjedoka navelo da je optuženi Vujević bio u kritično vrijeme na Njivericama, na mjestu streljanja zarobljenika, te su ti svjedoci detaljno opisali radnje optuženog Vujevića, a radi se o svjedocima koji su mještani sela Lokanj i koji su dobro poznavali optuženog Vujevića i kod njih nije moglo biti zabune u pogledu identiteta istog, niti su imali motiv da ga lažno optuže.

Osporavanje kredibiliteta svjedoka Stjepana Mitrovića

334. Sve odbrane, a posebno odbrana optuženog Ljiljana Mitrovića su u toku postupka osporavale kredibilitet svjedoka Stjepana Mitrovića, ukazujući da je on bio poznat u ratu pod nazivom Vojvoda i Četnik, da je imao dugu bradu i nosio šubaru, kao i da se radi o ranije osuđivanoj osobi protiv koje se vodi krivični postupak¹⁶⁵ i koji je imao lični sukob sa optuženim Ljiljanom Mitrovićem uslijed čega mu se ne može pokloniti vjera i na osnovu njegovog iskaza donijeti osuđujuća presuda.

335. U tom pravcu odbrana optuženog Ljiljana Mitrovića je u toku postupka saslušala svjedoke Jlenka Petrovića i Gorana Ljubojevića koji su svjedočili da je optuženi Ljiljan Mitrović bio šef stručnog štaba FK Rudar-Ugljevik i da je 2009. godine smijenjen sa te pozicije od strane upravnog odbora na čelu sa Stjepanom Mitrovićem. Svjedok Ljubojević je izjavio da ne zna ništa o odnosu optuženog Ljiljana Mitrovića i svjedoka Stjepana Mitrovića iz 1992. godine. Svjedok Jlenko Petrović je izjavio da su se optuženi Ljiljan Mitrović i svjedok Stjepan Mitrović upoznali tek u maju 2009. godine opisujući detalje tog susreta.

¹⁶⁵ O-II-15- Podaci iz kaznene evidencije za Stjepana Mitrovića, RS, MUP, CJB Bijeljina, SJB Zvornik, broj: 12-1/02-234.1-439/16 od 22.06.2016. godine, O-II-16- Podaci iz evidencije o vođenju krivičnog postupka u odnosu na Stjepana Mitrovića, BiH, RS, Osnovni sud u Zvorniku, broj: 083-0-Su-16-000 489 od 21.06.2016. godine., O-II-17- Rješenje o povredi radne obaveze ZA LICE Stjepan Mitrović i dr., Mješoviti holdinh 'Elektroprivreda Republike Srpske,' Matično preduzeće, A.D. Trebinje, Zavisno preduzeće 'Rusnik i Termoelektrana Ugljevik' A.D. Ugljevik, broj: 21620/16 od 26.12.2016. godine

Stjepan Mitrović je, po kazivanju ovog svjedoka, predstavljen kao čovjek od moći i uticaja, isti je svjedočio o konfliktu između ova dva lica koji je izdejtvoavao Ljiljanovu smjenu. Ni ovaj svjedok nema saznanja o događajima iz 1992. godine, ali je dodao da mu je svjedok Stjepan Mitrović rekao da piše memoare.

336. Svjedok optužbe Ivan Stevanović je izjavio da je kritične prilike vidio Stjepana Četnika koji je nosio kokardu i šubaru, a imao je i bradu, te da je Stjepan Četnik vodio Ćidu Đuzdanovića iz šume, a i svjedok „S-11“ je izjavila da je vidjela bradatog čovjeka sa šubarom kada su zarobljeni.

337. Iako su odbrane tokom postupka osporavale kredibilitet ovog svjedoka, Vijeće je istom poklonilo vjeru, cijeneći da je iskaz dao razložno, na uvjerljiv način, navodeći detalje koje su mogle biti poznate samo licu koji je bio očevidac događaja, pri čemu je njegov iskaz potvrđen i iskazima drugih gore navedenih svjedoka, tako da ga Vijeće prihvata kao objektivan i istinit. Vijeće konstatuje da je svjedok Stjepan Mitrović u odnosu na pojedine detalje događaja dao različite izjave u istrazi i na glavnom pretresu, ali je on tokom unakrsnog ispitivanja kao i tokom predočavanja svojih izjava od strane Tužilaštva, dao logično obrazloženje tih razlika, pojašnjavajući iste protekom vremena i željom da nikog pogrešno ne optuži. Jedino u odnosu na optuženog Mila Vujevića Sud je prihvatio iskaz ovog svjedoka iz istrage, pošto se isti slaže i dopunjuje sa iskazima ostalih gore navedenih svjedoka koji su svjedočili na iste okolnosti, međutim svjedok Mitrović je i u odnosu na ovog optuženog rekao da je prošlo mnogo vremena od predmetnog događaja, da se 2010. godine kada je davao izjavu u istrazi vjerovatno bolje sjećao događaja i da se sada ne može sa sigurnošću da odredi u pogledu gdje je tačno vidio optuženog Vujevića. Navedene razlike nisu u konačnici uticale na ocjenu Vijeća da je svjedok kredibilan i da je njegovo svjedočenje o bitnim činjenicama i okolnostima vjerodostojno, imajući u vidu da manje razlike u iskazu svjedoka Mitrovića iz istrage i na glavnom pretresu nisu bile takvog značaja da bi se donijela drugačija odluka, posebno iz razloga što je sve nedosljednosti iz ovih iskaza, svjedok detaljno i razložno pojasnio, te se jasno i uvjerljivo opredijelio na koji način se događaj desio. Pri tome, potpuno je razumljivo u izvjesnoj mjeri očekivati određene nedosljednosti prilikom davanja iskaza u istrazi i na glavnom pretresu, posebno cijeneći traumatičan događaj koji se dogodio, lično poznanstvo sa optuženima, kao i činjenicu da su se predmetni događaji odigrali mnogo godina prije nego što je svjedok dao iskaz u istrazi, a nakon toga i na glavnom pretresu. Realno je da svjedok kroz direktno i unakrsno ispitivanje, kao i ispitivanje od strane sudećeg vijeća, može da ukaže na određene detalje ili da se opredijeli na jasniji način kako se događaj odvijao.

338. Tužilaštvo je saslušalo i svjedoka Rusmira Abdulova, policijskog službenika Federalnog MUP-a koji je na pitanje zašto su baš svjedoka Mitrovića uzeli kao osobu da im pokazuje lice mjesta počinjenja predmetnih inkriminacija, odgovorio da je ovaj svjedok jedini od pripadnika Lokanjske čete koji je imao visoku stručnu spremu, te da im je djelovao pošten. Svjedok Abdulov je opisao odlazak na lokacije koje su bile od interesa za istragu, te naveo da mu je te prilike svjedok Mitrović rekao da je bio na licu mjesta tokom počinjenja predmetnih inkriminacija, a što je sve pretočeno u Službene zabilješke i video zapise¹⁶⁶.

339. Osim toga, Vijeće nalazi bitnim da je prilikom davanja iskaza, svjedok Stjepan Mitrović opisao predmetne događaje vodeći računa da svojom izjavom ne doda nijedan detalj više od onog što se dogodilo, te je bio prilično oprezan kada je opisivao kako radnje optuženog Ljiljana Mitrovića tako i radnje ostalih optuženih.

340. Vijeće je detaljno analiziralo iskaz svjedoka Mitrovića i u odnosu na iskaze ostalih saslušanih svjedoka, te je zaključilo da je iskaz ovog svjedoka u najvećem dijelu potkrijepljen iskazima drugih svjedoka, da se iskazi svjedoka Mitrovića, Gajića, „S-7“ i „S-2“, kao lica koja su bila u Njivicama prilikom likvidacije zarobljenih civila, takođe i međusobno dopunjuju sa iskazom svjedoka Mitrovića, stvarajući jasnu sliku kojim tokom se odvijao inkriminirajući događaj i na koji način i kojim radnjama su optuženi učestvovali u istom. Osim ovih svjedoka u odnosu na događaje koji su prethodili predmetnim inkriminacijama, iskaz svjedoka Mitrovića je potkrijepljen kako iskazima pripadnika Lokanjske čete, tako i iskazima pripadnika Interventne jedinice SJB Ugljevik.

341. Navodni sukob optuženog Ljiljana Mitrovića i svjedoka Stjepana Mitrovića iz 2009. godine, koji je po iskazima svjedoka izdejsstvovao smjenu optuženog Mitrovića iz FK Rudar-Ugljevik, za Vijeće nije razlog zbog kojeg bi svjedok Mitrović inkriminisao optuženog Mitrovića, pogotovo što je optuženi Mitrović smijenjen, a ne svjedok, te Vijeće cijeni da svjedok Mitrović nema poseban motiv zbog kojeg bi inkriminisao kako optuženog Mitrovića,

¹⁶⁶ T-518- Službena zabilješka Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova, Federalna uprava policije, Sektor kriminalističke policije, Odjel za borbu protiv međukantonalnog kriminala, Sarajevo, broj: 11/8-1-74 od 19.09.2012. godine, T-519- Službena zabilješka Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova, Federalna uprava policije, Sektor kriminalističke policije, Odjel za borbu protiv međukantonalnog kriminala, broj: 11/8-1-74 od 24.09.2012. godine, T-520- Fotodokumentacija Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova, broj: 11/3-141- od 25.9.2012. godine, sa cd-om, T-521- Video snimak, Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova, Federalna uprava policije, Sektor kriminalističke policije, Odjeljenje za podršku Sarajevo : Područje sela Lokanj, opština Zvornik, od 21.09.2012. godine, T-522- CD-sa skicom lokacije, broj: 1, 2, 3, 4 i 5 selo Lokanj, opština Zvornik od 24.09.2012.godine, T-523- Fotodokumentacija Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova, Federalna uprava policije, broj: 1/3-164 od 02.11.2012. godine sa CD-om, T-524- Video snimak: lokacija iz pravca Teočaka prema selu Lokanja od 31.10.2012. godine, Video snimak lokacija Teočaka prema pravcu Lokanja od 31.10.2012. sa CD-om, T-525- Službena zabilješka sačinjena dana 11.07.2011.godine u službenim prostorijama Federalne uprave policije broj: 11/8-1-381/11 od 11.07.2011.godine, sa prilogom, tekst od 14 stranica

tako i optužene Vujevića, Draškovića i Stevanovića koje poznaje dugi niz godina, a optuženi Vujević i Stevanović su mu mještani iz sela Lokanj.

342. Obzirom da svjedok Stjepan Mitrović jedini identifikuje optuženog Ljiljana Mitrovića kao naredbodavca ubistva jednog zarobljenog civila, Vijeće nalazi bitnim naglasiti da ne postoji nikakva pravna smetnja u smislu da iskaz jedinog svjedoka o bitnoj činjenici kao što je identitet lica, u kontekstu njegovog prihvatanja kao dokaza, mora da bude potkrijepljen iskazima drugih svjedoka. U konkretnom slučaju svjedoci koji su bili pripadnici Interventne jedinice SJB Ugljevik su u svom iskazu potpuno izostavili optuženog Ljiljana Mitrovića kao lice koje je bilo prisutno kod zarobljenih civila, dok ostali mnogobrojni svjedoci iz Lokanja kao i oštećeni nisu uopšte poznavali optuženog Mitrovića tako da ga i nisu mogli spominjati u tom kontekstu. Svjedok Stjepan Mitrović je jedan od malobrojnih mještana iz Lokanja koji je upoznao optuženog Ljiljana po njegovom dolasku u Lokanj, a to je mogao i svjedok „S-7“ koji je takođe obavljao u kritično vrijeme značajne dužnosti u Lokanju. U svakom slučaju, prilikom ocjene iskaza svjedoka Stjepana Mitrovića bila je važna pouzdanost i vjerodostojnost koja se tom iskazu pridaje. Osim toga, Vijeće primjećuje, a saglasno stavu Apelacionog vijeća ovog Suda da je za utvrđivanje relevantnosti činjenica kao kriterij opredjeljujući kvalitet svjedočenja a ne puki broj dokaza, odnosno: „*da je inherentno pravo suda da utvrđuje činjenice na osnovu principa slobodne ocjene dokaza i u skladu sa dubokim ličnim uvjerenjem svakog od sudija. Radi se o široko postavjenom diskrecionom pravu koje je podložno određenom broju ograničenja. Međutim, na princip unus testis nullus testis (jedan svjedok n. je dovoljan)*¹⁶⁷ *koji zahtijeva potkrepljivanje svjedočenja jedinog svjedoka neke relevantne činjenice drugim svjedokom, više se ne poziva gotovo ni jedan moderni kontinentalni pravni sistem*¹⁶⁸.“

343. Vijeće podsjeća i na praksu ovog Suda u predmetu *Miodrag Marković*, u kome postupajuće Apelaciono vijeće zaključuje da je pretresno vijeće „moglo osuditi optuženog na osnovu izjave oštećene“, citirajući mišljenje Apelacionog vijeća Suda BiH u predmetu *Mejakić i dr.* da „*dokaz koji je zakonit, autentičan i vjerodostojan može biti dovoljan da se*

¹⁶⁷ V. predmet MKSJ Tužilac protiv *Duška Tadića zv. Dule* pred Pretresnim vijećem, Mišljenje i presuda od: 7 maja 1997., para. 537.

¹⁶⁸ *Ibidem*, para. 536.: “Opći princip koji Pretresno vijeće mora da primjeni na osnovu Pravilnika je princip da se svaki relevantni dokazni materijal probativne vrijednosti može prihvatiti kao dokaz, osim ako potreba da se osigura pravično suđenje uveliko ne preteže nad njegovom probativnom vrijednošću (Potpravila 89(C) i (D)). Jedino se pravilo 96(i) bavi pitanjem potkrepljivanja dokaza, i to samo u slučajevima seksualnih napada za koje, kako stoji u pravilu, nije potrebno potkrepljivanje dokaza. Svrha ovog pravila ispravno je navedena u priručniku *An Insider's Guide to the International Criminal Tribunal for the Former Yugoslavia*, autora Morris i Scharf. Tu se objašnjava da navedeno potpravilo iskazu žrtve seksualnog napada daje istu presumpciju pouzdanosti kao i iskazima žrtava drugih zločina, što je *common law* dugo uskraćivao žrtvama seksualnog napada. Ovo potpravilo, dakle, zasigurno ne opravdava zaključak da se potkrepljivanje dokaza zahtijeva u slučajevima svih drugih zločina osim u slučajevima seksualnih napada. Ispravan zaključak je, zapravo, suprotan.”

*optuženi osudi, čak i ako je riječ o iskazu samo jednog svjedoka.*¹⁶⁹ U prilog ovakvom zaključku ide i stav MKSR gdje je pretresno vijeće primjenjujući pravilo 96. Pravilnika o postupku i dokazima MKSJ-a i MKSR-a zaključilo „*da vijeće može temeljiti svjedočke samo na jednom iskazu ukoliko je taj iskaz relevantan i vjerodostojan*”¹⁷⁰.

344. Dakle, iako su odbrane pokušale da ospore kredibilitet svjedoka Stjepana Mitrovića, Vijeće je izvelo zaključak da provedeni dokazi odbrana na ovu okolnosti nisu uspjeli da ospore vjerodostojnost iskaza svjedoka Mitrovića, čiji je iskaz o odlučnim činjenicama prihvaćen i koji je u većem dijelu potkrijepljen iskazima drugih svjedoka, te je Vijeće van svake razumne sumnje utvrdilo da se predmetna inkriminacija dogodila kako je to između ostalih opisao i svjedok Stjepan Mitrović.

(a) Naknadna ekshumacija i razmjena posmrtnih ostataka

345. Vijeće je na temelju provedenih dokaza utvrdilo da je kao posljedica radnji optuženih Vujevića, Draškovića i Stevanovića nastupila smrt oko 67 civila bošnjačke nacionalnosti na Njivericama.

346. Vijeće je na osnovu saglasnih iskaza svjedoka optužbe, a naročito mještana sela Lokanja utvrdilo da su u mjestu Njiverice nakon lišenja života, oštećeni bačeni u jamu na Njivericama. Kritične prilike osim ubistava na ovom mjestu, prema saglasnim iskazima saslušanih svjedoka, a što nije ni sporila odbrana, desila su se ubistva zarobljenih civila iz kolone i na lokalitetu Vidrovina, iza crkve u Lokanju, te je ekshumacija ovih posmrtnih ostataka sa ova dva mjesta vršena tokom 1993. godine i 1994. godine kada su tijela i razmijenjena, tačnije prva razmjena se dogodila 04.06.1993. godine a druga 17.02.1994. godine u Teočaku. Naime, iz iskaza svjedoke Stjepana Mitrovića proizilazi da je on sudjelovao u razmjeni mrtvih tijela i da je te prilike došao radni vod iz Ugljevika koji je pokupio posmrtne ostatke usmrćenih i prevezli su ih u Ugljevik i oni su razmjenjeni, odnosno predati porodicama. Kasnije, 1994. godine svjedok Mitrović je organizovao razmjenu drugog dijela posmrtnih ostataka, obzirom da je krajem 1993. godine poginuo veći broj ljudi iz Lokanja na teritoriji Federacije, i onda su krenuli u razmjenu svih mrtvih iz Lokanja za mrtve iz Teočaka. Svjedok Bekir Mešić je u odnosu na predmetnu okolnost izjavio da je jedne godine bila velika srpska ofanziva u kojoj je poginulo mnogo boraca pripadnika VRS-a, te kako su se njihove porodice raspitivale o sudbini tih lica, Bošnjaci su rekli da do razmjene neće doći dok se ne sazna šta se desilo sa zarobljenom grupom iz Lokanja. U

¹⁶⁹ *Marković*, drugostepena presuda, para. 72, citirana drugostepena presuda Suda BiH u predmetu *Mejakić i dr.*, para 47

¹⁷⁰ Prvostepena presuda u predmetu *Akayesu*, para. 134. i 135.

ovim pregovorila je učestvovao i svjedok Mešić, zajedno sa Fadilom Hajdarevićem. Nakon toga je uslijedila razmjena ukupno oko 72 tijela.

347. Na okolnosti vještačenja tragova i utvrđivanja uzroka smrti oštećenih, na glavnom pretresu je svoj nalaz i mišljenje dao vještak dr. Zdenko Cihlarž¹⁷¹, a koji je zajedno sa još dva stručnjaka učestvovao u sačinjavanju sudsko-medicinske ekspertize, zatim je vršio antropološku obradu tijela sa određivanjem njihovog pola, starosti i visine, kao i ortonološku obradu¹⁷². Vještak je pojasnio na koji način je vršena analiza, te utvrđivan uzrok smrti lica čiju su vršili identifikaciju. Kao dodatni dokaz u spis je uložen i nalaz i mišljenje¹⁷³ vještaka dr. Vedada Tuće, koji je također sačinio nalaz i dao mišljenje nakon izvršenog pregleda posmrtnih ostataka. Za sva pronađena i razmjenjena lica utvrđeno je da je smrt nastupila nasilno, kako je to navedeno karakter smrti je ubilački.

348. Na okolnost koja su lica bili u koloni, njihovog statusa, kao i utvrđivanja identiteta oštećenih, Tužilaštvo je saslušalo, te pročitao iskaze članova porodica oštećenih i to: Bekriju Avdića¹⁷⁴, Fatimu Avdić¹⁷⁵, Đulsu Bečić¹⁷⁶, Aišu Čeliković¹⁷⁷, Abdulaha Durmića¹⁷⁸, Elvira Abdulahovića¹⁷⁹, Ahmeta Alića¹⁸⁰, Džulsume Džuzdanović¹⁸¹, Sadike Džuzdanovića¹⁸²,

¹⁷¹ Vještak optužbe dr. Zdenko Cihlarž je dao iskaz na glavnom pretresu održanom dana 14.05.2018. godine

¹⁷² T-59- -Izveštaj o sudsko-medicinskoj ekspertizi, posmrtni ostaci TEO 2/7, Ekspertni tim Univerzitetsko-kliničkog centra Tuzla, od 26.09.1998. godine; T-60- -Izveštaj o sudsko-medicinskoj ekspertizi, posmrtni ostaci TEO 2/3, Ekspertni tim Univerzitetsko-kliničkog centra Tuzla, od 26.09.1998. godine; Zapisnik o utvrđivanju identiteta za lice Čosić Mujo, Klinički centar Tuzla, Zavod za sudsku medicinu, ekspertni tim od 26.09.1998. godine; T-61- -Izveštaj o sudsko-medicinskoj ekspertizi, posmrtni ostaci TEO 2/6, Ekspertni tim Univerzitetsko-kliničkog centra Tuzla, od 26.09.1998. godine; -Zapisnik o utvrđivanju identiteta za lice Đedović Sulejman, Klinički centar Tuzla, Zavod za sudsku medicinu, ekspertni tim od 26.09.1998. godine; T-62- -Izveštaj o sudsko-medicinskoj ekspertizi, posmrtni ostaci TEO 2/10, Ekspertni tim Univerzitetsko-kliničkog centra Tuzla, od 26.09.1998. godine; -Zapisnik o utvrđivanju identiteta za lice Salkanović Amir, Klinički centar Tuzla, Zavod za sudsku medicinu, ekspertni tim od 26.09.1998. godine.; T-63- -Izveštaj o sudsko-medicinskoj ekspertizi, posmrtni ostaci TEO 2/5, Ekspertni tim Univerzitetsko-kliničkog centra Tuzla, od 26.09.1998. godine; -Zapisnik o utvrđivanju identiteta za licem Mujagić Ramo, Klinički centar Tuzla, Zavod za sudsku medicinu, ekspertni tim od 26.09.1998. godine.

¹⁷³ T-539- Zapisnici i fotografije sa ekshumacije od 03.09.2015. i 09.09.2015. godine

¹⁷⁴ Svjedok optužbe Bekrija Avdić je svjedočio na glavnom pretresu održanom dana 18.09.2017. godine

¹⁷⁵ Pročitani iskaz svjedoka Fatime Avdić na glavnom pretresu održanom dana 02.07.2018. godine; T-130- Zapisnik o saslušanju svjedoka Avdić Fatima, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-04/2-6-04-2-541/12 od 11.09.2012. godine. Razlog čitanja je bolest svjedoka, nije bilo protivljenja, te je uložena medicinska dokumentacija T-130A- Medicinska dokumentacija za svjedoka Avdić Fatime.

¹⁷⁶ Iskaz ove svjedokinje je pročitano na glavnom pretresu održanom dana 16.04.2018. godine, obzirom da je ista preminula - T-47- -Zapisnik od svjedoka Bečić Đulse, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-04/2-6-04-2-548/12 od 12.09.2012. godine; Izvod iz matične knjige umrlih za Bečić Đulsa, Općina Teočak, broj: 05-13-08-6848/2017 od 10.10.2017. godine, -Dopis Tužilaštva BiH broj: T20 0 KTRZ 0000695 10 od 09.04.2018. godine.-Dopis Suda BiH broj: S1 1 K 027074 17 Kro od 12.04.2018. godine

¹⁷⁷ Iskaz svjedoka Aiše Čeliković je pročitano na glavnom pretresu održanom dana 02.07.2018. godine – T-131- Zapisnik o saslušanju svjedoka Čeliković Aiša, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-04/2-6-04-2-539/12 od 11.09.2012. godine, a obzirom da je ista preminula T-131A- Izvod iz matične knjige umrlih za Čeliković Aišu, Općina Teočak, broj: 05-13-8-3291/2018 od 16.05.2018. godine.

¹⁷⁸ Svjedok optužbe Abudlah Durmić je svjedočio na glavnom pretresu održanom dana 02.10.2017. godine

¹⁷⁹ Svjedok optužbe Elvir Abulahović je svjedočio na glavnom pretresu održanom dana 30.10.2017. godine

¹⁸⁰ Svjedok optužbe Ahmet Alić je svjedočio na glavnom pretresu održanom dana 18.09.2017. godine

¹⁸¹ Svjedok optužbe Džulsuma Džuzdanović je svjedočila na glavnom pretresu održanom dana 18.09.2017. godine

¹⁸² Svjedok optužbe Sadika Džuzdanović je svjedočila na glavnom pretresu održanom dana 02.10.2017. godine

Emine Džuzdanović¹⁸³, Sakibe Husić¹⁸⁴, Fadile Mehić¹⁸⁵, Džemile Vejzović¹⁸⁶, Hedije Džuzdanović¹⁸⁷, Muhide Džuzdanović¹⁸⁸, Sakiba Đedovića¹⁸⁹, Hajrije Mujčinović¹⁹⁰, Kadre Nakičevića¹⁹¹, Isaka Haračića¹⁹², Mevludina Hasanovića¹⁹³, Avde Kahrimanovića¹⁹⁴, Osmana Ikanovića¹⁹⁵, Nurdine Haračić¹⁹⁶, Zemine Mehić¹⁹⁷, Kadre Huremovića¹⁹⁸, Džemsada Ikanovića¹⁹⁹, Hurmete Handžić²⁰⁰, Zumrete Mehić²⁰¹, Taiba Mehića²⁰², Jasmine Šabačkić²⁰³, Galiba Salkanovića²⁰⁴, Šemsudina Hasanovića²⁰⁵, Sadika Mehića²⁰⁶, Idriza Mujkića²⁰⁷, Huseina Hasanovića²⁰⁸, Besima Nedžibovića²⁰⁹, Ibrahima Omerovića²¹⁰, Mirnesa Mehića²¹¹, Ramize Džuzdanović²¹², Džemile Mehić²¹³, Hajrudina Mehića²¹⁴, Ajne

¹⁸³ Svjedok optužbe Emina Džuzdanović je svjedočila na glavnom pretresu održanom dana 23.10.2017. godine

¹⁸⁴ Svjedok optužbe Sadika Husić je svjedočila na glavnom pretresu održanom dana 02.10.2017. godine

¹⁸⁵ Iskaz svjedoka Fadile Mehić je pročitan na glavnom pretresu održanom dana 02.07.2018. godine T-120- Zapisnik o saslušanju svjedoka Mehić Fadila, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-04/2-6-04-2-505/12 od 05.09.2012. godine, a obzirom daje svjedok bolesna, o čemu je uložena materijalna dokumentacija T-120A- Medicinska dokumentacija za svjedoka Mehić Fadila.

¹⁸⁶ Iskaz svjedoka Džemile Vejzović je pročitan na glavnom pretresu održanom dana 02.07.2018. godine T-128- Zapisnik o saslušanju svjedoka Vejzović Džemila, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-04/2-6-04-2-514/12 od 06.09.2012. godine, a iz razloga bolesti svjedoka o čemu je uložena materijalna dokumentacija T-128A- Medicinska dokumentacija za svjedoka Vejzović Džemilu.

¹⁸⁷ Svjedok optužbe Hedija Džuzdanović je saslušana na glavnom pretresu održanom dana 23.10.2017. godine

¹⁸⁸ Svjedok optužbe Muhida Džuzdanović je saslušana na glavnom pretresu održanom dana 23.10.2017. godine

¹⁸⁹ Iskaz svjedoka Sakiba Đedovića je pročitan na glavnom pretresu održanom dana 16.04.2018. godine iz razloga smrti svjedoka - T-48- -Zapisnik o saslušanju svjedoka Đedović Sakib, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: P-16-14-04-2-564/12 od 12.09.2012. godine. -Izvod iz matične knjige umrlih za Đedović Sakib, Općina Teočak, broj: 05-13-08-1438/2018 od 28.02.2018. godine

¹⁹⁰ Svjedok optužbe Hajrija Mujčinović je saslušana na glavnom pretresu održanom dana 30.10.2017. godine

¹⁹¹ Svjedok optužbe Kadro Nakičević je saslušan na glavnom pretresu održanom dana 27.11.2017. godine

¹⁹² Svjedok optužbe Isak Haračić je svjedočio na glavnom pretresu održanom dana 27.11.2017. godine

¹⁹³ Svjedok optužbe Mevlud Hasanović je svjedočio na glavnom pretresu održanom dana 27.11.2017. godine

¹⁹⁴ Svjedok optužbe Avdo Kahrimanović je svjedočio na glavnom pretresu održanom dana 11.12.2017. godine

¹⁹⁵ Svjedok optužbe Osman Ikanović je svjedočio na glavnom pretresu održanom dana 11.12.2017. godine

¹⁹⁶ Svjedok optužbe Nurdina Haračić je svjedočila na glavnom pretresu održanom dana 11.12.2017. godine

¹⁹⁷ Svjedok optužbe Zemina Mehić je svjedočila na glavnom pretresu održanom dana 22.01.2018. godine

¹⁹⁸ Svjedok optužbe Kadro Huremović je svjedočio na glavnom pretresu održanom dana 22.01.2018. godine

¹⁹⁹ Svjedok optužbe Džemsad Ikanović je svjedočio na glavnom pretresu održanom dana 22.01.2018. godine

²⁰⁰ Svjedok optužbe Hurmeta Handžić je svjedočila na glavnom pretresu održanom dana 12.02.2018. godine

²⁰¹ Svjedok optužbe Zumreta Mehić je svjedočila na glavnom pretresu održanom dana 12.02.2018. godine

²⁰² Svjedok optužbe Taib Mehić je svjedočio na glavnom pretresu održanom dana 12.02.2018. godine

²⁰³ Svjedok optužbe Jasmina Šabačkić je svjedočila na glavnom pretresu održanom dana 12.03.2018. godine

²⁰⁴ Svjedok optužbe Galib Salkanović je svjedočio na glavnom pretresu održanom dana 12.03.2018. godine

²⁰⁵ Svjedok optužbe Šemsudin Hasanović je svjedočio na glavnom pretresu održanom dana 14.05.2018. godine

²⁰⁶ Svjedok optužbe Sadik Mehić je svjedočio na glavnom pretresu održanom dana 26.03.2018. godine

²⁰⁷ Iskaz svjedoka optužbe Idriza Mujkića je pročitan na glavnom pretresu održanom dana 15.10.2018. godine zbog zdravstvenog stanja istog T-531- Zapisnik o saslušanju svjedoka Mujkić Idriza, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-04/2-6-04-2-590/12 od 19.09.2012. godine sa medicinskom dokumentacijom.

²⁰⁸ Svjedok optužbe Husein Hasanović je svjedočio na glavnom pretresu održanom dana 26.03.2018. godine

²⁰⁹ Svjedok optužbe Besim Nedžibović je svjedočio na glavnom pretresu održanom dana 26.03.2018. godine

²¹⁰ Svjedok optužbe Ibrahim Omerović je svjedočio na glavnom pretresu održanom dana 14.05.2018. godine

²¹¹ Svjedok optužbe Mirnesa Mehić je svjedočio na glavnom pretresu održanom dana 14.05.2018. godine

²¹² Svjedok optužbe Ramiza Džuzdanović je svjedočila na glavnom pretresu održanom dana 14.05.2018. godine

²¹³ Iskaz svjedoka Džemile Mehić je pročitan na glavnom pretresu održanom dana 02.07.2018. godine T-119- Zapisnik o saslušanju svjedoka Mehić Džemila, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-04/2-6-04-2-497/12 od 04.09.2012. godine, a iz razloga narušenog zdravstvenog stanja svjedoka T-119-A- Medicinska dokumentacija za svjedoka Mehić Džemilu.

²¹⁴ Iskaz svjedoka Hajrudina Mehića je pročitan na glavnom pretresu održanom dana 02.07.2018. godine T-121- Zapisnik o saslušanju svjedoka Mehić Hajrudin, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-04/2-04-2-553/12 od 13.09.2012. godine, a iz razloga narušenog zdravstvenog stanja T-121A- Medicinska dokumentacija za svjedoka Mehić Hajrudina.

Omerović²¹⁵, Sulejmana Omerovića²¹⁶, Alije Salkanovića²¹⁷, Sumbile Mustafić²¹⁸, Rasima Halilovića²¹⁹, Ajke Jukić²²⁰, Zumre Halilović²²¹, Seida Hasanovića²²², Fadile Ikanović²²³, Bege Islamovića²²⁴, Bijadera Jahića²²⁵, Šehre Mehmedović²²⁶, Bege Salkanovića²²⁷,

²¹⁵ Iskaz svjedoka Ajne Omerović je pročitana na glavnom pretresu održanom dana 02.07.2018. godine T-122- Zapisnik o saslušanju svjedoka Omerović Ajna, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: P-16-14-04-2-564/12 od 12.09.2012. godine, a iz razloga narušenog zdravstvenog stanja svjedoka T-122-A- Medicinska dokumentacija za svjedoka Ajnu Omerović.

²¹⁶ Iskaz svjedoka Sulejmana Omerovića je pročitana na glavnom pretresu održanom dana 02.07.2018. godine – T-123- Zapisnik o saslušanju svjedoka Omerović Sulejman, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-04/2-6-04-2-550/12 od 12.09.2012. godine, a iz razloga narušenog zdravstvenog stanja svjedoka T-123-A- Medicinska dokumentacija za svjedoka Omerović Sulejmana.

²¹⁷ Iskaz svjedoka Alije Salkanovića je pročitana na glavnom pretresu održanom dana 02.07.2018. godine, T-124- Zapisnik o saslušanju svjedoka Salkanović Alija, MUP tuzlanskog kantona, PU Kalesija, PS Teočak, broj: 08-02/5-5-04.6-30-03/06 od 31.03.2006. godine i T-124-A- Zapisnik o saslušanju svjedoka Salkanović Alija, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-04/16-04/2-6-04-2-498/12 od 04.09.2012. godine, a iz razloga narušenog zdravstvenog stanja svjedoka T-124-B- Medicinska dokumentacija za svjedoka Salkanović Aliju.

²¹⁸ Iskaz svjedoka Sumbile Mustafić je pročitana na glavnom pretresu održanom dana 02.07.2018. godine T-126- Zapisnik o saslušanju svjedoka Mustafić Sumbila, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: P-16-14-04-2-564/12 od 13.09.2012. godine, a iz razloga narušenog zdravstvenog stanja svjedoka T-126A- Medicinska dokumentacija na ime Sumbila Mustafić

²¹⁹ Iskaz svjedoka Rasima Halilovića je pročitana na glavnom pretresu održanom dana 02.07.2018. godine – T-127- Zapisnik o saslušanju svjedoka Halilović Rasim, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-04/2-6-04-2-589/12 od 18.09.2012. godine., a iz razloga narušenog zdravstvenog stanja svjedoka T-127A- Medicinska dokumentacija za svjedoka Halilović Rasima.

²²⁰ Iskaz svjedoka Ajke Jukić je pročitana na glavnom pretresu održanom dana 02.07.2018. godine T-129- Zapisnik o saslušanju svjedoka Jukić Ajka, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-04/2-6-04-2-544/12 od 11.09.2012. godine, a iz razloga narušenog zdravstvenog stanja svjedoka T-129A- Medicinska dokumentacija za svjedoka Jukić Ajku.

²²¹ Iskaz svjedoka Zumre Halilović je pročitana na glavnom pretresu održanom dana 16.04.2018. godine, a iz razloga smrti svjedoka T-49- Zapisnik o saslušanju svjedoka Halilović Zumra, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-04/2-6-04-2-546/12 od 12.09.2012. godine; Izvod iz matične knjige umrlih za Halilović Zumra, Općina Teočak, broj: 05-13-08-1443/2018 od 28.02.2018. godine.

²²² Iskaz svjedoka Seida Hasanovića je pročitana dana 16.04.2018. godine iz razloga smrti svjedoka T-50--Zapisnik o saslušanju svjedoka Hasanović Seid, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu broj: 16-04/2-6-04-2-555/12 od 13.09.2012.; -Izvod iz matične knjige umrlih za Hasanović Seid, Općina Teočak, broj: 05-13-08-1439/2018 od 28.02.2018. godine.

²²³ Iskaz svjedoka Fadila Ikanovića je pročitana na glavnom pretresu održanom dana 16.04.2018. godine, iz razloga smrti svjedoka – T-51- Zapisnik o saslušanju svjedoka Ikanović Fadil, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu broj: 16-04/2-6-04-2-540/12 od 11.09.2012. godine.; Izvod iz matične knjige umrlih za Ikanović Fadil, Općina Teočak, broj: 05-13-08-1442/2018 od 28.02.2018. godine.

²²⁴ Iskaz svjedoka Bege Islamovića je pročitana na glavnom pretresu održanom dana 16.04.2018. godine iz razloga smrti svjedoka T-52- Zapisnik o saslušanju svjedoka Islamović Bego, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu broj: 16-04/2-6-04-2-545/12 od 12.09.2012. godine.; -Izvod iz matične knjige umrlih za Islamović Bego, Općina Teočak, broj: 05-13-08-1444/2018 od 28.02.2018. godine.

²²⁵ Iskaz svjedoka Bijadera Jahića je pročitana na glavnom pretresu održanom dana 16.04.2018. godine, iz razloga smrti svjedoka T-53- -Zapisnik o saslušanju svjedoka Jahić Bijader, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu broj: 16-04/2-6-04-2-501/12 od 04.09.2012. godine.; Izvod iz matične knjige umrlih za Jahić Bijader, Općina Teočak broj: 05-13-08-1440/2018 od 28.02.2018. godine.

²²⁶ Iskaz svjedoka Šehre Mehmedović je pročitana na glavnom pretresu održanom dana 16.04.2018. godine iz razloga smrti svjedoka T-54- -Zapisnik o saslušanju svjedoka Mehmedović Šehra, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu broj: 16-04/2-6-04-2-587/12 od 18.09.2012. godine. -Izvod iz matične knjige umrlih za Mehmedović Šehra, Općina Teočak, broj: 05-13-08-1441/2018 od 28.02.2018. godine.

²²⁷ Iskaz svjedoka Bege Salkanovića je pročitana na glavnom pretresu održanom dana 16.04.2018. godine iz razloga smrti svjedoka – T-55- Zapisnik o saslušanju svjedoka Salkanović Bego, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu broj: 16-04/2-6-04-2-499/12 od 04.09.2012. godine; Izvod iz matične knjige umrlih za Salkanović Bego, Općina Teočak broj: 05-13-08-1445/2018 od 28.02.2018. godine.

Ibrahima Narkičevića²²⁸, Čamila Salkanovića²²⁹, Ajše Husić²³⁰, iz kojih iskaza proizilazi pod kojim okolnostima su članovi njihove porodice napustili svoje domove, gdje su krenuli, iz kog razloga te da li su i na osnovu čega izvršili prepoznavanje, a radi se o ubijenim licima poimenično pobrojanim u izreci osuđujućeg dijela presude²³¹. Naime u spis je uložen i Spisak 67 lica ubijenih u Lokanju²³², kao i Snimak razmjene i identifikacije tijela iz Lokanja²³³ koji su dokazi saglasni sa kazivanjima svjedoka-članova porodica oštećenih, a na osnovu kojih proizilazi da se radi baš o licima koji su kritične prilike 14.07.1992. godine iz Teočaka krenuli u koloni ka slobodnoj zborničkoj teritoriji pretežno obučeni u civilna odjela i bez naoružanja.

349. Dakle, Vijeće je imajući u vidu navedene dokaze nesporno utvrdilo da su prilikom razmjene tijela tokom 1993. godine i 1994. godine pronađeni i identifikovani posmrtni ostaci oko 67 lica bošnjačke nacionalnosti koje su optuženi Vujević, Drašković i Stevanović zajedno sa drugim licima na lokalitetu Njiverice lišili života.

350. Na osnovu svega navedenog Vijeće je van razumne sumnje utvrdilo da su optuženi Ljiljan Mitrović, Mile Vujević, Gojko Stevanović i Vukašin Drašković, počinili inkriminacije opisane u osuđujućem dijelu izreke presude, čime su počinili krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h) u vezi sa tačkom a) KZ BiH, a sve u vezi sa članom 180. stav 1. i članom 29. istog zakona, zbog čega ih je Vijeće i oglasio krivim.

V. DIJELOVI OPTUŽNICE KOJI SU ISPUŠTENI ILI DJELIMIČNO IZMIJENJENI

351. Vijeće je u činjeničnom opisu izreke presude i to u njenom osuđujućem dijelu, načinilo određene izmjene, pri čemu je vodilo računa da se time ne naruši subjektivni i objektivni identitet između optužnice i presude.

352. Naime, Vijeće je izvršio intervencije u činjeničnom opisu predmetnog djela na način da je iz činjeničnog opisa u optužnici izostavilo sve okolnosti i činjenice koje nisu u toku postupka dokazane, a koje su stavljene na teret optuženim koje je Sud oglasio krivim. Takođe je Vijeće iz činjeničnog opisa osuđujućeg dijela presude izostavilo i sve radnje

²²⁸ Iskaz svjedoka Ibrahima Narkičevića je pročitana na glavnom pretresu održanom dana 16.04.2018. godine iz razloga smrti svjedoka T-57-Zapisnik o saslušanju svjedoka Nakičević Ibrahim, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu broj: P-16-14-04-2-564/12 od 06.09.2012. godine; Izvod iz matične knjige umrlih za Nakičević Ibrahim, Općina Teočak, broj: 05-13-08-3537/2016 od 16.06.2016. godine.

²²⁹ Iskaz svjedoka Čamila Salkanovića je pročitana na glavnom pretresu održanom dana 14.05.2018. godine iz razloga smrti svjedoka T-58-Zapisnik o saslušanju svjedoka Salkanović Čamil, MUP Tuzlanskog kantona, Policijska uprava Kalesija, Policijska stanica Teočak, broj: 08-02/5-1-04.6-30-02/06 od 30.03.2006. godine; -Izvod iz matične knjige umrlih za lice Salkanović Čamil, Općina Tuzla, broj: 09/1-13-4-2420/14 od 10.09.2014. godine.

²³⁰ Iskaz svjedoka Ajše Husić je pročitana na glavnom pretresu održanom dana 15.10.2018. godine iz razloga narušenog zdravstvenog stanja svjedoka – T-530- Zapisnik o saslušanju svjedoka Ajše Husić, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-04/2-6-04-2-515/12 od 07.09.2012. godine sa medicinskom dokumentacijom.

²³¹ T-266-T447

²³² T-264- Akt Organizacije porodica šehida i poginulih boraca općina Teočak, broj: 49/12 od 02.08.2012.godine,

²³³ T-448- Dopis F MUP, Federalne uprave policije broj 10-11/8-1-74/11 od 05.01.2015. godine sa CD-om

optuženih za koje nema pouzdanih dokaza da su ih isti počinili te preciznije odredilo određene činjenice koje proizilaze iz provedenih dokaza, pri tome ne narušavajući integritet bića krivičnog djela u konkretnom slučaju.

353. Prilikom ovih intervencija, Vijeće se rukovalo stavom da su intervencije Suda u činjeničnom opisu djela dozvoljene, vodeći računa da se optužba ne prekorači, odnosno da se optuženi ne dovede u težu procesnu situaciju koja obuhvata težu kvalifikaciju ili veću kriminalnu količinu. Imajući u vidu sve naprijed navedeno, Sud smatra da je činjenični opis djela naveden u osuđujućem dijelu presude usklađen sa utvrđenim činjeničnim stanjem, da pravna kvalifikacija djela nije teža po optužene, a izmijenjeni dijelovi optužnice nisu doveli optužene u teži procesno- pravni položaj.²³⁴

354. Osim progona ubistvima, Tužilaštvo je optuženima stavilo na teret da su počinili progon i zatvaranjem, mučenjem kao i drugim nečovječnim djelima slične prirode. Vijeće konstatuje da činjenični opis krivičnog djela u optužnici treba da sadrži činjenice iz kojih proizilaze bitna obilježja krivičnog djela za koje se optuženi terete kao i opis njihovih radnji i posljedica koje su nastupile. Sve navedeno Tužilaštvo tokom postupka treba da dokaže van razumne sumje.

355. Optuženom Ljiljanu Mitroviću optužnicom se stavilo na teret da je kao zamjenik komandira Interventne jedinice SJB Ugljevik planirao, rukovodio i nadzirao operacije i aktivnosti Interventne jedinice, dok mu je zajedno sa optuženim Vujevićem, Draškovićem i Stevanovićem stavljeno na teret da su zajedno sa drugim licima pucali u kolonu civila prilikom napada na iste, da su učestvovali u zarobljavanju i zatvaranju civila, da su ih mučili i nečovječno postupali tako što su ih prisiljavali na međusobnu tuču, matretirali, psovali i vrijeđali na način opisan u optužnici.

356. U toku postupka Vijeće je našlo dokazanim da je optuženi Mitrović bio de facto zamjenik komandira interventne jedinice SJB Ugljevik, međutim, Vijeće je izostavilo iz činjeničnog opisa da je „*planirao, rukovodio i nadzirao operacije i aktivnosti policije*“, posebno i iz razloga što se kritičnog dana na području Lokanja nalazio kako komandir Interventne jedinice SJB Ugljevik, tako i načelnik SJB Ugljevik, kao i komandir SJB Ugljevik, dakle trojica lica koja su imala viši položaj od optuženog Mitrovića, a tokom postupka nije izvedeno vještačenje na okolnost nadležnosti zamjenika komandira interventne jedinice, niti su provedeni dokazi koji bi jasno ukazali da je isti preuzimao navedene radnje.

²³⁴ Sličan stav zauzelo je Apelaciono vijeće Suda u predmetu Ekrem Ibračević broj S1 1 K 016488 17 Krž od 12.07.2017.godine.

357. U spisu nema dokaza da su optuženi Mitrović, Vujević, Drašković i Stevanović, zajedno sa drugim učestvovali u samom činu zarobljavanja odnosno lišenja slobode civila iz kolone, niti da su ih zajedno sa drugim pripadnicima Lokanjske čete i SJB Ugljevik „*prisi, javali na međusobnu tuču, pitali ko će od njih nositi četničku kokardu na čelu, prjetili i psovali tursku majku, a zatim povezali žicom, pertlama od cipela i konopcem od šatorskih krila i tako svezane udarali kundacima pušaka, cjevila i nogarima mitra, jeza*“. Naime, saslušani svjedoci su naveli da su u činu zarobljavanja učestvovala potpuno druga lica, a nijedan saslušani svjedok nije ove optužene spomenuo u kontekstu preduzimanja predmetnih inkriminiranih radnji, niti je uloženi materijalni dokaz na osnovu kojih bi se mogla utvrditi krivična odgovornost navedenih optuženih za ova djela. Takođe u optužnici nedostaje i konkretan opis radnji koje su preduzeli ovi optuženi u izvršenju navedenih djela.

358. Nadalje, Vijeće je našlo dokazanim, na osnovu iskaza svjedoka Stjepana Mitrovića, kao i svjedoka „S-7“ koji je naveo da je vidio na licu mjesta policiju i nesretnog „Ljiljana“, da je optuženi Ljiljan Mitrović zajedno sa drugim pripadnicima SJB Ugljevik nakon što je došao do već zarobljenih učesnika kolone, učestvovao u izdvajanju grupe civila, koje su smatrali ekstremima, kao i civila među kojima su bili žene i djeca te da su ih pripadnici SJB Ugljevik doveli pred komandu u Lokanju, ali u spisu nema nijednog uvjerljivog dokaza da ih je ovaj optuženi psovao i vrijeđao niti da ih je ispitivao u Lokanju, kako to stoji u optužnici, nego su ih po iskazu brojnih svjedoka ispitivali Stevan Simić krim. inspektor SJB Ugljevik, popova žena Gordana iz Lokanja, kao i neimenovani vojni oficir iz Zvornika. Za vrijeme ispitivanja zarobljenih civila, prema saglasnim iskazima saslušanih svjedoka²³⁵, ispred komande su se nalazili Vinko Lazić načelnik SJB Ugljevik, Goran Maksimović komandir Interventne jedinice, Borko Đurić komandir SJB Ugljevik, pripadnici Lokanjske čete, pripadnici drugih četa iz Zvorničke brigade, vojna policija Zvorničke brigade kao i mještani. Osim navoda svjedoka „S-4“, Seada Mujkanovića“, „S-8“, „S-10“ i „S-11“ da su u Lokanju žene iz kolone ispitivane od strane popove žene, a da su muškarci ispitivani od strane drugih lica, te da su im oduzeli sve što imaju i da su smješteni u autobus i odvedeni u Zvornik, u toku postupka nije proveden nijedan dokaz koji bi ukazao da je optuženi Ljiljan učestvovao u ovim radnjama, niti da je postojao subjektivni element na strani optuženog Mitrovića, tačnije da je on znao da će pojedini civili koji su dovedeni u Lokanj biti odvedeni u različita mjesta zatočenja. Iz iskaza navedenih svjedoka nesporno proizlazi da je grupa od 8 civila među kojima su bili žene i djeca kritične prilike odvedena u zatočeničke objekte u Zvornik, međutim provedeni dokazi ukazuju da su tom prilikom vojne vlasti VRS sa područja Zvornika odlučili da se ovi zarobljeni civili odvedu kao i gdje će biti zatočeni, što

²³⁵ Svjedoci Pero Ignjatović, Milisav Mikosavljević, Milan Ilić, Dragan Stevanović, Ivan Stevanović, Stevan Simić, Raco Jovanović, Stjepan Mitrović

pogotovo proizilazi iz iskaza svjedoka Dragana Simića, vozačak autobusa „Drina transa“, koji je izjavio da je primao naredbe od vojne policije iz Zvornika, te da je on, po naredbi svojih pretpostavljenih, lično dovezao autobus sa par pripadnika vojne policije u Lokanj, a iz iskaza svjedoka Mitrovića se vidi da je Radivoje Đorđić pripadnik Lokanjske čete odmah po zarobljavanju tražio od pretpostavljenih iz zvorničke komande da se dovezu autobusi iz Zvornika. Sa druge strane Sud nije našao dokaze na osnovu kojih bi Vijeće moglo van razumne sumnje da dovede u vezu radnje optuženog Ljiljana Mitrovića sa njegovim znanjem i svješću da će doći do zatvaranja ovih 8 civila, niti je taj subjektivni element u optužnici naveden. Vijeće posebno napominje da je u optužnici predmetna inkriminacija opisana na način da je druga grupa od 8 civila koji nisu iz opštine Ugljevik dovedena od strane pripadnika SJB Ugljevik u selo Lokanj „*gcje su ih mještani srpske nacionalnost pretukli, a zatim ih odveli u različita mjesta zatočer.ja*“, dakle bez ikakvog preciziranja ko je i po čijoj naredbi je te civile odveo iz Lokanja i čime kao i bez navođenja subjektivnog elementa, odnosno znanja ili svijesti optuženih da će isti civili biti zatvoreni.

359. Također, u spisu nema dokaza ni da su optuženi Vujević, Drašković i Stevanović, nakon što su povelili zajedno sa drugim pripadnicima Lokanjske čete zarobljenike ka Bari, lokalitet Njiverica, zarobljene civile prisiljavali da se međusobno tuku, da su ih udarali po raznim dijelovima tijela različitim predmetima, motikama, kundacima od pušaka, nogama od mitraljeza, noževima, a kako se to stoji u optužnici.

360. Na koncu, Tužilaštvo nije provelo nijedan dokaz koji ukazuje na navode iz optužnice: „*nakon čega su Đorđić Radivoje i Vukašin Drašković pucajući iz vatrenog oružja iznad jame u kćrcj su bili već pobijeni civili, pucali i u tu trčjicu civila i ubili ih*“, pa je Vijeće i ovaj dio iz optužnice izostavilo.

361. Imajući u vidu navedeno, Vijeće je iz pravne kvalifikacije djela izostavilo tačke e), f) i k) iz člana 172. stav 1. KZ BiH za koje su se ovi optuženi teretili, s obzirom da te radnje nije našlo dokazanim, a rukovodeći se stavom Apelacionog vijeća Suda BiH²³⁶ prema kojem u ovakvim slučajevima prvostepeni sud nije u obavezi donositi oslobađajuću presudu, već je dovoljno u obrazloženju dati razloge zašto su pojedine radnje i posljedice izostavljene iz izreke presude. Jedino u slučaju da se optuženima optužnicom stavlja na teret više tačaka optužnice izvršenjem i drugih djela koja nisu vezana istom činjeničnim osnovom, u tom slučaju bi bilo primjereno donijeti presudu kojom se optuženi oslobađa svake ili svih konkretnih tačaka optuženja. Imajući u vidu da predmetna optužnica nema više tačaka,

²³⁶ Tužilaštvo BiH protiv Radoslava Kneževića, *Drugostepena presuda od 01. VII 2013. god.*, Sud BiH, S1 1 K 013165 13 Krž, str. 11. i 12.

odnosno da su sve radne i posljedice opisane u samo jednoj tački optužnice, Vijeće je u činjeničnom opisu osuđujućeg dijela presude izostavilo sve radne i posljedice za koje nije dokazano da su ih počinili optuženi koji su oglašeni krivim. Takođe na osnovu provedenih dokaza Sud je precizirao pojedine činjenice u izreci osuđujućeg dijela presude, kao što je datum kada se predmetni događaj desio koji nije bio sporan, broj pripadnika interventne jedinice koji je po saglasnom iskazu mnogobrojnih saslušanih svjedoka bio oko 20, sam naziv ove jedinice za koji su neki svjedoci tvrdili da je vod, drugi da je četa, pa je Sud u činjeničnom opisu naveo uopšteni naziv jedinica. Sud je pritom kao što je već navedeno iz činjeničnog opisa izostavio i sve druge činjenice koje nisu dokazane

VI. ODMJERAVANJE KAZNE

362. Član 2. KZ BiH u stavu 2. određuje da se „*propisivanje krivičnih djela, i vrste i raspona krivičnihopravnih sankcija zasniva na neophodnosti primjene krivičnopravne prinude i rjencj srazmjernosti, jačini opasnosti za lične slobode i prava čovjeka, te druge osnovne vrjednosti.*”

363. Vijeće je prilikom odluke o krivičnopravnoj sankciji cijenilo odredbe članova 39., 40., 48. i 49. KZ BiH, kao i kazneni okvir predviđen za krivično djelo Zločini protiv čovječnosti, a koji je određen u minimumu od 10 godina, pri čemu se kao sankcija predviđa i kazna dugotrajnog zatvora, što sve ukazuje na težinu predmetne inkriminacije, kakvu je percipirao zakonodavac.

364. Dakle, odlučujući o visini kazne za predmetno krivično djelo za koje su optuženi oglašeni krivim, Vijeće je imalo u vidu odredbe primjenjivog krivičnog zakona koje se odnose na svrhu kažnjavanja iz člana 39. KZ BiH, opšta pravila o odmjeravanju kazne kao i olakšavajuće i otežavajuće okolnosti iz člana 48. stav 1. KZ BiH, te odredbe o ublažavanju kazne iz člana 49. stav 1. tačka b) KZ BiH. Pri tome je naročito imalo u vidu stepen krivice optuženih, pobude zbog kojih je djelo učinjeno, jačinu ugrožavanja i povrede zaštićenog dobra kao i okolnosti pod kojima je djelo počinjeno.

365. Prilikom odmjeravanja visine kazne zatvora, Vijeće je, posebno, cijenilo postojanje olakšavajućih i otežavajućih okolnosti na strani optuženih, kao i svrhu kažnjavanja. U odnosu na optuženog Ljiljana Mitrovića, Vijeće je od olakšavajućih okolnosti cijenilo da se radilo o mlađoj osobi koja nije nikad osuđivana, da je porodičan, otac četvero djece, da je imao dobro držanje i vladanje pred Sudom, kao i da je nakon izvršenja predmetnog djela

zaštito porodicu muslimanske nacionalnosti na području opštine Ugljevik²³⁷. Vijeće je našlo da sve pobrojane olakšavajuće okolnosti na strani optuženog, kao i stepen krivice optuženog i jačina ugrožavanja zaštićenog dobra, a u odsustvu otežavajućih okolnosti, u svojoj sveukupnosti čine naročito olakšavajuće okolnosti koje ukazuju da će se i sa ublaženom kaznom moći postići svrha kažnjavanja, zbog čega je istom odmjerilo kaznu ispod granice propisane zakonom, te mu je uz primjenu člana 49. stav 1. tačka b) i 50. stav 1. tačka a) KZ BiH, izreklo kaznu zatvora u trajanju od osam godina.

366. U odnosu na optuženog Milu Vujevića, Vijeće je od olakšavajućih okolnosti cijeno da je isti porodičan, otac desetero djece, da je u vrijeme počinjenja inkriminacije bio mlađe životne dobi, imao je 21 godinu starosti, dok je od otežavajućih okolnosti cijeno bezobzirnost optuženog u izvršenju predmetne inkriminacije, odnosno usmrćivanje većeg broja lica, zbog čega ga je Vijeće osudilo na kaznu zatvora u trajanju od 15 godina. U odnosu na optuženog Vukašina Draškovića, Vijeće je od olakšavajućih okolnosti cijeno da je otac četvero djece, da je u vrijeme počinjenja predmetne inkriminacije bio mlađe punoljetno lice, starosti od 19 godina, da je neosuđivan, dok mu je od otežavajućih okolnosti cijeno bezobzirnost i brutalnost u izvršenju predmetne inkriminacije koja se ogleda u usmrćivanju velikog broja lica među kojim i mladića koji ga je molio da ga poštedi, pa ga je Vijeće osudilo na kaznu zatvora u trajanju od 15 godina. Na kraju, u odnosu na optuženog Gojka Stevanovića, Vijeće je od olakšavajućih okolnosti cijeno da se u vrijeme počinjenja djela radilo o mlađoj osobi, da je neosuđivan, da je imao dobro držanje i vladanje pred sudom, dok je od otežavajućih okolnosti cijeno njegovu bezobzirnost pri učinjenju predmetnih inkriminacija koja se ogleda u usmrćivanju velikog broja civila, zbog čega ga je Vijeće osudilo na kaznu zatvora u trajanju od 15 godina

367. Vijeće nalazi da će ovako izrečene krivičnopravne sankcije uticati na optužene Mitrovića, Vujevića, Draškovića i Stevanovića da ubuduće ne čini krivična djela, da će podstaknuti njihov preodgoj, odnosno da će se sa izrečenom kaznom u cjelosti ostvariti zahtjevi specijalne prevencije.

368. Isto tako, Vijeće smatra da izrečena kazna predstavlja adekvatan odraz osude krivičnog djela od strane šire društvene zajednice, te da će kao takva poslati jasnu poruku svim budućim, potencijalnim izvršiocima da i u slučaju ratnih okolnosti, neće proći nekažnjeno i da nisu izvan zakona i pravde obzirom da je poštivanje zakona i općeprihvaćenih pravila ponašanja obaveza svakog pojedinca, ne samo u mirnodopskim

²³⁷ Navedeno proizilazi iz iskaza svjedoka Fatime Ikanović, koja je dala iskaz na glavnom pretresu održanom dana 22.04.2019. godine

uslovima, već i za vrijeme neprijateljstava. Dakle, Vijeće nalazi da će se izrečenom kaznom ostvariti i generalna prevencija.

369. Optuženima se u skladu sa članom 56. KZ BiH u izrečenu kaznu zatvora uračunava vrijeme koje su proveli u pritvoru u periodu od 16.12.2014. godine, pa do 13.02.2015. godine, po rješenjima Suda BiH broj: S1 1 K 11258 14 Krn 26 od 18.12.2014. godine i broj: S1 1 K 012258 15 Kv 2 od 15.01.2015. godine, a koji pritvor je ukinut rješenjem Suda BiH broj: S1 1 K 018193 15 Kro od 12.02.2015. godine.

VII. NALAZI SUDA – OSLOBAĐAJUĆI DIO PRESUDE

370. Prije svega, Vijeće se na ovom mjestu neće upuštati u detaljno ispitivanje postojanja opštih (*chapeau*) elementa krivičnog djela Zločini protiv čovječnosti, obzirom da su optuženi Goran Maksimović, Slavko Perić, Rajo Lazarević i Mićo Manojlović oslobođeni za radnje koje su im stavljane na teret, pa bi bilo izlišno upuštati se u detaljnu elaboraciju po pitanju opštih elemenata ovog djela, posebno imajući u vidu da se Vijeće ovim okolnostima, bavilo u osuđujućem dijelu presude.

371. Ovom prilikom Vijeće napominje da za Vijeće nije bilo dvojbe da su oštećeni kao civili, uživali zaštitu u skladu sa odredbom zajedničkog člana 3. Ženevskih konvencija, a što će biti elaborirano kroz obrazlaganje svakog oslobađajućeg dijela izreke presude.

(a) Oslobađajuća presuda u odnosu na optuženog Gorana Maksimovića

372. Tužilaštvo je potvrđenom optužnicom stavilo na teret optuženom Goranu Maksimoviću da je u vrijeme počinjenja predmetne inkriminacije bio komandir Interventne jedinice SJB Ugljevik, da mu je načelnik Vinko Lazić prenio naredbu za napad na kolonu civila, te da je postupajući po istoj u dogovoru sa Radivojem Đorđićem, policija zajedno sa vojskom iz Lokanja, kao i svi optuženi zajedno pucali iz oružja i u dva navrata napali kolonu civila iz koje su zarobili 86 civila, a potom su svi optuženi zajedno sa drugim pripadnicima vojske i policije maltretirali zarobljene na način opisan u optužnici, nakon čega je po dovođenju desetak zarobljenih u komandu Lokanjske čete, optuženi Maksimović iste ispitivao u prisustvu načelnika Vinka Lazića, da bi poslije toga optuženi Maksimović, postupajući po naredbi načelnika Vinka Lazića uputio više pripadnika SJB Ugljevik koji zajedno sa više pripadnika Lokanjske čete odvođe grupu od 10 zarobljenih civila u mjesto Vidrovine iza crkve, gdje su ih premlatili i masakrirali, nakon čega i streljali, dok su ostale

zarobljenje civile po naredbi Gorana Maksimovića i Radivoja Đorđića usmrtili pripadnici policije SJB Ugljevik i pripadnici VRS, Lokanjske čete na lokalitetu Njiverice.

373. Tužilaštvo je prvo u toku postupka dokazivalo da li je optuženi Goran Maksimović u vrijeme počinjenja predmetne inkriminacije bio komandir Interventne jedinice SJB Ugljevik, a što je odbrana osporavala. Tačna je tvrdnja odbrane ovog optuženog da u spisu ne egzistira nijedan materijalni dokaz da je ovaj optuženi obnašao tu funkciju, međutim, analizom iskaza saslušanih svjedoka, pripadnika Interventne jedinice SJB Ugljevik i to: Pere Ignjatovića, Žarka Tomića, Vojislava Zelenovića, Borka Đurića, Slavka Markovića, Milisava Mikosavljevića, Zorana Jagodića, Milana Ilića, Ivana Stevanovića i drugih, Vijeće je van razumne sumnje utvrdilo da je optuženi Goran Maksimović u vrijeme počinjenja predmetne inkriminacije, bio *de facto* komandir Interventne jedinice SJB Ugljevik, te da je dana 14.07.1992. godine komandovao pripadnicima svoje jedinice.

374. Naime iz iskaza svjedoka Milana Ilića, Milisava Mikosavljevića i Pere Ignjatovića proizilazi da je optuženi Goran Maksimovića prije odlaska na teren u Gornju Krčinu u julu mjesecu 1992. godine rekao svjedoku Iliću da će se ići na teren, stim da mu nije rekao gdje, da bi, kako to opisuje svjedok Mikosavljević, Vinko Lazić, načelnik SJB Ugljevik, izdao naredbu, odnosno rekao da njih 20-30 idu u Gornju Krčinu, kojom prilikom ih je u Krčinu vodio Goran Maksimović, a svjedok Ignjatović navodi da su istog svi oslovljavali kao komandira, jer su ga poštovali kao najstarijeg policajca koji je donosio naredbe od komandira stanice i načelnika. Dolaskom u Gornju Krčinu, po iskazu navedenih svjedoka optuženi Maksimović se sastaje sa Draganom Ristićem zvani Čamac. Iako su pojedini svjedoci izjavili da su nakon dolaska u Gornju Krčinu spontano otišli u selo Lokanj, svjedok Slavko Marković je izjavio da su po dolasku u Krčine odmah otišli u izviđanje terena, jer se tu nalazila granica razgraničenja sa Teočakom. Nakon toga, Goran Maksimović je po iskazu saslušanih svjedoka iz Interventne jedinice rekao da se spuste u Lokanj, gdje se susreću sa Radivojem Đorđićem i noće u kući Radivoja Đorđića, kao i u okolnim kućama. Svjedok Ivan Stevanović je naveo da su po dolasku planirali da naprave zasjedu od 5 do 8 policajaca, prema Horića Visu, između Krčine i Lokanja, koja bi trajala dva do tri dana i nakon čega bi dalje postupali po planu koji bi odredio Vinko Lazić. Takođe i svjedok S-7 je istakao da je razlog dolaska policije iz Ugljevika bilo izviđanje na mjestu Orića Vis kote dominantne naspram Teočaka, tj, prema opštini Ugljevik. Svjedoci, pripadnici interventne jedinice iz Ugljevika su svjedočili da su u Lokanj došli 13.07.1992. godine, međutim, svjedok Stjepan Mitrović, a što su potvrdili i drugi svjedoci, među kojim i Jovan Gajić, Stević Slavko, Zdravko Bojić, Milan Gajić, svjedok S-7 koji su saglasno izjavili, da su pripadnici SJB Ugljevik došli

u Lokanji dva dana prije kritičnog događaja, a što je utvrđeno prilikom obrazlaganja pojedinačne inkriminacije za koju je oglašen krivim optuženi Mitrović.

375. Međutim, tokom postupka, Tužilaštvo nije izvelo relevantne dokaze na osnovu kojih bi Sud van razumne sumnje utvrdio da je optuženi Gorana Maksimović, postupajući po naredbi Vinka Lazića, a u dogovoru sa Radivojem Đorđićem koji je angažovao vojsku VRS u dva navrata napali kolonu civila iz Teočaka, s obzirom da u spisu nema ni subjektivnog kao ni objektivnog dokaza da je takva naredba za napad na kolonu civila iz Teočaka prenijeta od strane Vinka Lazića optuženom Goranu Maksimoviću, niti da je Maksimović postupio po istoj u dogovoru sa Radivojem Đorđićem.

376. Naime, Vijeće je iz saglasnih iskaza saslušanih svjedoka pripadnika Interventne jedinice zaključilo da su u noći sa 13/14.07.1992. godine optuženi Goran Maksimović i ostali pripadnici Interventne jedinice spavali u kućama u Lokanju, kada su ih probudili mještani u ranim jutarnjim satima sa viješću da je selo Lokanj „napadnuto“. Tom prilikom su svi pripadnici Interventne jedinice, uključujući i komandira, istrčali iz kuća gdje su spavali, a optuženi Maksimović se tada uputio na raskrnicu gdje se susreo sa Radivojem Đorđićem. Da je Radivoje Đorđić upravo i pozvao policiju da dođu na raskrnicu, proizilazi iz iskaza svjedoka Stjepana Mitrovića koji je izjavio da je to jutro kada se vraćao od kuće Slavka Perića na autobuskoj stanici u Lokanju vidio Radivoja Đorđića koji je rekao prisutnim licima da idu po policiju. Iz iskaza svjedoka Ivana Stevanovića i Pere Ignjatovića proizilazi da je dolaskom na raskrnicu, optuženi Maksimović razgovarao sa Radivojem Đorđićem, nakon čega je rekao pripadnicima svoje jedinice da se rasporede u tri grupe i da zajedno sa mještanima Lokanja, koji su poznavali teren, krenu ka mjestu pucnjave.

377. Iz provedenih dokaza ne proizilazi tvrdnja Tužilaštva da je optuženi Goran tom prilikom pucajući iz oružja zajedno sa svim ostalim optuženim napao kolonu civila bošnjačke nacionalnosti, niti postoji dokaz da je isti bio u šumi iznad Lokanja kada je došlo do zarobljavanja grupe od 86 civila, niti da je te civile na bilo koji način maltretirao. U postupku nije izveden dokaz ni da je optuženi Goran Maksimović o zarobljavanju i maltretiranju civila u šumi dobijao informacije sa terena od svojih potčinjenih ili nekih drugih lica.

378. Provedeni dokazi ukazuju da je kritične prilike optuženi Maksimović krenuo sa jednom grupom policajaca i mještana u pravcu pucnjave, da je došao do jednog dijela u šumi, ali nije nastavio dalje, obzirom da iz iskaza svjedoka Pante Pajića proizilazi da je isti nakon što su mještani povikali da je napadnut selo, naišao na Gorana Maksimovića koji nije mogao da hoda jer ga je boljela noga ili srce, a Slavko Mitrović zv Zenga mu je nosio pušku pa su oni zajedno sa optuženim Maksimovićem sišli pred čitaonicu. Isti svjedok ističe da je

naknadno saznao da je grupa od desetak zarobljenika dovedena pred komandu. Iz iskaza svjedoka Žarka Tomića koji je učestvovao u odvođenju deset izdvojenih civila iz šume ka komandi u Lokanju, proizilazi da su dolaskom pred komandu zatekli optuženog Maksimovića, a što je potvrdio i svjedok Milan Radovanović koji je izjavio da su sa zarobljenicima stigli pred čitaonicu gdje je zatekao dosta ljudi, mještana, vojnih starješina, a vidio je i Gorana Maksimovića, Stevu Simića, a kasnije je došao autobus i dosta vojske i vojne policije. I svjedok Borislav Petrović, koji je, također, učestvovao u dovođenju civila iz šume ispred komande je izjavio da je čuo da je optuženom Maksimoviću pozlilo u šumi i da su ga doveli u selo, te ga je vidio sa nekim policajcima. Svjedok Ivan Stevanović je tvrdio da je kritične prilike optuženi Maksimović došao pred komandu u Lokanju 15 do 20 minuta nakon dovođenja civila u selo. Isti svjedok navodi da je potom došao i krim inspektor Stevan Simić, koji je posvjedočio da je nakon razgovora sa Goranom Maksimovićem, počeo da ispituje te zarobljenike.

379. Također, u spisu ne postoje dokazi koji van razumne sumnje ukazuju da je optuženi Goran Maksimović zajedno sa Ljiljanom Mitrovićem, a u prisustvu načelnika Lazića ove zatvorenike ispitivao u komandi. Jedinu svjedok koji spominje da je optuženi Goran Maksimović ispitivao zarobljenike je svjedok „S-5“, koji je u istrazi²³⁸ naveo da su zarobljenike ispitivali Goran Maksimović i Vinko Lazić. Međutim, ovaj svjedok je na glavnom pretresu negirao navode iz istrage, a isti je tokom istrage saslušan tri puta i to: 2007. godine²³⁹, 2008. godine²⁴⁰ i 2012. godine. Detaljnom analizom njegovih iskaza iz istrage, Vijeće primjećuje da svjedok nije bio dosljedan u kazivanju i opisivanju predmetne inkriminacije. Naime, u prvom iskazu uopšte nije spominjao policiju kao aktere predmetnog događaja, u drugom iskazu spominje Vinka Lazića i policiju ali u potpuno drugom kontekstu, dok tek u trećem iskazu iz 2012. godine opisuje dolazak policajaca iz Ugljevika u Lokanj, da je izvjesni Goran, čijeg se prezimena nije mogao sjetiti, ali ga je prepoznao na fotografiji²⁴¹, spavao u kući Pere Tomića, premda su svi drugi svjedoci isticali da je spavao u kući porodice Radivoja Đorđića, te na koncu da od ljudi koji su učestvovali u uvođenju zarobljenika u čitaonicu, njihovom ispitivanju, izvođenju iz čitaonice i potom njihovom odvođenju u pravcu lokaliteta Čarkovača, su bili Vinko Lazić, Dragan Simić i Goran. Imajući u vidu da ovaj svjedok u svojim iskazima kako u istrazi tako i na glavnom pretresu nije bio konzistentan, kao i da je njegov iskaz iz 2012. godine u suprotnosti sa svim drugim provedenim dokazima

²³⁸ T-535-B- Zapisnik o saslušanju zaštićenog svjedoka S-5, Tužilaštvo BiH, broj: T20 0 KTRZ 0000695 10 od 29.11.2012. godine

²³⁹ T-535- Zapisnik o saslušanju zaštićenog svjedoka S-5, Kantonalno tužilaštvo tuzlanskog kantona, broj: Ktn. 286/96 od 28.01.2007. godine

²⁴⁰ T-535-A- Zapisnik o saslušanju zaštićenog svjedoka S-5, Kantonalno tužilaštvo tuzlanskog kantona, broj: Ktn. 286/96 od 22.09.2008. godine

²⁴¹ T-535C- Fotografije sa prepoznavanja, svjedok S-5

na ovu okolnost Vijeće smatra da iskaz ovog svjedoka iz istrage a u odnosu na radnje optuženog Maksimovića koji je dat 2012. godine, nema takvu dokaznu snagu da bi samo na osnovi istog Vijeće moglo van razumne sumnje utvrditi da je optuženi Maksimović ispitivao zarobljenike i preduzimao druge radnje koje mu se stavljaju na teret. Ovo posebno iz razloga što nijedan drugi svjedok nije naveo da je ispitivanje zarobljenika vršio optuženi Maksimović, a sam svjedok Stevan Simić, koji je bio krim inspektor u SJB Ugljevik je izjavio da je on lično zajedno sa jednim vojnim oficijom ispitivao zarobljenike u komandi Lokanjske čete, što su potvrdili i mnogi drugi svjedoci.

380. Optuženom Goranu Maksimoviću se nadalje optužnicom stavlja na teret da je postupajući po naredbi načelnika Vinka Lazića uputio više pripadnika SJB Ugljevik koji zajedno sa više pripadnika Lokanjske čete odvedu zarobljene u mjesto Vidrovine iza crkve, gdje su ih premlatili i masakrirali, a zatim strijeljali.

381. U spisu nema dokaza da je Vinko Lazić optuženom Goranu izdao bilo kakvu naredbu vezano za zarobljene koji su ispitivani u komandi Lokanjske čete. To što je svjedok Vojislav Zelenović izjavio da su se oni nakon predaje zarobljenika povukli nazad u kuće u kojima su spavali, da bi nakon nekog vremena tim putem prošao Vinko Lazić koji im je rekao da sačekaju Gorana Maksimovića koji će im reći šta dalje da rade, nakon čega je došao Maksimović i rekao da trebaju ići u pretres terena, po ocjeni Vijeća se ne može dovesti u vezu sa navodom iz optužnice da je Vinko Lazić u Lokanju izdao naredbu optuženom Goranu vezano za odvođenje ili ubijanje zarobljenih. Također, u spisu nema relevantnih dokaza da je Goran Maksimović postupajući po naredbi načelnika Vinka Lazića uputio više pripadnika SJB Ugljevik da odvedu zarobljene u pravcu Vidrovine, niti ima dokaza da je nekome rekao kakva je sudbina istih.

382. Iz činjeničnog opisa optužnice se ne vidi u odnosu na pripadnike Lokanjske čete ko je istim naredio ili ko ih je uputio da odvedu zarobljene u mjesto Vidrovine. Naime, optuženi Maksimović se po optužnici jedino tereti da je postupajući po naredbi Vinka Lazića uputio pripadnike policije da odvedu zarobljene u Vidrovine, što tokom postupka nije dokazano kao što nije ni dokazano da je takve zadatke dao pripadnicima Lokanjske čete. Također, u spisu uopšte ne postoje dokazi iz kojih proizilazi da su pripadnici SJB Ugljevik učestvovali u premlaćivanju i masakriranju zatvorenih lica u mjestu Vidrovine prije njihovog strijeljanja. U odnosu na ove navode iz optužnice jedino postoje dokazi koji ukazuju da je pripadnik čete VRS iz Donjeg Lokanja Mićo Tomić odvedene zatvorenike tukao i da se izživljavao na istim.

383. Optužnica u ovom djelu ne sadrži ni subjektivni element iz kojeg bi proizašla svijest, znanje odnosno namjera optuženog Maksimovića da se grupa zarobljenika dovedenih u

Lokanj ubije, tako da se iz opisa same optužnice ne vidi razlog zbog čega se zarobljenici odvođe.

384. Također, provedeni dokazi ne ukazuju van razumne sumnje da je policija učestvovala u odvođenju zarobljenih u mjesto Vidrovine gdje su isti ubijeni. Svjedok Mićo Tomić, koji je umro i čiji je iskaz pročitani²⁴², a za koga više svjedoka ističe da je bio glavni egzekutor u likvidaciji zarobljenika, navodi da mu je od strane par NN lica koji su bili u smeđim uniformama naređeno da ponese lopate i kramp i da je sa njima otišao do mjesta strijeljanja navodeći da tom prilikom nije ubijao zarobljene. U spisu nema dokaza da su pripadnici jedinice SJB Ugljevik nosili uniforme navedene boje. Sa druge strane mnogi svjedoci su isticali da se tog dana ispred komande nalazio veliki broj kako mještana tako i pripadnika raznih jedinica VRS koje su došle u ispomoć, kao i pripadnici vojne policije Zvorničke brigade. Isti svjedok nije ispitan na glavnom pretresu, njegov iskaz nije mogao biti provjeren kroz unakrsna ispitivanja a jedino na njegovom iskazu Vijeće nije moglo donijeti osuđujuću presudu. Također, njegovo svjedočenje nije potvrđeno od strane drugih saslušanih svjedoka i u suprotnosti je sa iskazima svjedoka koji su upravo Miću Tomića označili kao lice koje je zajedno sa mještanima iz sela Lokanj odveo zarobljene u mjesto Vidrovine iza crkve gdje ih je likvidirao. Tako svjedok „S-7“ koji je u kritičnom periodu bio visoki dužnosnik SDS u Lokanju, a po iskazu svjedoka Stjepana Mitrovića i u komandi Lokanjske čete je u svom iskazu naveo da je Mićo Tomić zajedno sa drugim mještanima iz Lokanja odveo zarobljene, ta da se Mićo Tomić hvalio kako ih je ubio i da je istog vidio po povratku iz Vidrovina kako pere krvave ruke na česmi. Isti svjedok ističe da tom prilikom policiju iz Ugljevika vezano za predmetni događaj uopšte nije vidio. Svjedok Jovan Gajić je naveo da je bio očevidac događaja kada je Mićo Tomić odveo zarobljene prema crkvi i ovaj svjedok takođe ne pominje policiju iz Ugljevika. Da su Mićo Tomić i pripadnici Lokanjske čete ubili zarobljene civile koji su dovedeni u Lokanj u svom iskazu je naveo i svjedok Milan Gajić. Takođe i svjedok Stjepan Mitrović je čuo da su Mićo Tomić i pripadnici Lokanjske čete ubili zarobljene, a da policija nije učestvovala u činu ubistva ovih lica. Nasuprot ovim svjedocima, svjedok Bojić je čuo iz priča po selu da je zarobljenike odveo Mićo Tomić i jedan policajac, svjedok Duje Marinković je naveo da je čuo da je policija pobila te ljude, dok je svjedok Zdravko Rikić u istrazi naveo da mu je inspektor Simić znatno kasnije pričao da je zarobljene ubio neko od policije, što je na glavnom pretresu isti svjedok negirao, dok svjedok Stevan Simić koji je saslušan kako u istrazi tako i na glavnom pretresu to nikada nije naveo, već je suprotno tome izjavio da je odmah po saslušanju zarobljenih i u vrijeme kada je pred komandom još bio

²⁴² T-56--Zapisnik o saslušanju svjedoka Tomić Mićo, Kantonalno Tužilaštvo Tuzlanskog kantona, KTN.RZ.286/96 od 11.05.2010. godine; Izvod iz matične knjige umrlih za Tomić Mićo, Općina Zvornik, broj: 07/1-202.1-1866/12 od 07.09.2012. godine. Nema prigovora.

prisutan načelnik Vinko Lazić otišao iz Lokanja u Krčinu i da više ništa ne zna šta se dešavalo sa zarobljenicima u Lokanju.

385. Jedini svjedok koji je naveo da je imao samo posredna saznanja u odnosu na činjenicu ko je naredio ubijanje zatvorenika iza crkve u Lokanju je svjedok Stjepan Mitrović koji je na glavnom pretresu istakao da ne zna po čijoj naredbi su isti ubijeni, a nakon što mu je predložena izjava data u istrazi 2010. godine, gdje je naveo da je po povratku u selo čuo da je komandir policije Goran Maksimović naredio grupi starijih ljudi iz Lokanja na čelu sa izvjesnim Mićom Tomićem da grupu ekstremista odvedu i strijeljaju, isti svjedok je potvrdio da je to čuo od drugih, da je to narod pričao, a da je ime Gorana Maksimović sam dodao pošto narod u selu nije znao ko je komandir policije. U unakrsnom ispitivanju svjedok Mitrović je naveo da je konkretno od svoje tetke koja je žena Vlatka Gajića, a koji je zajedno sa Mićom Tomićem sproveo zarobljene do mjesta zločina, čuo da su zatvorenici pobijeni i da je to naredila policija koja je saslušavala zarobljene, ističući da je to bila tetkina pretpostavka. Svjedok je u unakrsnom ispitivanju ostao kod tvrdnje da on ne zna ko je izdao naredbu da se pobiju ti ljudi iza crkve i da o tome može samo nagađati.

386. Pri tome iz iskaza svjedoka Mitrovića na ove okolnosti se ne vidi da je policija učesvovala u odvođenju i ubijanju zatvorenika u Vidrovini, niti proizilazi da je optuženi Maksimović postupajući po naredbi načelnika Vinka Lazića uputio pripadnike policije iz Ugljevika da odvedu zarobljene kako to stoji u činjeničnom opisu predmetne optužnice.

387. Imajući u vidu da je Stjepan Mitrović jedini svjedok koji ima određena posredna saznanja u odnosu na izdavanje naredbe za odvođenje zarobljenika u Vidrovine, kao i da njegovo svjedočenje u tom dijelu niko od ostalih svjedoka nije potvrdio, a da je optužnica postavljena na način da je naredbu za strijeljanje zarobljenih donio načelnik Vinko Lazić, a optuženi Maksimović postupao po istoj, o čemu ni ovaj svjedok nema bilo kakva saznanja, to Vijeće na osnovu iskaza samo ovog svjedoka nije moglo van razumne sumnje utvrditi da je odvođenje i ubijanje zatvorenika u mjestu Vidrovina bilo posljedica opisanih radnji optuženog Maksimovića.

388. Također, niko od svjedoka nije naveo da je optuženi Goran izdao naredbu da se preostalih 8 zarobljenika, među kojima se bile žene i djeca, odvede u različita mjesta zatočenja, niti postoje dokazi da je imao namjeru ili svijest da će isti biti zatvoreni. Imajući u vidu činjenicu da je po zarobljene civile došla vojna policija sa autobusom, što proizilazi i iskaza svjedoka Dragana Simića, koji je bio vozač autobusa i koji je vozio za potrebe vojne policije, da je svjedok Stjepan Mitrović izjavio da je autobuse pozvao Radivoje Đorđić kao pripadnik Lokanjske četa VRS, kao i da je civile i odvela vojna policija zvrničke brigade u

zatočeničke objekte u Zvorniku, o čemu su svjedočili oštećeni svjedoci „S-9“, „S-8“. „S-10“, „S-11“, „S-4“ i Sead Mujkanovića, Vijeće cijeni da u tom činu zatvaranja bez jasnih i uvjerljivih dokaza ne može se van razumne sumnje utvrditi krivična odgovornost Gorana Maksimovića za radnju zatvaranja. Pri tom u optužnici nije ni navedeno ko je donio odluku da se 8 zarobljenika zatvori, odnosno odvede u različita mjesta zatvaranja, niti je naveden subjektivni element na strani optuženih u odnosu na ovu posljedicu.

389. Na koncu, Tužilaštvo je optuženom Maksimoviću stavilo na teret da su zarobljene civile po naredbi Gorana Maksimovića i Radivoja Đorđića usmrtili pripadnici policije SJB Ugljevik i pripadnici VRS, Lokanjske čete, na lokalitetu Njiverice. Na ovu okolnost jedino je svjedok „S-7“ naveo kako je od Stjepana Mitrovića čuo da je ubistva na Njivericama naredio Radivoje Đorđić i policija, odnosno izvjesni Goran, pripadnik policije iz Ugljevika. Međutim, svjedok Stjepan Mitrović nije potvrdio ove navode svjedoka „S-7“, niti je u postupku na osnovu provedenih dokaza utvrđeno da je policija SJB Ugljevik vršila ubijanje civila u Njivericama.

390. Prilikom donošenja odluke, Vijeće je cijeno i provedene dokaze odbrane optuženog Gorana Maksimovića, tačnije iskaze svjedoka Milorada Mičića, Mitra Tomića, Miodraga Simeunovića, Radovana Nikolića, Dragomira Vukovića, kao i samog optuženog kao svjedoka, a koji svjedoci su svjedočilo o svojim saznanjima u vezi odlaska u Lokanj, kretanja optuženog Maksimovića u šumi iznad Lokanja, kao i njegove aktivnosti pred komandom u Lokanju. Međutim, nakon analize istih Vijeće ne nalazi da je potrebno iste posebno navoditi u obrazloženju ove presude, obzirom da njihova svjedočenja nisu bila od odlučujućeg značaja za donošenje predmetne odluke.

391. Imajući u vidu gore navedeno, Vijeće je u nedostatku dokaza, a u skladu sa institutom *in dubio pro reo*, oslobodilo optuženog Gorana Maksimovića da je radnjama opisanim u izreci presude počinio predmetno krivično djelo, odnosno da je zajedno sa drugim optuženim vršio progon ubistvima, zatvaranjem, mučenjem i drugim nečovječnim djelima slične prirode učinjenim u namjeri nanošenja velike patnje, ozbiljne fizičke i psihičke povrede i narušavanja zdravlja civilima bošnjačke nacionalnosti.

(b) **Oslobađajuća presuda u odnosu na optuženog Slavka Perića**

392. Tužilaštvo je potvrđenom optužnicom stavilo na teret optuženom Slavku Periću da je kao komandir Lokanjske čete Zvorničke brigade VRS, planirao rukovodio i nadzirao operacije i aktivnosti Lokanjske čete, te da je zajedno sa pripadnicima svoje čete, kao i Interventne jedinice SJB Ugljevik vršio progon ubistvima, zatvaranjem, mučenjem i drugim

nečovječnim djelima slične prirode, a na način opisan u oslobađajućem dijelu izreke presude.

393. Nakon provedenih dokaza, Vijeće nije van razumne sumnje utvrdilo da je optuženi Perić Slavka *de facto* vršio dužnost komandira čete kritičnog dana.

394. Iz iskaza svjedoka Stjepana Mitrovića, Dragana Manojlovića, Milana Gajića i „S-7“ proizilazi da je optuženi Slavko Perić postavljen za komandira čete par dana prije predmetnog događaja, ali da je Radivoje Đorđić tog dana odlučivao o svemu i da Perić Slavko nikome od pripadnika Lokanjske čete nije izdavao naredbe, posebno u odnosu na inkriminirajuće radnje, niti se za bilo šta pitao. Jedina radnja koju je kritične prilike optuženi Perić kao komandir čete preduzeo je bila po iskazu svjedoka Stjepana Mitrovića da ovaj svjedok ide u šumu prema ubijenom Cvjetku Đorđiću, s tim da je svjedok Stjepan Mitrović dalje izjavio da je odlazeći od kuće optuženog Perića, već vidio Radivoja Đorđića da preduzima aktivnosti u vezi sa ovim događajem i govori ljudima da idu po policiju. Kako to proizilazi iz provedenih dokaza, optuženi Slavko Perić kritične prilike nije komandovao i rukovodio Lokanjskom četom, obzirom da iz iskaza svjedoka „S-2“, „S-7“ i Stjepana Mitrovića proizilazi da je efektivnu kontrolu nad pripadnicima iste u konkretnoj akciji imao isključivo Radivoje Đorđić, a što uostalom proizilazi i iz samog činjeničnog opisa optužnice, gdje je prvo navedeno da je optuženi Perić kao komandir planirao, rukovodio i nadzirao aktivnosti i operacije Lokanjske čete, da bi u nastavku istog činjeničnog opisu u optužnici navedeno da je Radivoje Đorđić angažovao pripadnike Lokanjske čete među kojim i optuženog Perića, te da su svi zajedno vršili progon ubistvima, zatvaranjem, mučenjem i drugim nečovječnim djelima, a da su po naredbi Radivoja Đorđića pripadnici Lokanjske čete među kojima je bio i Slavko Perić usmrtili oštećene civile. Dakle i u samoj optužnici jedino se Radivoju Đorđiću pripisuju naredbodavne radnje u odnosu na pripadnike Lokanjske čete.

395. Osim toga, potvrđenom optužnicom se optuženom Periću stavlja na teret da je zajedno sa drugim optuženim pucajući iz oružja napao kolonu civila bošnjačke nacionalnosti, te da je istu kolonu napao u dva navrata, što ničim nije dokazano. Naime, prvo nema ni jednog dokaza da je Perić pucao iz oružja na učesnike kolone, niti postoji dokaz da je istu kolonu napao dva puta.

396. Naime, kako je to već utvrđeno u osuđujućem dijelu izreke presude, prvi pucanj u Lokanju je bio na vojnika-stražara iz Lokanjske čete koji se kretao prema selu i koji je upucan od strane naoružanog učesnika kolone nakon čega su pripadnici Lokanjske čete kao i policije krenuli u pravcu pucnja, jer su obavješteni da su „Turci u selu“ i da je jedan njihov stražar ranjen. U tom momentu, prema dokazima koji su provedeni ne postoji svijest

kod pripadnika Lokanjske čete kao i policije iz Ugljevika, da li se radi o naoružanim licima ili o civilima koji su ušli u selo Lokanj. Svi svjedoci su saglasno izjavili da su u tom momentu krenuli da brane selo, što znači da je njihova aktivnost na početku imala odbrambeni karakter, a tek kasnije kada je postalo jasno da su zarobljeni učesnici kolone civili, ubijanje i fizičko maltretiranje velikog broja tih civila, imalo je sve karakteristike napada na bošnjačko civilno stanovništvo, koji napad je izvršen u sklopu širokog i sistematskog napada.

397. U optužnici stoji da je zarobljenu grupu od oko 86 civila Cvjetko Popadić čuvao, a da je optuženi Perić otišao i doveo pojačanje u ljudstvu od strane policije i vojske koji su sproveli zarobljene civile do mjesta Njiverice, gdje su ih svi optuženi, uključujući i Slavka Perića, tjerali da se međusobno tuku i zlostavljaju na način opisan u oslobađajućem dijelu izreke presude. Međutim, iz provedenih dokaza ne proizilazi da svi civili odjednom zarobljeni. Prvo je zarobljena veća grupa od oko 40-50 lica koja se predala pripadnicima Lokanjske čete, o čemu svjedoče svjedoci „S-8“, „S-9“, „S-5“, „S-10“, „S-11“ i Sead Mujkanović, dok je druga grupa zarobljena kod Popove kose od strane komadira voda Lokanjske čete Perić Mlađana, dok je treća grupa zarobljena i dovedena do mjesta gdje su bili i drugi zarobljeni, a što je opisao svjedok Stjepan Mitrović ne navodeći ko ih je zarobio i doveo. Također je po iskazima saslušanih svjedoka bilo i pojedinačnog zarobljavanja civila tokom pretresa terena. Prema izvedenim dokazima Cvjetko Popadić nije zarobio niti na nišanu čuvao svih 86 zarobljenika, kako to stoji u optužnici. Iz iskaza svjedoka Stjepana Mitrovića, koji potkrepljuju iskazi preživjelih zarobljenika, proizilazi da se veća grupa od oko 40-50 zarobljenih civila predala i tom prilikom jedino je jasno utvrđena uloga Cvjetka Popadića koji je po saglasnim iskazima više svjedoka te civile čuvao dok radnje optuženog Perića pri činu zarobljavanja u optužnici nisu bliže opisane osim da je otišao i doveo pojačanju u ljudstvu od strane policije i vojske. Tvrdnja Tužilaštva da je optuženi Perić otišao i doveo pojačanje u ljudstvu od strane policije i vojske koji su sproveli civile do mjesta Njiverice gdje su ih svi optuženi zajedno sa drugim pripadnicima policije i vojske maltretirali, također nije van razumne sumnje dokazana. Naime, Vijeće nije utvrdilo da je mjesto sprovođenja civila gdje su isti prvobitno maltretirani bilo u Njivericama, pošto su Njiverice po iskazima svih saslušanih svjedoka na ovu okolnost mjesto gdje je došlo do naknadnog maltretiranja i strijeljanja zarobljenih civila. Niko od svjedoka nije naveo da je optuženi Perić otišao i doveo na šumski proplanak pripadnike policije i vojske. Saslušani svjedoci, pripadnici Interventne jedinice SJB Ugljevik, među kojima su Ivan Stevanović, Borislav Petrović, Pero Ignjatović, su saglasno naveli da su hodajući po šumi iznad Lokanja zajedno došli do zarobljenika koji su već bili skupljeni na jednom mjestu, ne navodeći da im je neko prethodno rekao da ima zarobljenih lica i da ih je pozvao da dođu. Svjedok Stjepan Mitrović je naveo da su optuženi Perić Slavko i Cvjetko Popadić, po naredbi Radivoja Đorđića sveli grupu od oko 40 zarobljenika kod bazena, bez

navođenja da je iko od njih prethodno išao po pomoć. Saslušani preživjeli zarobljenici, a na koje se Tužilaštvo i poziva u završnoj riječi, „S-8“, „S-11“ i „S-10“ nisu znali identitet lica koja su ih zarobila. Naime, svjedok „S-10“ je izjavila da se grupa u kojoj se ona nalazila krila u šumi i da se u jednom trenutku čulo kako ih neko pita gdje ste pošli, na šta je neko iz kolone civila odgovorio da ih puste da su civili, dok je drugo lice iz kolone izašlo da vidi sa kojim licima razgovara. Ubrzo se taj civil vratio, a za njim su došla trojica naoružanih vojnika, dok je sa druge strane došlo još naoružanih ljudi i zarobili su ih. Svjedok „S-8“ je izjavio da su mu prišla trojica naoružanih ljudi u SMB uniformama i rekli im da ne bježe, da im neće ništa. Jedan od te trojice je imao oštećeno oko i ostao je sa njih 40 do 50, a koji opis odgovara Cvjetku Popadiću, dok su druga dvojica otišla dalje. Svjedok „S-4“ je izjavio da su ih zarobili vojnici u SMB uniformama, srednjih godina i da ih je čuvao jedan vojnik, koji je bio bez oka, starost između 48 i 54 godine i sa njim je bilo još jedno lice. Taj vojnik bez oka uperio je u njih automatsku pušku i rekao da moraju sačekati da vide šta će dalje, dok ne dođe naređenje i ubrzo je dotrčalo još 4 ili 5 vojnika. Svjedok odbrane Savo Đorđić je izjavio da je kritične prilike bio sa optuženim Perićem i Cvjetkom Popadićem kada su vidjeli masu ljudi, njih oko 50-tak na udaljenosti od oko 20-tak metara, te da je Cvjetko Popadić tada rekao da bi trebali potražiti pomoć, nakon čega je ovaj svjedok otišao u selo, ali se iz njegovog daljeg svjedočenja ne vidi da li je od nekoga pomoć tražio i ako jeste da li je po njegovom traženju pomoć poslata, obzirom da svjedok dalje opisuje odlazak u kuću svojih roditelja, nakon čega svjedoči i o odlasku sa ranjenim Cvjetkom Đorđićem u bolnicu u Loznicu. Sam čin predaje i zadržavanje nepoznatih lica dok ne vide šta će dalje i dok ne dodje naređenje i to neposredno nakon što je došlo do ranjavanja i pogibije jednog stražara Lokanjske čete, kao i pogibije još tri pripadnika iste čete po stavu Vijeća, nije na samom početku predstavljalo inkriminirajuću radnju, pogotovo što se u tom momentu nije sa sigurnošću moglo znati ko je sve ušao u selo Lokanj i sa kakvom namjerom.

398. Također, nijedan svjedok nije izjavio da je optuženi Perić tjerao oštećene civile da se međusobno tuku, da im je prijetio, psovao tursku majku, vezao žicom, pertlama od cipela i konopcima od šatorskih krila i tako vezane udarao, odnosno da je na bilo koji način učestvovao u fizičkom ili psihičkom zlostavljanju oštećenih. Svjedok Drago Tešić je izjavio da je kasnije kritičnog dana vidio optuženog Slavka Perića na raskršću za Lokanj kako vozi prazan autobus, koji je bio okrenut prema Šepku, ali Vijeće ovu aktivnost optuženog Perića nije moglo dovesti u vezu sa dovođenjem pojačanja u ljudstvu od strane policije i vojske koji su sproveli zarobljene civile do mjesta gdje su isti iskupljeni i njihovom fizičkom i psihičkom maltretiranju, pošto se radi o vremenski potpuno različitim periodima dana. Također, u optužnici ne postoji ni subjektivni element da je optuženi Perić znao u momentu zarobljavanja ili kasnije da će određeni broj zarobljenika biti zatvoreni, odnosno odveden u

različita mjesta zatočenja. Subjektivni element je nužan i potreban da bi se mogao utvrditi umišljaj optuženog u odnosu na ovu posljedicu.

399. Na koncu, Tužilaštvo je u optužnici stavilo na teret optuženom Slavku Periću da je zajedno sa drugim pripadnicima Lokanjske čete i policije, postupajući po naredbi Gorana Maksimovića i Radivoja Đorđića usmrtio oštećene civile u Bari, lokalitet Njiverica na način da su zajedno sa mještanima srpske nacionalnosti koji su nosili krampove i lopate, povelili zarobljene ka Njivericama gdje su ih ponovo prisiljavali da se međusobno tuku, udarali po raznim dijelovima tijela različitim predmetima, motkama, kundacima od pušaka, nogama od mitraljeza i noževima. Sud konstatuje da se optuženi Perić u optužnici tereti da je sa ostalim optuženim i pripadnicima policije usmrtio zarobljene civile, odnosno učestvovao u njihovom fizičkom maltretiranju, bez bilo kakve konkretizacije takvih njegovih radnji. U odnosu na ostale optužene koji su bili na stratištu u Njivericama u optužnici su tačno navedene i konkretizovane njihove radnje odnosno njihovo učešće u ubistvima, kao i strijeljanju zarobljenika. Tužilaštvo pritom u potvrđenoj optužnici nije naznačilo ni postojanje subjektivnog elementa na strani optuženog Perića, odnosno nije navelo njegovu namjeru, svijest, odnosno znanje da će učestvujući u sprovođenju grupe zarobljenih na lokalitet Njiverice, doći do fizičkog maltretiranja i likvidacije zarobljenih, odnosno da je takvom svojom radnjom dao odlučujući doprinos da dođe do progona civila bošnjačke nacionalnosti ubistvom, mučenjem i drugim nečovječnim djelima prema oštećenim civilima. Tužilaštvo nije izvelo dokaze iz kojih bi van razumne sumnje Vijeće moglo utvrditi da su mještani srpske nacionalnosti tom prilikom nosili krampe i lopate, niti je provelo dokaze iz kojih proizilazi da su bilo koji od optuženih, među kojima i Perić Slavko, preduzeli radnje fizičkog zlostavljanja zatvorenika na način kako se to istom stavlja na teret. Naime, iako iz iskaza svjedoka Zdravka Bojića, Stjepana Mitrovića iz istrage i „S-7“ proizilazi da je optuženi Perić bio prisutan prilikom vođenja grupe civila ka Njivericama, Tužilaštvo u potvrđenoj optužnici nije navelo subjektivni element na strani ovog optuženog, odnosno da je optuženi Perić imao svijest i znanje da će time odlučujuće doprinjeti da dođe do zabranjene posljedice, niti je provelo dokaze iz kojih nesporno proizilazi postojanje te svijesti. Ovo naročito iz razloga što se optuženom Periću na teret ne stavlja nijedna konkretna radnja ubistva i fizičkog maltretiranja osim uopštenog navoda da je na lokalitetu Njiverice bio među pripadnicima vojske i policije koji su maltretirali civile a potom usmrtili zarobljena lica. Vijeće primjećuje da se iz provedenih dokaza vidi da su na lokalitetu Njiverice u kritično vrijeme bila i brojna druga lica, među kojima i svjedoci Stjepan Mitrović, svjedok „S-7“, svjedok „S-2“, Gajić Milan i drugi, kojima se ne stavlja na teret izvršenje bilo kojeg krivičnog djela i koji su opisali u svom svjedočenju šta su radili i kako su se ponašali. Tužilaštvo nije provelo niti jedan dokaz koji bi ukazao da je optuženi Slavko Perić tom prilikom na lokalitetu Njiverice preduzeo bilo

koje inkriminirajuće radnje vezane za ubistva zarobljenih bošnjačkih civila, njihovo mučenje i maltretiranje, zbog čega imajući u vidu i nedostatak subjektivnog elementa prema predmetnim dešavanjima Sud nije mogao u odnosu na istog da utvrdi da je izvršio inkriminirajuće djelo.

400. Imajući u vidu sve rečeno, Vijeće je oslobodilo optuženog Perića da je radnjama opisanim u izreci presude počinio progon ubistvima, zatvaranjem, mučenjem i drugim nečovječnim djelima slične prirode učinjenim u namjeri nanošenja velike patnje, ozbiljne fizičke i psihičke povrede i narušavanja zdravlja civilima bošnjačke nacionalnosti.

(c) **Oslobađajuća presuda u odnosu na optužene Raju Lazarevića i Miću Manojlovića**

401. Tužilaštvo je potvrđenom optužnicom stavilo na teret optuženim Raji Lazareviću i Mići Manojloviću da su, kao pripadnici Lokanjske čete počinili progon ubistvima, zatvaranjem, mučenjem i drugim nečovječnim djelima slične prirode učinjenim u namjeri nanošenja velike patnje, ozbiljne fizičke i psihičke povrede i narušavanja zdravlja civilima bošnjačke nacionalnosti.

402. Naime, potvrđenom optužnicom, optuženim Raji Lazareviću i Mići Manojloviću se prvo stavlja na teret da su zajedno sa drugim pripadnicima Lokanjske čete i Interventnog voda SJB Ugljevik pucali iz oružja i u dva navrata napali kolonu iz koje su zarobili oko 86 civila, a što nijednim dokazom nije potkrijepljeno, kao što ne proizilazi ni iz jednog dokaza da su ovi optuženi učestvovali u mučenju i zlostavljanju civila na način opisan u predmetnoj optužnici. Tužilaštvo je uopšteno navelo da su u ovim radnjama učestvovali svi optuženi, ne navodeći, odnosno ne opisujući koje su to konkretne radnje preduzimali optuženi Rajo Lazarević i Mićo Manojlović.

403. Tužilaštvo je u toku postupka u odnosu na ove optužene izvodilo uglavnom dokaze koji se odnose na njihovo učešće u progonu ubistvima lica koji su nakon zarobljavanja povedeni ka stratištu u Njivericama, gdje su i lišeni života. Optužba je zastupala tezu da su optuženi Lazarević i Manojlović učestvovali u sprovođenju civila ka Bari, lokalitet Njiverica, te da su po dolasku na mjesto stratišta učestvovali u njihovom fizičkom maltretiranju a potom zajedno sa Radivojem Đorđićem, Vukašinom Draškovićem, Gojkom Stevanovićem, kao i sa još neidentifikovanim pripadnicima policije i VRS streljali ove civile.

404. Međutim, u odnosu na oba ova optužena jedino je tokom postupka proveden dokaz saslušanjem svjedoka Milana Gajića, koji je u istrazi naveo da je vidio Raju Lazarevića zvanij Pejzer i Miću Manojlović da su zajedno sa ostalim navedenim licima pucali u zarobljenike na

mjestu stradanja u Njivericama. Međutim, svi drugi svjedoci, uključujući i svjedoke Stjepana Mitrovića, „S-2“ i „S-7“ koji su, također, bili na mjestu strijeljanja, ne spominju ove optužene na licu mjesta, već navode imena drugih lica iz Lokanjske čete koje su tu vidjeli.

405. Svjedok Stjepan Mitrović je naveo da je na licu mjesta bio Rajko Lazarević, a ne Rajo, kao i Savo Lazarević, a Savu Lazarevića je kao pratioca u sprovođenju zarobljenih vidio i svjedok „S-7“. Također, svjedok „S-7“ je naveo da je među licima koja su bila kod zarobljenih prije odvođenja vidio Rajka Lazarevića, Zdravka Bojića i druge, a da Rajko Lazarević nema nikakve veze sa Rajkom Lazarevićem i da se radi o dva različita lica iz Lokanja. Svjedok Zdravko Bojić je potvrdio da je sa Rajkom kome se ne sjeća prezimena išao u pretres terena, ni ovaj svjedok ne spominje Raju da je bio u pratnji zarobljenika i da je učestvovao u njihovoj lokvidaciji. Svjedok „S-2“, koji se nalazio na licu mjesta nije naveo Raju Lazarevića kao lice koje je vidio na lokalitetu Njiverice u vrijeme strijeljanja, dok je svjedok „S-5“ jedino rekao da je Raju Lazarevića kritičnog dana vidio u selu Lokanj, što ne spori ni odbrana da se tog dana isti nalazio u selu Lokanj, ali spori da je bio na lokalitetu Njiverice. U odnosu na optuženog Manojlović Miću, Tužilaštvo je u završnim riječima navelo da je svjedok „S-7“ izjavio da je optuženi Manojlović bio prisutan kada je naređeno zarobljenicima da kopaju jamu, međutim uvidom u iskaz ovog svjedoka Vijeće je utvrdilo da je svjedok „S-7“ odgovarajući na pitanja odbrane optuženog Manojlovića izjavio da on kritične prilike na licu mjesta nije vidio optuženog Manojlovića, iako ga je tada poznavao.

406. Kako činu mučenja, maltretiranja i ubijanja zatvorenika u Njivericama nije prisustvovao samo svjedok Milan Gajić, nego je na licu mjesta bilo i dosta drugih lica, pripadnika Lokanjske čete, koji nisu naveli prisustvo optuženih Rajke Lazarevića i Manojlović Miće, a iste su poznavali, niti je iko od drugih svjedoka opisao bilo kakvu radnju ovih optuženih u kritično vrijeme na kritičnom mjestu, to ih je Vijeće primjenjujući načelo *in dubio pro reo* oslobodilo od krivice za radnje pobježe opisane u oslobađajućem dijelu izreke presude.

VIII. ODLUKA O TROŠKOVIMA POSTUPKA

407. Sud je primjenom odredbi člana 188. stav 4. ZKPBiH odlučio osloboditi optužene Ljiljana Mitrovića, Milu Vujevića, Vukašina Draškovića i Gojka Stevanovića obaveze naknade troškova postupka, obzirom da su isti prema ličnim podacima u spisu lošeg materijalnog stanja, te imajući u vidu da su u dosadašnjem toku postupka troškovi njihovog zastupanja putem branioca po službenoj dužnosti, plaćani iz budžetskih sredstava Suda, to Vijeće cijeni da bi dosuđivanjem obaveze naknade troškova bila dovedena u pitanje egzistencija ovih optuženih i članova njegove porodice, kao i iz razloga što su osuđeni na

višegodišnje kazne zatvora, a u vrijeme izdržavanja kazni neće biti u mogućnosti da ostvaruju primanja iz kojih bi mogli plaćati troškove ovog krivičnog postupka. U odnosu na oslobađajući dio presude, Sud je primjenom odredbe člana 189. stav 1. ZKP BiH optužene Gorana Maksimovića, Slavka Perića, Raju Lazarevića i Miću Manojlovića oslobodio dužnosti naknade troškova postupka.

IX. ODLUKA O IMOVINSKO PRAVNIM ZAHTJEVIMA

408. Primjenom odredbi člana 198. stav 2 ZKP-a BiH, radi ostvarivanja imovinskopravnog zahtjeva oštećeni Bekrija Avdić, Džulsuma Džuzdanović, Ahmet Alić, Sadika Džuzdanović, Sakiba Husić, Abdulah Durmić, Hedija Đuzdanović, Emina Džuzdanović, Muhida Džuzdanović, Hajrija Mujčinović, Ramiza Avdić, Elvir Abdulahović, Avdo Kahrimanović, Amira Hasanović, Osmah Ikanović, Nurdina Haračić, Kadro Nakičević, Ishak Haračić, Mevludin Hasanović, Zemina Mehić, Jasmina Šabačkić, Galib Salkanović, Šemsudin Hasanović, Besim Nedžibović, Suljo Mujagić, Husein Hasanović, Ibrahim Omerović, Mirnes Mehić, „S-9“, Sead Mujkanović, „S-9“, Besim Handžić, „S-8“, Dževad Hodžić, „S-3“, „S-4“, „S-10“, Taib Muminović, Enes Nakičević i drugi se upućuje na parnicu, obzirom da podaci prikupljeni u toku ovog postupka nisu Vijeću pružili pouzdan osnov za potpuno ili djelimično dosuđenje, pa bi utvrđivanje visine imovinsko pravnog zahtjeva predstavljalo nepotrebno odugovlačenje predmetnog postupka.

409. Također, isti oštećeni se u odnosu na oslobađajući dio izreke presude u skladu sa članom 198. stav 3. ZKP BiH upućuju na parnicu.

Zapisničar

Pravni savjetnik - asistent

Dženana Sipović

PREDSJEDNIK VIJEĆA

SUDIJA

Staniša Gluhajić

POUKA O PRAVNOM LIJEKU: Protiv ove presude stranke i branioci mogu izjaviti žalbu vijeću Apelacionog odjeljenja Suda u roku od 15 (petnaest) dana od dana prijema pismenog opravka presude.

U skladu sa odredbom člana 293. stav 4. ZKP BiH oštećeni presudu mogu pobijati žalbom, samo u dijelu koji se odnosi na odluku Suda o troškovima krivičnog postupka i odluku o imovinsko pravnom zahtjevu.

*Žalba se podnosi Sudu u dovoljnom broju primjeraka.

I. ANEX A

(i) Lista saslušanih svjedoka Tužilaštva BiH

	Ime i prezime svjedoka	Datum svjedočenja
1.	MUMINOVIĆ TAJIB	24.08.2015. godine
2.	MEŠIĆ BAKIR	31.08.2015. godine
3.	DAUTOVIĆ HABIB	31.08.2015. godine
4.	HANDŽIĆ ATLAGA	07.09.2015. godine
5.	BUBIĆ SENIJA	07.09.2015. i 21.09.2015. godine
6.	S-9	21.09.2015. i 28.09.2015. godine
7.	HANDŽIĆ BESIM	28.09.2015. godine
8.	MUJKANOVIĆ SEAD	05.10.2015. godine
9.	HASANOVIĆ ZEKERIJAH	05.10.2015. godine
10.	MUMBAŠIĆ SENAD	19.10.2015. godine
11.	S-10	19.10.2015. godine
12.	DŽUZDANOVIĆ REMZUDIN	26.10.2015. godine
13.	MUJAGIĆ FAHRUDIN	26.10.2015. godine
14.	IGNJATOVIĆ PERO	23.11.2015.godine
15.	GAJIĆ JOVAN	23.11.2015.godine
16.	GAJIĆ JOVAN	30.11.2015. godine
17.	TOMIĆ ŽARKO	30.11.2015. godine
18.	ZELENOVIĆ VOJISLAV	14.12.2015.godine
19.	ĐURIĆ BORKO	21.12.2015. godine
20.	MEHIĆ SAKIB	21.12.2015. godine
21.	MIRKOVIĆ SLAVKO	18.01.2016. godine
22.	DŽUZDANOVIĆ FERID	18.01.2016. godine
23.	ĐORĐIĆ VELJKO	25.01.2016. godine
24.	BOJIĆ ZDRAVKO	25.01.2016. godine
25.	MANOJLOVIĆ DRAGAN	08.02.2016. godine
26.	TEJIĆ DRAGAN	15.02.2016. godine
27.	MANOJLOVIĆ ZORAN	15.02.2016. godine
28.	MIKOSAVLJEVIĆ MILISAV	30.05.2016. godine
29.	RIKIĆ ZDRAVKO	30.05.2016. godine
30.	JAGODIĆ ZORAN	06.06.2016. godine
31.	NAKIČEVIĆ ENES	06.06.2016. i 27.06.2016. godine
32.	MITROVIĆ STJEPAN	27.06.2016. i 04.07.2016. godine
33.	ILIĆ MILAN	29.08.2016. godine
34.	STEVANOVIĆ DRAGAN	19.09.2016. godine
35.	STEVANOVIĆ IVAN	26.09.2016. godine
36.	RADOVANOVIĆ MILADIN	17.10.2016. godine
37.	PAJIĆ RAJKO	17.10.2016. godine
38.	MARINKOVIĆ DUJO	31.10.2016. godine
39.	MARINKOVIĆ MILAN	31.10.2016. godine
40.	SIMIĆ DRAGAN	31.10.2016. godine
41.	PAJIĆ PANTO	28.11.2016. godine
42.	GAJIĆ MILAN	28.11.2016. godine
43.	S-8	26.12.2016. godine
44.	SIMIĆ STEVAN	26.12.2016. godine
45.	S-6	23.01.2017. godine
46.	S-7	30.01.2017. godine
47.	HODŽIĆ HAJRUDIN	13.02.2017. godine
48.	HODŽIĆ DŽEVAD	13.02.2017. godine

49.	JOVIĆ MLADEN	13.03.2017. godine
50.	JOVANOVIĆ RACO	13.03.2017. godine
51.	TEŠIĆ DRAGO	21.03.2017. godine
52.	MILE TEJIĆ	21.03.2017. godine
53.	S-3	03.04.2017. godine
54.	PETROVIĆ BORISLAV	03.04.2017. godine
55.	S-2	18.04.2017. godine
56.	HUSIĆ BAKIR	08.05.2017. godine
57.	JEVTIĆ BRANKO	08.05.2017. godine
58.	S-11	22.05.2017. godine
59.	SIMIĆ ZDRAVKO	22.05.2017. godine
60.	S-4	05.06.2017. godine
61.	SALKANOVIĆ HARIZ	03.07.2017. godine
62.	SALKANOVIĆ ISMET	03.07.2017. godine
63.	JOVIĆ MIKAN	28.08.2017. godine
64.	AVDIČEVIĆ DŽEVAD	28.08.2017. godine
65.	AVDIĆ BEKRIJA	18.09.2017. godine
66.	DŽUZDANOVIĆ DŽULSUMA	18.09.2017. godine
67.	ALIĆ AHMET	18.09.2017. godine
68.	DŽUZDANOVIĆ SADIKA	02.10.2017. godine
69.	HUSIĆ SAKIBA	02.10.2017. godine
70.	DURMIĆ ABDULAH	02.10.2017. godine
71.	DŽUZDANOVIĆ HEDIJA	23.10.2017. godine
72.	DŽUZDANOVIĆ EMINA	23.10.2017. godine
73.	DŽUZDANOVIĆ MUHIDA	23.10.2017. godine
74.	MUJČINOVIĆ HAJRIJA	30.10.2017. godine
75.	AVDIĆ RAMIZA	30.10.2017. godine
76.	ABDULAHOVIĆ ELVIR	30.10.2017. godine
77.	NAKIČEVIĆ KADRO	27.11.2017. godine
78.	HARAČIĆ ISAK	27.11.2017. godine
79.	HASANOVIĆ MEVLUDIN	27.11.2017. godine
80.	KAHRIMANOVIĆ AVDO	11.12.2017. godine
81.	HASANOVIĆ AMIRA	11.12.2017. godine
82.	IKANOVIĆ OSMAN	11.12.2017. godine
83.	HARAČIĆ NURDINA	11.12.2017. godine
84.	MEHIĆ ZEMINA	22.01.2018. godine
85.	HUREMOVIĆ KADRO	22.01.2018. godine
86.	IKANOVIĆ DŽEMSAD	22.01.2018. godine
87.	HANDŽIĆ HURMETA	12.02.2018. godine
88.	MEHIĆ ZUMRETA	12.02.2018. godine
89.	MEHIĆ TAIB	12.02.2018. godine
90.	REFIK MEHIĆ	12.03.2018. godine
91.	ŠABAČKIĆ JASMINA	12.03.2018. godine
92.	SALKANOVIĆ GALIB	12.03.2018. godine
93.	HASANOVIĆ ŠEMSUDIN	12.03.2018. godine
94.	MEHIĆ SADIK	26.03.2018. godine
95.	HASANOVIĆ HUSEIN	26.03.2018. godine
96.	NEDŽIBOVIĆ BESIM	26.03.2018. godine
97.	MUJAGIĆ SULJO	26.03.2018. godine
98.	OMEROVIĆ IBRAHIM	14.05.2018. godine
99.	MEHIĆ MIRNES	14.05.2018. godine
100.	DŽUZDANOVIĆ RAMIZA	14.05.2018. godine
101.	ABDULOV RUSMIR	24.09.2018. godine
102.	S-5	25.05.2021. godine

(ii) Lista saslušanih vještaka Tužilaštva BiH

	Ime i prezime vještaka	Datum svjedočenja
1.	Zdenko Cihlarž	14.05.2018. godine
2.	Christian A. Nielsen	09.11.2018. godine

(iii) Lista uloženi materijalnih dokaza Tužilaštva BiH

T-1	Zapisnik o saslušanju svjedoka Mešić Bakira Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova, Federalna uprava policije, Sarajevo, broj: 13/5-4-154 od 04.06.2009. godine.	Uveden dana 31.08.2015. godine
T-2	Zapisnik o saslušanju svjedoka Dautović Habiba Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova, Federalna uprava policije, Sarajevo broj: 13/5-4-150 od 04.06.2009. godine.	Uveden dana 31.08.2015. godine
T-3	Zapisnik o saslušanju svjedoka Ignjatović Pera dat Federalnoj upravi policije Sarajevo broj 13/5-4-57 od 02.03.2011.godine	Uveden dana 23.11.2015.godine
T-4	Zapisnik o saslušanju svjedoka Gajić Jovana, Kantonalno tužilaštvo Tuzlanskog kantona KTN.RZ.286/96 od 05.05.2010. godine	Uveden dana 30.11.2015. godine
T-5	Zapisnik o saslušanju svjedoka Tomić Žarka, Federalno Ministarstvo Unutrasnjih poslova, Federalna uprava policije Sarajevo broj 13/5-4-58 od 03.03.2011. godine	Uveden dana 30.11.2015. godine
T-6	Zapisnik o saslušanju svjedoka Zelenović Vojislava dat FUP-u Sarajevo broj 11/8-1-117 od 05.05.2011.godine	Uveden dana 14.12.2015.godine
T-7	Zapisnik o saslušanju svjedoka Đurić Borka dat FUP-u Sarajevo broj 13/5-4-55 od 02.03.2011.godine	Uveden dana 21.12.2015. godine
T-8	Karta Zvornika br 0364-6538	Uveden dana 18.01.2016. godine
T-9	Karta Ugljevika br 0500-1373	Uveden dana 18.01.2016. godine
T-10	Zapisnik o saslušanju svjedoka Džuzdanović Ferida, TBiH, broj: T20 0 KT RT 0000695 10 od 08.11.2012. godine	Uveden dana 25.01.2016. godine
T-11	Zapisnik o saslušanju svjedoka Đorđić Veljka, Federalno MUP, Federalna uprava policije, broj: 13/5-4-192 od 26.05.2010. godine	Uveden dana 25.01.2016. godine
T-12	Zapisnik o saslušanju svjedoka Bojić Zdravko, Kantonalno tužilaštvo tuzlanskog kantona, broj: KTN.RZ.286/96 od 07.05.2010. godine	Uveden dana 25.01.2016. godine
T-13	Zapisnik o saslušanju svjedoka Manojlović Dragana, Kantonalno tužilaštvo tuzlanskog kantona, broj: KTN.RZ.286/96 od 26.04.2010. godine.	Uveden dana 08.02.2016. godine

T-14	Zapisnik o saslušanju svjedoka Manojlović Zorana, Kantonalno Tužilaštvo Tuzla, broj: KTN.RZ.286/96 od dana 18.05.2010. godine	Uveden dana 15.02.2016. godine
T-15	Zapisnik o saslušanju svjedoka Mikosavljević Milisava, Federalni MUP Sarajevo, broj: 11/8-1-156 od 13.07.2011. godine	Uveden dana 30.05.2016. godine
T-16	Zapisnik o saslušanju svjedoka Rikić Zdravka Federalni MUP Sarajevo, broj: 11/8-1-114 od 28.04.2011. godine,	Uveden dana 30.05.2016. godine
T-17	Zapisnik o saslušanju svjedoka Jagodić Zorana, Federalni MUP, Federalna Uprava Policije Sarajevo, broj 11/8-1-111 od 27.04.2011.godine	Uveden dana 04.07.2016.godine
T-18	Zapisnik o saslušanju svjedoka Mitrović Stjepana, Tužilaštvo BiH, broj: T20 0 KTRZ 0000695 10 od 01.11.2012. godine, Prilog: CD - audio zapisnik o saslušanju svjedoka Mitrović Stjepana	Uveden dana 04.07.2016. godine
T-19	Zapisnik o saslušanju svjedoka Mitrović Stjepana, Federalni MUP, Federalna Uprava Policije Sarajevo, broj 13/5-4-96 od 24.03.2010.godine	Uveden dana 04.07.2016. godine
T-20	Zapisnik o saslušanju svjedoka Ilić Milana, Federalno MUP, Federalna Uprava Policije, Sarajevo, broj: 11/8-1-157 od 13.07.2011. godine.	Uveden dana 29.08.2016. godine
T-21	Zapisnik o saslušanju svjedoka Pajić Rajko, Federalno MUP Federalna Uprava Policije, Sarajevo, broj: 11/8-1-108 od 27.04.2011. godine.	Uveden dana 17.10.2016. godine
T-22	Zapisnik o saslušanju svjedoka Marinković Dujo, Federalno MUP, Federalna uprava policije, Sarajevo, broj: 13/5-4-95 od 24.03.2010. godine.	Uveden dana 31.10.2016. godine
T-23	Zapisnik o saslušanju svjedoka Marinković Milan, Federalno MUP, Federalna Uprava Policije, Sarajevo, broj: 13/5-4-94 od 24.03.2010. godine.	Uveden dana 31.10.2016. godine
T-24	Zapisnik o saslušanju svjedoka Simić Dragan, Federalno MUP, Federalna Uprava Policije, Sarajevo, broj: 13/5-4-190 od 19.05.2010. godine.	Uveden dana 31.10.2016. godine
T-25	Zapisnik o saslušanju svjedoka Pajić Panto, Federalni MUP, Sarajevo, broj: 11/8-1-162 od 14.07.2011.godine	Uveden dana 26.12.2016. godine
T-26	Zapisnik o saslušanju svjedoka Gajić Milana, Federalni MUP, Sarajevo, broj: 13/5-4-223 od 24.06.2010.godine	Uveden dana 26.12.2016. godine
T-27	Zapisnik o saslušanju svjedoka Gajić Milana, Državna agencija za istragu i zaštitu, broj: 16-06/1-04-2-3/15 od 30.12.2014.godine	Uveden dana 26.12.2016. godine

T-28	Zapisnik o saslušanju svjedoka Gajić Milana, Federalni MUP, Sarajevo, broj: 13/5-4-223 od 24.06.2010.godine	Uveden dana 26.12.2016. godine
T-29	Izveštaj o postupanju po naredbi Tužilaštva BiH od Državne agencije za istrage i zaštitu, broj: P-16-06/1-04-2-564-46/12 od 05.01.2015.godine Prilog: CD – T20 0 KTP3 0000695 10	Uveden dana 26.12.2016. godine
T-30	Zapisnik od saslušanju svjedoka Simić Stevana, Federalno MUP, Federalna Uprava Policije, Sarajevo, broj: 11/8-1-178 od 22.08.2011. godine.	Uveden dana 23.01.2017. godine
T-31	Zapisnik o saslušanju svjedoka S-6, Federalni MUP, Federalna Uprava Policije, Sarajevo, broj: 13/5-4-21/11 od 09.02.2011. godine Dopis Suda BiH, broj: S1 1 K 020395 15 Kro od 25.01.2017. godine.	Uveden dana 30.01.2017. godine
T-32	Zapisnik od saslušanju svjedoka S-7, Kantonalno Tužilaštvo Tuzlanskog Kantona, broj: KTN.RZ.286/96 od 26.04.2010. godine	Uveden dana 30.01.2017. godine
T-33	Zapisnik o saslušanju svjedoka Jović Mlađena, Federalno MUP, Federalno Uprava Policije, Zvornik, broj: 13/5-4-191 od 26.05.2010. godine	Uveden dana 13.03.2017. godine
T-34	Zapisnik o saslušanju svjedoka Jovanović Raco, Federalno MUP, Federalna Uprava Policije, Ugljevik, broj: 11/8-1-115 od 28.04.2011. godine	Uveden dana 13.03.2017. godine
T-35	Zapisnik o saslušanju svjedoka Petrović Borislava, Federalno MUP, Federalna Uprava Policije, Sarajevo, broj: 11/8-1-160 od 14.07.2011. godine.	Uveden dana 18.04.2017. godine
T-36	Zapisnik o saslušanju svjedoka S-2, Federalno MUP, Federalna Uprava Policije, Sarajevo, broj: 13/5-4-37 od 22.02.2011. godine (kopija) Dopis Suda BiH, broj: S1 1 K 020395 15 Kro od 27.03.2017. godine.	Uveden dana 18.04.2017. godine
T-37	Zapisnik o saslušanju svjedoka Simić Zdravko, Federalno MUP, Federalna Uprava Policije, Ugljevik, broj: 11/8-1-161 od 14.07.2011. godine.	Uveden dana 22.05.2017. godine
T-38	- Zapisnik o saslušanju svjedoka S-4, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, Centar za istraživanje ratnih zločina, broj: 16-04/2-6-04-2-567/12 od 15.09.2012. godine - Zapisnik o saslušanju svjedoka S-4, Ministarstvo unutrašnjih poslova tuzlanskog kantona, Policijska uprava Kalesija, Policijska stanica Sapna, broj: 08-02/5-5-04-6-30-04/06 od 06.04.2006. godine +	Uveden dana 05.06.2017. godine

	Dopisom Suda BiH broj: S1 1 K 020395 15 Kro gdje se nalaze originalni dokazi	
T-39	Zapisnik o saslušanju svjedoka Jović Mikan, Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova, federalna uprava policije, Sarajevo, broj: 11/8-1-159/2011 od 13.07.2011. godine	Uveden dana 28.08.2017. godine
T-40	Zapisnik o identifikaciji razmjjenjenih pripadnika Armije R BiH 1993. (Džuzdanović (Ibrahima) Sabrija), bez datuma, u potpisu Džuzdanović Muhida i komadant, major Avdičević Dževad, datum ovjere 11.07.1995. godine.	Uveden dana 23.10.2017. godine
T-41	Zapisnik o identifikaciji razmjjenjenih pripadnika ARBiH 1993. (Ekrem (Sakib) Mujčinović) bez datuma, u potpisu Mujčinović Hajrija i komadant, major Avdičević Dževad, datum ovjere 11.07.1995. godine.	Uveden dana 30.10.2017. godine
T-42	Zapisnik o identifikaciji razmjjenjenih pripadnika Armije R BiH od nenaznačenog dana 1994. Godine, broj: 764/95 od 14.7.1995. godine	Uveden dana 22.01.2018. godine
T-43	Zapisnik o identifikaciji razmjjenjenih pripadnika ARBiH 1993. (Bešlaga (Bego) Handžić) bez datuma, u potpisu Hurmeta Handžić i komadant, major Avdičević Dževad, datum ovjere 11.07.1995. godine.	Uveden dana 12.02.2018. godine
T-44	Zapisnik o identifikaciji razmjjenjenih pripadnika ARBiH 1993. (Faik (Sinan) Mehić) bez datuma, u potpisu Zumreta Mehić i komadant, major Avdičević Dževad, datum ovjere 11.07.1995. godine.	Uveden dana 12.02.2018. godine
T-45	Zapisnik o identifikaciji razmjjenjenih pripadnika ARBiH 1993. (Mehić (Ferid) Muhamed) bez datuma, u potpisu Taib Mehić i komadant, major Avdičević Dževad, datum ovjere 11.07.1995. godine.	Uveden dana 12.02.2018. godine
T-46	Zapisnik o identifikaciji razmjjenjenih pripadnika ARBiH 1993. (Kemal (Faik) Nedžibović) bez datuma, u potpisu Nedžibović Besim i komadant, major Avdičević Dževad, datum ovjere 11.07.1995. godine.	Uveden dana 26.03.2018. godine
T-47	-Zapisnik od svjedoka Bečić Đulse, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-04/2-6-04-2-548/12 od 12.09.2012. godine. -Izvod iz matične knjige umrlih za Bečić Đulsa, Općina Teočak, broj: 05-13-08-6848/2017 od 10.10.2017. godine, -Dopis Tužilaštva BiH broj: T20 0 KTRZ 0000695 10 od 09.04.2018. godine, -Dopis Suda BiH broj: S1 1 K 027074 17 Kro od 12.04.2018. godine. Nema prigovora.	Uveden dana 16.04.2018. godine

T-48	-Zapisnik o saslušanju svjedoka Đedović Sakib, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: P-16-14-04-2-564/12 od 12.09.2012. godine. -Izvod iz matične knjige umrlih za Đedović Sakib, Općina Teočak, broj: 05-13-08-1438/2018 od 28.02.2018. godine Nema prigovora.	Uveden dana 16.04.2018. godine
T-49	-Zapisnik od saslušanju svjedoka Halilović Zumra, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-04/2-6-04-2-546/12 od 12.09.2012. godine -Izvod iz matične knjige umrlih za Halilović Zumra, Općina Teočak, broj: 05-13-08-1443/2018 od 28.02.2018. godine. Nema prigovora.	Uveden dana 16.04.2018. godine
T-50	-Zapisnik o saslušanju svjedoka Hasanović Seid, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu broj: 16-04/2-6-04-2-555/12 od 13.09.2012. -Izvod iz matične knjige umrlih za Hasanović Seid, Općina Teočak, broj: 05-13-08-1439/2018 od 28.02.2018. godine. Nema prigovora.	Uveden dana 16.04.2018. godine
T-51	Zapisnik o saslušanju svjedoka Ikanović Fadil, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu broj: 16-04/2-6-04-2-540/12 od 11.09.2012. godine. -Izvod iz matične knjige umrlih za Ikanović Fadil, Općina Teočak, broj: 05-13-08-1442/2018 od 28.02.2018. godine. Nema prigovora.	Uveden dana 16.04.2018. godine
T-52	Zapisnik o saslušanju svjedoka Islamović Bego, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu broj: 16-04/2-6-04-2-545/12 od 12.09.2012. godine. -Izvod iz matične knjige umrlih za Islamović Bego, Općina Teočak, broj: 05-13-08-1444/2018 od 28.02.2018. godine. Nema prigovora.	Uveden dana 16.04.2018. godine
T-53	-Zapisnik o saslušanju svjedoka Jahić Bijader, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu broj: 16-04/2-6-04-2-501/12 od 04.09.2012. godine. -Izvod iz matične knjige umrlih za Jahić Bijader, Općina Teočak broj: 05-13-08-1440/2018 od 28.02.2018. godine. Nema prigovora.	Uveden dana 16.04.2018. godine
T-54	-Zapisnik o saslušanju svjedoka Mehmedović Šehra, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu broj: 16-04/2-6-04-2-587/12 od 18.09.2012. godine. -Izvod iz matične knjige umrlih za Mehmedović Šehra, Općina Teočak, broj: 05-13-08-1441/2018 od 28.02.2018. godine. Nema prigovora.	Uveden dana 16.04.2018. godine

T-55	- Zapisnik o saslušanju svjedoka Salkanović Bego, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu broj: 16-04/2-6-04-2-499/12 od 04.09.2012. godine. -Izvod iz matične knjige umrlih za Salkanović Bego, Općina Teočak broj: 05-13-08-1445/2018 od 28.02.2018. godine. Nema prigovora.	Uveden dana 16.04.2018. godine
T-56	-Zapisnik o saslušanju svjedoka Tomić Mićo, Kantonalno Tužilaštvo Tuzlanskog kantona, KTN.RZ.286/96 od 11.05.2010. godine. -Izvod iz matične knjige umrlih za Tomić Mićo, Općina Zvornik, broj: 07/1-202.1-1866/12 od 07.09.2012. godine. Nema prigovora.	Uveden dana 16.04.2018. godine
T-57	-Zapisnik o saslušanju svjedoka Nakičević Ibrahim, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu broj: P-16-14-04-2-564/12 od 06.09.2012. godine. -Izvod iz matične knjige umrlih za Nakičević Ibrahim, Općina Teočak, broj: 05-13-08-3537/2016 od 16.06.2016. godine. Nema prigovora.	Uveden dana 16.04.2018. godine
T-58	-Zapisnik o saslušanju svjedoka Salkanović Ćamil, MUP Tuzlanskog kantona, Policijska uprava Kalesija, Policijska stanica Teočak, broj: 08-02/5-1-04.6-30-02/06 od 30.03.2006. godine -Izvod iz matične knjige umrlih za lice Salkanović Ćamil, Općina Tuzla, broj: 09/1-13-4-2420/14 od 10.09.2014. godine.	Uveden dana 14.05.2018. godine
T-59	-Izveštaj o sudsko-medicinskoj ekspertizi, posmrtni ostaci TEO 2/7, Ekspertni tim Univerzitetsko-kliničkog centra Tuzla, od 26.09.1998. godine. -Zapisnik o utvrđivanju identiteta za lice Alić Enes, Klinički centar Tuzla, Zavod za sudsku medicinu, ekspertni tim od 26.09.1998. godine.	Uveden dana 14.05.2018. godine
T-60	-Izveštaj o sudsko-medicinskoj ekspertizi, posmrtni ostaci TEO 2/3, Ekspertni tim Univerzitetsko-kliničkog centra Tuzla, od 26.09.1998. godine. -Zapisnik o utvrđivanju identiteta za lice Ćosić Mujo, Klinički centar Tuzla, Zavod za sudsku medicinu, ekspertni tim od 26.09.1998. godine.	Uveden dana 14.05.2018. godine
T-61	-Izveštaj o sudsko-medicinskoj ekspertizi, posmrtni ostaci TEO 2/6, Ekspertni tim Univerzitetsko-kliničkog centra Tuzla, od 26.09.1998. godine. -Zapisnik o utvrđivanju identiteta za lice Đedović Sulejman, Klinički centar Tuzla, Zavod za sudsku medicinu, ekspertni tim od 26.09.1998. godine.	Uveden dana 14.05.2018. godine

T-62	-Izveštaj o sudsko-medicinskoj ekspertizi, posmrtni ostaci TEO 2/10, Ekspertni tim Univerzitetsko-kliničkog centra Tuzla, od 26.09.1998. godine. -Zapisnik o utvrđivanju identiteta za lice Salkanović Amir, Klinički centar Tuzla, Zavod za sudsku medicinu, ekspertni tim od 26.09.1998. godine.	Uveden dana 14.05.2018. godine
T-63	-Izveštaj o sudsko-medicinskoj ekspertizi, posmrtni ostaci TEO 2/5, Ekspertni tim Univerzitetsko-kliničkog centra Tuzla, od 26.09.1998. godine. -Zapisnik o utvrđivanju identiteta za licem Mujagić Ramo, Klinički centar Tuzla, Zavod za sudsku medicinu, ekspertni tim od 26.09.1998. godine.	Uveden dana 14.05.2018. godine
T-64	CD sa popisom stanovništva 1991. godine; Naslovna strana 00481010 i str.11	Uveden dana 11.06.2018. godine
T-65	Rješenje kojim se Lazić Vinko privremeno raspoređuje na poslove i zadatke načelnika SJB Ugljevik, Ministarstvo za unutrašnjih poslova, Srpska R BiH, broj: 10-1374 od 08.05.1992. godine;	Uveden dana 11.06.2018. godine
T-66	Personalni upitnik za utvrđivanje čina ovlaštenog službenog lica na ime Lazić Vinko, MUP RS, Uprava za pravne poslove i strance, ovjerena kopija;	Uveden dana 11.06.2018. godine
T-67	Personalni upitnik broj 75329 na ime Lazić Vinko od 08.12.'92. godine, MUP RS Sarajevo, ovjerena kopija;	Uveden dana 11.06.2018. godine
T-68	Personalni upitnik na ime Lazić Vinko, MUP RS, CSB Bijeljina, Ugljevik 1994. godine, ovjerena kopija;	Uveden dana 11.06.2018. godine
T-69	Dokument: Obrazloženje za vanredno unapređenje MUP RS, Resor javne bezbjednosti Bijeljina, broj 09/1-134-182 od 13.01.1996. godine;	Uveden dana 11.06.2018. godine
T-70	Dopis opštine Ugljevik, Odjeljenje za društvene djelatnosti – Vojne evidencije, broj: 02/3-835-2-128/2014 od 26.08.2014. godine;	Uveden dana 11.06.2018. godine
T-71	Dopis Državne agencije za istrage i zaštitu, broj: 16-06/1-04-2-564-45/12 od 31.12.2014.godine;	Uveden dana 11.06.2018. godine
T-72	Jedinični karton na ime Maksimović Goran, pripadnik SJB od 04.04.1992-20.01.1996. godine, ovjerena kopija;	Uveden dana 11.06.2018. godine
T-73	Matični karton na ime Maksimović Goran, ovjerena kopija;	Uveden dana 11.06.2018. godine
T-74	Jedinični karton na ime Mitrović Ljiljan, ovjerena kopija;	Uveden dana 11.06.2018. godine
T-75	Matični karton na ime Mitrović Ljiljan, ovjerena kopija;	Uveden dana 11.06.2018. godine
T-76	Abecedni – azbučni karton na ime Mitrović (Zdravka) Ljiljan, ovjerena kopija;	Uveden dana 11.06.2018. godine

T-77	Rješenje MUP RS Sarajevo, broj: 10-1385 od 08.05.1992. godine na ime Mitrović Ljiljan, <i>ovjerena kop.ja</i> ,	Uveden dana 11.06.2018. godine
T-78	Personalni upitnik MUP RS, CSB Bijeljina od 24.12.1993. godine na ime Mitrović Ljiljan, <i>ovjerena kop.ja</i> ;	Uveden dana 11.06.2018. godine
T-79	Rješenje MUP-a RS Bijeljina, broj: 09-120-426 od 02.02.1994. godine na ime Mitrović Ljiljan, <i>ovjerena kop.ja</i> ;	Uveden dana 11.06.2018. godine
T-80	Prijedlog MUP RS, CJB Bijeljina, SJB Ugljevik, broj: 11-4/01-176/95 od 02.07.1995. godine, <i>ovjerena kop.ja</i>	Uveden dana 11.06.2018. godine
T-81	Prijedlog za izradu rješenja o rasporedu Mitrović Ljiljana, MUP RS, CJB Bijeljina, broj: 11-09/120-1144 od 10.07.1995. godine, <i>ovjerena kop.ja</i> ;	Uveden dana 11.06.2018. godine
T-82	Rješenje MUP-a RS na ime Mitrović Ljiljan, broj 08/1-120-3541 od 04.09.1995. godine, <i>ovjerena kop.ja</i> ,	Uveden dana 11.06.2018. godine
T-83	Personalni upitnik MUP RS, SJB Ugljevik, broj: 11-4/01-357/95 od 06.09.1995. godine na ime Mitrović Ljiljan, <i>ovjerena kop.ja</i> ;	Uveden dana 11.06.2018. godine
T-84	Prijedlog za proizvođenje u čin poručnik policije MUP RS, CJB Bijeljina, SJB Ugljevik, broj: 11-4/01-457/95 od 08.11.1995. godine na ime Mitrović Ljiljan, <i>ovjerena kop.ja</i> ,	Uveden dana 11.06.2018. godine
T-85	Prijedlog za proizvođenje u čin poručnik policije, MUP RS, CJB Brčko, SJB Ugljevik, broj: 11-4/01-253/96 od 16.08.1996. godine, <i>ovjerena kop.ja</i>	Uveden dana 11.06.2018. godine
T-86	Rješenje o raspoređivanju na poslove i zadatke zamjenika komandira u PS Ugljevik – CJB Bijeljina, MUP RS Banja Luka, broj: 034-2-120-1695 od 04.05.1999. godine na ime Mitrović Ljiljan, <i>ovjerena kopija</i> ;	Uveden dana 11.06.2018. godine
T-87	Uvjerenje o radu na ime Mitrović Ljiljan, MUP RS, Sektor za pravne, kadrovske i poslove stranaca Banja Luka, broj: 03/1-2-126-489-1 od 20.06.2000. godine, <i>ovjerena kop.ja</i> ,	Uveden dana 11.06.2018. godine
T-88	Rješenje o prestanku radnog odnosa na ime Mitrović Ljiljan, broj: 03/1-2-126-499 od 20.06., <i>ovjerena kop.ja</i> ,	Uveden dana 11.06.2018. godine
T-89	Radna knjižica na ime Mitrović Ljiljan, <i>ovjerena kop.ja</i> .	Uveden dana 11.06.2018. godine
T-90	Dopis Republike Srbije, Tužilaštvo za ratne zločine MP broj 69/14 od 23.10.2014. godine, sa prilogom – akt MUP R Srbije, Direkcija policije, Uprava kriminalističke policije, Služba za otkrivanje ratnih zločina: 03/4-7-1, broj: 23-7739/14-3 od 14.10.2014. godine;	Uveden dana 11.06.2018. godine
T-91	Dopis Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srbije, Direkcija policije, Uprava za kriminalističku policije, Služba za	Uveden dana 11.06.2018. godine

	otkrivanje ratnih zločina, broj: 03/4-7-1, broj: 23-7739/14-9 od 04.11.2014. godine;	
T-92	Dopis MUP-a Zeničko-dobojskog kantona, Uprava policije, Policijska stanica Tešanj, broj: 08-04/10-1-04-2-11-14197/14 od 08.12.2014. godine	Uveden dana 11.06.2018. godine
T-93	Matični karton na ime Đorđić Radivoja, ovjerena kopija;	Uveden dana 11.06.2018. godine
T-94	Jedinični karton na ime Đorđić Radivoja, <i>ovjerena kopija</i> ;	Uveden dana 11.06.2018. godine
T-95	Izvod iz registra vojnih obveznika 1966. godine na ime Perić (Milana) Slavko, <i>ovjerena kopija</i>	Uveden dana 11.06.2018. godine
T-96	Dopis Odjeljenja za boračko-invalidsku zaštitu opštine Zvornik, broj: 06-831-2-13/14 od 10.09.2014. godine;	Uveden dana 11.06.2018. godine
T-97	Dopis Odjeljenja za boračko-invalidsku zaštitu opštine Zvornik, broj: 06-831-2-16/14 od 06.10.2014. godine;	Uveden dana 11.06.2018. godine
T-98	Jedinični karton na ime Vujević (Dragomira) Mile, <i>ovjerena kopija</i> ;	Uveden dana 11.06.2018. godine
T-99	Matični karton na ime Vujević (Dragomira) Mile, <i>ovjerena kopija</i> ,	Uveden dana 11.06.2018. godine
T-100	Jedinični karton na ime Drašković (Miloša) Vukašin, <i>ovjerena kopija</i> ;	Uveden dana 11.06.2018. godine
T-101	Matični karton na ime Drašković Vukašin, <i>ovjerena kopija</i> ;	Uveden dana 11.06.2018. godine
T-102	Jedinični karton na ime Stevanović (Luke) Gojko, <i>ovjerena kopija</i> ;	Uveden dana 11.06.2018. godine
T-103	Matični karton na ime Stevanović (Luke) Gojko, <i>ovjerena kopija</i> ;	Uveden dana 11.06.2018. godine
T-104	Matični karton na ime Popadić (Filipa) Cvjetko, <i>ovjerena kopija</i> ,	Uveden dana 11.06.2018. godine
T-105	Jedinični karton na ime Popadić (Filipa) Cvjetko, <i>ovjerena kopija</i>	Uveden dana 11.06.2018. godine
T-106	Jedinični karton na ime Lazarević (Rajka) Rajo, <i>ovjerena kopija</i> ,	Uveden dana 11.06.2018. godine
T-107	Matični karton na ime Lazarević (Rajka) Rajo, <i>ovjerena kopija</i>	Uveden dana 11.06.2018. godine
T-108	Jedinični karton na ime Manojlović (Stanke) Mićo, <i>ovjerena kopija</i> ,	Uveden dana 11.06.2018. godine
T-109	Matični karton na ime Manojlović (Stanke) Mićo, <i>ovjerena kopija</i> ,	Uveden dana 11.06.2018. godine
T-110	Podaci iz kaznene evidencije, Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srpske, broj: 10-4/01-230-763/14 od 09.12.2014.godine,	Uveden dana 11.06.2018. godine
T-111	Podaci iz kaznene evidencije, Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srpske, broj: 10-1/02-234.1-69/14 od 11.12.2014.godine;	Uveden dana 11.06.2018. godine
T-112	Akt Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske, broj: 04/2-23-4/13 od 24.01.2013. godine, uz prilog: 13 strana;	Uveden dana 11.06.2018. godine
T-113	Odluka o proglašenju neposredne ratne opasnosti Službeni list Republike Bosne i Hercegovine, broj: 1/92 od 09.04.1992. godine;	Uveden dana 11.06.2018. godine

T-114	Odluka o proglašenju ratnog stanja, Službeni list Republike Bosne i Hercegovine, broj: 7/92 od 20.06.1992. godine;	Uveden dana 11.06.2018. godine
T-115	Odluka o ukidanju ratnog stanja Službeni list Republike Bosne i Hercegovine, broj: 50/95 od 28.12.1995. godine,	Uveden dana 11.06.2018. godine
T-116	Skica lokacija, Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova, Federalna uprava policije, Sektor kriminalističke policije, Odjel za podršku Sarajevo, broj: 11/3-141 od 24.09.2012. godine,	Uveden dana 11.06.2018. godine
T-117	Karta Zvornika – dokaz pred MKSJ-om u predmetu Popović I drugi, IT-05-88; (predali su Sudu ovjerenu kopiju crnobijelu radi uvida da se radi o istoj kopiji u boji);	Uveden dana 11.06.2018. godine
T-118	Zapisnik o saslušanju svjedoka Ikanović Meho, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-04/2-6-04-2-520/12 od 07.09.2012. godine.	Uveden dana 02.07.2018. godine
T-118A	Medicinska dokumentacija za svjedoka Ikaonović Mehu.	Uveden dana 02.07.2018. godine
T-119	Zapisnik o saslušanju svjedoka Mehić Džemila, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-04/2-6-04-2-497/12 od 04.09.2012. godine.	Uveden dana 02.07.2018. godine
T-119A	Medicinska dokumentacija za svjedoka Mehić Džemilu.	Uveden dana 02.07.2018. godine
T-120	Zapisnik o saslušanju svjedoka Mehić Fadila, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-04/2-6-04-2-505/12 od 05.09.2012. godine.	Uveden dana 02.07.2018. godine
T-120A	Medicinska dokumentacija za svjedoka Mehić Fadila.	Uveden dana 02.07.2018. godine
T-121	Zapisnik o saslušanju svjedoka Mehić Hajrudin, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-04/2-04-2-553/12 od 13.09.2012. godine.	Uveden dana 02.07.2018. godine
T-121A	Medicinska dokumentacija za svjedoka Mehić Hajrudina.	Uveden dana 02.07.2018. godine
T-122	Zapisnik o saslušanju svjedoka Omerović Ajna, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: P-16-14-04-2-564/12 od 12.09.2012. godine	Uveden dana 02.07.2018. godine
T-122A	Medicinska dokumentacija za svjedoka Omerović Ajnu.	Uveden dana 02.07.2018. godine
T-123	Zapisnik o saslušanju svjedoka Omerović Sulejman, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-04/2-6-04-2-550/12 od 12.09.2012. godine.	Uveden dana 02.07.2018. godine
T-123A	Medicinska dokumentacija za svjedoka Omerović Sulejmana.	Uveden dana 02.07.2018. godine
T-124	Zapisnik o saslušanju svjedoka Salkanović Alija, MUP tuzlanskog kantona, PU Kalesija,	Uveden dana 02.07.2018. godine

	PS Teočak, broj: 08-02/5-5-04.6-30-03/06 od 31.03.2006. godine	
T-124A	Zapisnik o saslušanju svjedoka Salkanović Alija, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-04/16-04/2-6-04-2-498/12 od 04.09.2012. godine.	Uveden dana 02.07.2018. godine
T-124B	Medicinska dokumentacija za svjedoka Salkanović Aliju.	Uveden dana 02.07.2018. godine
T-125	Zapisnik o saslušanju svjedoka Salkanović Mineta, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-04/2-6-04-2-510/12 od 06.09.2012. godine.	Uveden dana 02.07.2018. godine
T-125A	Medicinska dokumentacija za svjedoka Salkanović Minetu.	Uveden dana 02.07.2018. godine
T-126	Zapisnik o saslušanju svjedoka Mustafić Sumbila, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: P-16-14-04-2-564/12 od 13.09.2012. godine	Uveden dana 02.07.2018. godine
T-126A	Medicinska dokumentacija za svjedoka Mustagić Sumbilu.	Uveden dana 02.07.2018. godine
T-127	Zapisnik o saslušanju svjedoka Halilović Rasim, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-04/2-6-04-2-589/12 od 18.09.2012. godine.	Uveden dana 02.07.2018. godine
T-127A	Medicinska dokumentacija za svjedoka Halilović Rasima.	Uveden dana 02.07.2018. godine
T-128	Zapisnik o saslušanju svjedoka Vejzović Đemila, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-04/2-6-04-2-514/12 od 06.09.2012. godine.	Uveden dana 02.07.2018. godine
T-128A	Medicinska dokumentacija za svjedoka Vejzović Đemilu.	Uveden dana 02.07.2018. godine
T-129	Zapisnik o saslušanju svjedoka Jukić Ajka, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-04/2-6-04-2-544/12 od 11.09.2012. godine.	Uveden dana 02.07.2018. godine
T-129A	Medicinska dokumentacija za svjedoka Jukić Ajku.	Uveden dana 02.07.2018. godine
T-130	Zapisnik o saslušanju svjedoka Avdić Fatima, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-04/2-6-04-2-541/12 od 11.09.2012. godine.	Uveden dana 02.07.2018. godine
T-130A	Medicinska dokumentacija za svjedoka Avdić Fatime.	Uveden dana 02.07.2018. godine
T-131	Zapisnik o saslušanju svjedoka Čeliković Aiša, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-04/2-6-04-2-539/12 od 11.09.2012. godine.	Uveden dana 02.07.2018. godine
T-131A	Izvod iz matične knjige umrlih za Čeliković Aišu, Općina Teočak, broj: 05-13-,8-3291/2018 od 16.05.2018. godine.	Uveden dana 02.07.2018. godine
T-132	Dopis Suda BiH broj: S1 1 K 027074 17 Kro od 23.04.2018. godine.	Uveden dana 02.07.2018. godine
T-133	Službeni izvještaj Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova, Federalna uprava policije, Sektor kriminalističke policije,	Uveden dana 09.07.2018. godine

	Odjeljenje za podršku Sarajevo, broj: 11/3-141 od 26.09.2012. godine	
T-134	Izveštaj o postupanju po Naredbi FMUP-a Federalna uprava policije Sarajevo broj: 10-11/8-1-74/11 od 01.10.2012. godine	Uveden dana 09.07.2018. godine
T-135	Službena zabilješka, Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova, Federalna uprava policije, Sektor kriminalističke policije, Odjel za borbu protiv međukantonalnog kriminala, broj: 11/8-1-74/A.R.-G.M. od 01.11.2012. godine	Uveden dana 09.07.2018. godine
T-136	Službeni izvještaj Federalnog MUP-a, Sektor kriminalističke policije, Odjeljenje za podršku Sarajevo, broj: 11/3-164 od 05.11.2012. godine	Uveden dana 09.07.2018. godine
T-137	Izveštaj o postupanju po naredbi, Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova, Federalna uprava policije, broj: 10-11/8-1-74/11 od 08.11.2012. godine	Uveden dana 09.07.2018. godine
T-138	Dopis Ministarstva odbrane BiH broj 13-04-1-63-3/09 od 16.06.2009. godine	Uveden dana 09.07.2018. godine
T-139	Dokument: Predmet "Ristić Bojo, kopija registra i kartona oružja", MUP RS, CJB Bijeljina, SJB Zvornik, broj: 10-1-5/04-210-115/12 od 28.11.2012. godine, sa prilogom: Izvod iz registra izdrtih oružnih listova od broja 252 do 263, karton oružja na ime Ristić Bojo od 12.10.1993. godine, oružni list na ime Ristić Bojo broj: 000698, podaci o oružju lovački karabin "CZ 123684", reg. br. 262/93, dopis SJB Zvornik broj: 10-1-5/04-210-78/10 od 20.06.2012. godine, dopis CJB – SKP Bijeljina broj 10-02/2-2-998/12 od 18.06.2012. godine, dopis SJB Zvornik PS Kozluk broj 10-1-5/01-3-1129/12 od 03.07.2012.godine, depeša SJB Bijeljina PU Ugljevik broj 10-4/04-210-328/12 od 27.06.2012. godine, potvrda o dobrovoljnoj predaji predmeta i dokumentacije SJB Zvornik PU Kozluk broj 10-1-5/01-3-14/12 od 03.07.2012. godine, službena zabilješka SJB Zvornik PU Kozluk broj 10-1-5/01-3-1366/12 od 03.07.2012. godine	Uveden dana 09.07.2018. godine
T-140	Oružani list na ime Džuzdanović Ćido, SR BiH, opština Ugljevik, broj: 08348, ovjerena kopija i Oružani list na ime Džuzdanović Ćido, SR BiH, opština Ugljevik, broj: 02177, ovjerena kopija	Uveden dana 09.07.2018. godine
T-141	Oružani list na ime Džuzdanović Ćido, SR BiH, opština Ugljevik, broj: 03956, ovjerena kopija	Uveden dana 09.07.2018. godine
T-142	Dopunsko rješenje o nasljeđivanju iza ostavitelja Džuzdanović Ćide, Općinski sud u Kalesiji, broj: 290O01449112O2 od 27.08.2012. godine	Uveden dana 09.07.2018. godine

T-143	Obavijest Džuzdanović Sadiki, MUP RS, CJB Bijeljina, PS Ugljevik, broj: 10-4/04-210-42 od 08.06.2012. godine,	Uveden dana 09.07.2018. godine
T-144	Spisak aktivnih i rezervnih radnika milicije MUP CSB Bijeljina, SJB Ugljevik, broj: 18-17/01-30/93 od 03.02.1993. godine, dostavljen uz Dopis MUP RS CJB Bijeljina PS Ugljevik od 16.09.2014. godine	Uveden dana 09.07.2018. godine
T-145	Depeša, RS MUP Bijeljina broj: 01-210-52/93 od 01.02.1993. godine	Uveden dana 09.07.2018. godine
T-146	Informacija SJB Ugljevik, broj: 18-17/01-39/93 od 10.02.1993. godine	Uveden dana 09.07.2018. godine
T-147	Dopis MUP RS, Stanica javne bezbjednosti Ugljevik, broj: 18-17/01-43/93 od 17.02.1993. godine,	Uveden dana 09.07.2018. godine
T-148	Spisak rezervnog sastava milicije Stanica javne bezbjednosti Ugljevik (dostavljeno uz dopis MUP RS, SJB Ugljevik, broj: 18-17/01-43/93 od 17.02.1993. godine)	Uveden dana 09.07.2018. godine
T-149	Odgovor na depešu, CSB Bijeljina, SJB Ugljevik, broj: 18-17/01-78/93 od 13.03.1993. godine	Uveden dana 09.07.2018. godine
T-150	Raspored radnika policije na izvršenju službenog zadatka Policijske stanice Ugljevik od 01.02.1993. godine	Uveden dana 09.07.2018. godine
T-151	Obavijest CSB Bijeljina, SJB Ugljevik, broj: 12-5/01-28/94 od 25.01.1994. godine	Uveden dana 09.07.2018. godine
T-152	Prijedlog radnika SJB Ugljevik za dodjelu odlikovanja i drugih nagrada, CSB Bijeljina, SJB Ugljevik, broj: 12-5/01-408/94 od 12.11.1994.godine.	Uveden dana 09.07.2018. godine
T-153	-Dopis SJB Ugljevik broj 11-4/01-434/95 od 25.10.1995. godine, -Spisak vojnih obveznika, CSB Bijeljina, SJB Ugljevik, broj: 11-4/01-434/95 od 25.10.1995. godine, (ukupno 3 stranice),	Uveden dana 09.07.2018. godine
T-154	-Dopis Tužilaštva BiH, broj: T20 0 KTRZ 0000 695 10 od 20.08.2014. godine upućen Obavještajno-sigurnosnoj agenciji -Informacija Obavještajno-sigurnosne agencije, broj: 04/7-15830/14 od 22.08.2014. godine sa prilogom	Uveden dana 09.07.2018. godine
T-155	Naredba Srpske autonomne oblasti Semberija i Majevisa, broj: 01-372-24/92 od 21.05.1992. godine,	Uveden dana 09.07.2018. godine
T-156	Naredba SAO Semberija i Majevisa, broj: 01-023-130/92 od 17.07.1992. godine,	Uveden dana 09.07.2018. godine
T-157	Naredba SAO Semberija i Majevisa, broj: 01-023-285/92 od 09.09.1992. godine	Uveden dana 09.07.2018. godine
T-158	Naredba SAO Semberija i Majevisa o određivanju mjesta za sahranu leševa i načinu sahrane osoba poginulih u ratu u gradu Zvorniku sa okolinom odnosno na području opštine Zvornik, broj: 01-370-2/92 od 21.04.1992. godine	Uveden dana 09.07.2018. godine

T-159	Naredba o opštoj mobilizaciji, SAO Semberija i Majevisa, broj: 02-1/9 od 08.04.1992. godine	Uveden dana 09.07.2018. godine
T-160	Naredba o zabrani unošenja naoružanja u grad Zvornik, SAO Semberija i Majevisa, broj: 01-023-164/92 od 02.07.1992. godine	Uveden dana 09.07.2018. godine
T-161	Naredba o zabrani unošenja naoružanja u grad Zvornik SAO Semberija i Majevisa, broj: 01-023-342/92 od 25.09.1992. godine	Uveden dana 09.07.2018. godine
T-162	Naredba o zabrani unošenja naoružanja u zgradu Srpske Opštine Zvornik, broj: 01-023-105/92 od 02.07.1992.godine + Bilten 1992.	Uveden dana 09.07.2018. godine
T-163	Uputstvo o organizovanju i djelovanju organa srpskog naroda u BiH u vanrednim okolnostima SDS BiH Glavni odbor Sarajevo od 19.12.1991. godine	Uveden dana 09.07.2018. godine
T-164	Odluka SAO Semberija i Majevisa, Srpska Opština Zvornik, broj: 03-023-1/92 od 01.05.1992. godine	Uveden dana 09.07.2018. godine
T-165	Odluka o davanju ovlaštenja SJB Loznica i SM Mali Zvornik za privođenje civilnih lica stanici SJB Zvornik, SAO Semberija i Majevisa, broj: 01-9/92 od 14.04.1992. godine	Uveden dana 09.07.2018. godine
T-166	Odluka o formiranju i imenovanju komandanta jedinstvene vojnoteritorijalne komande srpske opštine Zvornik, SAO Semberija i Majevisa, broj: 03-023-72/92 od 16.06.1992. godine	Uveden dana 09.07.2018. godine
T-167	Odluka o formiranju komande TO Srpske Opštine Zvornik, SAO Semberija i Majevisa, Srpska Opština Zvornik, broj: 01-13/92 od 19.04.1992.godine	Uveden dana 09.07.2018. godine
T-168	Odluka o formiranju privremene vlade Srpske Opštine Zvornik, SAO Semberija i Majevisa, broj: 01-1/92 od 10.04.1992. godine	Uveden dana 09.07.2018. godine
T-169	Odluka o osnivanju Srpske Opštine Zvornik, SAO Semberija i Majevisa, broj: 01-1/91 od 27.12.1991. godine	Uveden dana 09.07.2018. godine
T-170	Odluka o formiranju specijalne jedinice teritorijalne odbrane, SAO Semberija i Majevisa, broj: 11/92 od 18.04.1992. godine	Uveden dana 09.07.2018. godine
T-171	Naredba o formiranju vojnih jedinica Vojske Srpske Republike BiH, str.pov.br. 30/18-17 Komandanta GŠ Vojske Srpske Republike BiH od 16.06.1992. godine, MKSJ broj:0620-1196 – 0620 1217	Uveden dana 09.07.2018. godine
T-172	Odluka o proglašenju srpske opštine Zvornik, Skupština Srpske opštine Zvornik, broj: 01-023-237/92 od 15.03.1992. godine,	Uveden dana 09.07.2018. godine
T-173	Odluka o reorganizaciji i formiranju organa privremene vlade Srpske opštine Zvornik, SAO Semberija i Majevisa, broj: 01-023-42/92 od 20.05.1992. godine	Uveden dana 09.07.2018. godine

T-174	Odluka o udruživanju Srpske opštine Zvornik u regije Majeвица-Semberija i Birač, Skupština opštine Zvornik, broj: 01-023-240/92 od 15.03.1992. godine	Uveden dana 09.07.2018. godine
T-175	Saopštenje za javnost, Skupština Srpskog naroda u Bosni i Hercegovini, Savjet za nacionalnu bezbjednost, 04.04.1992.godine, MKSJ broj: 0058 3805	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-176	Preporuka o preispitivanju sastava aktivne i rezervne milicije, Srpska opština Zvornik, Izvršni odbor, broj: 01-023-495/92 od 12.11.1992. godine	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-177	Rješenje o imenovanju komisije za razmjenu zarobljenika, Srpska opština Zvornik, broj: 01-023-280/92 od 10.09.1992. godine,	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-178	Zapisnik sa sastanka Savjeta za nacionalnu bezbjednost i Vlade Srpske Republike BiH održan 28.04.1992.godine, MKSJ: 0124 5307 – 0124 5308,	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-179	Zaključak, Srpska opština Zvornik, broj: 01-230-110/92 od 06.07.1992. godine,	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-180	Zaključak, Srpska opština Zvornik , broj: 01-023-131/92 od 17.07.1992. godine	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-181	Zaključak o imenovanju komisije za pregovore, Srpska opština Zvornik, broj: 01-12/92 od 20.04.1992.godine,	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-182	Zaključak o isplati drugog dijela naknade na ime Id za mjesec jul za pripadnike prostornih jedinica, Srpska opština Zvornik, broj: 01-023-296/92 od 15.09.1992. godine,	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-183	Zaključak o odložnom dejstvu odluke o formiranju specijalnih jedinica TO, Srpska opština Zvornik, broj: 01-023-14/92 od 11.05.1992.	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-184	Zaključak o visini minimalne naknade za mjesec jun za pripadnike srpske vojske i milicije na području srpske opštine Zvornik, Srpska opština Zvornik, broj: 01-023-108/92 od 06.07.1992.godine,	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-185	Naređenje za angažovanje vojne policije ŠTO, Srpska opština Zvornik, pov.broj: 03/187-1 od 06.05.1992. godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-185A	Dopis Tužilaštva BiH broj: T20 0 KTRZ 000695 10 od 13.07.2018. godine	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-186	Angažovanje Oružanih snaga RBiH, GŠOS Sarajevo, broj: (nije čitak) od 29.06.1992.godine, ovjerena kopija	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-187	Naredba komandanta Glavnog štaba Vojske RS, str.pov.broj: 30/18-25 od 03.07.1992. godine, nije ovjeren	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-188	Odluka o formiranju TO SRBiH, MNO Sarajevo od 16.04.1992. godine, MKSJ broj: 0410 2047,	Uveden dana 27.08.2018. godine

T-189	Službena zabilješka Armije R BiH broj 206-4/158 od 02.01.1994. godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-190	Izveštaj o postupanju po naredbi Tužilaštva BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: P-16-04-04-2-564-22/12 od 29.09.2014. godine, (4 strane), sa prilogima	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-191	Zahtjev za odobrenje vojnog M/V na privremenu upotrebu, Srpska Republika Bosna i Hercegovina, SAO Semberija i Majevice Srpska opština Ugljevik, Komandant TO Zdravko Pećanac, Opštinski štab teritorijalne odbrane Pov. Br. 01/66-1 od 29.05.1992. godine, ovjerena kopija	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-192	Dopis Komanda Istočno-bosanskog korpusa pov. Br. 01/2-368 od 31.05.1992. godine upućen Komandi birčanske brigade, ovjerena kopija	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-193	Zapisnik o pregledu I popisu raspoložive arhive iz ratnog perioda (1992-1995 godina) MUP RS CJB Bijeljina, Policijska stanica Ugljevik broj 12/4/01/SL./04 od 28.06.2014. godine sa prilogom od 99 stranica, ovjerena kopija	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-194	Naređenje o formiranju samostalne ugljevičke čete, Komanda Istočno – Bosanskog korpusa, str. pov. br: 01/2-409 od 04.06.1992. godine, upućena predsjedniku SO Ugljevik – komandiru čete ovjerena kopija	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-195	Preimenovanje štaba RO i jedinica TO, naređenje, Komanda Istočnobosanskog korpusa SP- br.11/2-508 od 06.06.1992. godine, ovjerena kopija	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-196	Dnevni operativni izvještaj Komande IBK, pov. br: 01/2-592 od 12.06.1992. godine, ovjerena kopija	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-197	Zahtjev za obezbjeđenje razmjene zarobljenika, Komandantu srpskih OS SAO Semberije i Majevice, Komisija za razmjenu zarobljenika i ranjenika SAO Semberije i Majevice, br: 1 od 16.06.1992. godine, ovjerena kopija	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-198	Izvod iz naredbe o formiranju komandi i jedinica Vojske SR BiH, Glavni štab Vojske Srpske Republike BiH pov. Br. 28/2-11 od 16.06.1992. godine upućena Komandi istočno-bosanskog korpusa, ovjerena kopija	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-199	Dnevni operativni izvještaj – sekcija: BN 3i4, TZ 3 i 4 Komande 1. Majevičke brigade KM Ugljevik _ TE op. Vrijeme 15,00 č. od 22.06.1992. godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-200	Dopis predsjedništva skupštine opštine Ugljevik, broj: 01-80-35/92 od 24.06.1992. godine, upućena Komandi Istočno-bosanskog korpusa, ovjerena kopija	Uveden dana 27.08.2018. godine

T-201	Dopuna redovnog borbenog izvještaja, broj: 33/92, Komanda zborničke brigade str. pov. Broj 37/92 od 04.07.1992. godine upućena Komandi Istočno-bosanske brigade, ovjerena kopija,	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-202	Redovni borbeni izvještaj, Komanda zborničke brigade str. pov. Br. 53-1/92 od 06.07.1992. godine, upućena Komandi Istočno-bosanskog korpusa, ovjerena kopija,	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-203	Redovni borbeni izvještaj, Komanda Zborničke brigade str.pov.br. 108 od 10.07.1992.godine upućen Komandi Istočno-bosanskog korpusa, ovjerena kopija,	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-204	Redovni borbeni izvještaj, Komanda zborničke brigade str.pov.br. 119/92 od 11.07.1992. godine, upućen Komandi Istočno-bosanskog korpusa, ovjerena kopija,	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-205	Redovni borbeni izvještaj, Komanda Zborničke brigade, str.pov.br. 125/92 od 12.07.1992.godine, upućen Komandi Istočno-bosanskog korpusa, ovjerena kopija,	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-206	Redovni borbeni izvještaj, Komanda zborničke brigade str.pov.br. 135/92 od 13.07.1992. godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-207	Redovni borbeni izvještaj, Komanda Zborničke brigade, str.pov.br. 139/92 od 14.07.1992.godine, upućen Komandi Istočno-bosanskog korpusa, ovjerena kopija,	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-208	Spisak angažovanih nezaposlenih pripadnika rezervnog sastava milicije SJB Ugljevika broj 18-17/01-332/92 od 16.11.1992. godine, ovjerena kopija	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-209	Redovni borbeni izvještaj (nečitko), Komanda zborničke brigade str.pov.br. 151 od 15.07.1992. godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-210	Redovni borbeni izvještaj, Komanda 1.Majevičke brigade od 15.07.1992.godine, upućen Komandi Istočno-bosanskog korpusa, ovjerena kopija,	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-211	Redovni borbeni izvještaj, Komanda Zborničke brigade, str.pov.br: 159/1 od 16.07.1992.godine, upućen Komandi IBK, ovjerena kopija,	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-212	Zahtjev Komande birčanske brigade, pov. br: 659/1 od 16.07.1992. godine, upućen Komandi Istočno-bosanskog korpusa, ovjerena kopija,	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-213	Redovni borbeni izvještaj, Komanda Zborničke brigade str.pov.b. 167 od 18.07.1992. godine, upućen Komandi istočno-bosanskog korpusa, ovjerena kopija,	Uveden dana 27.08.2018. godine

T-214	Redovni borbeni izvještaj, Komanda 1. Majevičke brigade 15,00, 20.07.1992. godine radničko naselje TE Ugljevik, upućen Komandi Istočno-bosanskog korpusa	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-215	Redovni dnevni izvještaj, Komanda istočno-bosanskog korpusa str.pov.br. 01/2-1069 od 20.07.1992. godine, upućena Glavnom štabu VRS, ovjerena kopija,	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-216	Redovni borbeni izvještaj, Komanda Istočno-bosanskog korpusa, str.pov.br. 01/2-1078 od 21.07.1992. godine, upućen Glavnom štabu VRS, ovjerena kopija	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-217	Depeša, Komanda zborničke brigade, br: bb od 24.07.1992.godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-218	Redovni borbeni izvještaj, Komanda Zv.plbr, str.pov.br: 237/92 od 25.07.1992.godine upućen Komandi Istočno-bosanske korpusa, ovjerena kopija,	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-219	Vanredni izvještaj, Komanda Istočno-bosanskog korpusa, str.pov. 01/2-1137 od 27.07. (nema godine), ovjerena kopija,	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-220	Depeša, Komanda Zborničke brigade, Povjerljivo.broj.437/92 od 14.08.1992.godine, upućena Komandi Istočno-bosanskog korpusa, ovjerena kopija,	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-221	Redovni borbeni izvještaj, Komanda zvor. LPBR Strg.pov.br: 499-3 od 22.08.1992. godine, upućena Komandi Istočno-bosanskog korpusa, ovjerena kopija,	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-222	Redovni borbeni izvještaj, Komanda ZV. LPBR Str.pov.br: 510/92 od 22.08.1992. godine, upućen Komandi Istočno-bosanskog korpusa, ovjerena kopija,	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-223	Depeša, Komanda Zborničke brigade, Povjerljivo.broj.583-15 od 29.08.1992. godine, upućena Komandi Istočno-bosanskog korpusa, ovjerena kopija,	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-224	Depeša, Komanda istočno-bosanskog korpusa, Str. Pov. Br. 1111369-2-195 od 10.09.1992. godine, upućena Zborničkoj brigadi, ovjerena kopija,	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-225	Depeša Komandi zborničke LPBR, Komanda Istočno-bosanskog korpusa, Str. Pov. Br. 2/1369/224 od 17.09.1992. godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-226	Depeša, Komanda Zborničke brigade pov. br. 619.4-4 od 19.09.1992. godine, upućena Komandi Istočno-bosanskog korpusa, ovjerena kopija,	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-227	Depeša Komande zborničke brigade, povjerljivo br. 619-4-10 od 20.09.1992.godine upućena Komandi IBK Komandi 1. Majevičke brigade i Komandi 2. Majevičke brigade, ovjerena kopija,	Uveden dana 27.08.2018. godine

T-228	Odluka o proglašenju ratnog stanja na području opštine Zvornik od 06.04.1992.godine, MKSJ broj: 02132340,	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-229	Zakon o unutrašnjim poslovima, Službeni glasnik Srpskog naroda u BiH, broj: 4/92, MSKJ broj: 0018 4319 – 0018 4333, ovjerena kopija	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-230	Depeša SJB Ugljevik, broj: 18-17/01-199/92 od 19.04.1992.godine, upućena MUP SR BiH, MKSJ broj: 0074 1380, ovjerena kopija,	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-231	Dokument: "I PB 1. Pb – 1996" (popis) haški dokument MKSJ broj: od 0076 9463 – 0076 9612, ovjerena kopija,	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-232	Dokument "Spisak vojnih lica", MKSJ broj: od 0077 7531 – 0077 7605, ovjerena kopija,	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-233	Dokument "Treći bataljon", MKSJ broj: od 01777086 – 01777164, ovjerena kopija	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-234	Dokument "Spisak lica nesrpske nacionalnosti raspoređenih na rukovodna radna mjesta prije početka rata u CSB i SJB koji su na PZT", MKSJ broj: 00333083 – 00333084, ovjerena kopija,	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-235	Dokument "Lista opština sa imenima, brojevima telefona i funkcijama u SDS-u", MKSJ broj od 00628103 – 00628115, ovjerena kopija	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-236	Dokument "Spisak vojnih obveznika u VP: 7496 Zvornik, RSMO Opština Zvornik, str.pov.br: 01-80-4/92 od 13.06.1992.godine", MKSJ broj: od 0073 4167 – 0073 4182, ovjerena kopija,	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-237	Novinski članak u novinama „Drinski – Mladi stari ratnik“, MKSJ broj: 0114 8329, ovjerena kopija,	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-238	Naredba, Pov. br: 06-75 Komandanta Prve zvorničke brigade od 20.02.1993. godine MKSJ broj: od 0121 5048 – 0121 5049, ovjerena kopija,	Uveden dana 27.08.2018. godine
T-239	Naredba, Pov. br: 996-172 Komandanta brigade od 11.12.1992. godine, MKSJ broj: 0121 5101, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-240	Naredba, Pov. Br: 06-57 Komandanta Prve zvorničke brigade od 27.03.1994. godine, broj: od 0128 2257 – 0128 2265, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-241	Dokument o isplatama za Treći bataljon – VI četa – I vod Lokanj, MKSJ broj: 0177 7135, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-242	Odgovor na depešu, broj: 10-05-126/93 od 25.12.1993. godine, Komanda Drugog korpusa, sektor bezbjednosti upućena Štabu Vrhovne komande OS R BiH Sarajevo, MKSJ broj: od 0262 6051 – 0262 6053, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine

T-243	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Đorđić Rajo, BiH RS Opština Zvornik broj 07/1-202.1-1842/12 od 05.9.2012. godine	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-244	Rekapitulacija isplaćenih naknada – ličnih dohodaka pripadnicima jedinica III PB za mjesec juni 1992. godine, Komanda garnizona Zvornik, broj: 313/92 od 03.08.1992.godine, MKSJ broj: 0291 7822, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-245	Redovni borbeni izvještaj sekcije: Bijeljina 34, Tuzla 34, Komanda Prve majevičke brigade od 21.06.1992.godine, ovjerena kopija, MKSJ broj: 0366 0201, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-246	Dokument "Analiza prošlogodišnjih aktivnosti" Komanda trećeg bataljona Str. pov. Br. 18/93 od 24.01.1993. godine, upućena Komandi zvorničke brigade, MKSJ broj: 0433 5867 – 04335871, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-247	Dokument "Spisak V/O 1. pb koji treba da dobiju na ime pomoći", MKSJ broj: od 0434 0169 – 0434 0171, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-248	Dokument "Pregled socijalnog stanja starješinskog kadra VII pb", MKSJ broj: 0434 0220, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-249	Dokument "Spisak nezaposlenih boraca 1. Pb", (spisak sadrži 437 lica), , MKSJ broj: od 0434 0408 – 0434 0414, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-250	Dokument "Spisak vojnika iz podrinjskog odreda, 2. četa („Sjever“) koji se daju na raspolaganje personalnom organu brigade VP 7969 Zvornik broj 325-3 od 07.07.1993.godine", (spisak sadrži 49 imena), MKSJ broj: od 04520631 – 04520632, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-251	Dokument "Spisak vojnih obveznika koji su samovoljno napustili bataljon iz 2. Drinske brigade dana 26.07.1993. godine", (spisak sadrži 150 imena), MKSJ broj: od 0452 2032 – 0452 2035, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-252	Naredba, Pov. Br. 06-61 Komandanta 1. Zvorničke lpbr od 20.02.1993. godine, MKSJ broj: 0452 0106, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-253	Dokument Komanda 5. Bataljona Pilica, broj: 01-320/1993 od 21.05.1993. godine, MKSJ broj: 0437 6306, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-254	Putni radni list VP 7469 – Zvornik, broj: 11/92 od 15.10 – 31.10.1992. godine, MKSJ broj: od 0127 8592 – 0127 8594, ovjerena kopija.	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-255	Depeša, SJB Ugljevik broj: 7/01-198/92 od 1992. godine, MKSJ broj: 0074 1374, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-256	Dokument "Struktura MUP-a Srpske Republike iz 1992.godine", MSKJ broj: 0208 1131, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine

T-257	Izveštaj o radu SJB Zvornik za 1992.godinu, MUP CSB Bijeljina, SJB Zvornik, januar 1993.godine, MKSJ broj: 0176 9083 – 0176 9095, ovjerena kopija	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-258	Isječak iz novina "Dnevni avaz": "Neko mora odgovarati za mog sina Ekrema" od 19.11.2005.godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-259	Zahtjev, Armija Republike BiH, Komanda 2.korpusa, broj: 05/47-1 upućena Okružnom vojnom tužilaštvu Tuzla, broj: 05/47-1	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-260	Akt, dostava podataka, KTN.286/96, broj: 05-10/96, Tuzla, 11.02.1997.godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-261	Službena zabilješka, MUP Tuzlansko podrinjskog kantona, PU Ugljevik, broj: 08-15/01-2-30-3/97 od 01.09.1997.godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-262	Naredba o formiranju komande brigade SV "Birač" od 28.05.1992. godine, MKSJ: broj: 04276215,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-263	Dopis Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova, Federalna uprava policije, broj: 10-11/8-1-74/11 od 12.11.2014.godine, sa prilogom; Akt Organizacije porodica šehida i poginulih boraca Teočak, broj: 52/14 od 07.11.2014.godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-264	Akt Organizacije porodica šehida i poginulih boraca općina Teočak, broj: 49/12 od 02.08.2012.godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-265	Akt Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova, Federalna uprava policije, broj: 09-13/5-4-74 od 25.03.2011.godine	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-266	Rješenje o naknadnom upisu u matičnu knjigu umrlih na ime Abdulahović Ismet, broj: 20/07-1-202-690/05 od 07.09.1995 godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-267	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Abdulahović Ismet, broj: 05-13-01-3/12 od 26.07.2012. godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-268	Zapisnik o identifikaciji na ime Abdulahović Ismet, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-269	Dopis Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova, Federalna uprava policije, broj: 10-11/8-1-74/11 od 18.11.2014. godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-270	Rješenje o utvrđivanju smrti na ime Alić Enes, broj: R-178/97 od 14.04.1997 godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-271	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Alić Enes, broj: 05-13-01-63/12 od 30.07.2012. godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-272	Rješenje o naknadnom upisu u matičnu knjigu umrlih na ime Avdić Berzad, broj: 20/07-1-202-653/95 od 30.06.1995. godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-273	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Avdić Berzad, broj: 05-13-01-55/12 od 30.07.2012. godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-274	Zapisnik o identifikaciji na ime Avdić Nihad, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine

T-275	Rješenje o naknadnom upisu u matičnu knjigu umrlih na ime Avdić Nihad, broj: 20/07-1-202-654/95 od 30.08.1995.godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-276	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Avdić Nihad, broj: 05-13-01-38/12 od 27.07.2012 godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-277	Zapisnik o identifikaciji na ime Bečić Hamdija, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-278	Rješenje o naknadnom upisu u matičnu knjigu umrlih na ime Bečić Hamdija, broj: 20/07-1-202-688/95 od 07.09.1995 godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-279	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Bečić Hamdija, broj: 05-13-01-53/12 od 30.07.2012 godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-280	Zapisnik o identifikaciji na ime Čeliković Agan, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-281	Rješenje o odobravanju naknadnog upisa u matičnu knjigu umrlih na ime Čeliković Agan, broj: 20/07-1-202-708/95 od 07.09.1995. godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-282	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Čeliković Agan, broj: 05-13-01-11/12 od 27.07.2012. godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-283	Zapisnik o identifikaciji na ime Durmić Admir, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-284	Rješenje o odobravanju za naknadni upis u matičnu knjigu umrlih na ime Durmić Admir, broj: 20/07-1-202-658/95 od 18.09.1995. godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-285	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Durmić Admir, broj: 05-13-01-46/12 od 27.07.2012. godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-286	Zapisnik o identifikaciji na ime Durmić Mevludin, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-287	Rješenje za naknadni upis u matičnu knjigu umrlih na ime Durmić Mevludin, broj: 20/07-1-202-659/95 od 09.09.1995. godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-288	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Durmić Mevludin, broj: 05-13-01-45/12 od 27.07.2012. godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-289	Rješenje o utvrđivanju smrti na ime Đedović Sulejman, broj: R-534/97 od 02.07.1998 godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-290	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Đedović Sulejman, broj: 05-13-01-65/12 od 30.07.2012. godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-291	Zapisnik o identifikaciji na ime Džuzdanović Fahrudin, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-292	Rješenje o naknadnom upisu u matičnu knjigu umrlih na ime Fahrudin Džuzdanović, broj: 20/07-1-202-655/95 od 30.08.1995. godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine

T-293	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Džuzdanović Fahrudin, broj: 05-13-01-41/12 od 27.07.2012. godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-294	Zapisnik o identifikaciji na ime Džuzdanović Hamdija, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-295	Rješenje o naknadnom upisu u matičnu knjigu umrlih na ime Džuzdanović Hamdija, broj: 20/07-1-202-694/95 od 06.09.1995 godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-296	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Džuzdanović Hamdija, broj: 05-13-01-17/12 od 27.07.2012 godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-297	Rješenje o naknadnom upisu u matičnu knjigu umrlih na ime Džuzdanović Nihad, broj: 20/07-1-202-656/95 od 30.08.1995 godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-298	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Džuzdanović Nihad, broj: 05-13-01-23/12 od 27.07.2012. godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-299	Rješenje za naknadni opis u matičnu knjigu umrlih na ime Džuzdanović Sabrija, broj: 20/07—1-202-657/95 od 30.08.1995. godine, ovjerena kopija	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-300	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Džuzdanović Sabrija, broj: 05-13-01-22/12 od 27.07.2012. godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-301	Zapisnik o identifikaciji na ime Džuzdanović Ćido, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-302	Rješenje o naknadnom upisu u matičnu knjigu umrlih na ime Džuzdanović Ćido, broj: 20/07-1-201-689/95 od 07.09.1995.godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-303	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Džuzdanović Ćido, broj: 05-13-01-18/12 od 27.07.2012. godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-304	Zapisnik o identifikaciji na ime Halilović Nedim, ovjerena kopija	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-305	Rješenje o naknadnom upisu u matičnu knjigu umrlih na ime Halilović Nedim, broj: 20/07-1-201-695/95 od 06.09.1995 godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-306	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Halilović Nedim, broj: 05-13-01-32/12 od 27.07.2012.godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-307	Zapisnik o identifikaciji na ime Halilović Senad, ovjerena kopija	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-308	Rješenje o naknadnom upisu u matičnu knjigu umrlih na ime Halilović Senad, broj: 20/07-1-202-660/95 od 30.08.1995 godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-309	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Halilović Senad, broj: 05-13-01-56/12 od 30.07.1012 godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-310	Zapisnik o identifikaciji na ime Halilović Suvad, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine

T-311	Rješenje o naknadnom upisu u matičnu knjigu umrlih na ime Halilović Suvad, broj: 20/07-1-202-661/95 od 30.08.1995. godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-312	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Halilović Suvad, broj: 05-13-01-37/12 od 27.07.2012.godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-313	Rješenje o naknadnom upisu u matičnu knjigu umrlih na ime Handžić Bešlaga, broj: 20/07-1-202-662/95 od 30.08.1995 godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-314	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Handžić Bešlaga, broj: 05-13-01-48/12 od 27.07.2012. godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-315	Zapisnik o identifikaciji na ime Haračić Hajrudin, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-316	Rješenje o naknadnom upisu u matičnu knjigu umrlih na ime Haračić Hajrudin, broj: 20/07-1-202-663/95 od 30.08.1995.godine, ovjerna kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-317	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Haračić Hajrudin, broj 05-13-01-57/12 od 30.7.2012.godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-318	Zapisnik o identifikaciji na ime Haračić Ramiz, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-319	Rješenje o naknadnom upisu u matičnu knjigu umrlih na ime Haračić Ramiz, broj: 20/08-1-202-691/95 od 07.09.1995.godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-320	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Haračić Ramiz, broj: 05-13-01-54/12 od 30.7.2012.godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-321	Zapisnik o identifikaciji na ime Haračić Mevludin, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-322	Rješenje o naknadnom upisu u matičnu knjigu umrlih na ime Haračić Mevludin, broj: 20/07-1-202-696/95 od 06.09.1995. godine, ovjerena kopija	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-323	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Haračić Mevludin, broj 05-13-01-26/12 od 22.07.2012. godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-324	Zapisnik o identifikaciji na ime Hasanović Avdo, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-325	Rješenje o naknadnom upisu u matičnu knjigu umrlih na ime Hasanović Avdo, broj: 20/07-1-208-664/95 od 30.08.1995. godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-326	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Hasanović Avdo, broj: 05-13-01-10/12 od 27.07.2012. godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-327	Zapisnik o identifikaciji na ime Hasanović Ferid, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-328	Rješenje o naknadnom upisu u matičnu knjigu umrlih na ime Hasanović Ferid, broj: 20/074-1-202-697/95 od 06.09.1995. godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine

T-329	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Hasanović Ferid, broj: 05-13-01-8/12 od 27.07.2012. godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-330	Zapisnik o identifikaciji na ime Hasanović Mensur, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-331	Rješenje o naknadnom upisu u matičnu knjigu umrlih na ime Hasanović Mensur, broj: 20/07-1-202-698/95 od 05.09.1995. godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-332	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Hasanović Mensur, broj: 05-13-01-31/12 od 27.07.2012.godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-333	Zapisnik o identifikaciji na ime Hasanović Nedžad, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-334	Rješenje o naknadnom upisu u matičnu knjigu umrlih na ime Hasanović Nedžad, broj: 20/07-1-202-665/95 od 30.08.1995. godine, ovjerena kopija	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-335	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Hasanović Nedžad, broj: 05-13-01-27/12 od 27.07.2012. godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-336	Zapisnik o identifikaciji na ime Hasanović Velid, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-337	Rješenje o naknadnom upisu u matičnu knjigu umrlih na ime Hasanović Velid, broj: 20/07-1-202-666/95 od 30.06.1995. godine, ovjerena kopija	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-338	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Hasanović Velid, broj: 05-13-01-4/12 od 26.07.2012. godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-339	Zapisnik o identifikaciji na ime Hasanović Šemsudin, ovjerena kopija	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-340	Rješenje o naknadnom upisu u matičnu knjigu umrlih na ime Hasanović Šemsudin, broj: 20/07-1-202-699/95 od 06.09.1995. godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-341	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Hasanović Šemsudin, broj: 05-13-01-16/12 od 27.07.2012. godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-342	Zapisnik o identifikaciji na ime Hodžić Mirsad, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-343	Rješenje o naknadnom upisu u matičnu knjigu umrlih na ime Hodžić Mirsad, broj: 20/07-1-202-700/95 od 07.09.1995. godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-344	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Hodžić Mirsad broj 05-13-01-12/12 od 27.07.2012. godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-345	Zapisnik o identifikaciji na ime Huremović Amir, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-346	Rješenje o naknadnom upisu u matičnu knjigu umrlih na ime Huremović Amir, broj: 20/07-1-202-692/95 od 18.09.1995. godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine

T-347	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Huremović Amir, broj: 05-13-01-44/12 od 27.07.2012. godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-348	Zapisnik o identifikaciji na ime Husić Faik, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-349	Rješenje o naknadnom upisu u matičnu knjigu umrlih na ime Husić Faik, broj: 20/07-1-202-667/95 od 30.08.1995. godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-350	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Husić Faik, broj: 05-13-01-2/12 od 26.07.2012. godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-351	Zapisnik o identifikaciji na ime Husić Munever, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-352	Rješenje o naknadnom upisu u matičnu knjigu umrlih na ime Husić Munever, broj: 20/07-1-202-668/95 od 30.08.1995. godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-353	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Husić Munever, broj: 05-13-01-15/12 od 27.07.2012. godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-354	Zapisnik o identifikaciji na ime Husić Sulejman, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-355	Rješenje o naknadnom upisu u matičnu knjigu umrlih na ime Husić Sulejman, broj: 20/07-1-202-669/95 od 30.08.1995. godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-356	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Husić Sulejman, broj: 05-13-01-5/12 od 26.07.2012. godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-357	Zapisnik o identifikaciji na ime Ikanović Amir, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-358	Rješenje o naknadnom upisu u matičnu knjigu umrlih na ime Ikanović Amir, broj: 20/07-1-202-670/95 od 05.09.1995. godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-359	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Ikanović Amir, broj: 05-13-01-14/12 od 27.07.2012. godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-360	Zapisnik o identifikaciji na ime Ikanović Džano, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-361	Rješenje o naknadnom upisu u matičnu knjigu umrlih na ime Ikanović Džano, broj: 20/07-1-202-571/95 od 05.09.1995. godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-362	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Ikanović Džano, broj: 05-13-01-7/12 od 27.07.2012. godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-363	Zapisnik o identifikaciji na ime Ikanović Zijad, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-364	Rješenje o naknadnom upisu u matičnu knjigu umrlih na ime Ikanović Zijad, broj: 20/07-1-202-672/95 od 05.09.1995. godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine

T-365	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Ikanović Zijad, broj: 05-13-01-6/12 od 26.07.2012. godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-366	Zapisnik o identifikaciji na ime Islamović Benhed, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-367	Rješenje o naknadnom upisu u matičnu knjigu umrlih na ime Islamović Benhed, broj: 20/07-1-202-701/95 od 07.09.1995. godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-368	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Islamović Benhed, broj: 05-13-01-59/12 od 30.07.2012. godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-369	Zapisnik o identifikaciji na ime Jahić Nedžad, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-370	Rješenje o naknadnom upisu u matičnu knjigu umrlih na ime Jahić Nedžad, broj:20-07-1-202-702/95 od 07.09.1995. godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-371	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Jahić Nedžad, broj: 05-13-01-33/12 od 27.07.2012. godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-372	Zapisnik o identifikaciji na ime Jukić Ferid, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-373	Rješenje o naknadnom upisu u matičnu knjigu umrlih na ime Jukić Ferid, broj: 20/07-1-202-673/95 od 05.09.1995. godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-374	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Jukić Ferid, broj: 05-13-01-9/12 od 27.07.2012. godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-375	Rješenje Općinskog suda u Kalesiji kojim se dokazuje smrt Kahrimanović Ramiza, broj: R-403/97 od 18.05.1998. godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-376	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Kahrimanović Ramiz, broj: 05-13-01-64/12 od 30.07.2012. godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-377	Rješenje o naknadnom upisu u matičnu knjigu umrlih na ime Mehić Faik, broj: 20/07-1-202-703/95 od 07.09.1995. godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-378	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Mehić Faik, broj: 05-13-01-21/12 od 27.07.2012. godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-379	Zapisnik o identifikaciji na ime Mehić Hazim, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-380	Rješenje o naknadnom upisu u matičnu knjigu umrlih na ime Mehić Hazim, broj: 20/07-1-202-674/95 od 05.09.1995.godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-381	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Mehić Hazim, broj: 05-13-01-20/12 od 05-13-01-20/12 od 27.07.2012. godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-382	Rješenje o naknadnom upisu u matičnu knjigu umrlih na ime Mehić Muhameda, broj:	Uveden dana 03.09.2018. godine

	20/07-1-202-704/95 od 07.09.1995. godine, ovjerena kopija,	
T-383	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Mehić Muhamed, broj: 05-13-01-35/12 od 27.07.2012. godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-384	Zapisnik o identifikaciji na ime Mehić Nihad, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-385	Rješenje o naknadnom upisu u matičnu knjigu umrlih za Mehić Nihada, broj: 20/07-1-202-675/95 od 05.09.1995. godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-386	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Mehić Nihad, broj: 05-13-01-43/12 od 27.07.2012. godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-387	Rješenje o naknadnom upisu u matičnu knjigu umrlih na ime Mehić Osman, broj: 20/07-1-202-705/95 od 07.09.1995.godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-388	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Mehić Osman, broj: 05-13-01-19/12 od 27.07.2012. godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-389	Zapisnik o identifikaciji na ime Mehić Safet, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-390	Rješenje o naknadnom upisu u matičnu knjigu umrlih na ime Mehić Safet, broj: 20/07-1-202-676/95 od 05.09.1995. godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-391	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Mehić Safet, broj: 05-13-01-50/12 od 30.07.2012. godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-392	Rješenje Osnovnog suda Zvornik o utvrđivanju smrti Mehić Zedina, broj: R-205/97 od 08.07.1997. godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-393	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Mehić Zedin, broj:05-13-01-62/12 od 30.07.2012. godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-394	Zapisnik o identifikaciji na ime Mehić Zijaha, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-395	Rješenje o naknadnom upisu u matičnu knjigu umrlih na ime Mehić Zijah, broj: 20/07-1-202-706/95 od 07.09.1995. godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-396	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Mehić Zijah, broj: 05-13-01-42/12 od 27.07.2012. godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-397	Zapisnik o identifikaciji na ime Mehić Šemsudin, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-398	Rješenje o naknadnom upisu u matičnu knjigu umrlih na ime Mehić Šemsudin, broj: 20/07-1-202-685/95 od 07.09.1995. godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-399	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Mehić Šemsudin, broj: 05-13-01-60/12 od 30.07.2012. godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-400	Zapisnik o identifikaciji na ime Mehmedović Suad, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine

T-401	Rješenje o naknadnom upisu u matičnu knjigu umrlih na ime Mehmedović Suad, broj: 20/07-1-202-677/95 od 05.09.1995. godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-402	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Mehmedović Suvad, broj: 05-13-01-51/12 od 30.07.2012. godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-403	Zapisnik o identifikaciji na ime Mujagić Nusret, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-404	Rješenje o naknadnom upisu u matičnu knjigu umrlih na ime Mujagić Nusret, broj: 20/07-1-202-678/95 od 06.09.1995. godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-405	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Mujagić Nusret, broj: 05-13-01-52/12 od 30.07.2012. godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-406	Rješenje Općinskog suda Kalesija o utvrđivanju smrti Mujagić Rame, broj: R-238/98 od 05.10.1998. godine, ovjerena kopija	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-407	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Mujagić Ramo, broj: 05-13-01-66/12 od 30.07.2012. godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-408	Rješenje o naknadnom upisu u matičnu knjigu umrlih na ime Mujčinović Ekrem, broj: 20/07-1-202-679/95 od 06.09.1995. godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-409	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Mujčinović Ekrem, broj: 05-13-01-13/12 od 27.07.2012. godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-410	Rješenje o naknadnom upisu u matičnu knjigu umrlih na ime Mujkić Nedžad, broj: 20/07-1-202-4/96 od 01.02.1996. godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-411	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Mujkić Nedžad, broj: 05-13-01-61/12 od 30.07.2012. godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-412	Zapisnik o identifikaciji na ime Mustafić Ismet, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-413	Rješenje o naknadnom upisu u matičnu knjigu umrlih na ime Mustafić Ismet, broj:20/07-1-202-710/95 od 07.09.1995. godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-414	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Mustafić Ismet, broj: 05-13-01-39/12 od 27.07.2012. godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-415	Rješenje Općinskog suda Kalesija o proglašenju umrlog na ime Nakičević Emin broj: R-270/98 od 11.01.1999. godine, i ispravka rješenja broj: R270/98 od 30.04.1999. godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-416	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Nakičević Emin, broj 05-13-01-1/12 od 26.07.2012. godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-417	Zapisnik o identifikaciji na ime Nakičević Hariz, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine

T-418	Rješenje o naknadnom upisu u matičnu knjigu umrlih na ime Nakičević Hariz broj 20/07-1-202-680/95 od 06.09.1995. godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-419	Izvod iz matične knjige umrlih Nakičević Hariz, broj: 05-13-01-29/12 od 27.07.2012. godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-420	Rješenje o naknadnom upisu u matičnu knjigu umrlih na ime Nedžibović Kemal broj 20/07-1-202-681/95 od 06.09.1995. godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-421	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Nedžibović Kemal, broj: 05-13-01-25/12 od 27.07.2012. godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-422	Zapisnik o identifikaciji na ime Omerović Alija, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-423	Rješenje o naknadnom upisu u matičnu knjigu umrlih na ime Omerović Alija, broj: 20/07-1-202-682/95 od 06.09.1995. godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-424	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Omerović Alija, broj: 05-13-01-49/12 od 30.07.2012. godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-425	Zapisnik o identifikaciji na ime Omerović Fadil, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-426	Rješenje o naknadnom upisu u matičnu knjigu umrlih na ime Omerović Fadil, broj: 20/07-1-202-683/95 od 06.09.1995. godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-427	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Omerović Fadil, broj: 05-13-01-47/12 od 27.07.2012. godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-428	Zapisnik o identifikaciji na ime Omerović Sadik, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-429	Rješenje o naknadnom upisu u matičnu knjigu umrlih na ime Omerović Sadik, broj: 20/7-1-202-709/95 od 07.09.1995.godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-430	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Omerović Sadik, broj: 05-13-01-36/12 od 27.07.2012. godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-431	Rješenje Općinskog suda Kalesija o utvrđenju smrti na ime Salkanović Amir, broj: R-120/98 od 22.10.1998. godine, i rješenje Općinskog Suda u Kalesiji broj : R120/98 od 28.10.1999. godine, ovjerene kopije,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-432	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Salkanović Amir, broj: 05-13-01-67/12 od 30.07.2012. godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-433	Zapisnik o identifikaciji na ime Salkanović Asim, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-434	Rješenje o naknadnom upisu u matičnu knjigu umrlih na ime Salkanović Asim, broj: 20/07-1-202-693/95 od 06.09.1995. godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine

T-435	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Salkanović Asim, broj: 05-13-01-28/12 od 27.07.2012. godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-436	Zapisnik o identifikaciji na ime Salkanović Kamil, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-437	Rješenje o naknadnom upisu u matičnu knjigu umrlih na ime Salkanović Kamil, broj: 20/07-1-202-684/95 od 06.09.1995. godine, sa zaključkom CJB Tuzla broj: 20/07-1-202-684/96 od 04.12.1996. godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-438	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Salkanović Kamil, broj: 05-13-01-24/12 od 27.07.2012. godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-439	Zapisnik o identifikaciji na ime Salkanović Senad, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-440	Rješenje o naknadnom upisu u matičnu knjigu umrlih na ime Salkanović Senad, broj: 20/07-1-202-687/95 od 07.09.1995. godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-441	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Salkanović Senad, broj: 05-13-01-40/12 od 27.07.2012. godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-442	Zapisnik o identifikaciji na ime Softić Naim, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-443	Rješenje o naknadnom upisu u matičnu knjigu umrlih na ime Softić Naime, broj: 20/07-1-202-707/95 od 07.09.1995. godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-444	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Softić Naim, broj: 05-13-01-34/12 od 27.07.2012. godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-445	Zapisnik o identifikaciji na ime Vejzović Vahidin, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-446	Rješenje o naknadnom upisu u matičnu knjigu umrlih na ime Vejzović Vahidin, broj: 250/07-1-202-686/95 od 07.09.1995. godine, ovjerena kopija,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-447	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Vejzović Vahidin, broj: 05-13-01-30/12 od 27.07.2012. godine,	Uveden dana 03.09.2018. godine
T-448	Dopis F MUP, Federalne uprave policije broj 10-11/8-1-74/11 od 05.01.2015. godine sa CD-om	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-449	Naredba Suda BiH, broj: S1 1 K 011258 14 Krn 15 od 12.12.2014. godine da se izvrši pretres stana, ostalih prostorija i oduzimanje predmeta od osumnjičenog Maksimović Gorana	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-450	Zapisnik o pretresanju stana, drugih prostorija i pokretnih stvari sačinjen dana 16.12.2014.godine u stanu vlasništvo Maksimović Gorana, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-06/1-04-2-31/14 od 16.12.2014.godine	Uveden dana 10.09.2018. godine

T-451	Zapisnik o pretresanju pokretnih stvari - automobila u stanu vlasništvo Maksimović Gorana "Fiat Tip", registracijskih oznaka 470-M-027, sačinjen dana 16.12.2014.godine Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-06/1-04-2-42/14 od 16.12.2014.godine sačinjen dana 16.12.2014.godine	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-452	Potvrda o privremenom oduzimanju predmeta od Maksimović Gorana, broj: 16-06/1-04-2-60/14 od 16.12.2014.godine	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-453	Zapisnik o otvaranju i pregledu privremeno oduzetih predmeta i dokumentacije od Gorana Maksimovića Tužilaštvo BiH T20 0 KTRZ 0000695 10 od 30.12.2014. godine,	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-454	Fotokopija akta Armije R BiH Komanda II Korpusa broj SP. 06-713-2/94 od 21.01.1994. godine, oduzet po potvrdi o privremenom oduzimanju predmeta broj 16-06/1-04-2-60/14 na ime Maksimović Goran od 16.12.2014. godine	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-455	Izvod iz kaznene evidencije za Maksimović Gorana od 06.01.2015. godine	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-456	Naredba Suda BiH, broj: S1 1 K 011258 14 Krn 7 od 10.12.2014.godine da se izvrši pretres stana, ostalih prostorija i oduzimanje predmeta od osumnjičenog Đorđić Radivoja	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-457	Zapisnik o pretresanju stanja, drugih prostorija i pokretnih stvari na ime Đorđić Radivoja broj: 16-06/1-04-2-33/14 od 16.12.2014. godine	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-458	Potvrda o privremeno oduzimanju predmeta na ime Đorđić Radivoje broj 16-06/1-04-2-61/14 od 16.12.2014. godine	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-459	Zapisnik o otvaranju i pregledu privremeno oduzetih predmeta i dokumentacije od Đorđić Radivoja Tužilaštvo BiH T20 0 KTRZ 0000695 10 od 30.12.2014. godine,	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-460	Vojna knjižica na ime Đorđić Radivoje izdata 11.03.1996. godine	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-461	Naredba Suda BiH, broj: S1 1 K 011258 14 Krn 5 od 10.12.2014.godine da se izvrši pretres stana, ostalih prostorija i oduzimanje predmeta od osumnjičenog Perić Slavka,	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-462	Zapisnik o pretresanju stana, drugih prostorija i pokretnih stvari od Perić Slavka, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-06/1-04-2-34/14 od 16.12.2014.godine,	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-463	Potvrda o privremenom oduzimanju predmeta Perić Slavka, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-06/1-04-2-58/14 od 16.12.2014.godine	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-464	Zapisnik o otvaranju i pregledu privremeno oduzetih predmeta i dokumentacije od Perić Slavka u Tužilaštvu BiH, broj: T20 0 KTRZ 0000695 10 od 30.12.2014. godine,	Uveden dana 10.09.2018. godine

T-465	Dvije fotografije u boji oduzete prema potvrdi o privremenom oduzimanju predmeta od 16.12.2014. godine.	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-466	Rješenje Opštinske uprave Zvornik, Odjeljenje za boračko invalidsku zaštitu broj: 06-568-1332/00 od 25.05.2001. godine na ime Perić Slavko, original	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-467	Rješenje Javnog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske, Filijala Bijeljina, broj: 1165646347 od 05.06.1998. godine na ime Perić Slavko, original	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-468	Uvjerenje Opštine Zvornik, Opštinska administrativna služba, Odjeljenje za boračku i civilnu zaštitu broj 06-835-1-2448/07 od 30.03.2007. godine, original	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-469	Uvjerenje Vojne pošte 7469 Zvornik, broj: 05-04-570/95 od 02.12.1996. godine, kopija	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-470	Vojna knjižica na ime Perić Slavko broj 145523 od 17.11.1982. godine, original,	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-471	Naredba Suda BiH, broj: S1 1 K 011258 14 Krn 4 od 10.12.2014.godine da se izvrši pretres stana, ostalih prostorija i oduzimanje predmeta od osumnjičenog Vujević Mila,	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-472	Zapisnik o pretresanju stana, drugih prostorija i pokretnih stvari od Vujević Mila sačinjen dana 16.12.2014.godine u stanu, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-06/1-04-2-35/14 od 16.12.2014.godine,	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-473	Zapisnik o pretresanju stana, drugih prostorija i pokretnih stvari od Vujević Mila sačinjen dana 16.12.2014.godine u drugoj prostoriji, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-06/1-04-2-43/14 od 16.12.2014.godine,	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-474	Potvrda o privremenom oduzimanju predmeta od Vujević Mila, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-06/1-04-2-57/14 od 16.12.2014.godine,	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-475	Zapisnik o otvaranju i pregledu privremeno oduzetih predmeta i dokumentacije od Vujević Mila u Tužilaštvu BiH broj T20 0 KTRZ 0000695 10 od 29.12.2014. godine,	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-476	Naredba Suda BiH, broj: S1 1 K 011258 14 Krn 9 od 10.12.2014. godine da se izvrši pretres stana, ostalih prostorija i oduzimanje predmeta od osumnjičenog Stevanović Gojka,	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-477	Zapisnik o pretresanju stana, drugih prostorija i pokretnih stvari od Stevanović Gojka, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-06/1-04-2-37/14 od 16.12.2014.godine,	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-478	Potvrda o privremenom oduzimanju predmeta od Stevanović Gojka, Državna	Uveden dana 10.09.2018. godine

	agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-06/1-04-2-57/14 od 16.12.2014.godine,	
T-479	Zapisnik o otvaranju i pregledu privremeno oduzetih predmeta i dokumentacije od Stevanović Gojka u Tužilaštvu BiH, broj: T20 0 KTRZ 0000695 10 od 29.12.2014. godine,	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-480	Vojna knjižica na ime Stevanović Gojko broj 381708 od 28.01.1984. godine, original,	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-481	Uvjerenje Vojne pošte 7469 Zvornik od 28.03.1997. godine na ime Stevanović Gojko, original,	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-482	Jedna fotografija u boji oduzetih prema potvrdi o privremenom oduzimanju predmeta, uz smeđu vrećicu na kojoj piše "dokazi 16.12.2014....."	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-483	Naredba Suda BiH, broj: S1 1 K 011258 14 Krn 12 od 10.12.2014. godine da se izvrši pretres stana, ostalih prostorija i oduzimanje predmeta od osumnjičenog Popadić Cvjetka,	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-484	Zapisnik o pretresanju stana, drugih prostorija i pokretnih stvari sačinjen dana 16.12.2014. godine u stanu-drugoj prostoriji Cvjetka Popadića, Državna agencija za istrage zaštitu, broj: 16-06/1-04-2-38/14 od 16.12.2014.godine,	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-485	Potvrda o privremenom oduzimanju predmeta, broj: 16-06/1-04-2-54/14 od 16.12.2014. godine,	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-486	Povrda o preuzimanju, Državne agencije za istrage i zaštitu, broj: 16-10/5-11/4 od 16.12.2014. godine	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-487	Zapisnik o otvaranju i pregledu privremeno oduzetih predmeta i dokumentacije od Popadić Cvjetka, Tužilaštvo BiH, T20 0 KTRZ 0000695 10 od 29.12.2014. godine	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-488	Uvjerenje na ime Popadić Cvjetko, Ministarstvo odbrane Republike Srpske, Odsjek Zvornik, broj: 8/04-835-1175/99 od 14.12.1999.godine, kopija	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-489	Rješenje na ime Popadić Cvjetka, Javnog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske, Stručna služba fonda, Filijala Bijeljina, broj: 9322620906 od 27.12.1999. godine, original	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-490	Rješenje na ime Popadić Cvjetko, Adminsitrativne službe opštine Zvornik, Odjeljenje za boračko-invalidsku zaštitu, broj: 06-568-420/07 od 18.02.2007. godine, original,	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-491	Vojna knjižica na ime Popadić Cvjetko, izdata dana 29.03.1994.godine Republika Srpska i 677. Izvod iz vojne knjižice, br: 5022 na ime Popadić Cvjetko	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-492	Naredba Suda BiH, broj: S1 1 K 011258 14 Krn 8 od 10.12.2014. godine da se izvrši	Uveden dana 10.09.2018. godine

	pretres stana, ostalih prostorija i oduzimanje predmeta od osumnjičenog Lazarević Raje,	
T-493	Zapisnik o pretresanju stana, drugih prostorija i pokretnih stvari sačinjen dana 16.12.2014. godine u stanu-drugoj prostoriji Lazarević Raje, Državna agencija za istrage zaštitu, broj: 16-06/1-04-2-39/14 od 16.12.2014.godine,	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-494	Potvrda o privremenom oduzimanju predmeta od Lazarević Raje, broj: 16-06/1-04-2-59/14 od 16.12.2014.godine,	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-495	Zapisnik o otvaranju i pregledu privremeno oduzetih predmeta i dokumentacije od Lazarević Raje u Tužilaštvu BiH broj T20 0 KTRZ 0000695 10 od 30.12.2014. godine,	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-496	Naredba Suda BiH, broj: S1 1 K 011258 14 Krn 10 od 10.12.2014. godine da se izvrši pretres stana, ostalih prostorija i oduzimanje predmeta od osumnjičenog Manojlović Miće,	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-497	Zapisnik o pretresanju stana, drugih prostorija i pokretnih stvari sačinjen dana 16.12.2014. godine u stanu-drugoj prostoriji vlasništva Manojlović Miće, Državna agencija za istrage zaštitu, broj: 16-06/1-04-2-40/14 od 16.12.2014.godine,	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-498	Potvrda o privremenom oduzimanju predmeta od Manojlović Miće, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-06/1-04-2-56/14 od 16.12.2014.godine,	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-499	Zapisnik o otvaranju i pregledu privremeno oduzetih predmeta i dokumentacije od Manojlović Mića u Tužilaštvu BiH broj T20 0 KTRZ 0000695 10 od 29.12.2014. godine,	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-500	Dopis Suda BiH broj S1 1 K 011258 14 Krn od 22.12.2014. godine sa prilogom:	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-501	Izveštaj o realizaciji naredbi za pretresanje, Državna agencija za istrage i zaštitu broj: P-16-06/1-04-2-564-33/12 od 17.12.2014. godine,	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-502	Službena zabilješka, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-06/1-04-2-1163/14 od 17.12.2014. godine dostavljena uz dopis Državne agencije za istrage i zaštitu, broj: 16-06/1-04-2-564-32/12 od 17.12.2014. godine,	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-503	Službena zabilješka F MUP-a broj: 13/5-4-239 od 28.06.2010. godine,	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-504	Dopis Suda BiH, broj: S1 1 K 011258 12 Krn od 15.01.2015.godine sa prilogom: Fotodokumentacija	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-505	Fotodokumentacija: "Pretres stana vl. Maksimović Goran, mjesto: Bijeljina, ul. Filipa Višnjića br. 36, datum fotografisanja: 16.12.2014.g", Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-17/-47/14 od 17.12.2014.godine,	Uveden dana 10.09.2018. godine

T-506	Fotodokumentacija: "Pretnes PMU Fiat tipo, vl. Maksimović Goran, mjesto: Bijeljina, ul. Filipa Višnjića br. 36, datum fotografisanja: 16.12.2014.g", Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-17/-47/14-2 od 17.12.2014.godine,	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-507	Fotodokumentacija: "Predmet: Pretnes kuće i dvorišta Đorđić Radivoja, mjesto: Gornji Lokanj bb, općina Zvornik, datum: 16.12.2014.godine", Ministarstvo unutrašnjih poslova, broj: 08-05/4-104.3-7992/14,	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-508	Fotodokumentacija: "Predmet: Perić Slavko – pretnes por. Kuće, mjesto: Gornji Lokanj, Zvornik, datum: 16.12.2014.godine", Ministarstvo unutrašnjih poslova Tuzla, PU Kalesija, broj: 08-05/5-333/14 od 16.12.2014.godine,	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-509	Fotodokumentacija: "Predmet: Vujević Mile, Gornji Lokanj – pretnes, mjesto: Gornji Lokanj, općina Zvornik, datum: 16.12.2014.godine", Ministarstvo unutrašnjih poslova Tuzla, PU Kalesija, broj: 08-05/5-1-332/14 od 16.12.2014.godine,	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-510	Fotodokumentacija: "Predmet: Stevanović Gojko, Pretnes, mjesto: Zvornik, Gornji Lokanj, KBR 591, datum: 16.12.2014.godine", Ministarstvo unutrašnjih poslova Tuzla, broj: 08-05/3-8-046-1-3969/14 od 22.12.2014.godine,	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-511	Fotodokumentacija: "Predmet: Popadić Cvjetko, mjesto: Gornji Lokanj - Zvornik, datum: 16.12.2014.godine", Ministarstvo unutrašnjih poslova Tuzla, PU Kalesija, broj: 08-05/5-1-04-6-334/14 od 17.12.2014.godine,	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-512	Fotodokumentacija: "Predmet: Lazarević Rajo – pretnes kuće i dr. objekata, mjesto: Lokanj, općina Zvornik, datum: 16.12.2014.godine", Ministarstvo unutrašnjih poslova Tuzla, broj: S1/14 od 16.12.2014.godine,	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-513	Fotodokumentacija: "Predmet: Manojlović Mićo, pretnesanje kuće, mjesto: Gornji Lokanj, općina Zvornik, datum: 16.12.2014.godine", Ministarstvo unutrašnjih poslova Tuzla, broj: 08-05/4-1-043-7935/14 od 20.12.2014.godine,	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-514	Jedinični karton na ime Marković Miroslav, Obrazac VOB-3, ovjerena kopija	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-515	Matični karton na ime Marković Miroslav, Obrazac VOB-2, ovjerena kopija,	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-516	Dopis Ministarstva pravosuđa i uprave, broj: 04/2-112/92 od 22.10.1992. godine, Haški broj: 00577933 – 00577938, sa informacijom o stanju u zatvorima i sabirnim logorima	Uveden dana 10.09.2018. godine

	ratnih zarobljenika broj: 04/2-112/92 od 22.10.1992. godine,	
T-517	Dokument: "Spisak zatovrenika koji su svrstani u II grupu" Ministarstvo za unutrašnje poslove SJB Zvornik, broj: 01-16/01 – od 24.09.1992. godine.	Uveden dana 10.09.2018. godine
T-518	Službena zabilješka Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova, Federalna uprava policije, Sektor kriminalističke policije, Odjel za borbu protiv međukantonalnog kriminala, Sarajevo, broj: 11/8-1-74 od 19.09.2012. godine	Uveden dana 24.09.2018. godine
T-519	Službena zabilješka Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova, Federalna uprava policije, Sektor kriminalističke policije, Odjel za borbu protiv međukantonalnog kriminala, broj: 11/8-1-74 od 24.09.2012. godine	Uveden dana 24.09.2018. godine
T-520	Fotodokumentacija Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova, broj: 11/3-141- od 25.9.2012. godine, sa cd-om	Uveden dana 24.09.2018. godine
T-521	Video snimak, Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova, Federalna uprava policije, Sektor kriminalističke policijem Odjeljenje za podršku Sarajevo : Područje sela Lokanj, opština Zvornik, od 21.09.2012. godine	Uveden dana 24.09.2018. godine
T-522	CD- sa skicom lokacije, broj: 1, 2, 3, 4 i 5 selo Lokanj, opština Zvornik od 24.09.2012.godine	Uveden dana 24.09.2018. godine
T-523	Fotodokumentacija Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova, Federalna uprava policije, broj: 1/3-164 od 02.11.2012. godine sa CD-om	Uveden dana 24.09.2018. godine
T-524	Video snimak: lokacija iz pravca Teočaka prema selu Lokanja od 31.10.2012. godine, Video snimak lokacija Teočaka prema pravcu Lokanja od 31.10.2012. sa CD-om	Uveden dana 24.09.2018. godine
T-525	Službena zabilješka sačinjena dana 11.07.2011.godine u službenim prostorijama Federalne uprave policije broj: 11/8-1-381/11 od 11.07.2011.godine, sa prilogom, tekst od 14 stranica	Uveden dana 24.09.2018. godine
T-526	Zapisnik o saslušanju svjedoka Husić Mustafe, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: P-16-14-04-2-564/12 od 07.09.2012. godine sa medicinskom dokumentacijom	Uveden dana 15.10.2018. godine
T-527	Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji Republičkog sekretarijata za unutrašnje poslove AR Bosne i Hercegovine od 29.01.1990.godine, broj: 1-22 , MKSJ broj: od 0113 703 – 0113 7520	Uveden dana 15.10.2018. godine
T-528	Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva unutrašnjih poslova u uslovima neposredne ratne opasnosti i rata, Republika	Uveden dana 15.10.2018. godine

	Srpska, MUP RS, Sarajevo, MKSJ: od 0371 2730 – 0371 3028,	
T-529	VHS kasete "Ratna kasete", nalazi se u spisu Suda broj: S1 1 K 011258 14 Krn.	Uveden dana 15.10.2018. godine
T-530	Zapisnik o saslušanju svjedoka Ajše Husić, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-04/2-6-04-2-515/12 od 07.09.2012. godine sa medicinskom dokumentacijom.	Uveden dana 15.10.2018. godine
T-531	Zapisnik o saslušanju svjedoka Mujkić Idriza, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-04/2-6-04-2-590/12 od 19.09.2012. godine sa medicinskom dokumentacijom.	Uveden dana 15.10.2018. godine
T-532	Ministarstvo unutrašnjih poslova bosanskih Srba: začeci, djelovanje i zapovjedanje i rukovođenje, 1990.-1992., Istraživački izvještaj pripremljen za predmet Krajišnik (IT-00-39), Ažurirano za Miću Stanišića (IT-04-79), Christian A. Nielsen od 29.02.2008. godine.	Uveden dana 09.11.2018. godine
T-533	-Dopis Državne agencije za istrage i zaštitu broj: I-16-07/1-04-3-701-43/15 od 21.02.2019. godine -Službena zabilješka u vezi zaštićenog svjedoka S-5, Državna agencija za istrage i zaštitu broj: I-16-07/1-04-3-701-/15 od 21.02.2019. godine -Tabelarni prikaz granične provjere nad licem S-5, Ministarstvo sigurnosti BiH, Granična policija.	Uveden dana 04.03.2019. godine
T-534	Zapisnik o saslušanju svjedoka Savić Milana, dat Federalnom PUP-u, FUP Sarajevo broj 13/5-4-233 od 06.07.2010.godine	Uveden dana 27.05.2019.godine
T-535	Zapisnik o saslušanju zaštićenog svjedoka S-5, Kantonalno tužilaštvo tuzlanskog kantona, broj: Ktn. 286/96 od 28.01.2007. godine	Uveden dana 25.05.2021. godine
T-535A	Zapisnik o saslušanju zaštićenog svjedoka S-5, Kantonalno tužilaštvo tuzlanskog kantona, broj: Ktn. 286/96 od 22.09.2008. godine	Uveden dana 25.05.2021. godine
T-535B	Zapisnik o saslušanju zaštićenog svjedoka S-5, Tužilaštvo BiH, broj: T20 0 KTRZ 0000695 10 od 29.11.2012. godine	Uveden dana 25.05.2021. godine
T-535C	Fotografije sa prepoznavanja, svjedok S-5	Uveden dana 25.05.2021. godine
T-535D	Dopis Suda BiH broj: T20 0 20395 15 Kro od 14.02.2017. godine	Uveden dana 25.05.2021. godine
T-536	Zapisnici i fotografije sa ekshumacije od 03.09.2015. i 09.09.2015. godine- dodatni dokaz – nema primjedbe.	Uveden dana 25.05.2021. godine

(iv) Lista saslušanih svjedoka odbrane optuženog Gorana Maksimovića

	Ime i prezime svjedoka	Datum svjedočenja
1.	Mičić Milorad	17.12.2018. godine
2.	Tomić Mitar	17.12.2018. godine
3.	Simeunović Miodrag	28.01.2019. godine
4.	Nikolić Radosav	28.01.2019. godine
5.	Vuković Dragomir	11.02.2019. godine
6.	Optuženi Maksimović Goran	04.03.2019. godine

(v) Lista uloženi dokaza odbrane optuženog Gorana Maksimovića

O-I-1	Zapisnik o saslušanju svjedoka Handžić Atlaga, SIPA, broj: 16-04/2-6-04-2-547/12 od 12.09.2012. godine i Zapisnik o saslušanju svjedoka Handžić Atlaga, FMUP, Federalna uprava policije, Sarajevo, broj: 13/5-4-59 od 24.04.2009. godine.	Uveden dana 07.09.2015. godine
O-I-2	Zapisnik o saslušanju svjedokinje Mujkanović Amire, Agencija za istraživanje i dokumentaciju, Sektor AID Tuzla, broj: S-8/02-1893 od 29.10.1998. godine.	Uveden dana 19.10.2015. godine
O-I-3	Zapisnik o saslušanju svjedoka Džuzdanović Ferida, Federalni MUP, Federalna uprava policije, broj: 13/5-4-46 od 14.04.2009. godine	Uveden dana 25.01.2016. godine
O-I-4	Zapisnik o saslušanju svjedoka Hodžić Hajrudina, Federalni MUP, Federalna uprava policije Sarajevo, broj: 13/5-4-259, od 07.09.2009. godine	Uveden dana 13.02.2017. godine
O-I-4a	Zapisnik o saslušanju svjedoka Hodžić Hajrudina, Tužilaštvo BiH, Sarajevo, broj: T20 0 KTRZ 000 0695 10, od 08.11.2012. godine	Uveden dana 13.02.2017. godine
O-I-5	Zapisnik o saslušanju svjedoka S-4, Federalna uprava policije, Tuzlanski Kanton, MUP, Policijska uprava Ugljevik, broj 08-15/01-2-30-4/97 od 23.09.1997. godine Službena zabilješka SUP, sdb Tuzla, od 18.11.1992. godine, Haaški broj od 2203000891 do 2203000892.	Uveden dana 05.06.2017. godine
O-I-6	Zapisnik o saslušanju svjedoka Salkanović Hariza, Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova, MUP Tka, PS Teočak, broj: 13/5-4-152 od 04.06.2009. godine	Uveden dana 03.07.2017. godine
O-I-7	Zapisnik o saslušanju svjedoka Salkanović Ismeta, Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova, MUP Tka, PS Teočak, broj: 13/5-4-151 od 04.06.2009. godine	Uveden dana 03.07.2017. godine
O-I-8	Zapisnik o saslušanju svjedoka Avdić Bekrija, Državna agencija za istrage i zaštitu, Ministarstvo sigurnosti BiH, broj 16-04/2-6-04-2-543/12 od 11.09.2012. godine	Uveden dana 18.09.2017. godine
O-I-9	Zapisnik o saslušanju svjedoka Durmić Abdulah, Državna agencija za istrage i	Uveden dana 02.10.2017. godine

	zaštitu, Regionalni ured Tuzla, broj: P-16-14-04-2-564/12 od 06.09.2012. godine.	
O-I-10	- Zapisnik o identifikaciji razmijenjenih pripadnika Armije RBiH (prepoznat Admir (Hadžip) Durmić), identifikaciju tijela izvršio Durmić Abdulah O-I-10 - Zapisnik o identifikaciji razmijenjenih pripadnika Armije RBiH (prepoznat Mevludin (Hadžip) Durmić), identifikaciju tijela izvršio Durmić Abdulah O-I-10a	Uveden dana 02.10.2017. godine
O-I-11	Zapisnik o saslušanju svjedoka Džuzdanović Emine, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-04/2-6-04-2-506/12 od 05.09.2012. godine.	Uveden dana 23.10.2017. godine
O-I-12	O-I-12 Zapisnik o saslušanju svjedoka Mujčinović Hajrija, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, Regionalni ured Tuzla, broj: P-16-14-04-2-564/12 od 07.09.2012. godine	Uveden dana 30.10.2017. godine
O-I-13	Zapisnik o saslušanju svjedoka Avdić Ramiza, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, Centar za istraživanje ratnih zločina, broj: 16-04/2-6-04-2-554/12 od 13.09.2012. godine	Uveden dana 30.10.2017. godine
O-I-14	Zapisnik o saslušanju svjedoka Haračić Isaka, Državna agencija za istrage i zaštitu, Regionalni ured Tuzla, broj: P-16-14-04-2-564/12 od 13.09.2012. godine.	Uveden dana 27.11.2017. godine
O-I-15	- Zapisnik o saslušanju svjedoka Avde Kahrimanovića, Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova, Federalna uprava policije, Sarajevo, broj: 13/5-4-48 od 15.04.2009. godine O-I-15 - Zapisnik o saslušanju svjedoka Avde Kahrimanovića, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-04/2-6-04-2-509/12 od 06.09.2012. godine O-I-15a	Uvedeni dana 11.12.2017. godine
O-I-16	Zapisnik o saslušanju svjedoka Džemsad Ikanović, broj: P-16-14-04-2-564/12 od 11.09.2012. godine, dat Državnoj agenciji za istrage i zaštitu, Regionalni ured u Tuzli	Uveden dana 22.01.2018. godine
O-I-17	Zapisnik o saslušanju svjedoka Hurmete Handžić, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-04/2-6-04-2-552/12 od 13.09.2012. godine.	Uveden dana 12.02.2018. godine
O-I-18	Zapisnik o saslušanju svjedoka Husejin Hasanović, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-04/2-6-04-2-502/12 od 04.09.2012. godine.	Uveden dana 26.03.2018. godine
O-I-19	Zapisnik o saslušanju svjedoka Ibrahim Omerović, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-04/2-6-04-2-549/12 od 12.09.2012. godine.	Uveden dana 14.05.2018. godine

O-I-20	O-I-20 Zapisnik o uzimanju izjave od svjedoka Mičić Milorada iz Bogutovo Selo-Ugljevik od 14.12.2018. godine, advokat Dušan Tomić.	Uveden dana 17.12.2018. godine

(vi) Lista saslušanih svjedoka odbrane optuženog Ljiljana Mitrovića

	Ime i prezime svjedoka	Datum svjedočenja
1.	Petrovic Jelenko	01.04.2019.godine
2.	Ljubojevic Goran	01.04.2019.godine
3.	Marić Dragan	15.04.2019. godine
4.	Hadžijašaragić Muzafera	15.04.2019. godine
5.	Rikić Mladen	15.04.2019. godine
6.	Ikanović Fatima	22.04.2019. godine
7.	Lukić Borko	22.04.2019. godine
8.	Petrović Petar	22.04.2019. godine
9.	Lazić Vinko	13.05.2019. godine

(vii) Lista saslušanih vještaka odbrane optuženog Ljiljana Mitrovića

	Ime i prezime vještaka	Datum svjedočenja
1.	Mile Matijević	21.10.2019.godine

(viii) Lista uloženi materijalnih dokaza odbrane optuženog Ljiljana Mitrovića

O-II-1	Zapisnik o saslušanju svjedoka Mujkanović Sead Federalno MUP, Federalna uprava policije, Sarajevo, broj: 13/5-4-50 od 16.04.2009. godine.	Uveden dana 05.10.2015. godine
O-II-2	Zapisnik o saslušanju svjedoka Hasanović Zekerijah, Federalno MUP, Federalna uprava policije, Sarajevo, broj: 13/5-4-114 od 05.05.2009. godine.	Uveden dana 05.10.2015. godine
O-II-2a	Zapisnik o saslušanju svjedoka Hasanović Zekerijah, TBiH, broj: T20 0 KTRZ 0000695 10 od 08.11.2012. godine.	Uveden dana 05.10.2015. godine
O-II-3	Zapisnik o saslušanju svjedoka Mumbašić Senada, Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova, Federalna uprava policije, Sarajevo, broj: 13/5-4-120 od 08.05.2009. godine.	Uveden dana 19.10.2015. godine
O-II-4	Zapisnik o saslušanju svjedoka S-10, MUP Tuzlanskog kantona, Policijska uprava Kalesija, Policijska stanica Teočak, broj: 08-02/5-1-04.3-30-05/06 od 05.05.2006. godine.	Uveden dana 19.10.2015. godine
O-II-5	Zapisnik o saslušanju svjedoka Džuzdanović Remzudina, Federalno MUP, Federalna uprava policije, Sarajevo, broj: 13/5-4-47 od 14.04.2009. godine i Zapisnik o saslušanju svjedoka Džuzdanović Remzudina, TBiH, broj: T20 0 KT RZ 0000695 10 od 29.11.2012. godine.	Uveden dana 26.10.2015. godine

O-II-6	Zapisnik o saslušanju svjedoka Avdičević Dževad, Tužilaštvo BiH, broj: T20 0 KT RZ 0000695 10 od 08.11.2012. godine	Uveden dana 28.08.2017. godine
O-II-7	Zapisnik o saslušanju svjedoka Stevanović Ivan, Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova, Federalna uprava policije, Sarajevo, broj: 11/8-1-110 od 27.04.2011. godine.	Uveden dana 30.10.2017. godine
O-II-8	Zapisnik o saslušanju svjedoka Nakičević Kadro, Državna agencija za istrage i zaštitu, Centar za istraživanje ratnih zločina, broj: 16-04/2-6-04-2-511/12 od 06.09.2012. godine	Uveden dana 27.11.2017. godine
O-II-9	Zapisnik o saslušanju svjedoka Hasanović Šemsudin, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, Regionalni ured Tuzla, broj: P-16-14-04-2-564/12 od 11.09.2012. godine.	Uveden dana 12.03.2018. godine
O-II-10	Zapisnik o saslušanju svjedoka Sadik Mehića, Ministarstvo sigurnosti BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: P-16-14-04-2-564/12 od 12.09.2012. godine.	Uveden dana 26.03.2018. godine
O-II-11	O-II-11 Obavijest MUP RS, PU Bijeljina, PS Zvornik broj: 15-02/01-1278/18 od 31.10.2018. godine, sa prilogom: Depeša MUP RS, CSB, Bijeljina, br: 01-210-159/3 od 11.03.1993. godine i Zahtjev advokata Milenka Zelenovića od 29.10.2018. godine, Depeša slabo vidljiva.	Uveden dana 01.07.2019. godine
O-II-12	Obavijest MUP RS, PU Bijeljina, PS Ugljevik, broj: 15-02/01-1279/18 od 31.10.2018. godine. Prigovor relevantnosti.	Uveden dana 01.07.2019. godine
O-II-13	Uputstvo o formiranju i upotrebi PJP, RS, MUP Bijeljina, broj: 10/8-937/94 od 12.09.1994. godine. Prigovor relevantnosti.	Uveden dana 01.07.2019. godine
O-II-14	Naređenje, RS, MUP Bijeljina, broj: 10/8.938/94 od 12.09.1994. godine. Prigovor relevantnosti.	Uveden dana 01.07.2019. godine
O-II-15	Podaci iz kaznene evidencije za Stjepana Mitrovića, RS, MUP, CJB Bijeljina, SJB Zvornik, broj: 12-1/02-234.1-439/16 od 22.06.2016. godine. Prigovor relevantnosti.	Uveden dana 01.07.2019. godine
O-II-16	Podaci iz evidencije o vođenju krivičnog postupka u odnosu na Stjepana Mitrovića, BiH, RS, Osnovni sud u Zvorniku, broj: 083-0-Su-16-000 489 od 21.06.2016. godine. Prigovor relevantnosti.	Uveden dana 01.07.2019. godine
O-II-17	Rješenje o povredi radne obaveze ZA LICE Stjepan Mitrović i dr., Mješoviti holdinh 'Elektroprivreda Republike Srpske,' Matično preduzeće, A.D. Trebinje, Zavisno preduzeće 'Rusnik i Termolelektrana Ugljevik' A.D. Ugljevik, broj: 21620/16 od 26.12.2016. godine. Prigovor, nema klauzule pravosnažnosti.	Uveden dana 01.07.2019. godine

O-II-18	Uvjerenje za Vinka Lazića, RS, Srpska demokratska stranka, Opštinski odbor Ugljevik, broj: 68/18 od 01.11.2018. godine. Prigovor relevantnosti.	Uveden dana 01.07.2019. godine
O-II-19	Knjiga Teočanski dani otpora 1992-1995. autori: Omer Đedović i Dževad Avdičević, relevantne strane od 132-147, i 257. Prigovor relevantnosti.	Uveden dana 01.07.2019. godine
O-II-20	Nalaz i mišljenje vještačenja od Prof. dr. Mile Matijevića od 13.08.2019. godine Prigovor zakonitosti.	Uveden dana 21.10.2019. godine

(ix) Lista saslušanih svjedoka odbrane optuženog Slavka Perića

	Ime i prezime svjedoka	Datum svjedočenja
1.	Savić Milan	27.05.2019.godine
2.	Stević Slavko	27.05.2019.godine
3.	Đorđić Savo	10.06.2019. godine
4.	Tejić Boško	10.06.2019. godine

(x) Lista saslušanih vještaka odbrane optuženog Slavke Perića

	Ime i prezime vještaka	Datum svjedočenja
1.	Boško Antić	23.12.2019.godine

(xi) Lista uloženi dokaza odbrane optuženog Slavka Perića

O-III-1	O-III-1A Uputnica specijalisti za NPS – OB Zvornik za Perić Slavka, JZU Dom zdravlja Zvornik od 28.10.2014. godine O-III-1B Uputnica specijalisti za NPS – OB Zvornik za Perić Slavka, JZU Dom zdravlja Zvornik, od 26.06.2019. godine O-III-1C Zdravstveni karton opšte prakse na ime Petić Slavko. Prigovor relevantnosti.	Uveden dana 01.07.2019. godine
O-III-2	Uvjerenje katastarskom prihodu na ime Perić Slavko, RS, Republička uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove, Banja Luka, područn ajedinic a Zvornik, broj: 21.21-952.1-4-447/2019 od 30.05.2019. godine. Nema prigovora.	Uveden dana 01.07.2019. godine
O-III-3	Uvjerenje na ime Perić Slavko, Zavod za zapošljavanje RS, Filijala Zvornik, Biro Zvornik, broj: 1-30-11193-1-2016 od 30.05.2019. godine. Nema prigovora.	Uveden dana 01.07.2019. godine
O-III-4	Ovjerena kopija vozačke dozvole na ime Perić Slavko, BiH, MUP RS, Zvornik. Nema prigovora.	Uveden dana 01.07.2019. godine

O-III-5	Nalaz i mišljenje vještaka vojne struke Boška Antića, Beograd, maj 2019. godine. Prigovor relevantnosti.	Uveden dana 23.12.2019. godine

(xii) Lista saslušanih svjedoka odbrane optuženog Mile Vujevića

	Ime i prezime svjedoka	Datum svjedočenja
1.	Tejić Dragan	26.08.2019.godine
2.	Đukanović Dane	26.08.2019.godine
3.	Đukanović Milan	09.09.2019. godine

(xiii) Lista uloženi dokaza odbrane optuženog Mile Vujevića

O-IV-1	Otpusna lista sa epikrizom. Nema prigovora.	Uveden dana 09.09.2019. godine.
O-IV-2	Potvrda osnovne škole „Nikola Tesla“, broj: 01/-124/17 od 20.03.2017. godine. Prigovor relevantnosti.	Uveden dana 09.09.2019. godine
O-IV-3	Potvrda osnovne škole „Nikola Tesla“, broj: 01-331/19 od 31.05.2019. godine. Prigovor relevantnosti.	Uveden dana 09.09.2019. godine
O-V-4	Vojna knjižica na ime Vujović Mile socijalističke federativne republike Jugoslavije broj 378756 od 08.01.1988. godine. Nema prigovora.	Uveden dana 23.09.2019. godine

(xiv) Lista saslušanih svjedoka odbrane optuženog Vukašina Draškovića

	Ime i prezime svjedoka	Datum svjedočenja
1.	Aćimović Vićo	23.09.2019.godine
2.	Ilić Desa	23.09.2019.godine
3.	Drago Tešić	07.10.2019.godine
4.	Sead Vehbić	07.10.2019.godine
5.	Branko Jevtić	07.10.2019. godine

(xv) Lista uloženi dokaza odbrane optuženog Vukašina Draškovića

O-V-1	Službena zabilješka, Okružni SUP Tuzla, Sektor SDB, Radnici: 88, 40 od 18.11.1992. godine (uveden i kao dokaz O-I-5)	Uveden dana 05.06.2017. godine
O-V-2	Zdravstvena knjižica vojnog obveznika i pitomca vojne škole - Akademije na ime Vukašin Drašković Nema prigovora.	Uveden dana 07.10.2019. godine
O-V-3	Uvjerenje gradske uprave grada Zvornika – odjeljenje za boračko invalidsku zaštitu broj 06-835-1-112/2018 od 23.03.2018. godine Nema prigovora.	Uveden dana 07.10.2019. godine
O-V-4	Set medicinske dokumentacije na ime Vukašin Drašković	Uveden dana 07.10.2019. godine

	Nema prigovora.	
O-V-5	Izjava o zajedničkom domaćinstvu i izdržavanju članova porodice broj 07-056-12-10813/2019 od 30.09.2019. godine Nema prigovora.	Uveden dana 07.10.2019. godine
O-V-6	Potvrda AD „Vodovod i Komunalije“ broj 95/19 od 30.09.2019. godine Nema prigovora.	Uveden dana 07.10.2019. godine
O-V-7	Uvjerenje o katastarskom prihodu republičke uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove Banja Luka, područna jedinica Zvornik broj 21.21-952.1-4-1941/2019 od 27.09.2019. godine. Nema prigovora.	Uveden dana 07.10.2019. godine

(xvi) Lista saslušanih svjedoka odbrane optuženog Gojka Stevanovića

	Ime i prezime svjedoka	Datum svjedočenja
1.	Milan Marinković	21.10.2019.godine

(xvii) Lista uloženi dokaza odbrane optuženog Gojka Stevanovića

O-VI-1	Zapisnik o saslušanju svjedoka Handžić Besima, Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova, Federalna uprava policije, Sarajevo, broj: 13/5-4-58 od 23.04.2009. godine.	Uveden dana 28.09.2015. godine

(xviii) Lista saslušanih svjedoka odbrane optuženog Raje Lazarevića

	Ime i prezime svjedoka	Datum svjedočenja
1.	Cvjetko Manojlović	28.10.2019.godine
2.	Milena Lazarević	28.10.2019. godine
3.	Bato Lazarević	28.10.2019. godine
4.	Snežana Lazarević	11.11.2019. godine
5.	Tatjana Lazarević	11.11.2019. godine
6.	Jovan Perić	09.12.2019. godine
7.	Stevo Sandić	09.12.2019. godine

(xix) Lista saslušanih vještaka odbrane optuženog Raje Lazarevića

	Ime i prezime vještaka	Datum svjedočenja
1.	Boško Antić	23.12.2019.godine

(xx) Lista uloženi dokaza odbrane optuženog Raje Lazarevića

O-VII-1	O-VII-1 Karta vezana za selo Lokanj. Nema prigovora.	Uveden dana 09.12.2019. godine
O-VII-2	Dopis, RS, Grad Zvornik, Gradska uprava, Odjeljenje za boračko-invalidsku od 25.10.2018. godine. Nema prigovora.	Uveden dana 09.12.2019. godine

O-VII-3	IMKU za lice Đorđić Cvjetozar, SFRJ, Opština Zvornik, broj: 02-283/42 od 18.07.1992. godine Nema prigovora.	Uveden dana 09.12.2019. godine
O-VII-4	Uvjerenje na ime Đorđić Cvjetozara, Vojna pošta 7469, Zvornik, broj: 506-104/92 od 02.10.1992. godine. Prigovor autentičnosti.	Uveden dana 09.12.2019. godine
O-VII-5	Izvještaj o ekipnom obilasku, Glavni štab vojske RS, Str.pov.br.03/86-39 od 25.11.1992. godine. Prigovor relevantnosti.	Uveden dana 09.12.2019. godine
O-VII-6	Referisanje o stanju borbene gotovosti zvorničke pješadijske brigade za period od 01.01.1994.-31.12.1994. godine od 27.01.1995. godine. Prigovor relevantnosti.	Uveden dana 09.12.2019. godine

(xxi) Lista saslušanih svjedoka odbrane optuženog Miće Manojlovića

	Ime i prezime svjedoka	Datum svjedočenja
1.	Stević Velinka	27.01.2020. godine
2.	Pantić Stana	27.01.2020. godine
3.	Đurić Dušan	27.01.2020. godine

(xxii) Lista uloženi dokaza odbrane optuženog Miće Manojlovića

O-VIII-1	Zapisnik saslušanju svjedoka Mujkanović Sead, BiH, Agencija za istraživanje i dokumentaciju, broj: S-8/02-1899 od 26.10.1998. godine.	Uveden dana 05.10.2015. godine
O-VIII-2	Otpusna lista sa epikrizom na ime Manojlović (Boška) Stanko, Opšta bolnica Loznica, od 22.09.1992. godine Prigovor relevantnosti	Uveden dana 27.01.2020. godine
O-VIII-3	Uvjerenje na ime Manojlović (Boško) Stanko, Vojna pošta 7469 Zvornik, broj: 507-98/92 od 27.09.1993. godine Prigovor relevantnosti	Uveden dana 27.01.2020. godine

(xxiii) Lista uloženi dokaza odbrane optuženog Cvjetka Popadića koji je preminuo u toku glavnog pretresa

O-IX-1	Zapisnik o saslušanju svjedoka Mujagić Fahrudina, Federalno MUP, Federalna uprava policije, Sarajevo, broj: 13/5-4-60 od 24.04.2009. godine.	Uveden dana 26.10.2015. godine
O-IX-2	Zapisnik o saslušanju svjedoka Mehić Sakib, Federalno MUP, Federalna uprava policije, Sarajevo, broj: 13/5-4-54 od 22.04.2009. godine.	Uveden dana 21.12.2015. godine

II. ANEX B

Prihvaćene kao dokazane činjenice koje su utvrđene od strane Pretresnog vijeća MKSJ u predmetima *Tužilac protiv Radoslava Brđanina*²⁴³ (predmet: Brđanin) i *Tužilac protiv Momčila Krajišnika*²⁴⁴ (predmet: Krajišnik):

- 1) "(...) SRBiH je bila jedina republika u kojoj nijedan narod nije predstavljao dominantnu većinu. U njoj su živjeli pretežno bosanski Srbi, bosanski Muslimani i bosanski Hrvati. Iako su postojale razlike u njihovom kulturnom nasljeđu i vjerskoj tradiciji, ove tri grupe su imale mnogo toga zajedničkog i većinom su mirno koegzistirale." / *Brđanin*: parag. 54
- 2) "U novembru 1990. održani su prvi višestranački izbori u BiH, na kojima su birani Skupština SRBiH, Predsjedništvo SRBiH te opštinske i lokalne skupštine u svim opštinama u BiH. SDA, SDS i HDZ zajedno su osvojili ogromnu većinu glasova. Glasovi su tačno odražavali tadašnju situaciju polarizovanih stanovišta različitih etničkih zajednica u BiH. / *Brđanin*: parag. 56
- 3) "Skupština srpskog naroda u BiH je dala preporuku 11.12.1991. godine da se osnuju zasebne (srpske) skupštine opština na područjima gdje su Srbi u manjini." / *Krajišnik* : parag. 86
- 4) "(...) tri glavne nacionalne stranke - s različitim nacionalnim programima i suprotstavljen im interesima - nisu uspijevale pomiriti svoje razlike i počele su se razvijati u suprotnim smjerovima. Do najvećeg razmimoilaženja u stavovima došlo je povodom pitanja ustavnog položaja BiH. Dok su SDA i HDZ zagovarali otcjepljenje SRBiH od SFRJ, SDS se čvrsto zalagao za očuvanje Jugoslavije kao države kako bi svi Srbi i dalje živjeli zajedno u jednoj državi i kako ne bi postali manjina u nezavisnoj bosanskoj državi.¹¹⁵ Predsjednik SDS-a Radovan Karadžić održao je 15. oktobra 1991. strastveni govor u Skupštini SRBiH u Sarajevu i najavio da bi bosanski Muslimani mogli nestati kao zajednica ako proglaše nezavisnost SRBiH od SFRJ. Predsjednik SDA Alija Izetbegović odgovorio je da Karadžićeva prijeteća poruka i njegov način izlaganja pokazuju zašto će SRBiH možda biti prisiljena da se odvoji od SFRJ.¹¹⁶ Nakon što je Skupština SRBiH završila s radom za taj dan, a delegacija SDS-a otišla, delegati HDZ-a i SDA ponovo su se sastali bez njih i usvojili Deklaraciju o nezavisnosti, učinivši korak bliže nezavisnosti SRBiH." / *Brđanin*: parag. 61
- 5) "Poslanici SDS-a u Skupštini SRBiH osnovali su 24. oktobra 1991. na sastanku svog kluba zasebnu Skupštinu srpskog naroda u Bosni i Hercegovini (dalje u tekstu: Skupština Srpske Republike BiH) i izabrali Momčila Krajišnika za njenog predsjednika.¹¹⁸ Skupština Srpske Republike BiH usvojila je odluku o plebiscitu

²⁴³ *Tužilac protiv Radoslava Brđanina*, br. IT-99-36-T od 1.9.2004. godine

²⁴⁴ *Tužilac protiv Momčila Krajišnika*, br. IT-00-39-T od 27.9.2006. godine

srpskog naroda u BiH u vezi s pitanjem ostanka BiH u Jugoslaviji. Bosanski Srbi su 9. i 10. decembra 1991. velikom većinom glasova odlučili da ostanu dio SFRJ" / *Brđanin*: parag. 62

- 6) "Početkom 1992. SDA je pojačao pritisak za proglašenje nezavisnosti SRBiH od SFRJ.Referendum o pitanju nezavisnosti održan je 29. februara i 1. marta 1992. Bosanski Srbi su u velikom broju bojkotovali referendum, na kojem je velikom većinom izglasana nezavisnost BiH. S obzirom na rezultat referenduma, Evropska zajednica je 6. aprila 1992. priznala BiH kao nezavisnu državu. Priznanje od strane SAD-a uslijedilo je 7. aprila 1992." / *Brđanin*: parag. 63
- 7) "Referendum i priznanje BiH kao nezavisne države od strane međunarodne zajednice koje je potom uslijedilo povećali su napetosti između bosanskih Srba s jedne strane i bosanskih Muslimana i bosanskih Hrvata s druge. Ubrzo nakon toga u BiH je izbio oružani sukob." / *Brđanin*: parag. 64
- 8) "Savjet SDS-a raspravljao je 15. oktobra 1991. o strategiji uspostave srpske vlade, što je obuhvatalo formiranje paralelnih organa vlasti, regionalizaciju BiH i vojnu organizaciju." / *Brđanin*: parag. 66
- 9) "Na prvoj sjednici Skupštine srpskog naroda u BiH, održanoj 24. oktobra 1991., Radovan Karadžić je jasno dao do znanja da su bosanski Srbi spremni svoje ciljeve postići pomoću sile i straha ako im to ne uspije na drugi način." / *Brđanin*: parag. 67
- 10)"U jesen 1991., u SRBiH su osnovane još četiri srpske autonomne oblasti. To su bile Srpska Autonomna Oblast Hercegovina, Srpska Autonomna Oblast Romanija-Birač, Srpska Autonomna Oblast Semberija i Srpska Autonomna Oblast Sjeverna Bosna.⁴²⁹ Dana 21. novembra 1991., Skupština srpskog naroda u BiH (dalje u tekstu: Skupština Srpske Republike BiH) je na svojoj 2. Sjednici verificovala osnivanje ARK-a i još četiri srpske autonomne oblasti.⁴³⁰ Tom ratifikacijom su ARK i druge četiri srpske autonomne oblasti postale sastavni dijelovi Srpske Republike BiH. Skupština Srpske Republike BiH imenovala je Jovana Čizmovića, člana Ministarskog savjeta Skupštine Srpske Republike BiH,⁴³² za koordinatora vlada ARK-a i ostalih srpskih autonomnih oblasti. / *Brđanin*: parag. 167
- 11)"U govoru održanom povodom plebiscita srpskog naroda u Sarajevu u novembru 1991. godine, Radovan Karadžić je predstavnicima opština, članovima SDS-a, dao uputstvo da u svojim opštinama, regijama i mjesnim zajednicama uvedu vlast koja će se u potpunosti sastojati od bosanskih Srba. Skupština srpskog naroda u BiH izglasala je 11. Decembra 1991. Preporuku za osnivanje posebnih srpskih opština. Otvoreno proklamovani cilj ove odluke bio je"razvaljivanje postojećih opština gdje Srbi nisu u većini." / *Brđanin* : parag. 68
- 12)"Glavni odbor SDS-a objavio je 19. decembra 1991. dokument pod naslovom "Uputstvo o organizovanju i djelovanju organa srpskog naroda u Bosni i Hercegovini u vanrednim okolnostima"(dalje u tekstu: Uputstvo s varijantom A i B). To uputstvo propisuje na koji način će biti provedene određene utvrđene aktivnosti u svim

opštinama u kojima žive Srbi, a u suštini se radi o nacrtu za preuzimanje vlasti od strane bosanskih Srba u opštinama u kojima oni predstavljaju većinu stanovništva (dalje u tekstu: Varijanta A) i opštinama gdje su u manjini (dalje u tekstu: Varijanta B). Formulirani cilj Uputstva s varijantom A i B bio je "provođenje plebiscitarne odluke kojom se srpski narod u Bosni i Hercegovini opredijelio da živi u jedinstvenoj državi" i "povećanje mobilnosti i spremnosti za odbranu interesa srpskog naroda." / *Brđanin* parag. 69

13) "Uputstvo s varijantom A i B sadržavalo je, između ostalog, i direktivu prema kojoj će opštinski odbori SDS-a formirati krizne štabove srpskog naroda u svojim opštinama. 130 "Zadaci, mjere i druge aktivnosti" o kojima se govori u Uputstvu s varijantom A i B provodiće se isključivo po nalogu predsjednika SDS-a." / *Brđanin* parag. 70

14) "Početkom 1992., dok su trajali međunarodni pregovori kojima se pokušavalo riješiti pitanje statusa BiH, rukovodstvo bosanskih Srba provelo je svoj plan da teritorije koje su smatrali svojim odvoje o postojećih struktura SRBiH i stvore zasebnu državu bosanskih Srba. Skupština Srpske Republike BiH proglasila je 9. januara 1992. Srpsku Republiku BiH, koja će 12. augusta 1992. biti preimenovana u Republiku Srpsku (dalje u tekstu: RS),¹³² Ona se sastojala od tzv. srpskih autonomnih regija i oblasti (...)" / *Brđanin* parag. 71

15) Krajišnik (103) "Dana 9. januara 1992., Skupština bosanskih Srba je jednoglasno proglasila "Srpsku Republiku Bosne i Hercegovine" kao federalnu jedinicu Jugoslavije." / *Krajišnik* parag. 103

16) "Skupština Srpske Republike BiH osnovala je 27. marta 1992. Srpsko ministarstvo unutrašnjih poslova (dalje u tekstu: MUP). Ministarstvo narodne odbrane Srpske Republike BiH 16. aprila 1992. donijelo je odluku o tome da Teritorijalna odbrana (dalje u tekstu: TO) predstavlja oružanu snagu Srpske Republike BiH, te da komandovanje i rukovođenje TO-om vrše opštinski, oblasni i regionalni štabovi, kao i štab TO-a Srpske Republike BiH. Istom odlukom Ministarstvo narodne odbrane proglasilo je neposrednu ratnu opasnost i naredilo opštu javnu mobilizaciju TO-a na cjelokupnoj teritoriji Srpske Republike BiH. Pored toga, naredeno je i formiranje štabova TO-a u novoosnovanim opštinama bosanskih Srba." / *Brđanin* parag. 73

17) "Na 16. sjednici Skupštine Srpske Republike BiH, održanoj 12. maja 1992., kada je oružani sukob već započeo, Radovan Karadžić je iznio šest strateških ciljeva srpskog naroda u Bosni i Hercegovini. 140 Prvi i najsudbonosniji cilj bilo je "razdvajanje od druge dvije nacionalne zajednice - državno razdvajanje." / *Brđanin* parag. 74

18) [Tokom 16. sjednice Skupštine Srpske Republike BiH] {...osnovana je Vojska Srpske Republike Bosne i Hercegovine [dalje u tekstu: VRS], koja je stavljena pod vrhovnu komandu Predsjedništva Srpske Republike BiH. General-potpukovnik Ratko Mladić prihvatio je položaj komandanta Glavnog štaba VRS-a {...}. / *Brđanin* parag. 78

19) "U septembru 1990. JNA je naredila da se oružje povuče iz skladišta pod kontrolom lokalnih jedinica TO-a i premjestila ga u vlastita skladišta oružja. Zbog toga, kada su

napetosti između etničkih grupa porasle, mjesne zajednice u cijeloj BiH nisu na raspolaganju imale značajnije količine oružja. Međutim, krajem 1991. i početkom 1992. sve tri nacionalne stranke počele su se naoružavati." / *Brđanin* parag. 87

20) „I Muslimani su se spremali za rat i shodno tome se naoružavali. U junu 1991. rukovodstvo SDA osnovalo je Savjet za nacionalnu odbranu muslimanskog naroda, čija je paravojna grana bila Patriotska liga. Međutim, napori bosanskih Muslimana da nabave i podijele oružje nisu ni izdaleka bili tako uspješni kao napori bosanskih Srba, kako u smislu količine, tako i u smislu kvaliteta dobijenog oružja. Jednim dijelom razlog je bio to što su bosanski Muslimani oružje nabavljali uglavnom individualno. Neki su do oružja dolazili tako što su ga kupovali od bosanskih Srba koji su se vraćali s fronta u Hrvatskoj. Brojni bosanski Muslimani koji su oružje nabavili na taj način identifikovani su i kasnije uhapšeni. I nastojanja bosanskih Hrvata da se naoružaju znatno su zaostajala za naoružavanjem bosanskih Srba“. / *Brđanin* parag. 89

21) " Istovremeno je u odnosu na BiH na snazi bio međunarodni embargo na oružje. Taj embargo najviše je posljedica imao po bosanske Muslimane budući da su bosanski Hrvati uspijevali putem susjednih zemalja doći do oružja na crnom tržištu, a bosanski Srbi su imali pristup naoružanju JNA i kasnije VRS-a. {...} / *Brđanin* parag. 92

22) "U svom izvještaju o situaciji u Bosni i Hercegovini u martu 1992., general Milutin Kukanjac, komandant 2. vojne oblasti JNA (koja je obuhvatala Bosnu i Hercegovinu i manje dijelove Hrvatske), rekao je da su "rukovodstvo Srpskog naroda i Srbi u celini ...spremni za rat, ako se ne prihvati konfederalna Bosna i Hercegovina" i naveo daje SDS već razdijelio 17.298 komada oružja "dobrovoljačkim jedinicama" u 2. vojnoj oblasti. Kukanjac je priznao da su JNA i SDS naoružali 69.198 Srba, uglavnom dobrovoljaca van redova TO-a i JNA. Iz izvještaja takođe proizlazi da su vođe SDS-a "na svim nivoima" pokušavale pribaviti oružje od JNA i od MUP-a Srbije". / *Krajišnik* parag. 42

23) "Već 18. oktobra 1991. Radovan Karadžić, u svojstvu predsjednika SDS-a, proglasio je vanredno stanje u SDS-u i naredio da se organizuju svakodnevni sastanci opštinskih odbora SDS-a i danonoćna dežurstva, najavljujući da će nova uputstva stizati svakodnevno (...)" / *Krajišnik* parag. 71

24) "Takođe 21. novembra, skupština bosanskih Srba usvojila je rezoluciju kojom daje punu podršku JNA u odbrani zajedničke države Jugoslavije i u provođenju mobilizacije srpskog naroda u Bosni i Hercegovini za popunu vojnih jedinica. U rezoluciji nadalje stoji: "Poziva se srpski narod i ostali narodi koji zele da očuvaju Jugoslaviju da se obavezno odazivaju na vojne pozive"" / *Krajišnik* parag. 75

25) "Dana 19. ili 20. decembra 1991. Dokument pod naslovom "Uputstvo o organizovanju I djelovanju organa srpskog naroda u Bosni I Hercegovina u vanrednim okolnostima, Sarajevo, 19. Decembar 1991." Predočenje na sastanku na kojem su učestvovali visoki predstavnici SDS-a {...}" / *Krajišnik* parag. 86

26) "Uputstvo počinje sljedećim tačkama:

1. Zbog opravdane sumnje da određene snage uporno, temeljito i organizovano djeluju na nasilnom izvođenju Bosne i Hercegovine iz Jugoslavije, a time i srpskog naroda, donosi se ovo uputstvo kojim se razrađuju jedinstveni zadaci, mjere i druge aktivnosti koje će se sprovesti u okviru nacionalne zajednice srpskog naroda u Bosni i Hercegovini u cilju sprovođenja plebiscitarne odluke kojom se srpski narod u Bosni i Hercegovini opredijelio da živi u jedinstvenoj državi, kako u postojećim, tako i u svim uslovima i okolnostima koje mogu nastupiti imajući u vidu razvoj ukupne političke i bezbjednosne situacije
2. Zadaci, mjere i druge aktivnosti utvrđene u ovom uputstvu preduzimaće se radi povećanja mobilnosti i spremnosti za odbranu interesa srpskog naroda.
3. Zadaci, mjere i druge aktivnosti iz ovog uputstva sprovode se na čitavoj teritoriji SR BiH, odnosno u svim opštinama na čijem području živi srpski narod, I to:
 - u cijelosti, u opštinama u kojima srpski narod predstavlja većinu (varijanta "A") i,
 - djelimično, u opštinama u kojima srpski narod nije u većini {varijanta "B").
4. Radi obezbjeđenja jedinstvenog I blagovremenog sprovođenja, utvrđivanje zadataka, mjera I drugih aktivnosti vrši se po varijantama "A" i "B", I to u dva stepena." / *Krajišnik* parag. 87

27) "Prvi stepen" Varijante A, koja se odnosi na opštine u kojima je srpski narod u većini, obuhvata sljedeća uputstva: Opštinski odbor SDS odmah će formirati krizni štab srpskog naroda u opštini u čiji sastav ulaze:

- svi članovi sekretarijata opštinskog odbora SDS;
- nosioci funkcija u opštini - kandidati SDS sledećih organa: predsjednik skupštine opštine ili predsjednik izvršnog odbora opštine; načelnik stanice javne bezbjednosti ili komandir stanice milicije; komandant ili načelnik opštinskog štaba teritorijalne odbrane; sekretar opštinskog štaba narodne odbrane ili drugi rukovodni radnik iz tog sekretarijata koji je kandidat SDS;
- poslanici u Skupštini srpskog naroda BiH
- članovi Glavnog odbora SDS BiH sa područja opštine. / *Krajišnik* parag. 88

28)" Uputstva koja su dio prvog stepena Varijante B, koja se odnosi na opštine u kojoj Srbi ne predstavljaju većinu, suštinski su ista kao i uputstva za Varijantu A, uključujući i članstvo u kriznim štabovima. Jedina značajna razlika u prvom stepenu Varijante B sadržana je u uputstvu za postupak osnivanja državnih organa u opštini, u kojem se kaže: "U organima vlasti obezbijediti proporcionalnu zastupljenost kadrova iz reda drugih naroda i narodnosti koji su izrazili lojalnost prema saveznoj državi Jugoslaviji." / *Krajišnik* parag. 92

29)"Pripreme za preuzimanje vlasti u opštinama uslijedile su odmah nakon objave Uputstva. Dana 21. decembra 1991. Skupština bosanskih Srba imenovala je za koordinatora za rad vlada i izvršnih organa srpskih autonomnih oblasti Jovana Čizmovića, čiji je zadatak, između ostalog, bio provođenje Uputstva od 19. Decembra. Usprkos tome što je situacija u svakoj opštini bila različita, više funkcionera SDS-a u

Bosni i Hercegovini smatralo je da Uputstvo pruža smjernice u tim izvanrednim okolnostima." / *Krajišnik* parag. 98

30) "Dana 9. januara 1992. skupština bosanskih Srba jednoglasno je proglasila "Republiku srpskog naroda Bosne i Hercegovine": ... na područjima srpskih autonomnih regija u oblasti i drugih srpskih etničkih cjelina u Bosni i Hercegovini, uključujući i područja na kojima je srpski narod ostao u manjini zbog genocida koji je nad njim izvršen u drugom svjetskom ratu, a na osnovu plebiscita održanog 9. i 10. novembra 1991. godine na kome se srpski narod izjasnio za ostanak u zajedničkoj državi Jugoslaviji..." Skupština je dodala sljedeće: "Teritorijalno razgraničenje sa političkim zajednicama drugih naroda Bosne i Hercegovine, kao i razrješenje drugih međusobnih prava i obaveza, izvršiće se mirnim putem i dogovorno".²²⁷ Deklaracija se trebala provesti u slučaju da nezavisnost Bosne i Hercegovine prizna međunarodna zajednica. Usprkos tome, naoružavanje srpskog stanovništva vršeno uz podršku SDS-a u istom periodu ukazuje na to da se rukovodstvo bosanskih Srba istovremeno pripremalo za drugi pravac djelovanja. / *Krajišnik* parag. 103

31) „U povjerljivom dokumentu "organa Republike Srpska Bosna i Hercegovina" (...) "skupština bosanskih Srba odlučila da "institucionalizuje" situaciju u kojoj bi "srpske teritorije" Bosne i Hercegovine ostale u saveznoj Jugoslaviji. U dokumentu se navodi da to treba uraditi mirnim putem, ali dalje u tekstu kaže se da organi republike bosanskih Srba uskoro treba da uspostave punu kontrolu nad tim srpskim teritorijama, pa se tim u vezi traže razne vrste pomoći od JNA. Prvo, "organi" su zatražili da JNA odredi oficire za pomoć opštinskim TO-ima, stanicama javne bezbjednosti i centrima službi bezbjednosti, te da nabavi materijalno-tehnička sredstva, uključujući oružje, municiju, vozila, helikoptere, sredstva veze i uniforme, i to najkasnije do 20. februara 1992. Drugo, "organi" su zatražili podršku JNA u preuzimanju kontrole nad "srpskim teritorijama u BiH koje ostaju u sastavu Jugoslavije". Zatraženo je takođe da JNA rasporedi svoje jedinice na položaje s kojih će moći da štite granice srpskih teritorija i da se pripremi za pružanje brze pomoći u uspostavljanju kontrole nad teritorijom obezbjeđenjem važnih područja. Kao "rok" za izvršenje zadataka u vezi s drugim zahtjevom određen je 25. februar. Sa svoje strane, "organi" su preuzeli obavezu da kroz opštinske organe regrutuju dobrovoljce i da odrede pojedince (predsjednike opština i komandante TO-a) koji će koordinisati saradnju i zajednička dejstva s JNA - a komande vojnih oblasti JNA dobiće spisak s telefonskim brojevima zaduženih osoba." / *Krajišnik* parag. 109

32) „Dana 6. aprila 1992. Evropska zajednica je priznala nezavisnost Bosne i Hercegovine. Sljedećeg dana skupština bosanskih Srba, kojom je predsjedao Milovan Milanović, proglasila je nezavisnost Srpske Republike Bosne i Hercegovine (dana 12. avgusta 1992. naziv republike promijenjen je u "Republika Srpska"). Plavšićeva i Koljević su se povukli sa svojih položaja u Predsjedništvu Bosne i Hercegovine. Dana 17. aprila Radovan Karadžić pozvao je sve nosioce funkcija srpske nacionalnosti koje je SDS imenovao u ustanovama Bosne i Hercegovine da se povuku sa svojih položaja i preuzmu funkcije u odgovarajućim ustanovama bosanskih Srba." / *Krajišnik* parag. 128

- 33) „(...) već u aprilu ili maju 1992. godine osnovani su i u cjelosti započeli s radom svi krizni štabovi SDS-a u republici bosanskih Srba. Kad su postali opštinski organi, funkcionisali su kao opštinska vlast kad je rad skupština opština bio onemogućen zbog vanrednog stanja, zamjenjujući i skupštine opštine i izvršne odbore. Kao vodeće tijelo vlasti u opštini, krizni štabovi kontrolisali su civilne, vojne i paravojne poslove (...)” / *Krajišnik* parag. 260
- 34) "Krizni štabovi su se iz organa SDS-a pretvorili u republičke organe poslije saopštenja za javnost od 4. aprila 1992., u kojem je SNB naredio njihovo aktiviranje i uputio TO i rezervni sastav policije da budu u pripravnosti, Kao što je već objašnjeno, već 24. marta 1992. skupština bosanskih Srba zatražila je od vlade da sačini plan o preuzimanju vlasti i započinjanju rada novih organa vlasti, na primjer, na polju unutrašnjih poslova i narodne odbrane, na teritoriji republike bosanskih Srba. Taj plan, koji je vlada donijela mjesec dana kasnije, 26. aprila 1992., bavio se radom kriznih štabova u opštinama:Krizni štab u ratnim uslovima preuzima sve prerogative i funkcije skupština opština, kad one nisu u mogućnosti da se sastanu. Krizni štab svoj rad temelji na ustavnim i zakonskim rješenjima, te odlukama Skupštine, Predsjedništva i Vlade Srpske Republike BiH... Krizni štab je dužan prikupljati informacije o stanju na terenu i obavještavati i konsultovati nadležne organe Srpske BiH, odnosno povjerenike Vlade koji se imenuju za sredine i područja posebno ugrožena ratom.., Krizni štab [...] pravi sedmične izvještaje koje dostavlja regionalnim odnosno državnim organima Srpske BiH " / *Krajišnik* parag. 263
- 35) „Rukovodstvo bosanskih Srba je gledalo na krizne štabove kao na produžetak svoje vlasti u opštinama. Na primjer, rukovodstvo bosanskih Srba, preko stranačkih ili republičkih organa, izdavalo je direktne naredbe ili uputstva kriznim štabovima uopšte i pojedinačnim kriznim štabovima, koji su ih primali i po njima postupali. Sami krizni štabovi navodili su naredbe i odluke regionalnih i centralnih organa kao osnov po kojem postupaju.” / *Krajišnik* parag. 268
- 36) "Prema popisu stanovništva Bosne i Hercegovine 1991. godine, u nacionalnom sastavu opštine Zvornik bilo je 48.102 (59%) Muslimana, 30.863 (38 %) Srba, 122 Hrvata, 1.248 Jugoslovena i 960 osoba druge ili nepoznate nacionalnosti." / *Krajišnik* parag. 359
- 37) "(...)Dana 5. aprila 1992. mobilisan je srpski TO u skladu s naređenjem srpskog Kriznog štaba. Otprilike u to vrijeme u opštinu su počele da pristižu paravojne snage, među kojima su bili "Beli orlovi", "Žute ose" i "Crvene beretke". Pozvao ih je Branko Grujić, predsjednik Kriznog štaba Zvornika, koji je kasnije, odlukom predsjedništva bosanskih Srba od 17. juna 1992., postao član Ratnog povjereništva u Zvorniku." / *Krajišnik* parag. 360
- 38) "Dana 5. i 6. aprila 1992., pripadnici srpske policije i paravojnih snaga - uglavnom arkanovci - postavili su barikade po cijeloj opštini, policija je podijeljena po nacionalnom principu u skladu s depešom Momčila Mandića, a srpski pripadnici SJB-a Zvornik premjestili su se u Karakaj, gdje je bio srpski Krizni štab.“ (..) „U noći 7.aprila

SDA je također podigla barikade na mostu koji povezuje Zvornik sa Srbijom". / *Krajišnik*, parag. 361

39)"Kada je 8. aprila 1992. počela pucnjava, barikade su privremeno uklonjene, te su stotine Muslimana i Srba otišle iz opštine. Srpskim civilima je rečeno da postoji plan da budu pobijeni, a neke su pripadnici srpskih paravojnih snaga prisilili da napuste svoje domove. Istoga dana pripadnici raznih srpskih snaga - policije, TO-a, JNA i arkanovaca - izveli su napad na Zvornik, koji je, barem djelimično, počeo sa teritorije Srbije. U napadu su ubijeni mnogi civili, a srpske snage su zauzele Zvornik u roku jednog dana. Na vrhu glavne gradske džamije istaknuta je srpska zastava. Dana 10. aprila arkanovci su opljačkali kuće u Zvorniku i na kamione utovarili desetine leševa, između ostalih, leševe djece, žena i staraca. Po ulicama i ispred kuća ležalo je još leševa. Zbog tog preuzimanja vlasti, mnogi Muslimani su otišli u obližnje napušteno selo Kula Grad, koje su pripadnici paravojnih snaga i policije takođe napali i zauzeli 26. aprila." / *Krajišnik* parag. 362

40)„Dana 10. aprila 1992. privremena vlada u Zvorniku naredila je svim ljudima sa stanarskim pravom u društvenim stanovima, kao i svim vlasnicima nekretnina, uključujući privatne kuće i poslovne prostore, da se vrate i prije 15. maja podnesu zahtjev za povrat te imovine, u protivnom će pravo na nju pripasti opštini.823 Dana 5. maja privremena vlada je osnovala "agenciju za razmjenu nekretnina " nadležnu za razmjenu nekretnina stanovnika opštine Zvornik i drugih opština " / *Krajišnik* parag. 364

41)"Već krajem aprila 1992. srpske vlasti su preuzele kontrolu nad muslimanskim selom Đulići u opštini Zvornik, a mještani su se predali oružje pripadnicima srpskih snaga. Da bi ostali zaposleni, Muslimani su morali da potpišu izjavu o lojalnosti srpskim vlastima. Takođe, krajem aprila ili početkom maja, srpske snage zatražile su predaju muslimanskog sela Divič. Međutim, prije nego što je istekao rok za predaju, srpske snage, u čijem sastavu su bili arkanovci, "Beli orlovi" i rezervni policajci, napale su Divič.Otprilike 1.000 Muslimana pobjeglo je u obližnje selo Jošanica. Kad su neki pokušali da se vrate kasnije u maju, srpske snage su odbile da ih propuste. Približno 28. maja pripadnici "Žutih osa" natjerali su između 400 i 500 Muslimana iz sela Divič, među kojima žene, djecu i starce, da uđu u autobuse i rekli im da će ih odvesti na muslimansku teritoriju. U Crnom Vrh u zarobljene pustili da nastave pješice.826 Istog dana major Svetozar Andrić, komandant 1. biračke brigade VRS, naredio je TO-u Zvornik da organizuje i koordinira odlazak muslimanskog stanovništva s opštinama kroz koje će proći. Iseljene su samo žene i djeca, dok su vojno sposobni muškarci trebali biti smješteni u logorima radi razmjene. Početkom juna Srbi su viđeni kako ulaze u sela u opštini Zvornik iz kojih su iseljeni Muslimani. Nekima je to naredila privremena vlada srpske opštine Zvornik" / *Krajišnik* parag. 365

42)"Već krajem maja 1992. velik broj mještana Muslimana okupio se u selu Kozluk u kojem su Muslimani bili većinsko stanovništvo, plašeći se pripadnika paravojnih i srpskih snaga koji su ih uznemiravali zahtjevima da predaju oružje. Poslije preuzimanja vlasti u Zvorniku, paravojne grupe i lokalni Srbi postavili su barikade u obližnjim selima i izolovali Kozluk. Policijske snage u selu podijelile su se na

muslimansku i srpsku stranu. Početkom juna policajci Muslimani u Kozluku morali su da predaju svoje uniforme i oružje jednom srpskom policajcu. U noći 20. juna srpski TO pod komandom Marka Pavlovića napao je Kozluk. Dana 26. juna u Kozluk je stigao velik broj srpskih vojnika, pripadnika TO-a i paravojnih jedinica u tenkovima i drugim vojnim vozilima. U grupi su bili i Branko Grujić, predsjednik SDS-a Zvornik i Kriznog štaba, Pavlović, i Jovan Mijatović, član Kriznog štaba u Zvorniku i poslanik u skupštini bosanskih Srba. Obavijestili su Muslimane da imaju jedan sat da odu, u protivnom će ih ubiti. Osim toga, rekli su im da ne mogu sa sobom ponijeti nikakve lične stvari i natjerali su ih da potpišu izjave kojima se odriču svoje imovine. Istog dana je u konvoju vozila, koji su organizovali Srbi koji su napali i zauzeli Kozluk, prevezeno otprilike 1.800 ljudi iz te opštine u Srbiju." / *Krajišnik* parag. 366

43)"Većina od devetnaest muslimanskih spomenika u opštini Zvornik oštećena je ili potpuno razorena u granatiranju ili eksplozivom za vrijeme napada na muslimanska sela u aprilu i maju 1992. Prema izvještajima SJB-a Zvornik, u istom tom periodu srpska policija je provodila pretraživanje kuća i masovna ispitivanja Muslimana, optužujući Muslimane da su "pripremali likvidiranje Srba". Mnogi su zatočeni na raznim lokacijama u opštini. Na primjer, srpska policija, arkanovci i pripadnici "Belih orlova" zatočili su Muslimane u fabriku "Alhos" u dijelu Zvornika zvanom Karakaj, gdje su Muslimani podvrgnuti velikom zlostavljanju. Dana 9. aprila 1992. svjedoka 674 ispitivao je i tukao Branko Grujić, a istog dana ili nedugo poslije arkanovci su ubili još oko osamnaest zatočenika Muslimana. / *Krajišnik* parag. 367

44)"Krajem aprila 1992. nekoliko Muslimana zatočeno je u fabrici "Standard" u Karakaju, pod stražom lokalnih Srba. Otprilike 10. maja srpska policija ih je premjestila u "Ekonomiju", takođe u Karakaju, u kojoj je već bio zatočen velik broj muškaraca Muslimana. Nešto kasnije ponovo su premješteni, ovaj put u fabriku "Novi izvor", gdje su stražari bili pripadnici rezervnog sastava policije. U taj zatočenički centar 27. maja 1992. primljeno je još 186 zatočenika Muslimana iz sela Divič. Naoružane grupe, u čijem sastavu su bili i pripadnici paravojnih jedinica iz Srbije često su dolazile u ta tri zatočenička centra i surovo zlostavljale zatočenike. U "Ekonomiji" je umro jedan zatočenik." / *Krajišnik* parag. 368